

นิสัยการทำงานผู้ใดบ่แล้วกะชอยกัน ผู้ใดบ่แล้วกะชอยกัน บ่ได้ว่าจ้างว่าหา พื้นชอย แสงชอยดำน่า ดำน่าบ่แล้วกะชอยกัน ว่าเพิ่นตีกะเลยไปชอยเพิ่น เพิ่นกะชอยโตโตกะชอยเพิ่น - แต่ก้เพิ่นมีแนวกินเพิ่นกะให้ให้อยากให้กิน บัดนี้กะเลยไปชอยเพิ่น เพิ่นกะเลยมาชอยโดยอยู่โฮยูน่า แม่ใหญ่อร แม่ใหญ่เคนลอ ชอยกันดำน่าบ่แล้ว กะชอยกันไป อักกันไปมีอียังกะปันกันกิน เพิ่นมีนาอยู่ติดกัน เชื้อนอยู่ช่งเดียวกัน(เพื่อนบ้าน)เพิ่นบ่ได้เอิ้นไปชอยเอง คือดีแท้ไปชอยเพิ่นกันนา มีแต่เว้าหัวมวนกันจ้งซี่แล้ว คั้นถ้าดำน่าบ่แล้วมันกะลืบทันเพิ่น ปั่นหมู่มันพวกข้าวมันกะลืบทอกทันหมู กะเลยไปชอยกัน คั้นบ่ตอกทันเพิ่น กะบ่ได้เกี่ยวแล้วก็ปาไว้เป็นเดี๋ยง บาทนี้กะเลยไปชอยกัน ลำบากนั้นแหละคั้นถ้าบ่ได้เกี่ยวกะอิดข้าวอิดน้ำ ถ้ามันบ่แล้ว ก็หมูเดียวกันนั้นแหละที่มาชอยกัน อักกันผู้หนึ่งเฮ็ดจ้งซี่ผู้หนึ่งเฮ็ดจ้งซี่ชอยกัน คั้นดำขึ้นแล้ว ผู้นี้บ่ทันแล้วกะชอยกัน อย่างดำไชนาอันเดียวกัน

การใช้ที่ดินบริเวณซีหลง ที่ดินและซีหลงสาเป็นเดี๋ยงไว้ เป็นป่าไว้ถ้ำเลี้ยงงัวเลี้ยงควย ใช้ปลูกผักปลูกหญ้า ปลูกยาปลูกผักพริก ปลูกผักแดง

ทอดผ้าไหม บ้านเขาทอดผ้าไหมเฮ็ดแต่พอใช้ พอชอยพอนุ่งไปจ้งชันแล้ว เฮ็ดนุ่ง เฮ็ดถือ บ่ได้ซื้อบ่ได้ขายคือจ้งทุกมือนี่

การเอาเพียกอ้อมปลา ก็ไทเชื้อนเดียวกัน มีพ่อเชื้อนมีลูกมีเต้าไป พ่อใหญ่หนู พ่อใหญ่บัว เพิ่นไปกินข้าวปาน่ากันไทเชื้อนลูกเต้ามีแม่หมู่นี้แล้วไปเฮ็ดแนวอยู่แนวกิน หมูนั่นก็เป็นผู้ลง แม่เฒ่าแม่เฮียน ปลาที่ได้โตมันตีกแบ่งไปจ้งซี่ ตัวมันเป็นแต่แซบก็แบ่งแบ่งเป็นโตเป็นโต ตามจำนวนผู้ที่แบ่งทอกันปลาน้อยกะแบ่งไปน่านบ่ให้ลืมนบ่ให้เหลือ ปลาตัวน้อยก็เฮ็ดปลาแดก ตัวใหญ่เอาไว้ถ้ากิน เอียบเอาไว้ถ้ากิน ไปสาช่องปลาผา นำนวนกานาหนองน่านา ติดกับซีหลง ใช้คันไ้สา

ถ้าไปเอาเพียกก็ไปเอาเฮอะเอาเหาะ เจ้าของเอาเฮอะไปวางไว้ ตัดลงซีหลง บัดนี้แล้วกะเอิ้นหมูไปเอา เจ้าของกะได้ทอกัน บ่ให้ลืมนบ่ให้เหลือกัน แล้วน่านกันเดี๋ยงนี้มีแล้วเฮอะ บมีผู้ใดไปใกล้ บ่ให้ไปกวนปลาเฮอะนั้นบมีผู้ใดไปเอา ไผ่หากินไผ่กินมันของไผ่ของมัน

ซอนล่องโซ่ ยาวๆจับทางนั้นผู้หนึ่งจับทางนี้ผู้หนึ่ง ล่องโซ่ได้ปลาขาวหลายเต็มคุ ไปนำพ่อเขาไทเชื้อนเดียวกันไปล่องไว้ถ้ากินแลงกินสวเอียบไว้จ้งลูกปลาเหล่านี้แล้ว

ความเชื่อ เจ้าปู่มหะศักดิ์ คั้นเชื้อนแม่หุยเพิ่นเฮ็ดเชื้อนบ่ได้บอกปกล่าว มเหศักดิ์ เรากะป่วยบ่เขา ไปหาหมอกระบ่เขา พี่น้องเพิ่นกะเอาหมอธรรมมา หมอธรรมมากะว่าเฮ็ดว่าเฮ็ดบ่ได้ๆเพิ่นบ่ให้เพิ่นว่าผีมีนเว้ากันกับเจ้าหลักเมือง เอาหมอธรรมมารักษามาสู้กับเพิ่นเพิ่นกะเลยบอกว่าทำพิธีขึ้นเชื้อนขอสมา ไปขอเพิ่นป่าเพิ่น แม่เพิ่นนำคองมานาลูก แต่พ่อแต่แม่ ของรักษากะมีแต่พ่อแม่ไปทางใดกะนบหาเพิ่น ว่างไปจ้งซี่เจ้าแม่ธรณีเพิ่นรักษากะไหว

เพิ่นขออาศัยเพิ่น คือจ้งตาแขกคั้นไปเฮ็ดผิดเพิ่น อยู่ยากะไปเฮ็ดให้ควยให้ยางขาเจ็บขาหยั่งไปจ้งซี่ชุกมือนี่บมีแล้วคนบ่ค่อยนับถือ

แม่ใหญ่แดงเป็นผู้รักษา พ่อใหญ่สิงห์ เพิ่นเป็นเขยอยู่นั้นเงินทองกะอิดกะอยากเสียหัวละ 2 บาท

ประเพณีที่สูญหาย ประเพณีเอาบุญคุ้มเตี้ยวันนี้บ่เอา แต่ละซ่งๆห่อข้าวต้มข้าวหมกเอาพระมาฉันข้าวในซ่งเดียวกันกะโฮมกันในซ่งหนองซี้ควย เฮ็ดเดือนยี่ ก็เหล่กันเอาบุญคุ้ม ตั้งทุกคน(ตัวตั้งตัวตี)เขากะมาห่อข้าวต้มข้าวหมกเอือนั้นเอือนนี้โฮมกันเอาพระมาฉันข้าวผู้ใหญ่ผู้เฒ่าผู้เพิ่นแก่กว่าหมูนั่นแหละเป็นผู้บอกว่าให้เอาบุญคุ้ม เฮ็ดให้อยู่ซุ่มกินเย็น อยู่ดีมีแสง แต่ก็มันจะมีผีประจำคุ้ม เพิ่นเอ็นผีฆ้อง เพิ่นปลุกไว้เป็นตูปเป็นหยั่งผีฆ้องซางแต่ก็มีแต่ละซ่ง บุญสามเอาบุญข้าวจีเดือนสี่เอาบุญเหวด เดือนห้าเอาบุญสงคราณธสธน้ำผู้เฒ่า เดือนหกเอาบุญบั้งไฟ เดือน8-9 เอาบุญข้าวประดับดินห่อข้าวสากเดือนสิเพ็ง เดือน10 บุญข้าวสาก ผีกินมายายข้าวแต่เช้าพ่อแม่เพิ่นว่าที่หม่องหนองคู ไปซูกเอือนแล้วเพิ่นบอกไปเฮ็ดกะไปเฮ็ด เพิ่นให้ไปย้าย

จิงชั้น จักว่าสิเฮ็ดอีหยังความหมายของเพิ่น พ่อแม่ที่ล่วงลับไปแล้วสิมาเอาข้าวประดับดินผู้เพิ่นตายไปแล้ว

บุญปั้นข้าวจีสิหายไปแล้ว บุญข้าวจีจี้ข้าวยามเช้าแล้วเอาไปวัด

เลี้ยงผิดาแยกบ่พากันเฮ็ดเพิ่นว่ารักษาไร่รักษานาให้อุดมสมบูรณ์ ปีนี้ได้กี่ยวข้าวน้อยๆ ผู้อื่นนำท่วมหมด นาเป็นนาดอน เลี้ยงบักเขือขึ้นกับปลาแดก หมากค้ำนึ่งยากกรอกนึ่ง ข้าวปั้นหนึ่ง แต่ก่อนเพิ่นมีการเลี้ยงอยู่คั่นมคางมันกูดเพิ่นว่ามันบ่อุดมสมบูรณ์ปานใด มันสิบได้กี่ยวคั่นซี้เจแต่มันงาม

ใส่คามมายอมผ้าเฮ็ดยากตัว มันงามแล้วมันแก่มันเป็นหมากแล้วมาแช่น้ำใส่หม่ออู่กวให้ฟองมันขึ้นมือเขารินน้ำใสมันออก เอาน้ำได้มันมากวนเอาหม้อนิลเขาก็มีปูนใส่ เพิ่นไปถางโพนถางหยั่งกับรดแทรกเตอร์หายแล้วบาทนี้

ซุดมันแข่งมาหุงกินกับข้าวเหนียวให้มันได้หลาย คันผู้ใดมันสูงน้ำบ่ท่วมก็ไปยืมมากิน มันหายมันซี้คร้านซี้จ๋ ประเพณีของเก่ากะยังอยู่คือเก่า บุญมหาชาติก็บ่ได้ เดือน4 เพราะว่าคันสิบเฮ็ดฝนกะสิบตกบ่ได้เฮ็ดนากินข้าว เอามาโฮมกับบุญคุ้มข้าวแต่ก็เพิ่นเอ็นบุญคุณลานมันเป็นเดือนสามแต่เดี๋ย บัญเดือนสี่เพิ่นกะเอาแต่พ่อแต่แม่ บาทนี้กะเลยย่อมารวมกัน บุญคุณลานเอาข้าวมาฮวมกันอยู่วัด เฮ็ดให้มันบ่แห้งบ่แล้งให้ฝนตก ฮอดยามเดือนหกกะฝนตก บ่ให้มันแล้งบ่ให้อิดน้ำอืดในถ้ามันแล้งกะเอาบุญสวดคาถาปลาค้อกะไปเสี่ยงทายเชิงนางดั่ง เฮ็ดเป็นสี่แกมีหอย มีเตา ซี้คางคากปลาค้อ เพิ่นเอามาใส่ บาทนี้เอาพระมาสวด เพิ่นว่าสวดขอฟ้าขอฝน พญาคันคากสิขึ้นไปเร็วฝนอยู่ทางเทิงบน พญาคันคากเลยชนะทางนั้นเลยยินยอมให้ฝนเพ่งลงมาเฒ่าแม่เฒ่าย่าเพิ่นว่า

ครั้งแต่ก็เพิ่นเอาครั้งไปใส่กกแก เพิ่นเก็บครั้งมาตากแดด เพิ่นมากะเป็นกาบไว้เอาขามาเหยียบแล้วเอามาตำครกมองครกดินเอาขามาเหยียบแล้กะตำ บาทนี้กะมาหีบถุงใหญ่ๆเฮ็ดคือจิงหวิงเฮาณี บาทนี้เอามาแขนเอานำไ้มันลงเอมาย้อมผ้าไหม โบเหมียดโบโมงแก้มบ่ให้มันแดงให้มันสีงาม(สีดก) แนวเหลืองในทามในหยั่งเพิ่นเอามาต้มแล้วมาย้อมไหม เพิ่นเอ็นสิเชซูกมือนี่มันบ่มีแล้วมันบ่มีทามแต่ก็ไปกันเอาน้ำทาม

หมู่เดียวกัน มีแม่ใหญ่ลืออยู่ชั้น พื้นแก่กว่าเคยไปชวมนกันอยู่วัด เคยมาชักมาแค้นกันอยู่นี้แหละ ขอยนั้นขอยนี้ ก็เป็นหมู่เดียวกันแหละ ยายสุด นามบุญลือ พื้นหมู่ลงช่วงนำกันพอกันอยู่วัด แม่ใหญ่วรรณ นามสง่า(เมียพ่อใหญ่เพียก) แม่ยอด หมุนลี แม่หน้า แม่ฟัก แม่แถม แม่ใหญ่ฝ้าย แม่ใหญ่กุ่มพา แม่บุด รอเสนา(แม่กำนัน) แม่พุทธา แม่บุญพ่อเอ็ง แม่ติ่ม เขาเป็นน้องเป็นนุ่่งกะไปชวมนกัน เป็นหมู่เดียวกันไปวัดนำกันกะเลยมาพ้อ หมู่แม่หนู พ่อใหญ่หนู หมู่นี้ไปชวมนกัน ปแม่มนเป็นญาติ แต่ไปชวมนกัน คันเอาบุญเอาหยังพื้นกะมาขอย มาเป็นหมู่กันมาเป็นเพื่อนกัน เข้าโรงเรียนนำกัน โรงเรียนชุมชน

บ่มัก คนเป็นแต่ซัง เว้าป่วน บิให้เข้ากลุ่มนำกันหมู่เดียวกันกะต่อเอาใจกัน แต่ก็ตะกูดเดียวกันเป็นผีตัวเดียวกัน พอดคนหลายขึ้น ผีตัวเดียวกันมี แม่พัน สาระฤกษ์ ช่งหนองซี้ควย แม่เพ็ง สาระฤกษ์ (เรากะตายไปแล้ว)แม่ใหญ่ทา วรรณพฤกเป็นหมู่เดียวกันเข้าโรงเรียนนำกัน พ่อใหญ่คุณแหล่ พ่อไพล พ่อใหญ่จัน สาระฤกษ์เป็นน้องอ้ายกัน แม่ใหญ่ดี งามสง่า พ่อใหญ่ทองกลาง เป็นน้องเขยเมียพื้นตายแล้ว(แม่ใหญ่เพ็ง) เมียพื้นเป็นผีตัวเดียวกัน แต่กะชักกันอยู่มีลูกมีหลานต่อกัน อยู่ลูกน้องสาว กะเลยเป็นผีตัวเดียวกัน พ่อใหญ่จารย์สา พ่อใหญ่वल เชื้อสายนายดิงกัน แม่เป็นน้องเป็นเอื้อยกันแล้วบาทนี้ลูกเกิดมากะเป็นเชื้อเป็นสายกันพื้นเลยเอิ้นว่าเชื้อสายนายดิง อ้ายแม่พ่อใหญ่อ่อน มี 8 คน บิเคยไปค้าไปเกี่ยว เอ็ดงานเอ็ดหยังกะเอ็ดขอยกัน เอ็ดไฮ้เอ็ดนากะดำนาขอยกัน เชื้อนเดียวกัน บาทนั้นพ่อได้ลูกได้ผัวกะแยกกันอยู่

ผีตัวเดียวกันตัดกันบิได้ ต้องอยู่กันตลอดเจ้าตายหนีจากกัน ความสัมพันธ์กะขาดกันบิได้ ครันมีแม่กับแม่เป็นหมู่เดียวกันแล้วลูกกะสืขาดกันกะบิได้ ลูกกะสัมพันธ์กันอยู่คือเก่า มันแม่เชื้อแม่่นสายกันเป็นเอื้อยสายผีตัวเดียวกันอยู่ในวงศ์นี้

เป็นน้องเป็นเอื้อยกันค้ำหวักันออก ผีตัวเดียวกัน

- 1.พ่อใหญ่บุตร
- 2.พ่อใหญ่อ่อน
- 3.แม่ที่
- 4.แม่พัน
- 5.แม่เพ็ง
- 6.พ่อใหญ่จัน
- 7.แม่ใหญ่ปลี

ผีตัวเดียวกันมีอยู่หลาย เชื้อนติดอยู่กันจั้งซี้กะเป็นหมู่เป็นพวกกันไป หมู่ไปวัดนำกันพ่อใหญ่จารย์บ้านเรากะตายแล้วเป็นพี่น้องกัน เป็นหมู่ที่ไปวัดนำกันได้ขอยในงานบุญ ชวมนกันไปเป็นหมู่เป็นพวกกัน ออกมาเห

ยาลิ งาคนทรง อายุ 80 ปี.วันที่สัมภาษณ์ 9 มีนาคม 2545.ที่บ้านเลขที่11 หมู่11.
ตำบลบ้านขาว.อ.เสลภูมิ .จ.ร้อยเอ็ด

แห่นางแมวเชิงแม่นางดัง แม่สุดตะเหนะผู้หนึ่ง อีเขียนผู้หนึ่งตายแล้ว แม่ทองมีผู้หามกะตำ
แมว ตายแล้ว แม่ใหญ่ดี พ่อใหญ่ทา แม่ใหญ่นวล เอ็นกันมันแล้ง มันแห้งข้าวกะตายกะเลยชวนกัน
ไปเชิงนางแมว เห็นว่าไปขอฟ้าขอฝนกะเลยไปหามแมว แต่งขัน 5 ไปขอน้ำหลวงปู่

หรือวามาขอน้ำนี้กะมีเินาะ มาเสี่ยงวา ขันธ 5 เพินกะป่าวเทพะยะตามาสึงเสี่ยงวาขันที่
ตกไปเอาวายุนี้เสี่ยงวาจิงสิแลแล้ว วาจำปาทักข้าคาแซนนี้หะคันฝนสิดกมันยิดออก คานี้ว่ามีมัน
ตกอีหลี่ เขาสั่งให้ไปเชิงบ้านกะเจ้าวาฝนตก บ้านสะท้อนสั่งมาว่าให้พวกแม่ใหญ่ไปเชิงนางแมวแน
เด้อ ไปเชิงบ้านสะท้อนกะมาบ้านโหลกแด มีอลุนมาไปบ้านพันขวาง มาโนนโพธิ์กะมา ดงยางกะบ
ฮอด ยามแห่งแล้งเพินให้เชิงนางแมวพอเชิงนางแมวแล้วมาเชื่บนางดังอยู่วัด ปีนี้ทั่วมกะบเฮ็ดปี
น้ำแล้งกะจิงเฮ็ด

ตะกีน้ำท่วมกะได้ยินความเพินว่ากะไปซุดกอยซุดมันน้ำดงป่าแดงนำเขาสร้างบ้านใหม่
ซุมพร มาแซกอยแหล่วมาดาก มาสากตำน้ำตำใส่ข้าวเอามาใส่ข้าวมันจิงได้หลาย ปลากระป๋องแต่ก็
ปลาหลายอยู่คนบ่หาซื้อหาขาย ขอกันกินผู้ใดมี ถ้าน้ำท่วมข้าวบ่หาซุดกอยซุด

มันหาปลากะเอาผ้าเอาแพรขึ้นไปหาทางโคกทางดงคันน้ำท่วม เอาผ้าไปฝ้ายาวผ้าโสร่งแลก
ข้าว ผ้าฝ้ายบ่มีมีแต่เอาผ้าไหมไปแลกข้าว ฝ้ายาวนุ่งโจงกระเบนมีแต่ไหมเหมิด ปลาใครหาได้ก็เอา
ไปนำย่างไป ปลาแดกก็เอาไป แต่กัหาข้าวยากอยู่ ไป 4- 5คน ผู้เอาไปบ้านม่วง บ้านแดง บ้านสีสุก
แต่กัมันมีแต่หาแลก จักว่าผู้ใดแล้วเหมิดบ้านเหมิดเมือง หมู่หาปลาแดกไปกะมี หาใส่หีบกะยาก
เกียนกะเอาไปพูได้มีเกียนกะขอฝากกันไป

ผีตัวเดียวกะคือซุมเดียวกันอยู่มาจิงซีหะพี่น้องกันกะขอกันกินบ่ได้ชื่อคือเดียวนี้ แต่กัเอา
บุญคุ้มเบิกบ้านเบิกเมียง คั้นเอาไปกะเอาไปไว้กลางบ้าน เอาน้ำหอมกับซีหินแอเอามากันผีเอามา
วานนำเขียนน้ำหอมเอามาช่วยหน้าชวยตาสูบหัวสูบหางให้หายโรคหายโรคหายภัยหายเจ็บหาย
ป่วย ผีพ่อผีแม่คือผีประจำซังเจ้าโครตคือเฒ่ามาเขากะเอ็นเจ้าโครต เทิงเพินกะเป็นหลานกะจุมเดียว
กันผู้ใดใหญ่เลยได้เป็นเจ้าโครต มีหมตบ้านจุ่มไผ่จุ่มมันไหมเขยมีไก่ตัวหนึ่งเหล่าแก้วหนึ่งเอ็นกันมา
กิน ถือคลองกะมีจิงขันเลามาแล้งหล่า

ตะกัมันบ่มีรักซุดแต่กัมันกะมีมีปามันเป็นดอนกะไปหาเลี้ยงจัวเลี้ยงควยนำบ่อนมันเดินมันมี
อยู่เดียวนี้มันบ่มีดอกเป็นโพนหมองได้เป็นโพนเขวามีผีเลี้ยงผีที่โพนเอาข้าวลืบเขาหียบประจอก
เอาให้เพินเท่านั้นเขียนเท่านั้นเขียน

สาปลาบ่ได้เอ็นยังบ่ได้กล่างยังขันหนองสีสมควรกะหลายขันลำได้ลำนี้กะผู้เดียวเอ็น
ปลาที่ได้ก็แบ่งกันเป็นกอง

แต่ก็ปันกันกินกันได้มาจ้ะมาแลกกันเพิ่นกะมาชิมคือกันกิน แทนกันข้าวใหม่มาทอดกะไป ยืมเพิ่นคือกัน“ข้าวบ่ฮอด มันบ่มีปากกบปากอึ่งกูยืมจักหาบแน่ ยืมนำเพิ่นมา หลายอยู่ให้ยืมเป็น ชาว” เพิ่นมายืมนำหมูข่อยก็บ่ฮอด ฟีน้องก็บ่ทันมีก็ให้ชาวกระด้า

แต่ก็กินตองเอากะตียบ ก้องข้าวไผ่ก้องข้าวมันแหละไป เอายาใส่ไปเพาะตองเอาใส่ขันไป บ้านเขื่อนผู้เพิ่นที่เป็นงานฮั่นแหละ เอาไปกินเอาไปวอยกันบ้านเพิ่นไปขอยเพิ่น เพิ่นได้มาเหล่าเจ้า โคตรวงศ์ดา เหล่าพี่เหล่าน้องเขียนใกล้ ช่งเดียวกันกะเหล่ากัน

การเกิดช่ง หลานเหลนหลอนกะคือผู้เกิดบุญ คั้นลูกสาวกะหลาน คั้นได้หลานมาแล้วฮั่นนั้นได้ ลูกอีกกะหลอน คนฮั่นนั้นได้ลูกกะเอิ้นเหลน หลอน ผิดัวเดียวกันกะนับถือกันเป็นพี่น้องกันมา คนอยู่ ช่งเดียวกันกะฮักกัน

เพิ่นมาขอยโต โตกะมาขอยเพิ่น แต่ก็บ่ขอยเงินกันดอก มีแต่ยากับก้องข้าว กินข้าวใส่ก็เอา ข้าวก้องแล้วกะไปแหละกับขันยาไปเพาะกัน บ่มีเงินมีคำจ้ะเดียวนี้ พ่อมาขึ้นจ้างกันหว่างไต่หว่าง หนึ่ง แต่ก็กะขอยกันฟีน้อง ฟีน้องถ้ายังบ่แล้วกันกะชวนกันไปขอย คั้นผู้ใดมีฟีน้องหลายกะไปขอย เพิ่น มีผู้เพิ่นมาขอยแล้วแต่บุญหมู่ แม่ใหญ่คำมีกะมาขอย หมู่แม่หนู ไปขอยหมู่แม่นี้ มันกะตายแล้ว คนมันมีฟีน้องมีหมู่มีพวก แม่ใหญ่คำมีเป็นลูกพี่หญิงพ่อ น้องแม่เขามาเอาเมียอยู่เขื่อนนี้ กะเลยมี พี่เป็นน้องกันคือเก่า แม่หนูอยู่ช่งเดียวกันกับช่งหย่านี้แล้ว ชวนกันไป ไปขอยกันเอิ้นกันนำบ่าวนำ สาวไป กะไปขอยกัน อยู่ช่งฮองหอ กะไปขอยพี่ขอยน้องคือกันนั้นแล้ว

แต่ก็บ่เหล่ากันแต่ไปขอยโลดว่าผู้ันบ่แล้วกะไปขอยโลด แต่ก็เพิ่นเบิ่งกันอยู่ เบิ่งกันหาขอ กันกินก็เข้ามาคู่กันกิน ไปขอยกันว่าบ่ทันแล้วเหลือโดนกันบ่ทันแล้วกะไปเอาขึ้นบ้านถ้าเฮ็ดนาบแล้ว กะบ่ได้ขึ้นบ้านแล้ว คาค่าอยู่

หมู่เดียวแม่ป้าแม่เลี่ยมอยู่ช่งนำกันกะมาลงช่งนำกัน อยู่ช่งเดียวกันใกล้กัน ผีกะผีไฟผีมัน ผายบ่เข่นโดนมีผ้าตึงมาแต่

แต่ก็ม่วนกว่านี้ ผู้บ่าวผู้สาวบ่ได้ไปทอดไปกุมกัน บ่คือคู่มือนี้ เขากะไปเที่ยวไปค้าเขากะติด กันมา เอากันโลด

แต่ก็กะมาเว้าพ่อเว้าแม่อยู่ เว้าของฮักฮั่นตัว เว้าโคตรเว้าเชื้อเฮนั่นแล้ว

อันบ้านขาวใหญ่เมืองไพรเพิ่นมาตั้งเป็นบ้านใหญ่กว่าหมู่ บ้านดอนแพง บ้านกุดแซ่ โนน โพธิ์ กะแตกออกไปจากบ้านนี้แหละ ชุกมือนี้เป็นไผ่เป็นมัน

คั้นเฮาสีไปค้าไปเที่ยวก็ไปบ่าไปบ่นเพิ่น ให้เพิ่นรักสมรักษาน้ำคัม อย่าสิให้มีอันตรายมาฆ่า มาให้พาให้ไปรอดจอดบ่อนหวังพุ้นแหละ ให้ฟ้าบ่าวคินมา เฮากะมาเลี้ยง ฮอดยามเลี้ยงบ้านเดือน

6

คั้นชุมได้เอาผู้ใหญ่ไปจัดแจงแบ่งบ่ายไปว่าให้ถึกให้ตองกัน ผู้ใหญ่ผู้เจ้าโคตรเลี้ยงไก่ แล้วกะอยู่ดีมีแสง ต่าเจ้าโคตรกะกินไก่โลด เขยแก่ ผีมาเฮ็ดเขากะเลยเจ็บเลยเป็น เลยไปฮักไม้ไส ยาม ว่างตองผู้ันมันบ่ดี หมอมอไปหักไม้ไสยามไปจ้งซี่ มันเชื่อเตคนแต่ก็

คนคู่มือนี้ไปเยี่ยมคนเฒ่าไปเยี่ยมเจ้ายีน แต่ก็เยี่ยมผู้เฒ่า เจ้ายีนอยู่ เดียวนี้ไปเยี่ยม ผู้ใดว่าดู
ได้ว่าหลาย บมีผู้ใหญ่ผู้น้อยดอก แต่ก็ได้จกวันก่าไป เดียวนี้เขาควมไปโลด

ไปว่าพื้นว่าต้องกินไก่ผู้นั้นผู้นี้ เขากะเอามาเด้อ หย่าสิไปว่าเท่านั้นตัว

เขาไปบวงสรวงผีเขา บให้ว่าผู้เฒ่าเก่าไปสั่งสอนผู้ลางคนกะยอม ผู้ลางคนกะโกงเลย
กะไปปลูกเถียงนาเดือน 5 ฟาโบกกะไปจามหย่าจามหยั่ง เอาผูกควยไว้กะมานอนนาไผ่นามัน แต่ก็
ปาดงคุดเสีย บหันมีนาเดียนี่ดูใหม่

มีแต่ชอยกันแล้วแต่ก็ จักสานคุสานตำมีมาแต่ได้ สานคุสานตำ สานไซสานข้องมาแต่พื้นมา
แต่ปู่แต่ไปแล้วคันชันมันสิเอ็ดเป็นบ ครั้นชันมันสิเอ็ดเป็นเอ็ดของไผ่ของมันเวียกไผ่เวียกมัน มาซุม
กันมาจัดดอกจัดหยั่ง สานตำกะสานผู้ที่สานข้องกะสาน ผู้ที่สานคุกะสาน สานแหกะสาน ผู้ชายลง
ช่วงกลางเวร มาซุมกันเอ็ดเวียกจัดดอกนี้แล้ว มาซุมกันเว้ากันตัว จักสานนี้แหละ

ขอฟ้าขอฝนหาบแมวขึ้นกะตีกลอง เกิดเหตุเภทภัยกะชอยชอยกันเท่าคู่มือแล้วล้มตายก็ไป
ชอยกัน

คั้นบ่เอาบุญบังไฟบ้านนี้มันบ่อยู่ดีมีแสง มันบ่ถึกเลยได้มาเอาบุญบังไฟเอ็ดบังไฟน้อยเพิ่มบ่
ให้เอ็ดจ้งชัน เอาบังไฟมีนบังไฟแสน

แต่ก็ดอกเอาหลายแล้วคนผู้สาวไปนำวัดกะไปดอกบังไฟ ปีนันมันบ่แล้วมันเอาบุญบังไฟบ่
ถึก เฒ่าจำปาด่าเผินว่า มเหศักดิ์ก็เลยได้เอาใหม่มันเดือด คนตายหลาย
แต่ก็ว่ากัน คนตายดู่เอาใหม่เอ็ดบุญใหม่ชะมันบ่ถึก ประชุมกันเอือนผู้ใหญ่ มีแต่ผู้หัวใส มีเจ้าเมือง
หัวใสคิดบังไฟมีนบังไฟแสน ดั่งขึ้นขึ้นจูดบูชาแทน ชาวแลนแลนกะบ่โดนฝนหลัง น้ำเต็มทั้งเต็ม
ทุ่งเต็มนา เทิงปูปลาอาหารเหลือซาก ฝนไหลหลากตกต้องตามกาล ชาวอาหารกะอดมขมขึ้น ชาว
บ้านอื่นพากันทำตาม ต่อขึ้นมากะประเพณีเก่า ชอยสิเล่าย่อย่อพอฟัง ให้จิ้งจอกไปภายหน้า ลูก
หลานหลาให้จ้อจำเอา

คนแต่ก็กะดักน้ำมาใส่แอ่ง แอ่งหนึ่งกะ ตำข้าวตั้นขึ้นกะต่อมองบ้องๆกะตำข้าว หาบพินมา
แต่นา เขาเอามาพินหนึ่งข้าว เกณฑ์คนมาซุดข้างแต่ก็ไปเอาน้ำบ้านดอนแพง เพินกันข้างไว้ น้ำข้าง
บ้านดอนแพงมันแซบ ไปแกมา ข้างบ้านเฮามันบ่ถึกกันคนมันหลายบ่พอกันมันขอด คั้นมันจางกะบ่
กินคั้นมันแซบกะเอามาเอ็ดแนวกิน น้ำข้างใหญ่เพินว่าเพินซุดน้ำข้างใหญ่เพินเลยไปแห่กุดน้ำใส
ดีฆ้องตีกลองมา ไปแห่มาแต่กุดน้ำใสไหลมากะเลยเป็นน้ำข้างใหญ่อยู่ดงภูเงิน กะไหลมาบาทนั้น
กะไปเอื้อยอยู่ข้าง เอาแขงใส่บ่เอาปูนจ้งซิดอก เอาไม้ใส่สานกันขึ้นมา กะป่องแตกเหมิดวิบวบเห
มิดแหละมันดำกัน ปากวีบเหมิดละกะป่องเอาไปแกจกว่าเชือกไผ่ต่อเชือกไผ่มันเกี่ยวกัน ไปใช้น้ำ
ข้างใหญ่หลายอยู่แล้วแต่พ่อแต่แม่ ไปกินน้ำข้างใหญ่ เอ็ดกินสิบมาอยู่แต่ ชุกมือนี้มันมีน้ำ แต่ก็กะ
ชอนมา น้ำแอ่งหมู่ชอยอาบกะไปหนึ่งสองกระไปหมู่ชอยก็เขา บมีสบูบมีแฟซา

น้ำท่วมไปหาได้บู่ได้ปลากระมาอย่าง ปลาเป็นหมู่กะเอาไป หาใส่หาบก็ยาก บได้หาใส่
กระสอบก็จ้งชุกมือนี้ หาบกันไปเก็บกะบมีใส่แต่ก็ ฮอนดินสิตาย

เจ้าโคตร คั่นไหเว้าผู้เฒ่าผู้แก่มา มันความต่อแล้วหัวดำไปก่อน หัวล่อนนำหลัง (กลับหัว)กะให้คนเกรงคนยำ เคยมีผู้เฒ่าเคยมีเจ้าขึ้น ค่อยไปขอทางพื้นหมอบไปหยุดดินขึ้นดินเสียแล้วก็ค่อยไปบไปดีไปพืบไปฟาดจิงซูกมือนี่ดอก หมูค่อยไปนี้เต้ ไปต้องบอกต้องกล่าวหลานไปนี้เต้ ยา เต๋อแม่ใหญ่ ไปวัดไปวาจะไปจิงหันจิงเพิ่น เชื้อไวซูกมือนี่เขาซ่อแล้วบาปเป็นจิงได้ บุญเป็นจิงได้

คนแต่ก็มีผู้ได้เป็นเจ้าของนายแล้วแต่ก็ คันลูกได้ถึกทหารกะไ้ฮ่กัน เหลือโดนว่าลูกสิได้ไปไกล ซูกมือนี่ซ่ำสมักรอีกซ่ำ แต่ก็ไ้ฮ่กันคันลูกถึกทหาร

เฮ็ดไฮเฮ็ดนาได้กินข้าวกินน้ำ กะตี เลี้ยงจัวเลี้ยงควย แต่ก็กะจิงว่ามันมีควยเฒ่าตาย คันเดือนสาม ฝนตกใหม่ควยเฒ่ามันหามมันล้มมันเฒ่า มันหนาวมันตายแก่ ป่เอากระดูกกะเดียว จัวโดนจุกจิงสิกินเทื่อหนึ่ง จัวควยมีแต่เฒ่าตายปม่ใครขาย ป่ค่อยฆ่าสัตว์ตัดชีวิต มันบ่ชื้อบขายกันจิงซี้

ป้องกันเภทภัยกะมีแต่เอาบุญจิงซี้แหล้ว บุญเบิกบ้านบุญคุ้ม ถือผีถือสา ผีปอนโถมาต้องคนกะนำเลี้ยง ป้องกันเจ้าของไว้อยู่ กะจิงว่าได้ไปเลี้ยงไปเกือ เจ็บท้องเจ็บไส้หักไม้พื้นกะว่าพื้นมาต้อง กะควดออกกะไปเลี้ยงเพิ่น แต่ก็มีเด็กน้อยไ้เฒ่า กะว่าต้องกะไปเลี้ยงมันกะเขา ผีเขากะว่า ผีโป่งผีทำนาไ้ฮ่นานาแหละมาต้องนาผู้ใดอยู่ใกล้โพน กะมาต้องกะต้องไปควดผี ไ้เทือนไปควด ป่าเลาคองสาปหายากองกิน สิมาต้องลูกต้องหลานแล้วไปฮอดมือเลี้ยงจะไปเลี้ยงดอก ให้ดีให้งามแต่ มือนี่ต่อไปดีมืออื่น บ่ถือดีหมูปันให้เขาเดียวนี้

แต่เกิดมาก็อยู่บ้านขาว แก่นหลายเลยปหนี หมูก็ไปมันบ่มีหมอนอยู่หมูไปก็ไปหลาย เขาไปไ้ยายหนี ได้ลูกได้หลานมากก็บันกันอยู่จิงซี้แหล้ว

เพิ่นอยากเพิ่นไปหมายเอาพุ้น ปอนมันกว้างมันขวาง บ้านเฒ่าโคก บ้านหนองหว่า บ้ากกบ่งเอาแต่ไ้สิไป เอาไ้สิไปจงเอา เป็นป่าเป็นกกไม้ใหญ่กะค่อยบ้มค่อยหยั่ง เป็นไ้ฮ่เป็นนา สาวเป็นนาปลูกบักพริกปลูกฝ้ายไปจิงซัน เขาบไปพ่แม่เพิ่นบ่พาไป ลูกสาวหลายคนเพิ่นกะพาไปอยู่ คันลูกสาวหลายคนเพิ่นกะว่าคันหาลูกออกเฮือนมันสิ บ่มีแนวบันกัน เพิ่นกะเลยไป ไปหาหน้า บ่มีที่ดินบันให้เพิ่น

งานศพเพิ่นบ่เหล่เต้ ไปโลดบ้านนี้บ่ได้เหล่กันดอกบ่คือบ้านอื่น ว่าผู้้นตายเขาก็ไ้แย่งอยู่เพิ่นก็มาหาเขา เขาก็ไปให้เพิ่นเห็นจิงซัน

แต่ก็คำข้าวก็ต้องมีหมูมาชอย มีแต่ไ้เฮือนเจ้าของผัวเมียลูกเต้าจิงได้ชอย คำไ้คำมัน คำครกมอง ฟินแต่ก็เอามาตั้งเตี่ยวนี้เพิ่นเอามาเผาถ่านหนึ่งถ่าน ซูกมือนี่สบายกินข้าวสารนั่งไฟถ่าน บ่คือแต่ก็จักน้อยกะมีเครื่องป้อนข้าว แต่ก็ฟาดเอาเอามาแล้วเอามาไ้เฮ็ดลอมไว้ แล้วมาฟาดเอาแต่ไ้เฮือนนั้นแหละ ฟาดแล้วจิงมาปลง ซูกมือนี่ก็ติซำบาย แต่ก็ลำบากอิหลี เตี่ยวนี้สมัยใหม่ แต่ก็หาได้จิงได้กิน เฮ็ดได้จิงได้กิน ซูกมือนี่หาง่ายไ้หลาย ชื้อกินกินสำเร็จ มันกะบ่ดีไ้เงินหลายมันเปลืองมันไ้เศรษฐกิจหลายเพิ่นไ้เงินหลาย บักฮุ่งผู้ไ้มีก็ขอกัน บักฮุงกะบ่ได้กินเดือน 5 มันเหม็ดหน่วย ซูกมือนี่ไ้กินซูกเดือน บันกันกินผู้ไ้มีมันบักฮุงก็ไ้ของข่อยกะมีของเข้ากะมีขอแนก็ชอยกัน แต่ก็ ผักบัวก็ได้ปลูกเอา

ทองดี บัวชะระ.อายุ55ปี. .วันที่สัมภาษณ์ 23 มกราคม 2545.ที่บ้านเลขที่15 หมู่13. บ้านหัน.ตำบลบ้านขาว.อ.เสลภูมิ.จ.ร้อยเอ็ด

บ้านหัน คนมาตั้งที่แรกชื่อนายโง่น มาจากบ้านกุดเขียว ห่างจากบ้านหัน 10 กว่ากิโล ที่มาตั้งเพราะอยู่ใกล้แหล่งน้ำวังชีหลง ซึ่งเกิดจากบึงโดนเสลภูมิ มีแหล่งน้ำอุดมสมบูรณ์ มีหนองน้ำ น้ำอยู่ใกล้บ้านเรียกหนองดอนหัน มีกกหนามหันหลาย ทุกวันนี้กลายเป็นไร่นาแล้ว ทุกวันนี้น้ำท่วม บริเวณตะวันตกของหมู่บ้านตรงวังชีหลง

สภาพพื้นที่ของหมู่บ้านแต่ก่อนเป็นพื้นที่อุดมสมบูรณ์ ทุกวันนี้ประชากรเพิ่มมากขึ้น คนบ้านนี้ไม่มีอาชีพอื่นนอกจากการทำนา มีการทอผ้าบ้าง เป็นผ้าไหม ผ้าฝ้าย ปลูกมอนเลี้ยงไหมผ้าฝ้ายซื้อมาจากเป็นผ้าดั่งใช้ด้านตลอด

คนบ้านหันอพยพมาจากบ้านขาว บ้านหนองบัว จากโคราชก็มา ที่มาเพราะเป็นเขตตระกูลใหญ่ๆของหมู่บ้านมีไม่ค่อยมาก อย่างตระกูล สิทธิศาสตร์ ,บัวขาวลา

การกินอยู่ของคนบ้านหัน แต่ก่อนแถมนี้เป็นนาดอนหมด ข้าวไม่งาม นา 9-10ไร่ ได้ข้าวแค่ 10 กว่าถัง ทุกวันนี้ข้าวมากขึ้นเพราะใช้ปุ๋ย สมัยก่อนคนเอาปุ๋ยคอก เลี้ยงวัวเลี้ยงควาย เอาปุ๋ยคอกไปใส่สวนมอนตามริมชี

ทุกวันนี้รัฐบาลแนะนำให้ใช้ปุ๋ยวิทยาศาสตร์ เปลี่ยนพันธุ์ข้าว แต่ก่อนเป็นพันธุ์ข้าวอีปุมอีป้อม,ข้าวดอกบุญมา (เป็นพันธุ์ข้าวที่มีอายุสั้น)ทุกวันนี้ไม่เหลือแล้ว รัฐบาลให้ใช้พันธุ์ใหม่ในโครงการคือพันธุ์ขาวมะลิ ,กข6

ข้าวดอกบุญมาต้องปลูกในที่ดอน หากปลูกในที่ลุ่มจะได้เกี่ยวข้าวน้ำ (ถ้าน้ำมากนำท่วมในนา) ข้าวบักเขือกก็เป็นข้าวเหนียวเวลาสุกจะมีสีเหลืองมากกว่าพันธุ์อื่น ทุกวันนี้มีศัตรูพืชเยอะ เช่น เพลี้ย ,หอยเชอรี่

จะทำนาดอนเดือน 7,8 ที่บ้านนี้ไม่มีบุญบังไฟ ก่อนจะลงนาจะมีการเลี้ยงผีปู่ตา เดือน 6 วันพุธ

ผู้ดูแลรักษาบ้านเมือง มี พระธาตุหลวงปู่พิมพ์า เป็นคนมาจากบ้านแจ้ง บ้านกุดเขียวมา บวชจำพรรษาอยู่ที่บ้านนี้ ผู้คนนับถือมาก ตอนมรณะ ชาวบ้านจ้างหนังมาฉาย เกิดลมกรรโชกแรง ชาวบ้านต้องบูชาบอกกล่าวลมหักภัย เอาดอกไม้ไปคารวะจึงฉายหนังได้

บุญประเพณี มีบุญกุ่มข้าว บุญเวตบุญเดือน 4 บุญบังไฟ บุญลอยกระทง บ้านหันเข้าร่วมทุกปี แต่ก่อนทำบังไฟร่วมกับบ้านขาว บ้านแห่ ถ้าไม่เอาบุญไม่ได้ มันอาฮักบ้าน ผีปู่ตาถ้าไม่ทำไม่ได้ มันจะเกิดเดือดร้อนในหมู่บ้านบางที่คนตายบ่อย มันเดือด ต้องทำทุกปี บ้านแห่บ่เฮ็ดบ่ได้ บ้านขาวคือกัน

มีหนังสือมาบอกว่ามีบุญบังไฟ ว่ากำหนดจะทำวันนั้นวันนี้ ขอให้ทำบังไฟไปสมทบ แต่ก่อนต้องใช้ข้าวไม่ไผ่ ใช้ไม้ไผ่บ้านข้างก็จะกะว่าจะเอาจกกิโล ตามความยาวของบังยาวเท่าไร เส้นผ่าศูนย์กลางจากปลายบังเท่าไรจะลงไฟ เอาไม้ไปเสียบทางกก(ทางหัวให้มันหย่อนลงหัวลง

ไป แล้วเอาดินปั้นยัดลงไปในรู เอาสาทมมาตำค่อนกลางคืน ยามมือแลงมาตีกลองให้ป่าวสาวไปรวมกันที่วัด เผาบังไฟ แต่ก่อนย่างไป ตามทางเดิน ตีกลองให้ไปรวมกันที่วัดบ้านไครบ้านมัน) ตีกลองใส่พวกตำก็ตำตามจังหวะกลอง มีสาโท ช่วงตอกบังไฟไม่กินแต่ช่วงแห่กิน ป่าวสาวช่วยกันตอกบังไฟ กระแจะตาน ปูพื้นศาลาออกจะมีเสาเป็นสนเส้า(ปลายสุด)จะผิงขึ้นมาจะหย่อนกันลงไป กระแทกกันเส้า(ได้สุด)ก็มัดใส่ตรงศาลา หนุ่มสาวก็ตอกเมื่อเต็มแล้วช่างก็เอาขึ้นมาเจาะรูแล้วก็เอ่(ประดับตกแต่ง)ให้สวยงาม

ภัยแล้ง ถ้าแล้งแต่ก่อนบ้านแห่ บ้านโห บ้านถั่ว โอง จะเอาถั่วไปแลกข้าว เอาถั่ว ,ครก,ไห ใส่เกวียนไปแลกข้าวมากิน บ้านหันก็บ้านเหมือนกัน เอาดินจากซี(ดินเหนียว)มีบ้านหันและบ้านแห่ที่ทำ ขุดเอาดินเหนียวมาตำเอาไม้มาทำสากทำใช้สากนวดตีๆ (ใช้ดินอย่างเดียว)ปั้นเสร็จแล้วก็เอาเข้าเตา เรียงแถวใช้ฟืนตั้งเอาไปแลกทางกาฬสินธุ์ ใส่แพลงมาตามน้ำชี เตาของบ้านแห่อยู่ใกล้ซีก็เอามาขึ้น บ้านหันเตาไม่ใหญ่เท่าบ้านแห่

การแลกจะสานกะต้ำ(ตระกร้า)ขึ้นมาเขาเรียก กะเปาะ กำหนดด้วย 2-3 ใบต่อเปาะ(ข้าว 1 กระเปาะ) นอกจากนั้นก็แลกปลากันกิน น้ำท่วมบ่อยแต่ก่อนไม่มีเขื่อน น้ำจึงท่วมบ่อย ปี 2521 ปี 2521 น้ำท่วมสูง ขนวัวควายไปไว้ที่บ้านแห่ ไปแลกข้าวเอาเกวียนไปนำกันไป(ไปด้วยกัน)บางครั้งก็ 10 เล่ม บางครั้งก็ 4-5 เล่ม ตอนที่พ่อผมไปเกวียนไปประมาณ 6-7 เล่ม ไปทางบัวขาว บ้านภูไท อำเภอเมยวดี อำเภอกุฉินารายณ์ ออกจากบ้านตอนเช้าไปนอนคืนหลายคืน ใช้เวลานานหาไปเรื่อย ๆ แลกไปเรื่อย ๆ ค่าไหนนอนนั้น ขึ้นไปทางบ้านภูไท บ้านหนองอีเลิศ บ้านโป่ง ตอนนั้นอายุ 7-8 ปี ได้เสียเป็นเพื่อนฝูง ตอนนั้นก็ยังติดต่อกันอยู่ แถวอำเภอโพธิ์ทอง แต่ก่อนน้ำท่วมบ่อยจนต้องย้ายหนีไปบ้านใหม่กันหลาย หนีไปบ้านหนองแวงแห ทางบ้านดงอีเลิศ

พ่อเสียแม่เสีย บ้านบงอีเลิศตอนนี้ยังมีอยู่ ตอนนั้นมาบวชอยู่วัดบ้านแห่ ตอนนีไปเป็นอาจารย์ โองปากพันที่ใช้แลกข้าวเหมือนโองมังกร ตอนนีไม่ทำครก โอง ถั่วแล้วเพราะ น้ำชีไม่ลดสูงอยู่ตลอด เมื่อก่อนจะทำในหน้าแล้งได้อย่างเดียว ตั้งแต่มีเขื่อนน้ำชีไม่ลดซักครั้ง เจ้าของที่ดินที่ต่อกับผิงซีเขาไม่ให้ เพราะถ้าขุดแล้วน้ำมามันจะเซาะดินพัง ตอนนีเลิกปั้นหมดแล้ว พ่อเลิกปั้นก็ไปรับจ้างคนบ้านหันส่วนมากจะทำงานเชื่อม พวกทำบ้าน โกดัง งานเหล็ก เย็บผ้า เพราะไม่มีอาชีพทำ ผู้หญิงทอผ้า ผู้ชายทำงานเชื่อม ไม่มีอาชีพอย่างอื่น ไม่มีทำอะไร ขุด มีอาชีพเดียว คือทำนา

เก็บเห็ดแต่ก่อนไปเก็บเห็ดที่ดอนตะวันออกบ้าน เรียกดอนล่า ดอนเหมือดแอ่ แบ่งเป็นช่วงแต่ติดกันก็เลยเรียกรวมกัน แต่ก่อนมีต้นเหมือดแอ่หลาย ต้นเหมือดแอ่เคยใช้เป็นสีย้อมผ้า เอาใบมาตากใส่พริกกันมอด เหมือดแอ่คล้ายสีเข สีเขย้อมผ้าคล้ายๆสีทอง ดันเข ต้นเหมือดแอ่เอามาทางโพธิ์เงิน โพธิ์ทอง ครั้งให้สีแดง

โบราณเขาถือถ้าย้อมเปลือกไม้คนท้องจะไม่ให้เข้าใกล้ ถ้าเข้าไปสีเปลือกไม้จะไม่กินตัวยาย้อมจะไม่ติดไหม สีเปลือกไม้ สีครั้งสีจะไม่ตก ตอนนีเหลือน้อย ตอนนีดอนเหมือดแอ่ก็ตั้งวัดป่า

แต่ก่อนตอนล่า ตอนเหมือดแอ่ บ้านหนองบ้านหันจะไปตัดไม้มาเอ็ดฟัน ไม้ที่ตัดมี ไม้แสบง ไม้เหมือดแอ่ ไม้ที่ทำฟันได้ตัดหมด

ผีตาแฮก ถึงฤดูกาลที่จะลงนา เป็นผีรักษานา ขึ้นปงลงเลียง เมื่อเกี่ยวข้าวเสร็จแล้วก็เลียง ยามขึ้นนาก็เลียงยามลงนาก็เลียง แล้วแต่เจ้าของนาจะเคยเลียงอะไร ถ้าเคยเลียงไขก็เลียงไข ถ้าเคยเลียงไก่ก็เลียงไก่ เอาข้าวใส่กระโป้ ไปให้กระโป้ละเกวียน (1 กระโป้เท่ากับ 1 เกวียน)สมัยก่อนที่เลียงผีตาแฮกเอาไขไปเลียง 1 ฟอง ภาษาโบราณเรียกว่าไก่กุ่ม จะเสี่ยงทายในไข ถ้าปีไหนฝนดีหรือปดี จะดูในไข เวลาเลียงเสร็จเอาไขมาปอกดู ถ้าปีไหนฝนดีไขจะเป็นสีดำๆ เสี่ยงทายโดยการอธิฐานเอา อธิฐานว่า ถ้าจะแล้งเป็นสีน้ำตาล ถ้าน้ำล้นท่วมเป็นสีนี้เด้อ ถ้ามันจะท่วมมันเป็นสีขาว ถ้าฝนดีเป็นสีดำในไข

เลียงปู่ตาบางบ้านเลียงเต่าเช่นบ้านหนอง บ้านหันเลียงไก่ จะเสี่ยงทายโดยดูหางไก่ ถ้าปีไหนมันจะท่วมมันจะชัน ถ้าปีดีฝนจะดีมันจะเป็นโค้งๆ โค้งก้านกล้วย ถ้าปีไหนมันจะท่วมมันจะหยัดเจเต่ ถ้าไม่ท่วมก็แล้ง หรือใช้ไม้ว่า ถ้ามันจะแล้งให้ยาวกว่าวา หรือสั้นกว่าวา แล้วแต่เราจะอธิฐาน ผู้เสี่ยงคือเฒ่ากระจำ ชื่อนายคำ ภูวิเศษ เวลาทำพิธีเสี่ยงทายจะไปทุกหลังคาเรือน

แข่งเรือเรียกเรือขวาง เรือใหญ่ 50-60 ฝีพาย แข่งเรือเดือน 12 หน้าน้ำเยอะ แล้แต่จะจัดเดือนใด บ้านแจ้ง บ้านกุดเขียว ไปถึงอาจสามารถ เอาเรือพายมา มานอนคืน พวกบ้านเจ้าภาพก็ต้อนรับ สมมติว่า 9 เดือน 10 เดือนต้อนรับบ้านนั้นเด้อ บ้านนี้เด้อ แปรันต้อนรับ ถ้ามาโฮมกันเมื่อวานวันนี้ก็เริ่มแข่งกัน กติกาเหมือนปัจจุบันนี้ กติกาคือแล้แต่เรือและจำนวนฝีพาย ถ้าเรือ 50 ฝีพายเหมือนกันกับเรือเล็ก ตอนนี้ก็ยังมีแข่งเรืออยู่ บ้านผักกาดยา บ้านหันไม่แข่งแล้ว

ทำน้าบ้านหันมีอยู่ ทำช่างนิล ที่เรียกทำช่างนิลคือเป็นน้ำช่างมาก่อน ทำดอนปู่ตา ทำกกโพธิ์ ทำน้าที่ติดกับบ้านหนองเรียกทำดินทราย เป็นที่เขาคบประทาย(การก่อกองทรายในเดือนเมษายน) ของบ้านขาวใช้ทำในหน้าแล้งลงไปคบประทายที่ชี ชาวบ้านจะไปก่อเจดีย์ทรายแล้วก็นิมนต์พระ ไปกินข้าว ถือว่าไปกินข้าวป่า อาหารที่บ้านใครไปคบประทายช่วงสงกรานต์ เพราะว่าคบประทายเสร็จแล้วเอาพระขึ้น สงกรานต์ก็ต้องเอาพระสงฆ์น้ำประครั้งเอาพระสงฆ์น้ำเดือน 5 ถึงเดือน 6 ก็เอาขึ้น ก่อนเอาขึ้นต้องตกประทายก่อน ก่อเจดีย์ทรายแล้วก็ไปแห่ดอกไม้ แห่ดอกไม้แห่เสร็จก็เอาดอกไม้มาปักที่เจดีย์ทราย ถึงวันที่เอาพระขึ้นสรงน้ำเสร็จก็เอาไปไว้ที่เดิม สวดมนต์ 3 คืน เอาพระขึ้นแล้วจึงค่อยเลี้ยงบ้าน เลี้ยงเจ้าปู่ ก่อนลงทำนา

เสียวมีเสียวที่บ้านหนองกุง และที่บ้านหนองจอก เป็นเสียวสมัยที่เป็นผู้ช้อย(ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน)และบ้านคุ้มสะอาด(บ้านหนองแฮด) เป็นเสียวกันต่อไต่กันคนนี้เป็นเสียวมาก่อน ก็มาแนะนำให้รู้จักกันไปต่อไต่ไปเรื่อยๆ ใจตรงกันถึงเป็นเสียวได้ ถ้าใครเดือดร้อนก็ไปหากัน ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ถ้ามีงานต่างๆก็มาช่วยเหลือกัน เช่น งานบวช งานบุญ ถ้าเป็นเสียวกันแล้วมีแต่รักกัน ไม่มีเรื่องต้องให้ถึงขนาดต้องเลิกกัน

**พ่อใหญ่จีน สุขา อายุ 73 ปี. วันที่สัมภาษณ์ 27 มกราคม 2545. ที่บ้านเลขที่ 127 หมู่ 3.
ตำบลบ้านขาว ว.อ.เสลภูมิ .จ.ร้อยเอ็ด**

บ้านสะท้อน ความเป็นอยู่ของคนบ้านสะท้อน ตามความจริงไร่นาก็มี ไม่ได้กินเพราะน้ำท่วม การตั้งบ้าน วัดตั้งเมื่อ พ.ศ. 2417 ส่วนบ้านตั้งก่อนประมาณ 20 ปี จึงมาตั้งวัด แต่ก่อนมี 30-40 หลังคาผู้ตั้งบ้านตายแล้วอายุ 127 ปี ชื่อว่า นางมี ไม่มีนามสกุล แต่ก่อนไม่มีนามสกุล ต่อมาลูกหลานมาตั้งนามสกุลเมื่อ พ.ศ. 2455 ต่อมาผู้ใหญ่บ้านคนแรกคือ เฒ่าคำวง ไม่มีเงินเดือนเลย ลาออกน้ำท่วมข้าวเลยลาออกไปประกอบอาชีพอย่างอื่น ต่อมา คือ เฒ่าสุริยะ ต่อมาคือผู้ช่วยจันทร์ กำหอม เริ่มมีเงินเดือนแล้ว พ.ศ. 2450 ต่อมาลาออก ต่อมาคือพ่อหนู สุขา เงินเดือน 1 บาท พ.ศ. 2462-2463 ถึง 2484 ต่อมานายจัน กำหอม 2484 -2486 ลาออก ต่อมานายไหล วรรณพฤษ์ ออกจากทหารมา มาเป็น นายจัน กำหอม จนกระทั่งถึงปี 2509 ก็มาเป็นพ่อใหญ่จีน สุขา

สภาพการตั้งบ้านย้ายมีมาจากบ้านขาว เพราะมีนาอยู่ที่นี้จึงย้ายมา แรกๆมาตั้งทางทิศ ตะวันตกของบ้านในปัจจุบันทยอยมาเรื่อยๆ(ทางทิศตะวันออก) มีป่าต้นผักสะท้อน ก็เลยตั้งเป็น บ้านผักสะท้อน (ต้นผักสะท้อนเป็นใบมนๆ มีประโยชน์แช่น้ำให้เหี้ยนแล้วเอาไปต้มใส่พริกแล้วเอา ลูกมะม่วงไปแช่ เอาน้ำผักสะท้อนเป็นน้ำจิ้มมะม่วง)มาเปลี่ยนชื่อเป็นบ้านสะท้อนเมื่อ พ.ศ. 2484 น้ำท่วมบ่อย เอาปลาไปแลกข้าวกิน เช่นปลาแดก ปลาเหียบ(ปลาแห้ง)ปลาล้าง ปลาเป็น แต่ก่อนมี ผ้าฝ้าย ฝ้ายเยอะ ทอผ้าฝ้าย เช่นผ้าขาว ,ผ้าแพรอีโป้(ผ้าขาวม้า)

แลกข้าวเดินไปหาบไป ค้างคืนก็มี ทางบ้านกุดชุม บ้านโคกยาง หนองโก หนองแดง เดินไป ค่ำไหนนอนนั่น มีห้วยป่าโพง คนบ้านสะท้อนอพยพไปบ้านอื่นเยอะ เพราะไม่มีข้าว แต่ปลาเยอะ อยู่ได้ด้วยเอาปลาไปแลกข้าวทางโคกที่น้ำไม่ท่วม ไปจับปลาที่หนองหวาย(กุดหวาย)หนองคก หนองเทียม เป็นห้วยเชื่อมโยงกัน

การทำนาเอาบักจกไปก่น ปลุกข้าวครั้งแรก คือข้าวอินสี เหมือนข้าวธรรมดา แต่ออกดอก เร็วออกดอกไม่พร้อมกัน ต้องเอามือเด็ดเอาทีละรวง เด็ดมาแล้วก็เอาไปตากแดด แล้วก็ตำครกมอง ตอนนี้มีแต่ข้าวหลวงข้าวโบราณไม่มีแล้ว ข้าวอินสีเม็ดเล็กข้าวอีปุมอีป้อมเม็ดใหญ่ ข้าวขีตมจะมัน กว่าข้าวอื่น เป็นข้าวเหนียว เวลาปลูกข้าวก็ผสมกันเลย ข้าวเจ้าแดงใช้ทำข้าวปุ้น หุงกิน ข้าวคอบนุญ มาใหม่ ข้าวที่อายุสั้นที่สุดคือข้าวคอบ ข้าวคอบปลูกนาดอนได้กินเร็ว พันธุ์ข้าวใหม่เริ่มพ.ศ. 2501 พันธุ์แรกคือพันธุ์ข้าวหอมนางนวล หอมมาก ข้าวสมัยเก่าจะแข็ง ข้าวพันธุ์นางนวลจะอ่อนนุ่ม ต่อมาเป็นพันธุ์ปิ่นแก้วทนน้ำ เวลานั้นน้ำจะลดยน้ำ น้ำขึ้นสูงจะลดยขึ้นสูง หยัดเหมือนสายบัว ทุกวันนี้ ไม่มีแล้ว ต่อมาข้าวหอมมะลิ ข้าว กข.6 แต่ก่อนทำนาไม่ต้องไปยุใส่ฝู่น หนูเยอะ ปูเยอะแต่ไม่กิน ข้าว ปูเกิดขึ้นมาพร้อมกับข้าวหลวง ปี 2495-96-97 เริ่มใส่ปูย ตราต้นสนเกิดมาก่อน พวกสหกรณ์บอกให้ใส่ปูย เอาปูยมาให้จากนั้นก็ใส่มาเรื่อย

ลักษณะนิสัย คนบ้านขาวคือ ผมไม่กลัว บุญบังไฟ บ้านสะท้อนไม่จัดแต่จะไปเอาบุญที่บ้านขาว ทศนะคติที่มองการจัดบุญบังไฟ “ผมไม่เอาบุญบังไฟ เดี่ยวจะฆ่าคนตาย ไปเอาบุญบ้านอื่น ไม่ต้องจัด ถ้าเห็นคนฆ่ากันแล้วอดไม่ได้”

ใครที่เป็นข้าราชการ เขาจะไม่เอาถึงแม้ว่าลูกสาวจะรักก็ตามเพราะเข็ดนาบเป็น

แม่ใหญ่ละออ สารพะพล อายุ 45 ปี วันที่สัมภาษณ์ 27 มกราคม 2545.ที่บ้านเลขที่ 204 . หมู่ 9.ตำบลบ้านขาว.อ.เสลภูมิ .จ.ร้อยเอ็ด

แอนอยากไปเฮ็ดงาน บัดนี้แอนโทรมาบอกแม่ว่า “ไม่ทำงานหรอกจะไปเรียนหนังสือ” ก็เลยเอานาไปจ้างองธนาкар เขาอยากเขียนบ่อยากเอาผ้า เขาบ่อยากเฮ็ดนา เขาบอกว่า เขาเบือเฮ็ดไร่เฮ็ดนา เฮ็ดไปแล้วน้ำก็ท่วม บ่ได้เกี่ยวมันอดซื้อๆ ลำบากเขาก็เลยบ่อยากอยู่ แม่ก็เลยส่งแอนไปเรียน แม่เอาเงินให้ไป 10,000 ได้ 2 เดือน พักอยู่กับอา เขาบอกว่าเงินไม่พอใช้ขอไปอีก 10000 แม่เลยลงดูว่าเขาใช้เงินอย่างไร ทำไมใช้หลายแท้ คนบ้านเราส่งลูกไปเรียนหลายผู้หนึ่งเป็นคนอยู่บ้านหัน เรียนนำกัน

เรียนเพื่อมีความรู้ได้เฮ็ดการเฮ็ดงาน ทุกวันนี้ไม่มีความรู้หางานทำไม่ได้ พี่น้องปู่เพิ่นอยากให้เขียนบ่เพิ่นก็จบ ม. 6คือกัน หมูลูกอาเพิ่นก็เขียนหนังสือ ลูกอาขุน ลูกอาวา

ถ้าลูกกลับมาบ้านก็ให้ลูกที่ละ 2-3 พันบาท หรือ 5000 บาทปู่ก็ให้อีก 1000-2000 บาท อาให้ 200-300 จุนเจือเอื้อยน้องกัน ย่าดำทุกเพิ่นก็ให้ ลูกอามาเล่นด้วยแม่ก็ให้ที่ละ 200-300 บางครั้งก็ 500 บาท เอ้แม่โอนให้อาให้เพิ่นช้อย อาช่วยส่งเรียน คนบ้านนี้เป็นใหญ่เป็นโตหลายคน เช่น แพทย์ครู

แต่ก่อนเรียนหนังสือไม่แพงเท่าตอนนี้ ลำบากหาเงินให้ลูกเรียน คนจบแล้วบ่ได้กลับมาช้อยบ้าน ถ้าบ่เขียนต่อก็บ่รู้สิเฮ็ดยัง จบมาจะเอาผ้าเขาบ่เอาให้ก็เลยได้เขียน หาเงินมาก็ไม่ได้ใช้แพงไว้ให้ลูกเรียนเป็นหนี้เป็นสินเพิ่น(เขา)ก็ย่อน(เพราะ)ลูก ลูกไม่เรียนก็ไม่ได้เป็นหนี้เขา ค่าเรียนแพงมาก ตอนแอนเรียนแม่เอานาไปจ้างองไว้แสนสอง ปีเอ้เรียน ผู้เพิ่นไปเขียนก่อนแล้วบอกให้หาเงินไว้ต่อ 2 หมื่นกว่า แม่ยืมเงินแม่वास 1 หมื่น และเงินตัวเองรวม 27,000 บาท เหลืออยู่ 2000 ค่าชุดค่าลงทะเบียนเรียน ค่าต่างๆ

การประชุมโต๊ะกลมเตรียมการไปแลกข้าว วันที่ 30 มกราคม 2545

มีแม่ใหญ่สอน แม่พร(อีพร)แม่ใหญ่หู่ แม่ใหญ่ด้อย แม่แดง

แม่พร เว่าก็เว่าเถาะ ย่าลีมมาชวนช่วย ข่อยบ่อยากไปเฮ็ด เมียเราขี้เถหลาย ขี้เถก็ไปขัวเอา แต่เฮา บักม่วงสุกเต็มต้น กูท้วงปานใดก็บ่ว่าเฮลา((ถาม)บักม่วงสุกเต็มต้น) เอาบักม่วงไปกินจักเถือ กูซังหลาย

แม่ใหญ่สอน รถบักปอด เมื่อวานกูไปหาข้าวเดิมน้ำมัน 350 บาท รถบักปอดมันกินโซล่า

แม่พร มีอื่นไปแน่นอน มียายแดง ยายตุ้ย ยายสอน ภูไปเห็นเพื่อนเอาข้าวมะลิไปเกี่ยวเปิด ครั้นก็เอาข้าวเปาะนั้นมาให้หลาชะ เขาก็ยิ้มเปยโลด จับขึ้นเบาวิ่งจับข้าวเหนียวเป็นเซาะๆ น้ำหนักข้าวเจ้ามันเบาว่าข้าวเหนียว เป็นข้าวเหนียวที่คุณภาพดี เม็ดเต็มเลยหนัก ส่วนข้าวปลายเป็น เม็ดปสมบูรณ์ และเม็ดไม่สมบูรณ์ เขาวางทางพื้นเขาแลออกอยู่ ถ้ามีคนพาไปเขาก็ไปแลกเลย เมียพ่อ ใหญ่อุ๊ด เป็นคนมาแต่เมยวดี เพื่อนว่า ครันสิไปหาข้าวอยู่โพ้นให้หาปลาไปหลายๆ เพื่อนอืดปลา ปลา แดก ปลาเอียบจั่งสิได้

อี่แดงน้อยมาแล้วบัก 94 49 มาแล้ว ข่อยบ่อยากลงน้ำ บ้านจอมทอง รถพ่อใหญ่ปลีก เป็น หยั่งคือบ่ไปรถบักป๊อด

แม่ใหญ่สอน รถบักป๊อดรถมันต้องหนีต้องหนีตำรวจครันถ้าเขาจับบ่ให้มาแต่ รถก็บ่มี ทะเบียนบ่ต่อทะเบียนจักเกือ รถบักป๊อดคนคนขับก็บ่มีใบขับชื้ออีกพ้อม ยายตุ้ยเพื่อนไปข้าวหอยไว้แล้ว ไปนำกัน 5 คน ก็ได้แล้วบ่ต่ำกว่า 500 เฒ่าไปเลยโลด

(แซ่ข้อมูล)เฒ่าไปเลยไปใส่คือได้หลายแท้ แม่แดงก็ตอบว่า เพื่อนไปนำลูกน้องเขา ลูกน้อง เพื่อนหลาย มีผู้รู้จักหลาย เพื่อนว่าเอากะสอบขึ้นไปไฮ่ถึงแล้วเอาโลด

มีอื่นข่อยสิเอาปลาแดก ผ้าแพร บักแดงบักหอย ปลาค้อ ปลาเอียบ มีอื่นลงนำกันแต่ให้ฮื้อตุ้ยไปผู้เดียวโลด ฮื้อตุ้ยมันเก่ง ไปบ้านจอมทอง บ้านห้วยผาด บ้านโคกกกม่วง บ้านท่าสะอาด บ้านท่าสะอาดนาดี บักหวังมันไปเอาเมยอยู่บ้านนี้ อีพรมันสิไปบ้านจอมทองบ้านปู้มัน บ้านหมูยาย หมอง แต่ก่อนเคยไปขายผ้าตึงตลอดเนาะ แม่ใหญ่ข่อยบ่เก่งข่อยสิได้หลายบ่ละ ไปโลดไปนำกัน นี้แหละ ครันไปก็พอได้ใช้ พอได้กิน

แม่ใหญ่เกษร โพธิจักร.อายุ 55ปี.วันที่สัมภาษณ์ 27 มกราคม 2545.สังเกตร่วมกับการ เดินทางไปแลกเปลี่ยน.

ไปหาข้าว แม่ใหญ่มาเอาของฝากนำแนดูข่อยมาข้าว บ้านน้ำท่วม บ่ได้เกี่ยวข้าวเลยจักตัน เขาตอบว่า ตาเหลือโดน ปีนี้ไปหาข้าว 5-6 ครั้ง ไปครั้งแรกกับแม่ใหญ่หนู(พี่สาว) ไปทางอาจ สามารถไปเยี่ยมพ่อเสี้ยว(เสี้ยวของพ่อ) ได้มา 10 กระสอบ เอาผ้าแพร บักหอย ผ้าแพรตัวเองไป แลกข้าว ปลาแดก ปลาเอียบ ไปกัน 3 คน แม่ใหญ่หนู(ผู้ให้สัมภาษณ์) แม่ใหญ่สอน(พี่สาว) แม่ ใหญ่หนู ลงในลูกเขยแม่ใหญ่หนู เป็นคนขับรถ พ่อเสี้ยวก็ให้ข้าวมา ไปแลกทางภูไทแลกบ่อย ถ้าไม่ เอาก็ไม่เอาเลย

ครั้งที่สอง ไปบ้านภูไท อำเภอเมยวดี ไปกับพ่อวัน(มีเมียเป็นคนบ้านนั้น) แม่บัว นามบุญ ลือ เป็นญาติกัน แม่สังกา แม่ทองสี เป็นเสี้ยวกัน ไปกัน 5 คน เอาผ้าแพร แดงกวา หอย ปลา แดง กวาซือที่เสลภูมิ ทุ่งละ 5-8 ลูก ไปแลกกันอย่างนี้ทั้งหมู่บ้าน ไปแลกเอาข้าวให้เท่ากับหมาข้าว 1 ครั้ง (2-3 กก.)แลกข้าวกับผ้าแพรฮื้อโป(ผ้าขาวม้า) 2 ผืนข้าว(เปลือก)3 กระต๋า(ประมาณ 15 กิโลกรัม)ตอนเรียกคนมาแลกข้าว “มาเด้อสุมาเบ็งพี่น้องพื้นมาหาข้าว” ก็มาดูครั้งละ 4-5 คน เพื่อนก็ ถามว่านำท่วมหลายบ่ฮื้อหลา ท่วมได้ 4 เดือน ถ้าได้ข้าวเยอะเอามาไม่ได้ต้องขายออกครึ่งหนึ่ง

เดี่ยวตำรวจจับเพราะน้ำหนักเกินอัตรา ชายได้กิโลละ 5 บาท 60 สตางค์ อยู่บ้าน 4 บาท 20 สตางค์ ตอนไปกับแม่ใหญ่หนู แม่ใหญ่สอนได้ 8 แม่ใหญ่ไค 6 กระสอบ แม่หนูไค 10 กระสอบ ที่ได้มากกว่า เพราะของฝากมาก เอาหอยแลงข้าวแล้วแต่เขาสิให้ข้าวมากหรือน้อย หอย 2-3 ถ้วย ต่อ ข้าว 1 กระด้ง ในปีหนึ่ง ต้องได้ 30-40 กระสอบจึงจะพอกิน ได้ 6 กระสอบ

ครั้งที่ 3 ไปกับพวกเดิมไปทางบ้านโคกนาตง อำเภอป่าดัว จังหวัดยโสธร ไม่รู้จักใครที่บ้านนี้ ต้องไปบ้านโคกเพราะบ้านโคกน้ำจะไม่ท่วมข้าว ไปครั้งนี้แม่ทองสี เป็นคนพาไปแม่ทองศรีรู้จักกันกับคนบ้านนั้น เวลาไปแลงข้าวบางคนเขาก็เอาบางคนเขาก็ไม่เอา บ้านอื่นก็ไปแลงข้าวลักษณะนี้เหมือนกัน ก็มีการถามความเดือดร้อนระหว่างกัน บ้านท่าตูม อำเภอค้อวัง จังหวัดยโสธร บ้านน้ำปลีก อำเภอป่าดัว รู้จักคนบ้านท่าตูมตั้งแต่รุ่นผู้ใหญ่ ถ้าทางนั้นมีก็มาขายทางนี้ บ้านเขาน้อย สารคาม จ่ายค่ารถไปคนละ 100 ไป พ่อวัลเป็นคนพาไปแลงข้าว

ครั้งที่ 4 วันที่ 29 มกราคม 2545

แม่ศรีน้อยมาเรียก เป็นพี่น้องกัน มาเอ็นว่า “แม่ใหญ่สอนบ่ไปหาข้าวบ่” ยายเคยไปหาข้าว พี่นก็เลยมาเอ็น ไปบ้านหนองแขงห้วยทราย ตำบลชุมพร อำเภอ กุฉินารายณ์ แม่ศรีเป็นคนไปเอ็นกันหมดทุกคน แม่ส่วยบอกว่าไปทางโพนทองบัวขาว พี่นมีพี่น้องอยู่ทางโน้น น้องสาวแม่ส่วยอยู่ทางโน้น แม่ใหญ่มีเสี่ยวอยู่ทางโน้น ของฝากที่เอาไป มีปลา ผ้าแพร บักหอย ไปช่วยเอา ปลาที่ซื้อเอา บักหอย 2 ถู 3 ปีบ พริกแลง ครึ่งกิโล ต่อ 1 กระสอบปู้ (30กิโล)แม่ใหญ่เอ็นว่า “แม่ใหญ่มาเบิ่งของฝากนำลูกนำหลานแน น้ำท่วมข้าวมาหาข้าวไปกิน เสี่ยวของแม่ใหญ่เป็นคนพาไปกั๊ว ปีก่อนคนทางขอนแก่น อำเภอชนบทที่มาแลง เอากล้วย เอามะพร้าว พริก

ส่วนมากแม่ใหญ่สอน แม่ทองศรี แม่สังข์ แม่ดู่ พ่อวัน ไปทางบ้านนากกตาล อำเภุนารายณ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ ปีนี้ไปทางบ้านหนองแซ อำเภอ กุฉินารายณ์ บ้านโคกนาโก อำเภอคำชะอี จังหวัดยโสธร พ่อวัลเป็นคนพาไป เอาปลาแดกปลาเอียบ พริกแดงกาวไปแลงข้าวแล้วแต่ พี่นสิให้ มีจะไม่ไปกับกลุ่มอื่นปลั้งพี่น ไปทางน้ำปึก จยโสธร บ้านหนองงูเหลือม อำเภอห้วยสะพาน คนย้ายไปอยู่บ้านอื่นเพราะน้ำท่วม เวลาไปแลงข้าวลำบากมาก ถ้ามีคนพาไปแลงข้าวก็จะง่ายกว่าการไปโดยไม่รู้จักรใคร ถ้ารู้จักคนที่นี่แล้วจะแลงข้าวได้เร็ว ไม่รู้จักใครได้ข้าวยาก จะมีการพูดกันในหมู่ผีตัวเดียวกันก่อนไปแลงข้าวว่า”จะไปบ้านใดมีนี่”

เวลาไปก็จะถามคนในหมู่บ้านนั้นว่า “ใหญ่มีนี่มีหมู่ต่างบ้านมาจักเกือบจะตอบว่ายังมีบ้านนี้เขาบ่แลง ก็ไปบ้านใหญ่ คนรู้จักเยอะก็ได้ข้าวหลาย

พี่จักรไปกรุงเทพฯกับพ่อลักษณะ พ่อลักษณะเป็นบ้านเดียวกัน เป็นญาติกันแม่ใหญ่สอน เอาผ้าจากกรุงเทพฯมาขายโลละ 70 แม่มองเอามาขาย แต่ก่อนทอผ้าฝ้าย เริ่มมาทอผ้าดิ่ง 2517 แม่ไปอยู่กรุงเทพฯไปอยู่กับพ่อใหญ่หงวน พ่อหงวนไปแบกข้าว แกวสาธุประดิษฐ์

ยาสม สิงห์โต อายุ 60 ปี สัมภาษณ์วันที่ 28 มกราคม 2545.สังเกตแบบมีส่วนร่วมตามสถานที่แลกเปลี่ยน

ผ้าแพรอีโป 2 ผืนต่อ 1 กระสอบไปแลกทางหนองพอก บ้านปลาโต รู้จักกันกับคนที่บ้านนี้ เพราะคนบ้านนี้ไปอยู่ที่นั่น(อพยพไป) เขาไปคนพาไปก็(พาไปแลก) ชื่อหวาง แต่ก่อนอยู่บ้านขาว น้ำท่วมจึงไปอยู่หนองพอก เอาผ้าขาวม้า ปลากดแก หอย เอาหอย 1-2 แก หรือ 1-2 คาบ เขาให้ กระสอบปุยหนึ่ง เป็นข้าวเหนียว ทุกครั้งที่ไปแลกได้ 15-16 กระสอบ บางครั้ง 14 กระสอบ ไปครั้งแรกไปคนเดียวลูกชายขับรถ ครั้งที่ 2 ไปเยี่ยมญาติที่อำเภอทรายมูล จังหวัดยโสธร ที่บ้านโพทะเลมน ไปพูดกับเพื่อนว่า “มาหาข้าวไม่มีข้าวกิน น้ำท่วมข้าว”ไปกับแม่วาส แม่ขัน แม่โสม มีความสัมพันธ์ เป็นพี่น้องกัน ชวนกันไปเยี่ยมบ้านปู่ บ้านย่าเพิ่น แม่โสมเอาถ่านไป 1 สอบ ได้ข้าว 3 สอบปุย ปลากดแก 1 ถังให้ข้าว 4 สอบ พอกิน 50 กระสอบ ไปทางบ้านหวายหลึม น้องเมียอยู่ที่นั่น บ้านนี้มีผ้าขาวม้า มีปลาแดกน้อย แต่ก่อนไม่เคยเป็นอย่างนี้ ได้กินข้าวดอ ปีนี้เหมือนกับ ปี 2521 เชื้อนหูซิดาด ตอนนั้นไม่ได้ข้าวเลยซักนิด

เอาของไปฝากหลายก็ได้ข้าวหลาย ปลาแดกแลกข้าวได้หลายที่สุด เพราะเอาเจ้าเดียว

แม่ใหญ่ละออ สารพล วันที่ 30 มกราคม 2545 สังเกตแบบมีส่วนร่วมตามสถานที่ แลกเปลี่ยน

ครั้งแรกไปกับแม่ใหญ่หนู แม่ใหญ่หนูมาเอ็นว่า “มาไปแลกข้าวกันเถาะ ไปยามพ่อเสี่ยว อ. อาจสามารถ บ้านพ่อเสี่ยวตายแล้ว เหลือแต่ลูกเต้า เพิ่นก็เลยพาไปทั่วบ้าน ได้ข้าวมา 6 กระสอบ เสี่ยวของพ่อ ตอนนั้นแม่(ผู้ให้สัมภาษณ์)ยังน้อยเพิ่นก็มายาม หาบกบหามเขียดมาแลกข้าว บ้านเรา

ครั้งที่ 2 ไปบ้านหัวห้าว ไปกับเมียผู้ใหญ่บ้าน (แม่ปี) และเมียผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน(แม่แดง) แม่แดงมาเอ็นไปแลกข้าวเอ็นว่า “มาไปแลกข้าวกันเถาะ”ได้ข้าวสอบปุยหนึ่ง มาบ้านที่ 3 จึงได้ 4-5 สอบ เสียค่ารถคนละ 150 บาท ไปกับพ่อใหญ่ซ่ง มีรถโดยสารมีรถแลกข้าวที่ไปด้วยกันเป็นเพื่อน บ้านกัน เข้าไปถามว่า “เอาของฝากปายาย” เพิ่นก็ว่า “ไม่รู้จักใครที่บ้านนี้เลยเอาปลาแห้ง ปลาหลด แดงกว่าไปเป็นของฝาก

ครั้งที่สาม วันที่ 29 มกราคม 2545 ไปบ้านเสี่ยว พ่อผูกเสี่ยวให้ตั้งแต่เล็ก พ่อไปหาซื้อเหียนที่บ้านหนองใหญ่ควงู จังหวัดกาฬสินธุ์ เห็นยาง(เดิน)บ่เคียม(เดินกระโดดกระเดก ไม่เรียบร้อย)คือกัน เลยผูกเสี่ยวให้ แต่ก่อนคนไปซื้อวัวทางบ้านหนองใหญ่ เสี่ยวได้ผิวเลยไปบ้านใหม่ ตอนนั้นพ่อบอกแม่(ผู้ให้สัมภาษณ์)อยู่ว่าผูกเสี่ยวให้ ตอนเป็นสาวก็ไปมาหาสู่กันอยู่ เอาฝ้ายมาผูกแขนให้เป็นฝ้ายเงิน 20 บาท ผูกไหวแล้วนานๆจึงจะมายามกัน เพิ่นมาหาปลาแดก เอาข้าวมาลกปลาแดก ข้าว 1 ถังปลาแดก 1 ถัง เอาผ้าห่มมาให้ 2 ผืน เอาข้าวสารให้กระสอบปานหนึ่งกับข้าวจ้าวกระสอบหนึ่ง หลายปีมาแล้วประมาณ 50 ปี เพิ่นบ่ได้ทำนํ้ามันแล้งก็เลยมาหาข้าวไปกิน เพิ่นมากัน 2 คน มานำแม่ใหญ่สาที่น้องเพิ่นนั้นแหละ เวลาแม่ไปแลกแม่ก็เลยเว้าว่า มาหาข้าวไปกินน้ำท่วมข้าวกู มากูพาไปข้าวก่อนจะมาเอาเหียนเฮา” ไปกั้วมาแล้วจึงมาดักอยู่เหียนให้เพิ่นไปหาอื่นมาตี้มกัน กับข้าวที่อยู่เหียนแม่(ผู้ให้สัมภาษณ์) ถ้าไม่ได้ข้าวจึงมาดักอยู่เหียนให้ ถ้าได้ข้าวหลายจึงดักข้าวที่อยู่เหียนให้ เพิ่นบ่หลาย ผ้าแพร 2 ผืน ข้าว 1 กระสอบ บักหอยให้ 1 มื้อที่ทำอาหารได้ข้าวสารซัก 3 กิโล บาง

ครั้งก็ให้ข้าวหมกหมักข้าวครึ่งหนึ่ง ปลาเอียบ(แห้ง) 1 ถัง แดงกว่า 1 ถัง บางเขื่อนให้กุ้งดำหนึ่ง บางเขื่อนให้กะตาดหนึ่ง แล้วแต่เพื่อนลิให้ ถ้าได้ปลาหลายก็ขอต้มแนมน้ำได้หน่อย

เสี่ยวบ้านกุดเรือ เพื่อนก็ว่ามาจังได้ ย้ายมาอยู่ที่นี่แต่ปี 2524 ยายมาเฮ็ดนา บ้านผู้นำมันท่วมตูดตอนมากับแม่ใหญ่หนู(พี่สาว)แม่ใหญ่หนูได้ 10 สอบ แม่ใหญ่สอนได้ 8 สอบแม่(ผู้ให้สัมภาษณ์)ได้ 6 กระสอบ ของฝากแม่บ่หลายคือเพื่อน แม่เอาผ้าแพรไปพัน 14 ผืน ไม่มีกฎกติกาห้าม ถ้าเพื่อนรู้ว่าแลกข้าวมาขายเพื่อนก็บ่อยากให้ บ่อยากเอาของฝากมา

เป็นเสี่ยวกัน รักกันไปมาหาสู่กันคิดถึงกันก็ไปหากัน มีเสี่ยวอยู่บ้านโพธิ์ชัน ชื่อหมู่บ้านพันขวาง ชื่อสุด เคยอยู่ด้วยกันแต่น้อยจนโตสนิทกันก็เลยผูกเสี่ยวให้ บ้านซีโหล่นพอเห็นว่าเว้าคือกันจึงอีหนูแต่ผู้เสี่ยวให้กะนะ ก็เลยได้ชื่ออีหนู บ้านโพธิ์ตาก “ถ้ามาที่มากินข้าวกันหมอ ก็เลยเป็นเสี่ยวกัน ตอนไปขายผ้า ไปกับอาซื้อผ้ามาโลละ 25 บาท ขายโลละ 50 บาท อาซื้ออามูล ไปเอาผ้ามาจากกรุงเทพ ไม่มีอะไรทำ แต่ก่อนทอผ้าไหมหลายตอนนี่ไม่ทำเพราะว่ามันเลี้ยงยาก ไม่มีที่เลี้ยงมอนเลี้ยงไหม แต่ก่อนด้นมอนเยอะ

ตอนนี้ซื้อไหมมาทำผ้าไหม ผ้าตั้งเริ่มมาแต่ปี 2504 ปี 2521 เริ่มมีหลาย แม่ใหญ่เบียดเอามาจากกรุงเทพ เพื่อนไปอยู่กับลูกไปเห็นก็เลยเอามาโลละ 20 บาท ตอนนี่โลละ 80-90 บาท เพื่อนเอามาขาย เห็นเพื่อนตั้งไปนั่งเบ็งแล้วก็เอามาทำ

มีความสัมพันธ์เป็นหลานสะใภ้มาเลี้ยงยา บ้านเดิมอยู่บ้านสะทอน แม่สวยเพื่อนมาเอ็นไปหาข้าวบ้านเสี่ยว เพื่อนจะไปยามพี่น้องเพื่อน ก็เลยมาเอ็น แม่ว่า “ไปก็ไปของฝากก็บ่มีเอาแต่ปลาแดกกับผ้าแพรไป”ก็เลยไปแม่ใหญ่สอนพูดว่า “กูไปนำแนสุมี่ที่ไป”แม่สีก็ไปยามพี่น้องเพื่อน ก็มาถามแม่ว่าไปทางเหนือบ่แม่ว่าแม่ไม่รู้จัก แม่ตุยก็ไปด้วยเพราะเคยไปกับแม่ใหญ่สอน เจ้าของรถเพื่อนก็มาเอ็นว่า “มาไปหาข้าวไปตั้งแต่ตี 2 “ ที่ต้องไปแต่เช้าเพราะรถไม่มีทะเบียน กลัวเขาจับ

แม่ศรีเป็นคนเห็นแก่ตัวอยากได้แต่เจ้าของไม่เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ให้คนอื่น อยากเอาแต่ของตนเอง ไปนำก็เลยบ่มีคนอยากเอาไปฮ่วม นำ เก่งเกินไป ตอนนี่คนซังบ่มีคนอยากไปฮ่วมนำ เพื่อนก็ไม่ได้ไป ธรรมดาจะมีคนไปชวนตอนนี่ไม่คนไปชวนแล้วแม่ศรีเป็นเหมือนลูกเหมือนหลานเป็นพี่น้องกันทางแม่ แม่ปลื้มก็อยากได้คนเดียวไม่อยากจะให้คนอื่นลงด้วยที่บ้านบั่วห่าง แม่ได้ข้าว 2 กระด้ง คำรถเอาไปหั่นกัน แม่แดงกับแม่ปลื้มจะจ่ายคนเดียว คือ 2 คนจะจ่ายคนเดียว เจ้าของรถไม่ยอมต้องออกคำรถเท่ากันจึงไปด้วยกันได้ ภาษาอีสานว่า “คนเขาอยู่คนเดียวไม่ได้”

เลี้ยงลูกช่วยงานทุกอย่าง จะไปไหนก็บอก ทุกวันนี้เด็กในบ้านไปไหนมาไหนไม่บอกพ่อแม่

แลกข้าวก็ไปหาหากถ้าไม่มีคนไปคั่ว เพื่อน กะมาเบ็ง อยากได้ก็เอาถ้ามีคนไปคั่วแล้ว ผู้เอาผู้ป่าเอา ถ้าบ่มีคนรู้จักในหมู่บ้าน ถ้าเพื่อนชอบของฝากก็เอา ถ้ามีคนรู้จักก็แลกข้าวได้ง่าย บ้านที่ไม่มีคนรู้จักจะแลกลำบาก มีบ้านที่ไม่รู้จักแต่แลกได้ข้าวเยอะ มีบ้านเหล้า เพื่อนไปตัดไม้ไผ่ อยู่เอ็นถามว่า มาหาหยั่งยาย “มาหาข้าว”เอาหยั่งมา “เอาผ้าแพรมา “ขอยจะเอานำเจ้าจัก 2-3 ผืน ให้ลูกชายพา

ไปเชื่อนเพื่อน แม่เพื่อนเอาน้ำอีก 4 ผืน เป็น 8 ผืน ผืนละ 1 ถัง ได้ 8 ถัง ได้ข้าว 6 กระสอบ แม่เอาผ้าแพรไป 10 ผืนแลกได้ 9 ผืน

พ่อใหญ่พรมมา นามสง่า วันที่สัมภาษณ์ 31 มกราคม 2545. อายุ 80 ปี ที่บ้านเลขที่ 43 . หมู่ 9. ตำบลบ้านขาว. อ.เสลภูมิ . จ.ร้อยเอ็ด

มีเสียวมีสหาย มีเสียวอยู่บ้านติดกัน นายปัดร โพธิจักร (ตายแล้ว) แต่ที่เคยไปเล่นคลุกคลีนำกัน เขาเอ็นว่าเล่นเชื่อนน้อย (เล่นกันตั้งแต่เป็นเด็กน้อย) ตอนนั้นอายุได้ 7 ปี พ่อแม่พาไปอยู่อำเภอ บัจจะ เลยเอาดินขี้ที่เล่นนำกันไปถมไว้ (เหมียจไว้) ไปอยู่ผู้ได้ 11 เดือน เกิดแห้งเกิดแล้งไม่ได้เสียดินเลยกลับคืนมา

ตอนอายุ 9 ปี เขามาเกณฑ์เข้าโรงเรียน ผู้ใหญ่บ้านกำนันเอ็นว่าผู้ใดอายุพอ 9 ปี ให้เข้าโรงเรียน ที่วัดสระโบสถ์ ก็ได้เข้าโรงเรียนนำกัน ก็ได้เป็นเสียวกัน ชื่อ นายอินท์ วรรณพฤษ (หมู่พวกอยู่นำกัน พ่อเป็นเป็นสารวัตรกำนันสารวัตรมี พ่อผมเป็นผู้ใหญ่บ้าน) ไปโรงเรียนนำกัน

ผู้อื่นมาผูกให้ พ่อเป็นคนเฝ้าเตียงน้อยเตียงใหญ่ (ปากหอยปากปู) อยู่อำเภออุสม (บัวขาว) ชื่อบัว โอตตะถัง พวกไทบ้านนี้ไปหาข้าวหาปลา ทางพัน น้ำท่วมข้าวระยะนั้น หาฝ้ายหาหยังมาเช็ญ สมัยเช็ญฝ้ายเลยไปพ่อ เฝ้าเตียงน้อยเตียงใหญ่คือกัน ผู้ใดมันคือน้ำสีเผือกแท้ แม่ใหญ่หยุ่นเป็นเหมือนพี่เหมือนน้อง นับถือกัน เป็นก็เลยถามเขาก็เลยผูกเสียวไว้ให้ อยู่บัวขาว ปีนั้นพ่อแต่งงาน ข้าเจ้ารู้จักมือที่จะแต่งงานอยู่ ข้าเจ้าเล่าให้ฟังว่า พี่สาวเอเมีย พ่อเสียวแม่เสียว (แม่เทด พ่ออิน) เลยขึงขึงกับเกียนลงมาในมือที่พ่อแต่งงาน 10 คำเดือน 4 ปี วอก พี่สาวเสียวมาเอาเครื่องสมมา (เสื้อยัดนุ่น, สาด, หมอน, ชิ้นไหม, ผ้าขาว, ผ้าแพรอีโป (ขาวม้า), โสร่ง) คือแนวที่เอามาเป็นสมบัติสมมา พ่อแม่ พี่สาวก็มาเอาโลดพี่สาวมา พี่สาวเล่าประวัติให้ฟังว่า แม่ใหญ่หยุ่นไปผูกเสียวไว้ให้ ผู้ทางแม่หญิงเขาเช็ดเครื่องสมมาทำให้ปู่ให้ย่า พ่อแม่เสียวมาเอาเครื่องสมมา ร้าเอาเสื้อ เอาหมอน บ่อนที่นอนให้พี่สาวไป มาพักนำเชื่อนพ่อและแต่ก่อน แบบว่าเป็นเสียวกันชื่อๆ บัดนี้พี่สาวเลยมาผูกแขนจับหาชื่อกันกะพ่อแม่ทางพี่ ว่าได้เป็นเสียวกันอีหลี

น้ำท่วมข้าวก็ขึ้นไปหาพี่สาว ปี 2521 ไปหาเสียวหาพ่อหาแม่เสียวกะเอาเมียแล้วแหละ แต่อยู่ใกล้ๆ กันนั้นแหละ ของฝาก เอาปลา ร้า ปลาเอียบ ปลาแห้ง ไปนารถโดยสารไปนำลูกสะไภ้ ชื่อ นางหนูแก้ว นามสง่า ไปกันสามคน กับยายชื่อวัน นามสง่า ภรรยา ไปขอคบ้านเสียวพ่อก็ว่าว่า "น้ำท่วมข้าว กะเลยไปหาน้องเสียว น้องเสียวผิวพี่เป็นพ่อใหญ่บ้านชื่อพ่อใหญ่มอน บัดนี้เขาก็แบ่งเอาของไปตอนเขาพวกปลาเอียบ ปลาเป็น ไปแจกให้ชูเชื่อนๆ แล่น้องเอื้อยกันอยู่ช้น น้องเสียวชื่อนางแดง เอื้อยชื่อลี น้องสาวเสียวชื่อเลิง และบักพัดสอน น้องเสียวผู้ชายชื่ออาแถว พี่ชายเสียวชื่อครุบิน เขาก็เอาข้าวให้เชียนละกระสอบป่าน (กะสิ 100 กิโล) ได้ 11 กระสอบ เป็นเสียวกันแล้วให้ไปหามาแะ, ไปยามกัน เสียวตายแล้วความเป็นเสียวกะบ่หายยังไปหามาแะกันอยู่ เดียวนี้ไปบ่ได้มันก็ห่างๆ กันไป แก่แล้วกะไปบ่ได้ มีแต่บอกลูกบอกเต้าว่า "ไปทางนั้นไปแะหาผู้นั้นผู้นี้" ครั้นแม่นไปก็ได้ ถ้าไปหาก็ได้ ครั้นไปหาเขา

เสียผู้หนึ่งกะอยู่บ้านโนนโพธิ์ หนองใหญ่ อยู่ติด อ.แวง (โพนทอง) ชื่อบุญมา พ่อไปเฮ็ด
 เอือน พ่อเป็นช่างเฮ็ดเอือนแต่ก่อน เฮ็ดเฮ็นครุคำสร้อย(เป็นญาติกัน) พื้นมาเอนไปเฮ็ดเอือน หมู
 หมูขึ้นไปนากัน 2-3 คน มี ภิรมย์ นามสง่า(เป็นญาติกัน นามสกุลเดียวกัน) ,สุด สารพะล (เป็นญาติ
 กันกะแมน แต่ว่าคนนามสกุล เขเป็นน้องอยู่) มันพิสดารมาเองมันมักมาเองเฮ็ดประตู่เฮ็ดหน้าต่าง
 ไปเห็นเพื่อนเฮ็ด ไปเบิ่งเขาเฮ็ด เบิ่งตอนเขามาเฮ็ดนำบ้าน มีช่างผู้อื่นเขามา เฮ็ด ก็ไปเขียนนำช่าง
 แมนเป็นหมูกันแต่เป็นพื้นไทยเจ็งคน โคราช เขาเอิญว่าช่างแมน มาอยู่ที่เมืองเสลนากัน ไปอยู่
 ร้านบริบุญ ร้านขายเครื่องมือหมูนี้แหละ(ก่อสร้าง) ไปพ้อหมอมอชวนว่าไปเฮ็ดบ้านไปเวียงนากัน
 บ่เวียงจันทร์นี้แหละ ไปนากัน 4 คน มีนายสิงห์ คนบ้านผักกาดยา นายระ (คนเสลภูมิ)ไปนากันกับ
 ช่างแมน ไปอ.ศรีเชียงใหม่ ไปวัดช่างเผือก อยู่อยู่ละะฝั่งโขง เลยถามว่าผู้ใดเป็นนายหน้าหาเฮ็ดไม้
 เขาก็เลยบอกว่านายอ้วน กะเลยพากันไปหานายอ้วน นายอ้วนก็พาไปเฮ็ดเอือนนายปาน อยู่ฟ้ง
 ลาว เป็นช่างบ่มีกฎบ่มีอีหยัง มีแต่ว่าชเฮ็ดได้จ้งได้จ้งชั้นจ้งชี่ วาเฮ็ดได้ก็ตกลงเฮ็ดกันโลด บ่ได้ทำ
 สัญญาหยังดอก อาศัยความเชื่อใจกัน รู้จักช่างแมนแต่อยู่เมืองเสล เฮ็ดตุ้เฮ็ดเตียงนากันอยู่

การเป็นช่างหากเฮ็ดให้เพื่อนเสียหาย เขาวาชิให้ใช้ไม้ เฮ็ดไม้เขาเสียต้องใช้เพื่อน เพื่อนใช้แต่ไม้
 ดิจๆ ช้งจ้งได้ก็เฮ็ดจ้งชั้นแหละโตเป็นลูกน้องเขา

ครั้งเมื่อเฮ็ดเฮ็นให้เขาแล้ว เพื่อนกะว่า “มันบ่เป็นปานช่างนี้ ให้เถ่าช่างนี้อยู่บ้านนากัน”
 พ่อใหญ่จารย์ครูสา คนบ้านขวาว เป็นญาติกัน ปีนั้นกะเลยชวนเพื่อนวามาเฮ็ดเอือนเป็นหมูแน่ เพื่อน
 ก็เคยเฮ็ดเล็กๆน้อยๆ อยู่ดอกวา

ไปอยู่ลาวฝรั่งก็ไปหาว่าชิไปให้เฮ็ดรายวัน เขาให้พ้อร้อยเงินไทยมือหนึ่งเขาชิเอาไปเป็น
 ช่าง บาทนี้พ้อเลยบ่ไป เขาอยากเขาอยากได้ตาพ้อไปผู้เดียว กะเลยบ่อยากไป กะเลยบ่อยากทิ่มหมู
 ชิติ่มหมูกะทิ่มบ่ได้ หมูไปนากัน

**พ่อใหญ่บัว โพธิจักร อายุ 80 ปี .วันที่สัมภาษณ์ 28 มกราคม 2545.ที่บ้านเลขที่บ้าน
 เลขที่28 .หมู่15ตำบลบ้านขวาว.อ.เสลภูมิ .จ.ร้อยเอ็ด**

แต่ก่อนคนบ้านขวาวเขาการอยู่การกินเฮ็ดอยู่แบบโบราณ กะบ่คือคู่มือนี้ บ่กระตือรือล้น บ่
 ฟังบ่ฟ้าววาชียากได้อันใด อันวาชียากได้อินนั้นอันนี้ คนโบราณบ่เคยช้นกัน ต่างคนต่างหา ได้
 หน้อยกะเอาหน้อย ได้หลายกะเอามาหลาย แล้วชอกันกินก็ได้ คนตั้งแต่ก่อนบ่ได้ชิบ่ได้หากัน นาค
 รังได้หลายกะแบ่งกันแจกฟี่แจกน้องให้ได้อยู่ได้กินนากัน บ่เคยแย่งชิงดีชิงเด่นกันคือคู่มือนี้

คนในช่งแต่ละช่งเข้าเจ้าเฮ็ดเวียกเฮ็ดงาน ขาเจ้าจะรวมกลุ่มรวมหมูพวก มาเฮ็ดเวียกนากัน
 เอาเวียกของไผ่ของมันเอามาเฮ็ด นั้นเป็นหมูก็คุยกันเฮ็ดไปนา มีกอไผ่อยู่กอหนึ่งอยู่เอือนพ่อใหญ่
 วันนา พ่อใหญ่หนู เอือนเพื่อนอยู่นั้นมีกอไผ่ชมเย็น เขียนหลังนั้นก็ออกมา เขียนนี้ก็ออกไป ไชมกัน
 เฮ็ดเวียก มัปมีแนวอื่นดอก ผู้ลางคนกะसानแห ผู้ลางคนก็เหลาไม้สานกระด้า คนเว้ากันเอิ้นกันเป็น
 หมูเดียวกัน พวกเดียวกัน ผีตัวเดียวกันมันมีพี่น้องอยู่จุ่มนี้แหละเวลาเจ็บไข้ได้ป่วยมากะเอิ้นผู้นั้นไป
 อ้องผีส้องสาให้ เป็นพ่อใหญ่แม่ใหญ่จ้งชี่แหละเอิ้นมาเว้าผีสางพื้น “คั้นหาว่าผู้นั้นผู้นี้มาบอกมา

สอนมาว่ามาจาเขาบ่สู้จักถ่อยจักความกะย้าถือสาหาผิดเขา" แล้วกะให้ผู้เจ็บไข้ได้ป่วยให้มันซวงมันเซาชะ ผิดัวเดียวเป็นพี่เป็นน้อง เป็นญาติกัน

ตะก็เขาถือกันจังซี่แหละครั้นได้ไปเว้ากันคันผัดกันอยู่ใสกะต้องไปเป็นผู้เฒ่าผู้แก่เป็นผู้หลักผู้ใหญ่เว้าให้ มันนับถือกันเชื่อถือกัน เชื่อผิเดียวกัน คู่มือนี้บ่มีดอกผิสาาง ผิหลอก เขาบ่นับถือกันวว่าแต่เขาไปเว้าคันไปเว้ามันเซาของเขา เว้าผิเขาจะสู้จัก เขาถือวว่าโพนหน่วยนั้นหน่วยนั้นมันเป็นโพนเว้าไปว่ามันเป็นผิหม่องนี้ ไปให้ไป ฮาจังหนึ่งจัวควยชียินซังบักินหญ้า หลังแข็งกดโจ้โก่หญุกันไปเว้า พ่อเถ้าใหญ่เอ้ยจัวควยลูกหลานลงไหลงนากระบได้บอกได้กล่าวหละและกะจะได้ถือสาหาผิดเถาะ คันได้ผัดแล้วกะอ่อนยอมแล้วกะให้มันซวงมันเซา ชะ จัวตัวนั้นก็หายกินหญ้าไป

ซังจารย์แหล่ ซังทิดรุเอาชื่อคนเป็นผู้ใหญ่ในคุ่มนั้นมาตั้งเป็นชื่อซัง ซังน้ำซางใหญ่เอิ้นในนามน้ำซาง ซังบ้านน้อยหัวแมว ถือวว่าตะก็บ้านคนบ่มีมันเป็นป่าเป็นสวน เขาออกไปอยู่ผู้้นั้นกะออกไปผู้้นั้นกะออกไป 9-10 เขากะเอิญว่าบ้านน้อยบ้านน้อยใส่ บ้านน้อยหัวแมวอยู่หัวบ้าน

คันไปแขกข้าวเขาก็ไปหาเหลากัน คันไปเอือนนั้นเอือนนี้ "ขอแวงเต้อ มืออื่นขอแวงเกี่ยวข้าว" กะเว้าทอนนั้นกะลงไปขึ้นเอือนอื่น เหลาประมาณจัก 100 หลังคาคันเว้าไปหลายแนวกินเขาก็สิบ่พอ บ่หลายคิดคำนวณเอา ดั้นมือเข้าไปโลดนาเขาอยู่ใสกะไปโลด แขกข้าวตะก็เป็นจังใจ คันไปฮอดนาเขาจะยามมือเขาผู้คนยังบ่ทันมาพร้อมเพรียงกันเสียงแวงกัน ผู้ใดไปก่อนก็ลงไปก่อนก็ลงไปเกี่ยวให้เกี่ยวเล่นท่าซามหมูมา บัดนี้เขาจะเอิ้นมากินข้าวฮาย แล้วข้าววายก็มาพร้อมกันลงไปเกี่ยวพร้อมๆกัน เกี่ยวไปฮอดยามเมื่อสวามันพอขึ้น เขาก็เอิ้นขึ้นมาผู้มาเอ็ดแนวกินก็เอ็ดไว้ ขึ้นมากก็มีเหลายากินกัน กินข้าวแล้วก็เท่านั้นบ่เอ็ดอีกมาเลย ผู้นำหลายกะหลายผู้บ่หลายกะอยากให้มีแล้วเขาก็หาหมูพวกวาเขามี บ่มีอีหยังเหญเขาก็เตรียมแนวกินไว้ มีเปิด มีไก่ บ่มีฟางจั่ว ฟางหมูแต่ก็ มีแต่ไก่ แต่เปิด ผู้เขามีฐานะดีแนเขาก็ฟางจั่ว ฟางหมู จัวน้อยเป็นตัว ตัวละ 400-500 เขาจับไปฆ่า พ่อใหญ่ฆ่าเปิดฆ่าไก่ทอนนั้นแหละ หมูพวกอยู่ซังควงหาหมดเลยพอจำได้ กะมี กะเอือนบักจุม นาคนทรง นายโลภา นามสง่า นายเจริญ นามสง่า นายประหยัด ซาละ นายสมหมาย ไชยลา นายใส ทรงคาศรี นายมานพ นามสง่า

คนร่วมซังกัน มันใกล้ซิดติดกันถือวว่าเป็นอ้าย(พี่)เป็นน้องกัน มีงานการกระฮุ่มซวยกัน งานสำคัญจังมีคนตาย กะมาหมด ซังได้ๆ อ้ายกันน้องกันเขาจะมา หมดคำได้ฮินข้าวมีงานตาย งานบวชคือกันมาซวยกันมาเพาะเงินเพาะทองมีสาดมีหมอนกะธรรมดา เพาะหมอน ข้าวสารกะเอาใส่ถุงหิ้ว เงินมาเพาะนำ เงินกะผูละ 100 ผูละ 50 บาท

คันผู้ใดผู้เฒ่าคนเขาถือเขาเกรงกลัว เขาก็เอิ้นพ่อใหญ่ประจำคุ่มคันพ่อเจ้าโคตรมันเป็นญาติใกล้ซิดติดกันมันเป็นลูกเป็นหลานกัน เขาเลยเอิ้นเจ้าโคตรเจ้าตา เจ้าโคตรหมายถึงผู้ใหญ่ในคุ่ม ตะก็มืออยู่เดียวนี้บ่มีแล้ว ตาก็หลายอยู่แหล่ตายหมด แต่ก็ พ่อหนูอยู่ซังหนองซี้ควย พ่อวันนา พ่อเคน มีผู้เฒ่าหมดคูลูฮียนแล้วแต่ก็ ยามเว้ายามจากันก็เอิ้นพื้นมาฟังนำ พิจารณาน่าอันใดผัดได้ถักกระให้พื้นให้ความคิดความเห็น ตัดสินไปในทางที่ถักที่ต้องให้มันดีมันงาม บ่ให้เขาผัดกัน คนเอือนนี้

มันบดกั๊กกันชอยกับผู้นี้มันผัดกัน มันบดบ่ป๋ามเว้าน่กั๊กกะบ่คอยลงรอยกันฮ้ายให้กันก็ให้เจ้าโคตรมาเว้ากัน มาสอมมาแรงออกไปความซุผัดกัน ซุผัดกันอีหยั่งเว้าออกไป เจ้าโคตรกะมาสรุปตัดสิน แล้วก็บอกสอนเพื่อนผู้ผัดกันสอนไปในทางที่ดี อย่างชีว่าให้กัน ให้ตึกให้ต้องแนวได้มันตีเพื่อนกะเว้า

มันมีการประชุม จัเขาชือเอาบุญคุ้ม เขากะเอ็นผู้เฒ่าหมดคุ้มนั้นหละ มาประชุมปรึกษาเฮ็ดจังได้ เพื่อนกะออกมาให้ความคิดให้ความเห็น แล้วกะต้องเฮ็ดไปตามเพื่อนบอกเพื่อนว่า เจ้าโคตรซังไผซังมัน เตี่ยวนี้เพื่อนก็เอ็นผู้เฒ่าผู้แก่ ทุกมือก็ตือกัน แต่ว่ามันห่างๆ โดนๆ มันจึงได้เว้า ได้จาเทียบเนิง คั้นหาคนผัดกัน แยกเอาที่ดิน ที่ดอน กันเขาก็กะเอ็นผู้เฒ่าผู้แก่ไปเบ็งเขตเบ็งแดนให้เขาวางอันก็แม่น อีแหลม นามสง่า อีสั่งกา พฤกษชาติ อีแหลมไปว่าจ้างให้ช่างมาเฮ็ดห้องน้ำ แล้วชื้อให้เขามาแ้ม (พ่น)อิฐบล็อก หลักแดนอยู่เนี่ย เขามั่งหลักปูน ที่ดินมาผั่งไว้ อีแหลมอยากให้มาผั่งนำเสาปูน เขามั่งเทียมหลักปูนชื้อๆ เขามาเอ็นฟ่อใหญ่ฟ่อใหญ่ไปอีแหลมมาเอ็น หลักปูนนี้เขามั่งเทียมกันชื้อๆ เอาชื้อเสาหลักปูนเป็นเขตบ่ได้ หลักแดนมันมีกะต้องเอาหลักแดนตามเดิม เอาหลักแดนเป็นเกณฑ์ กะเลยไปบอก มันชื้อไปเอาเสาปูนอันนั้นกะบอกเขากะเอาเสาแดนหม่องเก่านั้นหละ

น้ำท่วมก็แก้ไขกันบ่ได้ มันเป็นเหตุสุดวิสัย นาปีนี้บ่ได้เกี่ยวข้าว ทางกาเฟิ่นมาแจกสิ่งแจกของ ให้ข้าวสารอาหารแห้ง ผู้ละน้อย ให้หลายกะบ่พอ ผู้ใหญ่บ้านประกาศมือนั้นมือนั้นเฟิ่นสิมาแจกของให้ไปรับของอยู่ฮั่นอยู่เนื่อได้ สักรา 2-3 คัน มาแจกพวกน้ำปลา ยารักษาโรค แนวกินพวกข้าวหุง ข้าวต้ม เสื้อผ้าผู้ละ ทุ่งเป็นข้าวสาร

ไปแลกข้าวหมูแฮมยังมีหยั่งก็ไปแลกหามี่แนวกินก็เอาไป ปลาแดกใส่ไหไป ปูปลาบักหอยกะเอาไป

ผู้ใดมีความสมัครอยากเป็นคณะหมอลำกะเอ็นเขามา “เขียนรำบ่มีง ชื้อเป็นหมอลำบ่ มาจับกันเป็นกลุ่มเป็นคณะได้ 9-10 คน ให้บักใดมีความฮู้มีความแต่งกายแต่งกลอน เป็นให้มันเป็นผู้แต่งกลอนให้ หานิทานมาแอบมาหัดกัน มีงเป็นผู้นั้น ภาให้เขาไป หมอลำบ้านเฮามี 2 คณะ มีขวัญใจขาวคำเบอร์ 1 กับ บ.รัตนะ ฟ่อใหญ่ชื้อบ๊ว ผู้หนึ่งชื้อบักรัตนะเป็นหัวหน้านำกัน บ๊วกับรัตนะเลยเอ็น บ.รัตนะ ให้เขามาเล่นเลยคืออยากม่วนอยากฝึกหัด ลูกหลานอยากให้รักษาประเพณีเก่าต่าก่อน มันเป็นนิทานเชิดชูขึ้นมาเป็นลำหมู ออกมาเป็นโตทีละคนลำเป็นเรื่องเป็นนิทาน เล่นเรื่องผาแดงนางไอ่ กะมีบักเพิ่ม ภูมิฐาน ไปเอาเมียอยู่บ้านหนอง เล่นเป็นพระเอก ผาแดง บักไผ่ นางไผ่ บุญภิกะ บักทอด ศรีแสนดอ (เล่นเป็นตัวฟ่อ) บักด้อย สาระพลอยชั่งดอนเจ้าปู่ เล่นเป็นกุมาร อีละมูล พฤกษชาติ เป็นนางเอกตอนนี้อยู่คุ้มบ้านโนน บักนิคม นามสง่าเป็นมือตีตีผิน อีจันทาบุญมีเป็นตัวแม่ อีบุญมี นามบุญลือเล่นเป็นตัวโกง เล่นในงานกฐินงานบวช เล่นบ่ได้หลายดอกช่วงมันสิ้น ปีหนึ่งเล่นกฐินเล่นได้ 3-4 งาน ไปเล่นบ้านอื่นไปทางอาจสามารถก็ไป อำ.พนมไพรก็ไป ว่าแต่มาจ้าง เบิ่งตัวอย่างของเขามา ต่างคนต่างจำได้ เบิงแบบมาจากเขา ไปเห็นเขาเฮ็ดมาบอกมาเว้ากัน หมูกันเสียวกันพวกกันนี้แหละค่าจ้างกะบ่แพง 2-3 พันบาท ฟ่อมีหน้าที่ตะล่อมลูกน้องบ่ให้มันผัดหมองใจกัน เฮ็ดอีหยั่งก็รวมกันฝึก คนหลายคนฮ้างเนิงกะผัดแนบอวกเว้ากันกะเขา คณะขวัญใจขาวคำตั้ง

ก่อน เถ่าคุณตั้งคณะขวาวคำเบอร์หนึ่งขึ้น ยามชิลเล่นก็ไปเอ็นบ้านไต่ บ้านไต่มาเล่น โดหมอลำจ้งหวาวอยู่บ้านไต่เนไปเอามา

ตาก็เป็นคาโตของไผของมัน ผู้ไต่ เป็นพระเอกนางเอก โดตลก ไผคำโตสูงต่ำกว่ากันให้กัน ไปจ้งชั้น ตัวตลกของพ่อกะไปจ้งเขามาถือกัน แต่ปติคือเขา ฮาจ้งหนึ่งก็ไปจ้งมาจากบ้านสามเพี้ย ชื้อบักหมุย คั้นบได้หัวปตลกกะว่ามันเล่นปติ รำปติ คนไต่หัวกะว่ามันเก่งว่ามันดี บักไบเลย์กะเอามาเล่นอยู่ ตั้งมาเกือบ 20 ปี

ตั้งคณะหมอลำหลังจากปีนลำท่วมใหญ่มา (2521)ราว 2527 -28 แดกเพราะผู้เฒ่าไปเขาออกไปหากินนำคณะอื่นยังมีอยู่ เตี้ยวนี้มันกะไปมีครอบครัวใหม่ หมูบักเพิ่มเช่าแล้ว ต่างคนต่างหนี ต่างคนกะมีลูกมีผัว เอาลูกเอาผัวแล้วก็เขา บ่มีคนสืบทอดก็ฮ้างไปชื้อๆ

บได้ไปกรุงเทพ ไปกรุงเทพมันกะบ่แม่นหยั่งดอก เวลาเกี่ยวข้าวหรือดำนาคั้นอยู่บ้านบ่มีเงิน อยู่กะอยู่เล่นบ่มีรายได้ มันกะต้องหนีไปกรุงเทพ หางานหารับจ้าง ตะกี้คนโบราณบ่ค่อยอยากไปโส อยู่บ้านกะอยู่แต่บ้านบได้ไปหารับจ้างทำงานทำการอิหยัง บ่มีรายได้รายจ่ายก็ไปหลาย บ่มีแนวซื้อแนวขายชอกกันกินก็ได้ คู่มีนี้อีกกันกินกะบได้ ได้มากกกะไปขาย คนหาเงิน คนมันเจริญขึ้นมาจำปีนต้องหารายได้รายดี แข่งขันกัน

เขาเอ็นเงินรัฐประการ คั้นผุหนึ่งเสีย 4 บาท 2 บาท ปีจ้งหนึ่ง 4 บาทคั้นอายุพอเสียเขาไล่ไปเสียโลด อายุ 20 ปี คนโบราณมันมีอยู่คนสักเลข เขาเอาให้เบ็ง มันหมายไว้ชื้อๆดอก เพื่อว่าเวลาเขาถามมันว่ามันได้เป็นอันนั้นอันนี้ ได้เสียค่าอันนั้นค่าอันนี้ เอาไปเสียเขากะมีหนังสือออกให้เงินตะกี้กะแพง ผู้บ่มีเงินกะขายควบกะขายจัว จัวควมมันบ่แพง จัวคู่หนึ่งแพงที่สุดงามที่สุด ถึง 20 บาท 5 ตำลึง เงินนี้มูลมั่งนำพอนำแม่เพิ่น หามาได้เอาไปขายให้มันพอเสียค่าหัว แล้วแต่สืหามาขายได้ มันเป็นของเก่า ฮาจ้งหนึ่งขายผ้าไหม วันเสื้อ ผ้าหมี เขาเอ็นชิ้นหมี ชิ้นไหม บ่กะต้องหาไปเสียมันจำเป็น ถ้าบ่มีเขาก็ปรับแสงลำบากเข้าไปเรื่อย เขาเอาไปทำโทษไปทำงานให้แล้ว

นายเพิ่ม ภูมิลานเป็นลูกเป็นหลานคุ้มวงกันชื้อๆ เป็นลูกก้ออื่น พี่น้องเขาก้ออยู่บ้านอื่นเป็นกอไผกอมันอยู่ ชุ่มไผชุ่มมัน เขากะว่าเป็นพี่เป็นน้องอยู่กัน

เสียว มันต้องได้ผูก จ้งบักนี้กับบักนั้น มันอยู่คนละบ้าน นิสัยใจคอตรงกัน มันถึกกัน มันอยากเป็นเสียวกัน หู้ผู้เฒ่าผู้แก่หรือหมู่พวกเขามีฝ่ายผูกข้อต่อแขนกัน ให้มันเป็นเสียวกัน ให้มันอีกกัน คั้นเป็นเสียวกันแล้วมีแ่งไต่กะอยู่กะกินนากัน แ่งสันปันแจกกันไป บันไปกะฮักกันไปเยียมยามตามชาว บักนี้กะนำกูอยากได้อันนั้นอันนี้ ฮามันมีกะไปตามมึงมีอันนั้นอันนี้บ่หมอ กูอยากได้อันมึงมีบอกกู ให้มันพาไปเอา มันบได้ไปก็สิม คั้นมีกะบันกันไป คั้นปฮักมันก็บ่แม่นหมู่พวก บ่หัวขามันเสียวกับหมู่พวกอันเดียวกัน

เสียวพ่อแม่ผูกให้ผู้ลางคนกะมี พ่อแม่ผูกแขนให้ให้มึงเป็นเสียวกันกับบันนั้นกับบักนี้เด้อ เสียวมึงอยู่นั้นอยู่ที่นี่กะบอกกันทอนั้น ไปยามกันกะเอ็นว่า เสียวกัน เป็นเสียวต่อได้กัน บักนี้กับบักนี้ เป็นเสียวกันบักนี้มันเป็นเสียวกับบักนี้ต่อกันเป็นพิต ไปโลด

แต่ก็คนบ่อยากเข้าโรงเรียนมันเสียเวลา คนกะไปเฮ็ดนาเฮ็ดนาเจ้าของ เลี้ยงจัวเลี้ยงควย ผู้ใหญ่บ้านกำนันเพิ่นให้เด็กน้อยเท่านั้นปีเท่านี้ปีให้ไปเข้าโรงเรียน ยามมือเช้าเขาซิเกณฑ์ไปโรงเรียน มันลักหนีลงท่งลงนาไป ผู้บ่อยากไปเข้า แม่หยิงฮอด ป.3 พ่อชายฮอด ป. 5 แม่หญิงเวียกหลาย

คนหลายเข้ามากก็บ่มีบ่ไปเฮ็ดอยู่เฮ็ดกินมีไฮมีนา

กะทางป้าออกจอบจับเอา เตี้ยวนี้คนมันมีกฎหมายบังคับ มันกะย่านกฎหมายมันกะเฮ็ดไปบ่ ได้ตามลำพังใจเจ้าของ เฮ็ดกะเฮ็ดตามแบบคู่มือนี้มันบ่ค่อยเฮ็ดดอกเวียกจักสาน โดยมากมันกะหาทำงานรับจ้าง เป็นช่างเป็นหยั่งไป คนคู่มือนี้ มันบ่ย่านกันคั้นว่าเฮ็ดมันเฮ็ด วามันฆ่ามันฆ่า ดากี่ฆ่ากันแล้วกะบ่เอาเรื่องกัน ฆ่ากันแล้วกะแล้วไป คู่มือนี้ว่าแต่มันเป็นแผลเอากันโลด มีแต่รับจ้างทำงานผู้ใดหัวดีเขาก็เป็นช่าง เฮ็ดเยียนเฮ็ดซาน อยากรู้ได้อันใดเฮาก็ไปหาเอา อยากินปลาจะไปหาปลา คู่มือนี้คนมีเงินมีทองหลาย ดากี่คนสิบมีหยั่ง มีหวางซ่งหนึ่งซ่งกะเขากันพอแสงว่าเป็นเศรษฐีโลด

นางละออ สาระพล วันที่สัมภาษณ์ 31 มกราคม 2545.ที่บ้านเลขที่204 .หมู่9.ตำบลบ้านขาว.อ.เสลภูมิ .จ.ร้อยเอ็ด

วันไปสาปลา ไปนำอ้ายกิ มาเอ็น ยายไปสาปลาเกาะมันมีปลาอยู่ เพิ่นซื้อมือเอาเหมิด(ลูกผู้ใหญ่บ้านเป็นเด็กน้อยเพื่อนลูกสาวเป็นเพื่อนบ้านซ่งเดียวกัน อ้าอ๊กเป็นหมู่กันกับอ้ายกิ อ้ายโยทเป็นลูกของพี่สาวพ่อใหญ่แหล่ พ่อใหญ่สายน้องเขยพ่อใหญ่แหล่ ป้านี้เป็นพี่น้อง เอาเครื่องสูบเอียนยาไซ ญาติกัน เป็นหลานของตา ซื่อนำมัน 30 บาท เก็บปลาแล้วมาบ้านมากินข้าวสวยมาฮอดเอียนก็ดื่มปลากินกัน ตอนเย็นไปส่งเอียนอ้ายกิ 3 โล ผู้ไปเฮ็ดนำกัน ไปส่งเอียนอ้ายอ๊ก 3 โล ผู้ไปเฮ็ดนำกัน ไปส่งเอียนพ่อใหญ่สาย 3 โล ผู้ไปเฮ็ดนำกัน ไปส่งอ้ายโยท 2โล เพิ่นบ่ใครได้ลงน้ำ ถ้าแต่เอาปลาไปล้าง และเขาก็มีกินอยู่ ไปส่งเอียนอาเส น้องสาวพ่อใหญ่แหล่ 2โล ,เอียนแม่วา 2 โล น้องพ่อใหญ่แหล่ ส่งเอียนแม่ใหญ่หนา ปั้นหนึ่งแกงหนึ่ง เพื่อนบ้าน ส่งเอียนอ้ายแหลมปั้นหนึ่ง เพื่อนบ้าน ส่งเอียนแม่ไก่ ปั้นหนึ่งแกงหนึ่ง เพื่อนบ้าน ส่งแม่แดงปั้นหนึ่ง เพื่อนบ้าน ส่งแม่ใหญ่สอน เอื้อยสาว 2 โต ปลาข้อใหญ่ ปั้นกันกินส่งพี่ส่งน้อง ยามเพิ่นมีปูมีปลาเพิ่นก็นำมาให้เฮา ยามเฮามีเฮาก็เอาไปส่งเพิ่น หากบ่ได้ไปส่งหยานเพิ่นสิว่า ไปสาปลาแล้ว บ่ปั้นเพิ่นกิน(ใจดำ) บ่มีพี่มีน้อง คนเฮาอยู่ผู้เดียวบ่ได้ ,ยามเฮายากก็มาใช้ได้

พ่อใหญ่บุดดี พฤษชาติ อายุ 70 ปี.วันที่สัมภาษณ์20มกราคม 2545 ที่บ้านเลขที่20 . หมู่9.ตำบลบ้านขาว.อ.เสลภูมิ .จ.ร้อยเอ็ด

ไปทำงานอยู่เรือ เงินเดือน 150 บาท บัดนี้คนบ้านเตียวหมู่เดียวไปก่อนไปปั้น 3 ล้อ ถ้ามว่าผู้้นอยู่นั้นอยู่นี้มาหัดนำเขา พ่อใหญ่แหวง ,พ่อทองดี รอเสนา เฒ่ามี รอเสนา เฒ่าปรีชา ซาละไปอยู่แถววัดสระเกษ ไปขอให้เพิ่นฝึกหัดให้ หัดถีบไปคนแถวบ้านเตียวกันก็หัดให้น่า ฮักกันกัน หัดให้รุ่นน้อง ค่าเช่ารถ 10 บาท พวกพี่หาให้

ข้าวเหนียวมีขายมีแห่งเดียวที่วัดสะแก คนทางภาคอีสานมาอยู่ที่นั่น ข้าวเหนียวย่อยยาก ข้าวเจี้ยย่อยไว(ง่าย) ชอบข้าวเหนียวเคี้ยว เข้าบ้านแถวนางเลิงอยู่ 10 คน นำหมูที่มาจากบ้านเดียวกัน หมูอาจ เดชพละ สาลี โพธิจักร เฒ่าเพ็งพันชั่ง ย่างไปอยู่อุดร อยู่บ้านอีดข้าวอีดน้ำน้ำท่วม คู้ ข้าวกินเฮ็ดแล้วบได้เกี้ยว บ้านเขาอยู่กลางเกาะ

สมัยก่อนพ่อแม่ไปหาข้าว ไปกับเกียนมิงัวไป หาฟิ่งกัน ไปหาข้าวไปหาอำเภอเวียง บำผูไท บ้านบุงอีเลิศ ทางอำเภอบัวขาว บ้านเขาน้ำบท่วม ไปไปหาข้าวยามแล้งไปหาข้าว เที้ยว 15 คื่น นอนไปเรื่อย หว่างเสลภูมิ นอนตามท่ง เกวียนล้อมรอบ เอาวัวไว้กลาง เอาเกวียนล้อม คนนอนได้เกวียน เฮ็ดเป็นคอก

มีเสียวกับภูไท ไปยามกันเขาก็มายามเขาเขาก็ไปยามเขา ไปหลายเถือกก็ผูกเป็นเสียว เอาฝ้ายดอกจากภูไทมาเฮ็ดเอง มาดำ ไปนำเงินบ่พอกก็พี่น้องก็รวมเงินซื้อเกวียนนำกัน ซี่เกวียนไปหาข้าวทางภูไท

ไปแลกข้าวนำภูไท มีเสียวอยู่ทางฟั่น ทางบัวขาว ทางภูไทฟั่นละ เขาอดปลาแดก เขาบ่มีบักหอย บ่ค่อยได้กินปลาหลาย เขาสนิทกันกับบ้านเขาทางเขาบ่มี เฒ่าพ่ออยู่เชื่อนก็ไป ไปนำกันตามบ้านเดียวกันส่วนมากก็เป็นพี่น้องกัน ชวนกันไป เชื่อนอยู่พันขวาง เชื่อนกันน้ำวังสวนยา แต่ก่อนปลูกยาสูบ วังเทา พืชน้ำเอามากิน วังบักเน คนซื้อบักเนมาตาย วังโพทน มีโพทนดิน

พ่อทองเกียรติ ดราสำโรง อายุ 47 ปี อาชีพรับจ้างทั่วไปและรับซื้อของเก่า.วันที่สัมภาษณ์ 24 ธันวาคม 2545 ที่บ้านเลขที่ 45 ม.1 บ้านโนนยาง.ตำบลบ้านขาว.อ.เสลภูมิ.จ.ร้อยเอ็ด

พ่อมีลูกอยู่ 3 คน คนที่หนึ่งชื่อว่า นภาพิพย์ ดราสำโรง อายุ 23 ปี ผู้นี้ไปทำงานตั้งแต่จบป.6 ไปคราวเดียวบ่พอปีแล้วกับมาเรียน กสน.อยู่จังหวัดยโสธร จบม. 3 อยู่บ้านเชียงหว่างพอบกะเลยไปอบรมอยู่กรุงเทพอยู่โรงเรียนปิยะมิตนคุณารักษ์เป็นโรงเรียนให้การอบรมเกี่ยวกับด้านสาขาอาชีพต่างๆได้ 3 เดือนจบแล้วจึงไปเย็บผ้าอยู่กรุงเทพได้ 10 กว่าปีกะเลยออกว่างานมันหนักพอได้ไปทำงานใหม่กะเลยไปสมัคร เป็นผู้ช่วยหมอยุคลินิค ลดความอ้วนกรุงเทพกะเลยได้กะทำงานอยู่คลินิคเท่าทุกมือนี้ได้ 3 ปีแล้วได้เงินเดือน 6,000 บาทเว้าพื้นตั้งแต่ก็เขาส่งเงินมาให้ พ่อกับแม่อยู่แต่ตั้งแต่ทำงานเย็บผ้าส่งมาเทียบละ 2,000-3,000 บาทอยู่ ตั้งแต่ทันบ่ทันมีครอบครัวพึ่งมาแต่งงานกับคนบ้านสะทอนบ้านใกล้เคียงกันนี้ละลูกเขยกะชื่อว่า สุรศักดิ์ อายุ 25 ปีได้ 4 ปีนี้เดี๋ยวนี้กะส่งแนบส่งแนคือตั้งแต่ก่อนที่ยังบ่แต่งงานเดี๋ยวนี้กะส่งเทียบละ 1,000 บาทแห่งโดนจ้งส่งมาให้กะย่อนเขามีครอบครัวแล้ว แล้วคำใช้จ่ายในกรุงเทพกะแพงนำกะเลยบ่อยากลบกวเขาบ้านได้

คนที่สองกะเรียนอยู่เมืองเสลภูมิ ชื่อว่า นางสาว อัมรินทร์ ดราสำโรง เรียนอยู่ ม.3 อยู่โรงเรียนเสลภูมิ อีกชื่อหนึ่งเขาเ็นโรงเรียนหลังแดง อายุ 15 ปี พ่อกะให้เงินลูกไปโรงเรียนมื่อละ 20 บาท เดือนหนึ่งกะตกประมาณ 400 บาท/เดือน พัดอยู่บ้านะเปียงกว่านั้นได้บาทนี้ไหม เสาร์ อาทิตย์ขอเหม็ดมื่อซื้อขนม ขดัม ซื้อแนวอยู่แนวกินถ้า เสาร์ อาทิตย์ ตกอยู่ประมาณ 50 บาท

คนที่สาม ชื่อว่า อนัน ตราสำโรง เรียนอยู่ โรงเรียนโนนยาง อายุ 8 ปี พ่อให้เงินไป โรงเรียน มีโต๊ะ 3 บาท ให้ทุกมือ แต่เสาร์ อาทิตย์แห่งเปียงขึ้นกว่าเกาคมมือละ 10 บาท แล้วเลิกจากโรงเรียนกะมาขออีกเดี๋ยวมือแลงเทียบละ 2 บาทไปซื้อขนม เข้านอนแล้วจ้งแล้วได้คนที่สาม

พ่อปมที่ทำกินแต่ว่าเริ่มแรกพ่อมียูนาแต่ว่าขายมาใช้หนี้ยืมพื้นมาตั้งแต่ก่อนเงินปมมีค่านะ บคือทุกมือนี้เงินมีค่าหลายตั้งแต่ก็พ่อยืม 6,000-7,000 บาทกะยืมมาใช้ซื้อเครื่องสูบน้ำเอ็ดสวนบักพริกอยู่ตามข้างหมู่บ้านข้างแม่น้ำยัง เอ็ดปีแรกกะประมาณ 1000 ตันกะบได้กำไรอียังเลยเว้าพื้น พ่อบได้จึกเทียบเพราะว่าตอนชาวบ้านพื้นได้พ่อกะปลูกบักพริกพื้นเขาราคากะดีนะะ กิโลกรัมละ30 บาทพอของพ่อพอเก็บขายราคาพดบัตีราคาตกลงกิโลกรัมละ12 บาทราคาหัวปีผู้ได้ปลูกราคามันกะสูงถ้ามากกลางปีกับปลายปีราคามันกะต่ำลงคนกะปลูกหลายออกมาดันกันมันกะลดลงมา 20 บาทแล้วเดี๋ยวนีเหลือ 10 กว่าบาทกะเลยไปบรอดตั้งแต่พ่อปลูกบักพริกมานี้ประมาณ 10 กว่าปีฟ่งมาเล็กปีนี่ยอนเป็นหนี้กะเลยขายนาทางออกไปเมืองเสลภูมิหน้าพ่อ 2 ไร่พ่อกะขาย 20,000บาทตั้งแต่ พ.ศ. ทอได้พ่อกะจำบได้ประมาณ 10 กว่าปีแล้วขายให้แม่ใหญ่ ยงค์ อยู่บ้านขาวพูน พื้นซื้อไว้เดี๋ยวนีพื้นกะขายคือกันบาทนี้มันโดนราคามันกะเพิ่มขึ้นนำเรื่อย ๆ มันกะได้ราคาตามสมัยของมันนะะพื้นกะมาขายให้ครูอยู่บ้านโนนแพง ชื่อว่าครูบองพัน ขายประมาณไร่ละ 60,000 บาทได้กำไรทบครั้งเลยกะยอนมันบมีเงินเลยต้องได้ขาย ใช้พื้นเพราะว่าขาดทุนตลอดเลยมันบได้เท่าที่ควรถ้าพ่อขายพริกเทียบหนึ่งกะได้ประมาณ 1,000 บาท ถ้าพริก 100 ก.กมันกะตก กิโลกรัม 10 พอพ่อเอ็ดกะสิตกอยู่ประมาณกิโลกรัมละ8-9 บาทอาทิตย์หนึ่งเก็บเทียบหนึ่งได้ประมาณ 800-900 บาทแล้วกะลงทุนหลายพร้อมได้ซื้อปุ๋ย ซื้อเครื่องสูบน้ำปลูกพริกกะลงทุนหลายอยู่ตั้งแต่บักได้เป็นผลกะลงทุนประมาณ 4,000 บาทนี้ละจนกว่าสิได้เก็บ ถ้าเขาปลูกพริก 3,000-4,000 ตัน ต้องลงทุนประมาณ 10,000บาท จังสิได้มันเลยไปบรอดกะเลยเทราเอ็ดมาปีนึ่แล้วกะมารับซื้อของहांของเก่าแทนกะก่อฟ่งเอ็ดเตได้ประมาณ 1 เดือนนี้ละพ่อกะอยู่ด้วยลำแข้งลำขาเจ้าของ ต่อสูมาเรื่อย ๆ กะยอนมีลูกเมียต้องรับผิดชอบ อันเรื่องที่มารับซื้อของहांของเก่าที่เขาเอาทังกะมีแนวความคิดว่าเอ็ดอียังกะบดีหลายกะเลยลองเอ็ดอันนี้เบ็งกะนาขำมันดีเพราะว่าเห็นบ้านสะท้อนเขาเอ็ดก่อนได้หลายปีแล้วเอ็ดได้ประมาณ 4-5 ปีแล้วทรงมีรถมีลาซี ชื่อว่านายเขียว ตั้งแต่ก่อนมันมีรถมอเตอร์ไซค์หลากล้อธรรมดาเดี๋ยวนีมันมีรถปิกอัพแห่งเป็นรถซื้อของहांเนาะราคากะสิ 40,000-50,000 บาทมันกะแล่นแลกซื้อนำหมู่บ้านเฮานี้ในตำบล ขาว ฮอดเสลภูมิ ตั้งแต่ก็บข่อยมีคนเอ็ดปานนี้เดี๋ยวนีคนเอ็ดหลายเพิ่มขึ้นพ่อกะเลยคิดว่ากิจการแลกซื้อของहांมันสิดี กะไปตามว่านายเขียว ถ้ารับซื้อแล้วรายได้มันดีบพ่อกะเลยลองเอ็ดเบ็งได้ประมาณ 1เดือนแล้วกะยอนไปสอบถามนายนายเขียวนีละพองเห็นชาวบ้านแถบทางอื่นมาหาซื้อหลายกะลองเอ็ดเบ็งกะนาเอ็ดอียังกะมีตั้งแต่ขาดแต่ทุนแท้ พ่อกะเอ็ดมาได้ 3-4 จวดแล้วพ่อเอ็ดจวดแรกพ่อบมีทุนแต่แต่ว่ากะมีเงินติดกระเป๋อยู่ 100-200 บาทนี้ละกะเลยลองไปหาซื้อของहां กับไปหาเก็บน้ำข้างถนนกับเมียนากองขยะกับหาเก็บในหมู่บ้านเฮานำ กะได้ ขวดเหล้า ขวดเปียร์ ขวดพลาสติก กระป๋องเปียร์ กะหลังเปล่า พวกเหล็ก กะอ้ายอยู่ได้พ่อได้ 3-4

มือเงินกะเหมิดกะติดต่อข้าเจ้าผู้รับซื้อมาเอาบ้านนี้ผู้ซื้อกะอยู่บ้านขวาวชื่อว่าพ่อใหญ่ชาลี พื้นไปส่งใส่ฟองกะปู้ได้บ้านนี้พื้นเป็นเฒ่าแก่ใหญ่รับซื้ออยู่แถวนี้ ทางไปบ้านหันลิมมีบ้านหลังหนึ่งกองขยะใหญ่อยู่หม่องนั้นที่บ้านติดถนนมารับซื้อ เขากะมาซื้อกะได้เงินอยู่ประมาณ 560 บาทแต่เที่ยวแรกกะได้กำไรหลายเพราะว่าบ่ย่อยได้ซื้อกะหาเก็บนำข้างถนนหลายสะเป็นส่วนมาก บ้านนี้กะมีเงินอยู่ 560 บาทกะมาเอ็ดอีกบาทที่สองกะได้ทอได้นอพ่อกะจำบ่ย่อยได้ ประมาณคันจำบ่ผิด 1,200 บาทลงทุน 560 บาท ได้เงิน 1,200 การเก็บของห่างกะเก็บพอสมควรสิเต็มรถเขากะเอิ้นพื้นมาเอา ถ้าไปหาเก็บกับหาซื้อดี ๆ ประมาณ 4-5 ปี เดียวนี้กะอาศัยหาเก็บนำทั่วบ้านเพราะทุนเขาบ่ทันหลายคือผู้อื่นสิหาเก็บนำบ้านก่อนบ้านอื่นทันได้ไปกำลังศึกษาไปนาเรื่อย ๆ มือหนึ่งไปกับเมียมาตั้งแต่ อำเภอกะสามารถพอกับแม่กะเก็บมาเรื่อย ๆ ตั้งแต่ บ้านโพธิ์ บ้านพันช้าง กะเก็บมาจนฮอดบ้านเฮากะบ้านโนนยางนี้ละมือนั้นกะได้บ่องน้ำส้ม บ่องติได้ ขวดโฟลิตร ขวดเหล้า ขวดเบียร์นี้ละ ถ้าซื้อนำบ้านเฮากะกิโลกรัมละ 40 สตางค์ ถ้าเป็นขวดขาวจิ้งจกาคิขวดละ 50 สตางค์กะได้กำไรกิโลกรัมละ 50 สตางค์ กะได้อัน เหล็กกะลึงเปลา มาบวกกันไปเรื่อย ๆ กำไรอันบาท 2 บาทไปเว้าพื้นราคาดีแม่นเป็นเหล็กเขาไปซื้อ 2 บาท เขาไปขายกิโลกรัมละ 3 บาทกับลังกระดาษคือกันรายได้ถ้าเฉลี่ยแล้วพองเก็บเอาน้ำสิเป็นการเก็บเอาสะส่วนหลายเลยช่วงกำลังเฮ็ดใหม่มีมือหนึ่งเด็กน้อยเขาหยุด 4 มือได้ติดอยู่ช่วงนั้นถ้าพ่อคิดเป็นเปอร์เซ็นต์กะสิได้ออยู่ 40 เปอร์เซ็นต์ เพราะลงทุน 70 บาทกะได้กำไร 30 บาท

แหล่งปัญหาที่หนักใจกะบ่มีอียังดอกกะมีตั้งแต่ปัญหาเรื่องขาดแคลนเงินทองในการใช้จ่ายแต่ละมือ มันกะเป็นปัญหาความจน มันกะคิดว่าอยากร่ำอยากรวยคิดหาวิธีเฮ็ดจั่งได้จั่งสิมีคือบ้านคือเมืองเขา ส่วนปัญหาอย่างอื่นกะบ่ย่อยมีเพราะพ่อกะเป็นคนสนุกสนานบ่มีปัญหากับผู้ใต้พอลิเป็นคนมักม่วน มันจนคิดว่ามือนี้อะสิหาอียังมาใช้มาจ่ายในแต่ละมือ หากจนสิตายกะบ่มีจนหัวหมุนไปกะยังบ่มีอยู่มันกะเลยเกิดมีปัญหาคความจนนี้ละ

การช่วยเหลือให้การยืมยืมของญาติพี่น้องกะคืออยู่ถ้าเขาบ่มีกะไปเอานำเขามาโลดกะได้เรื่องข้าวน้ำเงินทองของใช้ในครัวเรือน ผู้ที่ให้การช่วยเหลือกะแม่ นวล พ่อ ถิน หลังหนึ่งกะ อบต. พิมพ้อยอยู่ทางทิศตะวันตกของหมู่บ้าน การช่วยเหลือเดี๋ยวนี้อะบ่อดิดมันกะแตกต่างกันอยู่พอว่าต่างคนต่างมีครอบครัวถ้าไปเอานำเขามาเฮากะบ่สบายใจ แต่ว่าเขาไปเอาแล้วเฮากะมีการแก้ปัญหาคส่วนโตไปก่อนคือแก้ปัญหาคเฉพาะนาในครอบครัวเขาได้ สิให้สบายใจคือแต่ก่อนกะบ่คือเพราะว่าตั้งแต่ที่เอาบ่ทันได้แต่งงานกะใช้นากันกับญาติกะได้แต่ก่อนเขากะให้ความช่วยเหลือกันเรื่อย ๆ บ่ได้ขาดที่ให้ความช่วยเหลือหลาย ๆ อีหลีกะ พ่อ ถิน แม่ นวล พ่อ ไช นี่กะแม่น พ่อ นี้มีพี่น้องอยู่ 4 คน ผู้หนึ่งอยู่บ้านท่าสิพื้นไปแต่งงานไปประกอบอาชีพเลี้ยง จัว เลี้ยงควายอยู่นั้น แต่บ้านกะ พ่อ อบต. วิโรจน์ เป็นพี่อ้ายเป็นพี่สาวให้ความช่วยเหลือกันดีถ้าเขาบ่มีกะไปหาเขาส่วนมากพอลิไปยืมเงินมาใช้จ่ายในครอบครัวคือพ่อเว้านั้นละ เพราะว่าหาบ่ทัน ข้าวน้ำอียังเฮากะเหมิด เฮากะไปยืมทีละ 1,000-2,000 บาท พ่อกะบ่กล้ายืมหลายถ้ายืมหลายกะเป็นหนี้หลายย่านหาบ่ทันได้ใช้เขากะล้ง

เทียบโดนจ้งใช้กะมียามเฮาคิดฟอกกะมีจนว่าเฮาสีมคราวกะล้งเทียบ กะล้งเทียบกะยวนเลย บ่ได้จ่ายให้
 เขา เขากะบ่ว่าเพราะว่าเขากะเขาใจเฮาอยู่แล้วกะเขากะพออยู่พอกินแล้วบ่คือพ่อ เดียวนี้เขากะมีลูก
 เขยหลายคนฟอกกะปกล้าไปยืมปานได้ มันเกิดการเปลี่ยนแปลงมาจ้งสิมาตั้งแต่พ่อแต่งงานมา 23 ปี
 แล้วการช่วยเหลือจากทางอื่นกะมีจากคนที่บ่แม่นญาติเจ้าของกะบ้านพ่อแดงที่ให้ความช่วยเหลือกัน
 มาตลอด เพราะตั้งก็เล่นดนตรีนำกันเป็นเพื่อนฝูงกันฮักแก่กัน ตั้งแต่ก็อยู่ วงดนตรีสมหมาย วงยุ
 พิน วงพิมพื่อ พ่อนี้ลีเล่นท้มเปิด ส่วนพ่อแดงเล่นคียบอร์ด กะเลยไปนำกันได้พื้นกะมาเอาบ้านเฮา
 ไปเล่นสำพื้นเป็นหัวหน้า ฟอกกะเล่นดนตรีมาหลายปีเติบโตประมาณ 15 ปี เลิกกะเลิกหว่าง 4 ปีที่แล้ว
 สาเหตุกะรุ่นน้องรุ่นลูกเข้ามาหลาย โอกาสของเขากะหลายจบจาก มหาลัยนั้นมหาลัยนี้ เขาได้เรียน
 มาเขามาเล่นนำเฮาเขากะเก่งขึ้นมันกะหลายเรื่อย ๆ มันกะไปหายากเพราะโตเลือกหลาย มันกะเลยหา
 กินหายาก ตั้งแต่ก่อนบ่มีหลายวงเด้มันกะไปง่าย ตั้งแต่ก็ค่าจ้างพ่อได้มีอะละ 150 บาทกะไปเล่นหมัด
 คิน กะเล่นมาตลอดตั้งแต่ เดือน ตุลาคม ถึง มิถุนายน ตั้งแต่ออกพรรษาแล้ว

การไปมาหาสู่กันกับญาติพี่น้องกะดีคือเก่ากะบ่มีอียังเปลี่ยนแปลงกะอยู่กินนำกันคือเก่า
 ส่วนมาสิ่งที่ไปฝากไปกันกะสิเป็น ปู ปลา อาหารการกินเฮามีเฮากะเอาไปฝากเขาถ้าเขามีเขากะเอา
 มาฝากเฮาส่วนมากพ่อสิไปเอามาหลายกว่า คั้นว่าเฮาเดือนร้อนกะได้โลดแต่ว่าเฮาเกรงใจบ่กล้าไป
 ดู เพราะว่าพ่อกะมีครอบครัวแล้วต้องรับผิดชอบไผ่มัน มันกะเป็นจ้งสิมาตั้งแต่ 30 กว่าปีแล้ว

สัตว์ที่เลี้ยงกะมีไก่ 2 โต สาเหตุที่เลี้ยงกะเลี้ยงไว้ถ้าเฮาลูกเอาเต๋ามันตั้งแต่ก็พ่อกะเลี้ยง
 หลายเต๋เลี้ยงมาตลอดกะเลี้ยงไก่ 7-8 แม่ ตั้งแต่มาคครอบครัวฟิงมาเล็กเลี้ยงได้ 4 ปีนี้ละเพราะว่าพ่อกะ
 บ่อยากเลี้ยงปานได้บ่ขอยมก เปิด ไก่ ปานนั้น แล้วมันเปิดโรคเป็นภัยตายหมัด กะเลยบ่ขอยอยาก
 เลี้ยงปานนั้น ฟิงมาเริ่มเลี้ยงใหม่ปีนี้จะกะไปเอาไก่หน้าพ่อใหญ่ อบต. วิโรจน์ มา 2 แม่

พ่อกะคิดว่าในท้องถิ่นเฮาคิดว่าอาชีพอียังที่สร้างรายได้ให้ท้องถิ่นเฮา โดยมากบ้านเฮาสิทำ
 การเกษตรเป็นส่วนหลายกะ ปลูกผัก ปลูกพริก ะแต่นาปี ะแต่นาปีนี้จะ กะที่ประสบความสำเร็จกะ
 พ่อใหญ่เดือนนี้จะ เพ็นสิปลูกพริกตั้งแต่ก่อนเพ็นปลูกแตงโมมาจกปีพ่อกะจำบ่ได้มันไปบ่ไหวเพ็นกะ
 เลยเทราเฮ็ดสาเหตุกะมาถึกฟ้าฝนธรรมชาติดีแนบตีแนมันขาดทุนกะเลยต้องเทรา กะเลยหันมา
 ปลูกพริกแล้วมาโทมพริกราคาดี กิโลกรัมละ 30 บาทเพ็นปลูก 5-6 ไร่ ได้เงินหลายแสน แต่จะงวด
 ลาวสิได้งวดละ 3,000 บาทต่ออาทิตย์อยู่กะตั้งโตได้ เดียวนี้กะบ่อยากไหวแล้วร่างกายกะบ่ขอดี
 คือตั้งแต่ก่อนแล้วลาวกะมีทุนหลายเดียนนี้กะบ่ไหวแล้วอายุกะหลายบ่แม่นได้ 60 ปีกว่านี้จะเฮ็ดงาน
 บ่ขอดี ตั้งแต่ก็เพ็นสิเอาพริกไปส่งอยู่เสลภูมิกะคือพ่อกะอยู่ทออยู่ในอำเภอเสลภูมิมารับสิเป็นคนรับ
 ชื่อแล้วเอาไปขายตลาดเสลภูมิ แล้วเดียนนี้คนที่รับชื่อในหมู่บ้านกะพ่อใหญ่บ้าน หมู่ 10 ชื่อว่าพ่อ
 ใหญ่ คงทอง เป็นผู้รับชื่อทุกมีอัน แต่พ่อใหญ่เดือน อาจสิไปส่งเอง เพราะลูกเขยเพ็นชื่อว่า วอน มี
 รถไปส่งพ่อกะบ่รู้ปานได้แต่เดียนนี้พ่อกะเดือนกะให้ลูกเขยปลูกต่อเพราะร่างกายไปบ่ไหวแล้วตั้งแต่
 พ่อเดือนเฮ็ดมากะประมาณ 20 ปีนี้จะถ้าจำบ่ผิด สิ่งที่ได้จากการปลูก พริกกะได้บ้าน

ส่วนอาชีพที่มันแย่ พ่อ กะว่าค้าขายล้งเทียมมันกะไปบ่ไหวคือกัน ตั้งแต่ก่อนพ่อสืขายบักพร้าวน้ำหอม เอ็ดวันบักพร้าวขาย พ่อขายประมาณ 3 เดือน ขายอยู่ถนนหน้าบ้านโนนยาง มันกะได้อยู่แต่ต้องมีทุนสูง พ่อกะสิรับซื้ออยู่บ้านหน่วยละ 5.50 บาท ถ้าเผามาพ่อสืขายหน่วยละ 10 บาท ช่วงแรกๆขายดีอิหลี สืมาขายปดืช่วงเกี่ยวข้าวแล้วเดือนสุดท้ายขายปดืแล้วเขาบ่ได้ขายบักพร้าวกะเป็นลักษณะอยากนำมันโดนเป็นอาทิตยกะเลยนำมันกะเหม็ดมันกะเลยไปบ่ได้ บักพร้าวเกี่ยวหนึ่งพ่อลงทุนซื้อ 500 หน่วย สิประมาณ 2,700 บาท กะเฮามาเอ็ดวันบักพร้าวกะได้ลงทุนซื้อวันซื้อน้ำตาล ซื้อซัอน นั้นกะลงทุนสูงมากอีกกะเลยขาย 15 บาท วันนี้มีมือหนึ่งขายได้ 8 หน่วย ถ้าเขาไปหาขายบ้านอื่น 20 มือกะเหม็ดตาไปบ่ยอมมันกะปดืเตละบ้านอื่นจำเป็นกะต้องขายอยู่หน้าบ้านมันกะขายบ่ข่อยติปานไ้รถประจำทางบ่ข่อยจอดช่วงนี้ละ แต่ช่วงก่อนออกพรรษามันกะจอดติอยู่ช่วงนั้นทั้งทุนกำไรคิดแล้วมีอละ 600 บาทกะได้อยู่แต่ว่าเดี๋ยวนี้นี้บ่ได้คือแต่ก่อน สาเหตุที่รถจอดพ่อกะบ่รู้คือกันทางบ้านาเฮามันทางผ่านไปยโสธรเตนี่ ถ้ารถประจำทางจอดคนกะซื้อกินติอยู่ เดี๋ยวนี้นี้ได้ขายกะเลยเทรายขาย แล้วหันมาขายถั่วดินกับข้าวโพดต้มหว่างต้นปีที่แล้ว ข้าวโพดพ่อสิไปซื้อบ้านใหม่มาต้มขาย พ่อสิซื้อ 100 ฟักข้าวโพดต่อ 140 บาทเงิน มาต้มขายนำบ้านเฮาไปขายทั่วทั้งบ่แดนสิเอารถนำพวงรถมอเตอร์ไซค์ไปขาย ส่วนมากพ่อสิไปขายทางฝากน้ำ บ้านดาม บ้านแห บ้านคำแดง ทางบ้านขาว บ้านโพธิ์ บ้านพันขาง บ้านโพธิ์ตาก บ้านหัน บ้านหนอง ไปเหม็ดทุกบ้านกะขายติอยู่ได้กำไรครั้งต่อครั้งแต่ว่าเงินกะบ่เหลือเป็นอิหยังกะบ่รู้ ยานยอนใช้จ่ายในครอบครัวอาจสิเป็นได้เพราะตอนนั้นพ่อยังมี อิหยังเลยตอนนั้นคือขาดๆเงินๆคือมีปัญหาขาดอดแห่งว่าเกาะไป ขนาดว่าได้มีอละ 300 บาท ยามมือเข้าไปยามมือแลงพอกินข้าวเที่ยงนี้กะมา ยามมือแลงกะไปหาเอา ข้าวโพด ถั่วดิน ไปซื้อซอด อำเภอลอง กะไปเตส่วนถั่วดินสิไปซื้อ บ้านโนนประทาย อำเภอกุดชุม เพราะอยู่บ้านคำแดง บ้านนาคำ บ้านคำนาตากมันเหม็ดกะเลยขึ้นไปซื้อ บ้านโนนประทาย มันขายติช่วงบุญข้าวประดับดินเขาเอิ้นกัน ส่วนข้าวโพดที่ไปซื้อกะสิมี พ่อโสม แม่หนู นางเพ็ญ นางบุญ นี้ละบ้านใหม่ว่าแต่หม่องได้มีกะแวรีไปเอาโลดพ่อสิซื้อมาเทียละ 300 บาท มาขายมือเดี๋ยวกะเหม็ดบ่เหม็ดกะบ่ได้คิกันมันกะสิเสียมันกะติอยู่แต่เงินมันบ่เหลือยอนใช้จ่ายในครอบครัวต้องหาเงินให้ได้หลายกว่านั้นจึงสิอยู่รอด กะเลยลองถามกับแม่ว่าเงินเฮาหาได้มีอละ 300 บาทเงินมันคือบ่เหลือคือสิเป็นยอนค่าครองชีพมันแพง

ผู้ที่หารายได้หลักให้ครอบครัว กะพ่อกับแม่จากอาชีพหาเข้ากินค่า ถ้ามีไฟจ้งกะไปพอกับแม่ เช่น ด่านา เกี่ยวข้าว ว่าตั้งแต่ไฟสิมาจ้งกะไป รับจ้งเกี่ยวข้าวสองคนรวมกันสิตกมีอละ 400 กว่าบาท มือได้ข้าวเกี่ยวง่ายได้มีอละ 500 บาท กะมีส่วนมากกะสิเกี่ยวนำบ้านเฮานำเกี่ยวข้าวกะเกี่ยว ด่านากะดำ ลกกล้ากะลก ส่วนมากที่มาจ้งกะมี แม่ใหญ่เมียน แม่ร้อน แม่ใหญ่นวล หลายคนอิหลีพ่อกะจำบ่ข่อยได้ เกี่ยวข้าวนี้สิพอเดือนเตได้ มีอละ 400-500 บาทต่อมือ พ่อเหม็ดนำเกี่ยวข้าวกะเลยมารับซื้อของห่างกะลองเอ็ดเบ็งเพราะบ่รู้ว่าสิเอ็ดอาชีพอิหยังแล้ว อาชีพพ่อสิเอ็ดตามฤดู

กาลตำนานได้มีอิหยังให้เฮ็ดกะเฮ็ด ตาเฮ็ดปานนี้ยังสิบพอยากพอกินอยู่ ถ้าแนวไต้มันตีฟอกกะสิอยู่แนวนั้น สิลองไปเรื่อย ๆ จนกว่ามันสิฟอ

ฟอคิดว่าเงินมีบทบาทต่อครอบครัวจึงได้แนฟอว่ากะมีบทบาทหลายอิหลิมันได้ใช้หลายสิ่งหลายอย่างในสิ่งแวดล้อมในบ้านฟอในการใช้จ่ายแต่ละมือกะซื้อกิน กะมีปลา ละเป็นส่วนหลายกะกินอาหารธรรมดา แล้วกะให้ลูกไปโรงเรียน ซื้อขนม ซื้อเครื่องใช้ภายในครัว มือหนึ่งใช้จ่าย 100 กว่าบาท ถ้าอยากอิหยังกะซื้อคาบ อดเอากะมีกะบ่ซื้อเสมอไปค้นบ่ซื้อกะย่านเงินมันเหม็ดกะเก็บไว้เป็นกรอบเป็นกำ ถ้ามือไต้มันเหมือยหลายกะซื้อขนมมากินคือกัน

เป้าหมายในการใช้เงินฟอเป็นแบบใดในความคิดของฟอเป้าหมายฟอสิเก็บเงินไว้หลาย ๆ คิดอยากสิได้หยังกะได้ถ้ามีหลายแล้วฟอกะสิเฮ็ด บ้าน เพราะว่าบ้านกะบ่ทันได้เฮ็ดแล้วปานไต่กะเฮ็ดฟอได้ครอบครัวกะบ่ทันไต้มันคงบ้านเฮากะเป็นตั่งเคงตั่งข้างคือ โรงสีนี้นะอยู่กะย่อนเฮาบ่มีเงินผู้อื่นที่มาเล่นนำเฮากะว่าคือโรงสืเฮากะเฮ็ดฟอได้อยู่ได้แนพนาถาวรปานไต่บ้านฟอสิสร้างมาตั้งแต่ลูกสาวเป็นเด็กน้อยอยู่ประมาณ 15 กว่าปีมาเฮ็ดที่แรกเฮ็ดห้องเดียวฟอได้อยู่กะต่อเติมมาเรื่อย ๆ ฟิงมาพักไต่เฮ็ด 4-5 ปีนี้ละกะย่อนบ่มีเงินถ้ารวมค่าใช้จ่ายซื้ออุปกรณ์กับค่าจ้างช่างกะตกประมาณ 30,000 บาทนี้ละเจลี่ยแล้วตั้งแต่ก็ปูกระสอบละ 60 บาทช่วงนั้นค่าอุปกรณ์กะบ่แพงปานไต่กะหา มาเรื่อย ๆ มาต่อให้มันไต่กั้แดดกั้ลมให้เฮาอยากสร้างให้มันแล้วกะรอจ้งวะมีเงินตอนไต่จ้งสิไต่เฮ็ดรอสักลูกเรียนก่อนแล้วค่าใช้จ่ายในครอบครัวเฮากะหลายขึ้นตามยุคตามสมัย เดียวนี้กะสู้มาเรื่อย ๆ จนบ่รูสิเฮ็ดจ้งไต่บางเทียกะท้อกะเหมือยเฮ็ดปานนี้กะยังบ่มีเงินนำบ้านนำเมืองเฮาอยู่

ฟอเป็นคนใช้จ่ายจึงได้การใช้จ่ายกะฟอสิซื้อตั้งแต่แนวมันจำเป็น อย่างเช่น ซื้อแนวกินในครอบครัว ให้ลูกไปโรงเรียน เติมน้ำมันรถมอเตอร์ไซค์ไปหาซื้อของห่างในแต่ละมือแต่ถ้าบางครั้งเหมือยมาคัก ๆ กะสิหาซื้อแนวเฮามักจ้งเนื้อวัว บักน้องจัว พัดปลาไหล พัดหนู นี้ละแนวบักสิซื้อตามใจชอบเป็นบางเทียที่เฮาอยากกินแต่กะโดนจ้งเทียหนึ่งตั้งแต่ก็ฟอบ่อยกินหยังได้ช่วงร่างกายแข็งแรงแต่เดี๋ยวนี้ร่างกายบ่อยากคือเก่ากะเลยตั้งซื้อกินจักหน้อยเพื่อเพิ่มพลัง สิหาไปใช้ไปบ่มีเงินเก็บดอก สิฟอได้ใช้เป็นมือเป็นมือไปเรื่อย ๆ ฟอสิหมุนไปจ้งสิละเดี๋ยวนี้เอาเงินที่ขายได้ใช้ส่วนหนึ่งอีกส่วนหนึ่งเอาไว้ถ้าไปซื้อมือต่อไปฟอกะเฮ็ดจ้งสิมาเรื่อย ๆ ตั้งแต่ซื้อของห่างไต่เดือนกว่า ๆ

การแบ่งปันเงินภายในครอบครัวฟอเฮ็ดจ้งไต่ฟอสิบ่ได้แบ่งเลยไต่มากะให้เมียเก็บฟอสิเก็บเองได้เก็บนำแม่กะบ่หลายสมมุติว่า 1,000 บาทมือนี้กะเก็บไว้ฟอมืออื่นเข้ากะเอาออกมาจ่ายคือเก่าสิไปเรื่อย ๆ จ้งสิละ ไปหาซื้อของกะไปนำกันเพราะเฮาต้องสร้างร่วมกันต่างคนต่างพากันสร้าง ยามผิดกันกะผิดคือกันกะย่อนบ่เข้าใจกันบ่บ่ไต่ว่าสิติตลอดว่าพื้นฟอกะบ่หัวชาดอกเถียงกันจักหน้อยกะติกันคือเก่า รายไต่แต่ละมือกะได้จากซื้อของห่างไปหานำกันนั้นละแต่ว่าแม่เป็นผู้เก็บถ้าคิดแล้วเดือนหนึ่งสิไต่กำไรประมาณ 7,000 บาทแต่กะบ่แนนอนปานไต่กะล้งเทียกะหา 3 มือกะไปขายกะล้งเทียกะ 4-5 มือจ้งไปขายถ้าเฮาไปหาเก็บนำถนนวนทางกะได้กำไรหลาย ฟอสิเฮ็ดจ้งสิมาตลอดตั้งแต่แต่งงานกันได้ประมาณ 23 ปีนี้ละเท่าที่จำได้

การแบ่งหน้าที่ภายในบ้านกับลูกกับเมียพ่อสืบทอดแบ่งแต่สมมุติว่าในครอบครัวถ้าเขาไปทำงานมาเหนื่อยๆ ลูก เมีย สืว่าเหมื่อยกะต้องทนเอา สมมุติแอ่งน้ำแอ่งในบ่มีกะต้องไปตักมาใส่ให้มันเต็มไว้ถ้ากิน ถ้วยชามบ่ทันล้างกะต้องล้าง คือว่าไฟว้างกะต้องเฮ็ด เสื้อผ้าถ้าพ่อว้างพ่อกะซักเอง ถ้าลูกเล็กเรียนกะสืมาช่วยพ่อแม่เฮ็ดอยู่กะได้ย่อนอยู่กะพยายามหัดมาเรื่อยๆฝึกให้เขาเฮ็ดไปเพื่อเขามีครอบครัวส่วนมาพอกับแม่สืช่วยกันเฮ็ดมาจั่งสิตั้งแต่แต่งงานกันได้ 23 ปีแล้ว

บ้านที่อยู่อาศัยได้มาจั่งได้ พ่อสืหาเงินเองสร้างเองบ่แม่นมรดกที่ดินกะซื้อเองสมัยนั้นที่ดินพ่อซื้อ 3,300 บาท กะซื้อจากพ่อใหญ่ดำ พื้นสืเป็นญาติพี่น้องทางเมียว่าสืขายกะเลยมาซื้อเฮ็ดบ้านพ่อกะสร้างต่อเติมมาเรื่อยๆถ้ามีเงินกะสร้างถ้าช่วงได้บ่มีกะหยุดไว้ก่อน กะต่อหน้าเดิมหลังไปเรื่อยๆกะเฮ็ดจั่งสิมาได้เกือบ 20 กว่าปีแล้ว

การอยู่การกินเป็นจั่งได้ ส่วนมากกะกิน ปู ปลา หมากไม้หมากไล่ กินไก่กินกา บางมื้อกะกินปลาแดกคือกันมันหิวมากกะเสบตัวละหลังที่กะกินบ่ได้อย่างกินของเสบๆกะแล้วไปในแต่ละมือนันกะแตกต่างจากอดีตอยู่ได้ เฮาสืเฮ็ดคือตั้งแต่เป็นปาวกะบ่ได้เพราะผู้ใช้ผู้จ่ายนำเฮากะมี เมียเฮากะมีลูกกะมีบ่แม่นมีปากเดียว แต่ก่อนกะอยู่กับพ่อแม่พี่สาวกะบ่ได้รับผิดชอบพอกินจั่งได้กะได้ทุกมือนี่พ่อได้รับผิดชอบแล้วทั้งลูกเมีย มันกะแตกต่างกันไปจั่งสิ้นละ สมมุติตั้งแต่ก็พ้อมี 5 บาท กะซื้อ 5 บาท พ่อสืบ่ยอแต่พ่อสืกินผู้เดียวเลยทุกมือนี่ต้องแบ่ง 3 ให้ลูกนำสืกินหยั่งกะคิดเห็นลูกเห็นเมียก่อน

การเลือกซื้อเสื้อผ้าพ่อซื้อจั่งได้ ตั้งแต่อดีตพ่อกะซื้ออยู่หลังของมีเยื่อ ของราคาแพง เช่น สิวาย ฮารา ถ้ายี่ห้อบ่ดีสิบ่ซื้อ แต่พัฒนางานมานี้มันได้รับผิดชอบหลายกะได้ซื้ออยู่แต่แห่งบ่ข่อยซื้อหลายคือตั้งแต่อดีต แต่เดี๋ยวนี้อะละ 100 บาท อะละ 30-40 บาท กะได้นั่งได้บาทนี้ 3 โต 100 บาท กะเอาได้บาทนี้ ของเก่าๆที่เขามาขายกะได้ซื้อมาใส่ มันเป็นนาสิ่งแวดล้อมการอุโภค บริโภค ของครอบครัว พ่อคิดว่ามันเปลี่ยนแปลงตั้งแต่แต่งงานคือเงินที่เฮาหามาได้ต้องถ้าเก็บไว้ใช้จ่ายในครอบครัว ถ้าอันได้บ่จำเป็นเป็นของฟุ่มเฟือยพอดได้กะต้องอดเพราะสถานะบ่คือเก่าแล้ว สืเฮ็ดตามใจเจ้าของมันกะสิบ่พอยพอกินตั้งแต่หาปานนี้ยังบ่พอยอยู่ เดี๋ยวนี้อยู่หันมาซื้อของถึก เอาปริมาณหลายไว้ก่อนบ่เอาคุณภาพคือตั้งแต่อดีต แต่ก่อนเอาคุณภาพผู้ ยา ผู้หญิงเห็นมันกะเข้าท่ามันบ่ละเดี๋ยวนี้อพอบได้ว่าแล้วทุกมือนี่ มันเป็นจั่งสิมาโดนแล้วได้เป็น 10 กว่าปีแล้ว

เครื่องเฟอร์นิเจอร์พ่อได้มาจั่งได้ อยู่บ้านพ่อกะมีตั้งแต่ โทรทัศน์ พัดลม ทอนันละ กับรถ มอเตอร์ไซด์ อย่างอื่นกะบ่มีดอก จังตุเย็นกะบ่มีคือบ้านคือเมืองเข้าดอก โทรทัศน์ กับ พัดลม พ่อหาเงินซื้อเอา โทรทัศน์ ที่แรกกะซื้อ ขาวดำ ซื้อมาเป็น 10 กว่าปี มันกะยังบ่ห่างแต่แค่มันเก่าสือๆแต่มันกะยังเบิ่งได้ดีๆ ส่วนโทรทัศน์สีลูกสาวอยู่กรุงเทพกะเลยซื้อมาให้ได้ 2 ปีกะเบิ่งโทรทัศน์ ขาวดำ จักเทียบหลายบ่แม่นมันห่างแล้วติ ถ้าพ่อเบิ่งส่วนมากสิเบิ่งข่าวอย่างเดียวละคร พ่อสิบ่ข่อยเบิ่งดอก เพราะว่ามันเหมื่อยจากการเฮ็ดงานอยู่แล้วกะต้องฟาวนอนแต่เวณ เพื่อสิได้ไปหาทำงานมือนอื่น

พ่อว่าช่วงใต้ครอบครัวมีความเป็นอยู่ดีกว่ากัน มันก็เป็นบางครั้งได้พ่อว่ากำลังเที่ยงใจ ร้ายไปดีเป็นปกติเจ้าบ่ฟังกันหลายกะอยากกับไปอยู่กับพ่อแม่คือกัน แต่ว่ากะปกล้ำไปด้อมมีแต่ ความคิดดอกเพราะเป็นห่วงลูก ส่วนการเป็นอยู่พ่อกะว่าสมัยอยู่กับพ่อแม่ดีกว่าคืออาหารการกิน ตั้งแต่ที่มันบ่อดียากปานได้ แล้วกะบ่ข่อยได้ซื้ออยู่ซื้อกินคือจั่งสมัยทุกมือนี่หาอยู่ปานได้กะบ่พอกินอยู่ อีหยังกะต้องซื้อเหิมดทุกแนวสิไปหาของกันคือตั้งแต่สมัยอดีตกะบ่ได้อายเขา เพิ่นคิดได้ว่าอยู่ร้านค้ามีมีงคือมาของ ตั้งแต่ก็ขอกันกะได้ถ้าเขาบ่เอาเคียดให้เขาซ้ำ แต่เดียวติยานแต่เขาไปเอาไปขอ มันกะย่อนทุกคนต้องรับผิดชอบในความครัวไฟมัน สิมาเอื้อเพื่อเพื่อคือเก่ากะบ่ได้ มันสิเป็นจั่งสิมาเกือบ 20 กว่าปีแล้วแต่เท่าที่พ่อจำได้

พ่อคิดว่าความเป็นอยู่พ่อกับสมัยพ่อแม่เปรียบเทียบแล้วอิหยังดีกว่ากันพ่อกะคิดว่ามันดี คนละแบบกะคือสมัยอยู่กับพ่อแม่เขาจะยังเป็นเด็กน้อยอยู่กะบ่ได้คิดอิหยัง มีตั้งแต่เที่ยวกับกินบ่ได้ รับผิดชอบอิหยังจักแนว แล้วกะอาหารการกินพ่อกะว่าบ่อดียากปานนี้อาหารของกินอุดมสมบูรณ์อยากกิน ปู ปลา ลงไปนาคราวเดียวกะได้หลายบ่อดียาก มีทุกแนวแล้วกะบ่ข่อยได้ซื้อ พ่อของพ่อไปหา ปู ปลา มาสู่กินบ่ได้ซื้อกินจักเหี้ยมาหลายๆกินบ่เหิมดกะแจกญาติพี่น้องเขา กะยังเหลือจนได้เอ็ดปลาแดกกินแต่ว่าเขามาอยู่กับครอบครัวเขามันกะดีไปอีกแบบหนึ่งกะเขาได้รับผิดชอบในครัวเรือนเป็นหัวหน้าครอบครัวต้องตื่นวันทุกมือนี่ทุกมือนี่เพื่อสิให้ลูกเมียมีอยู่มีกิน แล้วมันกะสบายใจ แต่ว่าสมัยแต่ที่มันกะลำบาก บ่มีน้ำ บ่มีไฟ ต้องได้ไต่ตะเกียง น้ำกะต้องได้แก่เอามาอาบมา กิน ขนม ข้าวต้มกะบ่มี สิหลายตั้งแต่อาหารที่อยู่หน้าป่า อย่างอื่นกะบ่ปานได้การไปมาหาสู่กันกะลำบาก รถลา กะบ่หลายที่จั่งทุกมือนี่ ทุกมือนี่สบายสิไปไสมาใสกะสะดวกสบาย แล้วการติดต่อข่าวสารกันกะดีบ่คือสมัยเก่า เดียวนี้โทรศัพท์หากันคราวเดียวคือเขามายืนเว้ากันนี้ แต่ว่ามันกะดีกัน คนละแบบแต่พ่อกะสิมกสมัยนี้หลายกว่าเพราะเขาชินกับสมัยใหม่แล้ว สิไปแก่น้ำ ไต่ตะเกียง กะคือสิบ่ได้แล้ว ที่มันเปลี่ยนแปลงมาเท่าที่พ่อเห็นกะประมาณ 30 กว่าปีแล้ว

พ่อคิดว่าอิหยังเป็นโตบ่บอกความรวยความมั่งมี คนที่ร่ำรวยสมัยนี้มันสิหาหายากอยู่แต่ที่พ่อเห็นอยู่บ้านเขาส่วนมากสิรวยมาตั้งแต่พ่อแม่เขาได้ คือพวกที่มีหลักมีแหล่งแต่เก่า ถ้าสิมาเอ็ดแบบทุกมือนี่มันหงากภาษาบ้านเขาเอิ้นคำกำปั้นเนาะ มันหงากแบบว่ามีอิหยังมาจากพ่อจากแม่เลยกะคือมรดก ถ้าเขามาสร้างขึ้นด้วยลำแข้งเขามันสิบ่ได้ดีคือเขา ถ้าพ่อแม่บ่ถึงมันไปหงากทุกมือนี่ ถ้าผู้ใดมีพื้นฐานมาตั้งแต่พ่อแม่แม่มันกะแน่นมาเรื่อยๆ ถ้าเว้าพื้นความร่ำรวย พ่อกะว่าต้องมีบ้านอยู่หลังงามๆที่พ่อเห็นเขามีในหมู่บ้านกะย่อนเขารวยมาตั้งแต่พ่อแม่เขามี รถคันงามๆแพงๆซี มีจัวมีควายแล้วเฒ่าแก่มาเรื่อยๆกะสิสบายมีจัวควายเลี้ยงไว้ถ้าขาย มีคนนับหน้าถือตาในสังคม

พ่อมีความคิดที่สิไปค้าขายในตลาดบ่ พ่อกะคิดอยู่เพราะว่าแม่เพิ่นกะชวนไปขายของในตลาด แต่พ่อกะบอกแม่ว่ารอลูกใหญ่จักหน้อยก่อนคิดนาลูก ไปขายของในตลาดมันไปตั้งแต่ ตี1 ตี2 ถ้าไปสวามันบ่ทันผู้อื่นเขาแล้วกะเป็นห่วงลูก เพราะว่าบ้านเขากะบ่ทันตีพ่อคิดไปจั่งสั้นนา มันไปหายากมาหายากคิดซื้อๆกะเลยยังบ่ทันไป ถ้าได้ขายพ่อกะสิขายผักขายหญ้าไปเรื่อยๆ อันได้มันขายดี

กะสิขายอันนั้น ถ้าไปขายกะสิไปขายตลาดเสลภูมินี้จะที่อยู่ใกล้บ้านเขา แล้วระยะทางมันกะปใกล้จากบ้านเขาหลายปานได้แค่ ขีรตพอ 20 นาทีกะชอดหมองขายระยะทางมันสิประมาณ 20 กิโลเมตร

งานอิหยังที่พ่อว่าเฮ็ดแล้วสบายใจ จิตใจสงบ เว้าพื้นพ่อกะว่างงานเล่นดนตรีพ่อกแล้วสบายใจ จิตใจสงบ เพราะว่ามันมันมีความสุขมันได้ไปทุกหมองเรื่อย ๆ แล้วหมู่กะหลายเล่นมีความสุขในร่างกายของเขาเวลาได้เล่นมักเสียงดัง ๆ พ่อมักดนตรีหลาย ปคือแบบนี้ได้มานั่งใช้สมอง เฮ็ดให้เขาเฟลิดเฟลินไปเรื่อย ๆ แต่เดี๋ยวนีพ่อยากห่าง ๆ แล้ว แต่ว่าคันมีกะไปเล่นคือเก่า คันบมีกะบไป แต่ว่าพ่อกะมีท้มเปิดเป็นของเจ้าของเต้ตั้งแต่สมัยนั้นพ่อซื้อ 1500 บาท ประมาณได้ 10 กว่าปีนี้จะการเล่นดนตรีต่อก่อนมันมีหมอร้าอยู่บ้านคณะ ยอดลำเพลินชุมทรัพย์ คณะ สอวิเศษสิน คณะดาวคนอง คณะสอบันเทิง มี 4 คณะ ตั้งแต่สมัยใต้ ตะบอง ใต้ตะเกียงจ้าวพายุ บได้ใต้ไฟฟ้าจั่งสิ พ่อกับหมู่ชื่อว่าแดงไปหาเล่นน้ำกันพื้นแดงเล่นแอ่งโกเตียน ส่วนพ่อเล่นท้มเปิด อีกผู้หนึ่งชื่อว่าสิน กะไปนำตั้งแต่ก็เป็นเด็กน้อยบมีเวียกกะจับกลุ่มกันเล่น แล้วกะมีอาจารย์อยู่บ้านสำราญ จังหวัด ยโสธร มาสอนให้แต่ว่าพื้นกะตายแล้วชื่อว่าอาจารย์ สมเดช ส่วนอาจารย์ โกเมศ อาจารย์อาคม ยังบทันตาย 3 คนนี้จะมาสอนให้เล่น อาจารย์สมเดช ตายได้ประมาณ 4 ปีแล้วพื้นเก่งขนาดเต้ที่ตาย พ่อสอนเป็นแล้วกะเล่นอยู่หน้ากันเลย พื้นชื่อว่าแดงสิรับงานใหญ่ เช่น งานกาชาดยโสธร กะรับแล้วกะพากันไปเล่น กะไปนำกันเรื่อยจนเก่งจั่งแยกย้ายไปเล่นบ่อนใหม่ ถ้ามีคนมาจ้างเวลาเขาขาดผู้เล่นตั้งแต่เล่นอยู่หน้ากันได้ประมาณ 10 กว่าปี จังแยกไฟแยกมันไปคนละทาง จนพื้นแดงได้ตี ไปเล่นดนตรีอยู่กรุงเทพฯทุกมือนี

งานอิหยังที่เฮ็ดแล้วบสบายใจ พ่อกะว่างงานอิหยังกะตามที่ลงทุน กะงานค้าขายนี้จะมันหนักใจทุกมือนีเพราะทุนเขาบข่อยมีคันลงทุนแล้วกะขายบข่อยดีแล้วมันหนักใจหลาย กะบสบายใจ เฮ็ดให้บมีความสุขเกิดทะเลาะกับลูกกับเมีย แต่ก่อนพ่อกะเคยค้าขาย กะขายมักพร้าว ขายข้าวโพดใหม่ ๆ บหนักใจดอก มาช่วงสุดท้ายนี้ขายบตีแถมยังขาดทุนกะเลยเลิกมาได้หว่าง 1 เดือนนี้จะ กะเลยหันมารับซื้อของเก่านี้จะได้ประมาณ 1 เดือนแล้ว

กองทุนหมู่บ้านมีความหมายต่อครอบครัวพ่อบกะมีอยู่พ่อกะได้เข้าเป็นสมาชิก พ่อกะยืมเงินมา 8,000 บาท การยืมมาตอนแรกพ่อกะสิยืมมาซื้อจักรเย็บผ้าแต่ว่าจักรราคาแพงกว่าประมาณ 9000, บาท ที่แรกผมขอยืมเป็นหมื่นบาทแต่คณะกรรมการบให้กะย่อนผมจนได้ບุยานผมบมีใช้กะเลยให้ 8,000 บาท กะเลยบได้ซื้อเพราะว่าเงินบถึง กะเลยเอาไปจ่ายหนี้เก่า กะหนี้ยืมเงินนำฟีนาน้องยืมมาหลายปีแล้วยืมมากะหมิ่นกว่าบาทกะบพอแต่กะใช้ไปเรื่อย ๆ กะใกล้หมดแล้วละ กะเป็นหนี้ย่อนยืมมาให้ลูกไปบรอมอยู่กรุงเทพฯ 2 หมื่นบาทให้ลูกคนใหญ่ไปบรอม ถ้าพ่อกะมีกะไปตัดดอกเรื่อย ๆ อยู่ แต่กะเกรงใจเข้าอยู่ กองทุนหมู่บ้านพ่อกะมันคืออยู่เต้สำหรับครอบครัวได้ที่ยืมได้ตามเป้าหมาย แต่ถ้าครอบครัวยืมบได้ตามเป้าหมายมันกะเฮ็ดอิหยังบได้เลย มันสิขึ้นอยู่กับการเป็นผู้นำตัดสินใจกับการบการอาจสิเป็นได้เพราะกรรมการ 15-16 คนเวลาเขาไปยืมสิมอง

ข้ามเขาไปเลยเห็นเขาบ่มีความหมายกับเขา เขาอาจคิดว่าเงินก้อนนี้เขาบ่มีความสามารถใช้คืนได้ แต่ว่าถ้ามีผู้เอาใบ ไร่นา ไปยืมพัดได้โลดกะลังคนได้ หมิ่นกว่า 2 หมิ่นกว่า จำพวกตาสีตาสาจ้งพวก พ่อเขาบ่สนใจดอกกะยืมได้อยู่แต่ว่าเอามา สร้างยังกะบ่ได้พวกพ่อกะเลยสิลัมไปกะเลยสิเป็นหนี้ต่อไปเรื่อย ๆ บ่ได้ว่าเอามาให้แบบว่าเอามาให้ลงทุนช่วยเหลืออย่างแท้จริง พ่อกะเริ่มยืมมาปีนี้จะ กะ โกลสิได้ส่งแล้วของพ่อประมาณ เดือน มกราคม

อบต. มีความหมายต่อครอบครัวพ่อบ่ กะคืออยู่เพราะ อบต. เป็นพี่อ้ายพ่อยามเวลาพ่อบ่มีกะ สิแล่นไปหา พ่อ อบต. คือกัน ส่วนมากเพิ่นกะสิของอยู่ของกินมาให้คือกัน ถ้าเขาบ่มีเงินทองถ้าเวลา เขาต้องการกะไปขอยืมมาใช้จ่ายได้ เที่ยละ 400-500 บาทยามพ่อมีกะจ้งเอาไปคืนเพิ่น แล้วด้านการพัฒนาเพิ่นกะเอาถนนมาให้หมู่บ้านเขาแต่ละปีนี้กะได้ 2 เส้น ที่ตัดผ่านสี่แยกกลางบ้านเขา กับ ทางไปวัดเฮ็ดให้ทางมันดีแล้วเขาขอดินขอหินมาถมทางหม่องน้ำเสาะเพิ่นกะมาช่วยตีเพิ่นกะเป็นมา 2 สมัยแล้ว

อยู่บ้านพ่อได้เสียภาษีอิหยังแน่ อยู่บ้านกะบ่ได้เสียภาษีอิหยังเลยมีนาทามอยู่กับแม่เพิ่นกะ เสียให้บ่ทันแยกออกจากเพิ่น ได้เสียปีละ 70 บาท ประมาณ 20 ไร่ แต่ว่าพ่อกะได้ไปช่วยเพิ่นตลอด ทุกปีนั้นละแต่ว่าเวลาเขามาเก็บเขาบ่อยู่เพิ่นกะออกให้ก่อนเวลาเขาได้ยินพ่อใหญ่กับแม่ใหญ่ถาม ว่าเขามาเก็บเงินค่านาเฮากะเอาให้เพิ่นคืน คนที่มาเก็บกะเป็น อบต. กะเก็บมาได้ปี 2 ปีแล้ว ตั้งแต่ ก่อนพ่อใหญ่บ้านสิเป็นผู้มาเก็บพื้งมาเปลี่ยนได้ 2-3 ปีนี้ละ

พ่อคาดหวังจากรัฐมายน้อยแค่นี้ พ่อกะอยากให้ช่วยพัฒนาอันได้มันบ่ดีกะให้มันดี กะอยาก ให้รัฐมาช่วยตั้งโรงงานให้เพราะว่าอยู่บ้านเขามันบ่ข่อยมีโรงงาน แล้วกะคนในหมู่บ้านเฮากะได้ไป เฮ็ดงานหม่องอื่น ส่วนมากกะสิไปทำงานในกรุงเทพฯ อย่างเช่น ไปเย็บผ้า ไปขับรถแท็กซี่ เพราะอยู่ ในบ้านกะไปหลาย อยากให้เพิ่นมาช่วยเพราะอยู่บ้านเฮาหงากจนอิหลีเพราะว่าน้ำมันท่วมตุ๋แล้ว กะเป็นหนี้หลายเพราะเฮ็ดนาแล้วบ่ได้ขายข้าวเลย ถ้ามีโรงงานมาตั้งอยู่บ้านอาจสิแก้ไขปัญหา ความหยากจน พ่อกะหวังมาตั้งแต่ น้ำท่วมตั้งแต่ 3 ปีที่แล้ว แล้วอยากมาช่วยเอาเครื่องสูบน้ำมา ช่วยสูบน้ำขึ้นจากแม่น้ำยัง เพื่อสิเฮ็ดนาบั้ง ถ้าสูบเองมันกะลงทุนหลายมันสูบไหวเพิ่นกะมาช่วยอยู่ ทางหลวงแต่มันได้ฝั้งเดียวทางนา อบต. พิมพ์ อยากให้เพิ่นมาช่วยอีกฝั้งหนึ่งเพราะว่าฝั้งนี้กะอยาก เฮ็ดคือกันแต่ว่ากะเฮ็ดบ่ได้น้ำมันแพง เฮ็ดแล้วสิขาดทุน

พ่อว่าเปรียบเทียบประสปการณ์เฮากับพ่อแม่ผู้ได้สามารถเอาโตรอดได้ดีกว่ากัน ตั้งแต่ก่อน แต่พ่อแม่เพิ่นบ่มีเครื่องทุนแรงเนาะ แต่ทุกมื่อมันสิมีตั้งแต่เทคโนโลยี พ่อกะว่าสูทุกมื่อนี้บ่ได้ดอก บ่ ได้ใช้กำลังมากมายคือตั้งแต่สมัยพ่อแม่ สมัยก่อนนี้ใช้เตี๊น เข้ามากะจ้งจ้งควายไป ไถนา คาคนา จนสิแล้วกะใช้เวลาโดน เป็นเดือนจ้งแล้ว แต่ทุกมื่อนี้จ้งรถไถ เฮ็ดคราวเดียวกะแล้วบ่ต้องใช้เวลา คือตั้งแต่สมัยก่อน ว่าตั้งแต่เขามีเงินเป็นสำคัญทุกมื่อนี้ พ่อกะคิดว่าสูพ่อบ่ได้เพราะเทคโนโลยีมันสูง เท่าที่พ่อว่ามันเปลี่ยนแปลงกะประมาณ 15 ปีแล้ว

พ่อต้องการถ่ายทอดให้ลูกหลานในด้านอาชีพที่เขาเฝ้าอยู่ทุกวันนี้ พ่อกะลองเบ็งสะก่อน ถ้ามันดี มันอยู่ได้มันนั่งแบบว่าเขามีทุนขึ้นมาเรื่อยๆ พ่อกะอยากถ่ายทอดให้อยู่แล้ว แต่เดี๋ยวนี้กะกำลังหมุน เงินกำลังลอยเข้าออกอยู่ พ่อกะเลยรับปากบ่ได้ว่าสืบทอดให้ต้องรอเบ็งไปเรื่อยๆ จังสิสามารถให้คำตอบได้

เศรษฐกิจในระยะ 7 ปีมีการเปลี่ยนแปลง บ่พอว่าบ่เปลี่ยนดอกเพราะมันกะอยู่สำนัเลย บ่มี ยังเพิ่มขึ้นบ่มีหยั่งลดลงกะสุไปเรื่อยๆ จนกว่ามันสิเพิ่มขึ้นจ้งว่ามันเป็นคือความคิดที่พ่อตั้งใจไว้บ่

เป็นไปได๋ที่ครอบครัวที่ครอบครัวพ่อให้กับคินไปคือ 7-10 ที่แล้ว คือสิกับไปได๋ หยากอยู่ ดอก เพราะว่ามันบ่ดีขึ้นมันอืดๆ หยากๆ มันขาดแคลนทุกแนว บ่ว่าสิเป็นเงินทอง อาหาร การกิน บ้านช่องกะบ่ดี ต่อไปหน้าอาจสิเป็นฮ้ายกว่านี้ เพราะมันกำลังลอยอยู่แบบมันสิเข้ามามันกะออกเข้า มากะออกจังสิละทุกมื่อเว้าคือว่ามันบ่ทันได้เข้าหลาย ตีบ่ดีอาจออกหลายกว่ากะว่าได้ ถ้าบ่อยู่ดีมี แสงแห่งออกหลายเพราะต้องไปรักษาค่าพยาบาล ถ้าเฮาอยู่ตามจังสิกะพออยู่พอกินกะบ่ได้ออกกะ ไครอยู่

การช่วยเหลือกันตั้งแต่เก่ามีการเปลี่ยนแปลงมาเป็นการว่าจ้าง บ่กะมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ เพราะว่าตั้งแต่สมัยก่อน สิช่วยกันแบบพี่น้องบ่ได้หวังผลตอบแทนอียัง กะมีตั้งแต่เลี้ยง ต้มเบ็ด ต้มไก่ เลี้ยงเหล่าขาวกะแล้ว เขากะพอใจแต่ทุกมื่อนี้บ่ได้แล้วถ้าไปเ็นเขากะบ่อยากมาเขากะว่าหยากเอ็ดการเอ็ดงานเขาบ่สามารถที่สิมาช่วยได้ถ้าช่วยกะคราวเดียวกะหนึบคือสมัยเก่าช่วยกันจนแล้ว ถ้าเฮาไปเ็นจ้งมาเอ็ดนาช่วยดูเขากะสิถามว่าให้มื่อละจักบาท ถ้าเฮาอยากแล้วเร็วเฮากะต้องจ้งเขามาช่วยเอ็ดให้ทันบ้านทันเมืองเขา ถ้าแล้วกะสิได้ไปเอ็ดแนวใหม่ต่อไปอีก มันเป็นจังสิมา 20 กว่าปีแล้วเท่าที่พ่อเบ็งมาอยู่เดี๋ยวนี

ปัญหาพื้นฐานของพอมือยังแนในชีวิตประจำวันในแต่ละมื่อ ปัญหาในแต่ละมื่อกะขาด แคลน เงิน ทอง ขาดแคลนอาหาร การแก้ปัญหากะหากินในแต่ละมื่อสุไปทุกมื่อ กะได้รับการ ช่วยเหลือจากเมีย จากลูกกะช่วยกันกะมีกำลังใจสุต่อไปในแต่ละมื่อ พ่อกะหาเบ็งแนวได้มันสิได้เงินกะสุไปเลย

พ่อสามารถเอ็ดอียังแนที่บ่ต้องพึ่งพาผู้อื่น พ่อกะเอ็ดได้อยู่ที่บ่ต้องพึ่งพาผู้อื่น จ้งเอ็ด ไรนา เอ็ดสวนแนวหมูนี้แล้วที่บ่ต้องอาศัยผู้อื่น คั่นว่าบ่ได้อาศัยกะบ่แม่นกะอาศัยเพิ่นอยู่แต่เอาเขาเป็นแรงหลักในการเอ็ด เช่น จ้างไถนาเพราะว่ารถเฮาบมี มีตั้งแต่รับซื้อของเก่านี้ละที่บ่จำเป็นต้องอาศัยผู้อื่นเอ็ดเองผู้เดียวกะได้ หรือเอ็ดเองเฉพาะครอบครัวกะได้ กับคำขายของอยู่ของกิน ขายผัก ขายหญ้า พ่อกะเอ็ดจังสิมา 5-6 กว่าปีแล้ว

งานอียังที่บ่ต้องอาศัยคนอื่นสูง เท่าที่พ่อเห็นกะ เอ็ด ไรกับเอ็ดน่านีละอาศัยผู้อื่นหลาย เพราะเขาต้องได้จ้างไถ จ้างเกี่ยว จ้างดำ เขาต้องจ้างไถเพราะว่าเฮาบมีรถไถเฮากะต้องได้ไปอาศัยผู้อื่นกะไปอาศัย อบต. วิโรจน์ นี้ละในการยืมรถไถ ไป ไถนาเฮากะออกค่าน้ำมันเองแล้วกะให้ค่าสิกก หรือรถนำ กะเอ็ดจังสิมาเรื่อยๆได้ประมาณ 10 กว่าปีแล้วเท่าที่จำได้

พ่อมีข้อมูลพื้นฐานที่จำเป็นในชีวิตประจำวัน ข้อมูลที่จำเป็นของพ่อจะต้องสืบราคา ที่ซื้อขายว่าเขาต้องซื้อหลายบ้านได้จึงจะได้กำไร กะอาศัยสืบกับผู้รับซื้ออยู่บ้าน ขวาว กับข้อมูลอันหนึ่ง การไปรับซื้อของเขาคงต้องเว้นช่วงไป จังไปบ้าน สะทอนจึงสืบเขาสิไปต่อกะบได้เพราะถ้าไปต่อกะบมีของมาขายให้เขาต้องเว้นช่วงจัก 1 อาทิตย์ จังไปใหม่จึงจะได้ของหลาย ช่วงที่รอเขาจะอาศัยไปหาซื้อหน้าแต่ละบ้านเรื่อย ๆ จนกว่าสิครบรอบจังไปใหม่พ่อจะเฮ็ดจึงสิละเป็นข้อมูลพ่อ กะเฮ็ดมาได้ 1 เดือนแล้ว

การทำงานที่เป็นกลุ่มพ่อสิมีวิธีเลือกคนมาเอ็ดงานนำจังได้ ถ้าพ่อเอากะสิเอาลูกหลานเขาสิละมันสบายมันไ้ง่าย หลานพ่อที่ไ้ง่ายบ่ว่าเป็นพี่น้องทางเมีย พี่น้องทางผัวกะตาย เป็นลูกเป็นหลานนี้มาช่วยเหม็ดสมมุติว่าเขาจัดงานจัดการนี้เนาะ อีหยังขาดอีหยังกินเอ็นเขามาช่วยเขากะเล่นมาช่วยโลด แต่ละคนเขากะอยากช่วยเพราะความสัมพันธ์ที่เป็นญาติกัน

พ่อมีเสี่ยวบ่พ่อจะมีเสี่ยวอยู่กะอยู่บ้านเขาสิละ กะชื่อว่านายแดง สิช่วยหมู่ทุกอย่าง สมัยนั้นตอนแก่บ่ทันได้เป็นโรคเป็นภัยในโตเขาเนาะ แก่กะเป็นโรคตับ สมัยนั้นตอนเล่นดนตรีนำกันแก่กะดึงพ่อเต้ให้หมู่ลงไปกรุงเทพฯ ไปเล่นดนตรีอยู่กรุงเทพฯ เล่นกับค่าย โฟเอส นี้ละ

การที่เบ๊บั้งไฟเครติดดีบ่ดีเขามีวิธีการเบ๊บั้งจังได้ พ่อสิอาศัยเบ๊บั้งโดนๆพ่อจึงสิเชื่อใจเพราะคนสมัยนี้มา ทุกรูปแบบ เบ๊บั้งไปเบ๊บั้งมาถ้าเขาไว้ใจว่าน่าครบได้เขาจึงให้ความช่วยเหลือเขาเวลาเขาเดือนร้อนต้องการความช่วยเหลือ เช่นเขาให้เป็นเงินเป็นแนวอยู่แนวกินตามกำลังของเขาที่สามารถช่วยได้ที่บ่เหลือมากกว่าแรงเขาจนเกินไปพ่อกะสิช่วยเขาด้วยความเต็มใจแบบบ่ได้หวังผลตอบแทนจากเขาดอกว่าแต่เขาเป็นคนดี ถ้าสิเบ๊บั้งคราวเดียวพ่อกะบ่กล้าช่วยเหลือก็กัน

พ่อเคยทำงานเป็นกลุ่มอยู่การสร้างความสำเร็จของพ่อกะถ้าเขาบ่บอกสอนอีหยังคือจังเขาดำเขาว่าเขาคิดเขาเล่นบ่คือหมู่เขากะดำพ่อกะรับฟังบ่ได้เคยอีหยังแล้วกะบ่ได้เถียงเขาเพราะคนอาวูโสกว่าเขากะมีอยู่ ส่วนมากพื้นสิติเตียนเรื่องคือเรื่องด้านเพราะพ่อเป็นคนซื่อเล่นจังเขาเขียนมาให้พ่อกะบ่เล่นตามเขาเขียนให้เล่นแนวอื่นแทนเขากะดำพ่อกะตั้งกวนเขาเล่นแก่เคยดภายในวงเขาดำกะเทรากะเล่นให้ภายในวงแบบเล่นดลก

พ่อกะได้ทำสัญญาคุ้มมอยู่กับกองทุนหมู่บ้าน กะทำสัญญาใช้ปีต่อปีถ้าใช้เหม็ดแล้วกะจังได้ยืมใหม่ พ่อว่าถ้าใช้เหม็ดกะว่าสิยืมมาใหม่มาลงทุนซื้อของทางนี้ละถ้ามันไปได้ดีพ่อกะสิเอามาลงทุนเฮ็ด

พ่อได้วางแผนต่อสมาชิกครอบครัว พ่อกะวางอยู่กะอยากให้ครอบครัวมีความสุขได้มีเงินมีทอง ได้มีบ้านหลังงามๆ แล้วกะให้ลูกได้เรียนหนังสือสูงๆได้เป็นครูเป็นคณคือผู้อื่นเขาพ่อกะพอใจแล้ว จักว่าสิเป็นไปได้กะบ่รู้กะหวังวางแผนไว้ให้ครอบครัว แตกต่างจากอดีตอยู่ตั้งแต่ก็บ่ได้หวังว่าสิให้มันเป็นนั้นเป็นนี่ยากให้มันเฮ็ดไรรำกึนธรรมดา พ่อกะมาคิดว่ามันลำบากหลายกะเลยบ่อยากให้ลูกมาลำบากคือเจ้าของ อยากให้ลูกก้าวหน้ากว่าพ่อแม่หลายทอดได้แห่งดี

เรื่องตั้งใจเห็ดในรอบ 2 ปี ตั้งแต่ก็เมียเย็บผ้าเห็นหมู่เขาได้กะอยากให้เมียเย็บ เห็นเขาได้เดือนละ 5,000-6,000 บาท กะตั้งใจว่าสิให้เมียเห็ดแต่กะบ่มีเงินทุนยืมเงินกองทุนมากะบ่พอซื้อกะเลยต้องเห็ดแนวใหม่ไปก่อนรอให้มีจ้ะหรือมีทุนจ้ะหนอยพอว่าสิให้แม่เห็ดอยู่ เพราะคนในหมู่บ้านเห็ดแล้วมันได้เงิน เว้าพื้นเรื่องเย็บจักรมียไปได้ความรู้มาตั้งแต่เป็นสาวไปเรียนเย็บผ้าอยู่ เสลภูมิกะไปจ้างเรียนอยู่ร้านไทยนคร ค่าจ้างกะ 500 บาท เมียไปเรียนมากะได้เกือบ 20 ปี แล้วกะเลยมีความรู้มาตลอดทุกมือนี่

พอคิดว่าการทำงานทุกมือนี่จำเป็นต้องมีเครือข่ายบ่ พ่อกะว่าจำเป็นอยู่จ้ะเย็บผ้าเขาจะมีเครือข่ายกลุ่มของเขาในการรับส่งสินค้าให้กันเอาลงไปส่งกรุงเทพฯ แล้วกะเอาจากกรุงเทพฯ มาบ้าน ช่วยกันนำรายได้เขาให้หมู่บ้าน พ่อกะว่าคืออยู่ถ้าให้ดีกว่านี้อยากให้เป็นตั้งโรงงานให้ ชาวบ้านได้มีงานทำบ่ได้เข้าไปทำงานในกรุงเทพฯ เพราะคนในบ้านเขาจะไปทำงานในกรุงเทพฯ หลาย เพราะบ่มีงานเห็ด ถ้าแล้วจากการเห็ดมาแล้วกะบ่มีอียังเห็ดกะต้องพากันไปกรุงเทพฯ ไปหาเห็ดงานเป็นจ้ะสิมาเรื่อยๆ ทุกยุคทุกสมัยแล้ว

กรณีพ่อเดือนร้อนพ่อปรึกษาไฟคนแรก พ่อกะปรึกษาลูกเมียก่อนถ้าเป็นเรื่องที่บ่ หยากปานได้แล้วสามารถแก้ได้ภายในครอบครัว ถ้าแก้บ่ได้อธิลกะสิไปปรึกษาพ่อใหญ่สิลา ให้ช่วยแก้ช่วยแต่เดี๋ยวนี้ลาวปรึกษาบ่ได้ดอกเพราะอายุหลายแล้ว 86 ปีแล้วบ่สามารถให้คำปรึกษาได้แล้ว เรื่องส่วนมากกะสิเป็นเรื่องภายในครอบครัว ขาดแคลนเงินทอง ครอบครัวทะเลาะกัน กะต้องให้ลาวมาช่วยเว้าหรือหาทางแก้ไขให้มันดี พื้นกะสิมาบอกว่าผู้ใดผิดผู้ใดถูกมาให้มันดีคือเก่า แต่ทุกมือนี่กะช่วยกันกับเมียคือบ่ให้หาทางแก้ไขให้มันดี

พอให้ความเคารพผู้ใดมากที่สุดในห้องถิ่น พ่อกะให้ความเคารพผู้ใหญ่บ้าน ชื่อพ่อใหญ่ วันชัย กับเคารพ อบต. กะพี่อ้าย วิโรจน์ พ่อใหญ่พิมพ์ พ่อใหญ่พงษ์ นี่ละที่ให้ความเคารพมาตลอด เพราะเป็นคนดีชาวบ้านกะให้ความนับถือ แล้วกะให้ความเคารพผู้เฒ่าผู้แก่ พ่อกะให้ความเคารพเหิมิต ต้องให้เกียรติพื้นทุกคนพื้นเป็นผู้ใหญ่ไม่สูงแล้วเฮากะเป็นเด็กน้อยกะเห็ดจ้ะสิมาตลอด มันกะแตกต่างจากอดีตอยู่จ้ะเด็กน้อยมันไปมาบ่ขอยมีเคารพพเฮาปานได้เฮากะเห็นสภาพนั้นแล้วกะบ่อยากให้มีมันเป็นตัวอย่างที่บ่ดีบ่อยากให้มีมันเป็นคือเขาให้เป็นตัวอย่างที่บ่ดี กะบ่ถือเขาปานได้ดอกเขาเมาเหล่าเมายากะสงเขาเถาะ

พอเห็นกลุ่มคนอพยพไปทำงานนอกพื้นที่บ่ กะเห็นแม่ลาน พื้นสิไปกะเรื่องหนี้สินนี่ละที่ไป เพราะเป็นหนี้สินไทบ้านเฮานี้ละ ตั้งแต่ก็มันมีกลุ่มแม่บ้านพื้นกะยืมเงินมาใช้จ่าย พ่อกะปู้ว่ายืมหลายปานได้พอยืมไปยืมมามันกะหลายเขาดกปีพื้นสิเอาคืน กะหาใช้พื้นบ่ทันแล้วลูกเต้ากะบ่ได้อยู่อาศัยตั้งแต่กับหลาน จำเป็นกะต้องได้ไปหนีไปจากบ้านประมาณ 4-5 ปีแล้วกะย้อนหนี้สินนี่ละบ้านกะปิดไว้แล้วว่าปีที่แล้วพื้นกะมาอยู่มากะคราวเดียวกะไปพ่อกะบ่ได้ถามว่าไปทำงานอยู่ใส ส่วนครอบครัวพ่อกะบ่มี มีตั้งแต่ไปทำงานอยู่กรุงเทพฯ บ่ทันได้ย้ายออก

คนที่ย้ายเข้ามาในหมู่บ้านเขามีป มั่นกะหลายเต้ กะมี ฟอนิล ฟอรั่น ฟอกร ครูวิล มั่นกะหลายเนาะไลกะบ่เหม็ดดอก ส่วนมากกะสิมาแต่งงานแล้วมาทำนาเฮ็ดสวนอยู่กับบ้าน ตั้งแต่ก่อนกะไปทำงานกรุงเทพ พออายุหลายแล้วกะย้ายจากกรุงเทพมาประกอบอาชีพอยู่บ้านเขาพื้นมาโดนแล้วเต้แต่ละคน ประมาณ 10 กว่าปี ฟอรั่นนี้กะมาเป็นพ่อค้าปลา ครูวิลกะย้ายมาสอนประจำอยู่บ้าน ส่วนคนอื่นกะมาทำนาทำสวนกับลูกกับเมีย

ฟอว่าปัจจุบันควรทำมาหากินแบบได้จ้งพอยุ่พอกิน ฟอกะว่าต้องขยันบ่เกียจจรั่นหนักเอาเบาสุ้ แล้วกะต้องมีความรู้จ้งสิประกอบอาชีพได้เพราะไปทำงานในหม่องได้กะต้องมี วุฒิ ถ้าบ่มีทุกมือนี้เขากะบ่อยากรับเข้าทำงานนำ ถ้าบ่มีความรู้กะได้แต่เป็นกรรมกรแล้วทุกมือนี้ กะแตกต่างจากอดีตอยู่แต่ก่อนกะบ่ต้องตื่นวันปานนี้กะพอยุ่พอกินแต่ทุกมือนี้กะต้องตื่นวันหลายกว่าเก่าจ้งสิได้

ฟอมีวิธีส่งข่าวสารติดต่อกับลูกจ้งได้ ทุกมือนี้มันกะทันสมัยบ่คือเก่าตั้งแต่ก็เขียนจดหมายหากัน ถ้าเป็นเรื่องด่วนกะโทรเลข แต่ทุกมือนี้ใช้โทรศัพท์ สะดวกแล้วกะรวดเร็ว ส่วนมากกะสิติดต่อกับลูกสาวอยู่กรุงเทพฯ เขาเป็นอยู่จ้งได้สบายดี ส่วนมากเขาสิโทรมาถามพอกับแม่มากกว่า

ฟอคิดว่าให้ลูกหลานเรียนสูงสามารถเอาไดรอดได้ดีกว่าพวกเขาบ่ ฟอกะคิดว่าอยู่กะสิสบายกว่าเอาอยู่เพราะว่าพวกเขามันบ่คุ้มกันบ่พอ สู้ไปกะล้งเทียกะท้อใจอยู่ จ้งหาบม่กแดง ม่กโม บ่แม่นของเบาเต้ ฟอเฮ็ดทุกอย่างเต้ว่าตั้งแต่ได้เงิน ตั้งแต่ก่อนกะไปหาบอยู่บ้านคำแดง ต่อมากะไปหาบม่กโม อยู่บุรีรัมย์กะไป ตั้งแต่ก่อนกะได้มื่อละ 100-200 บาท ฟอเฮ็ดโดนเต้เฮ็ดมาบ่พอสิ 10 กว่าปีแล้ว เดียวพอบ่ไป 4 ปีแล้วเพราะร่างกายไปบ่ไหวแล้วอายุหลายขึ้น

การประกอบอาชีพทุกมือนี้ฟอว่าขึ้นอยู่กัับอิหยังเป็นหลัก ฟอกะว่าขึ้นอยู่กัับพรรคพวกแล้วส่วนหลาย ประสพการณ์กะต้องมีเพราะเขาต้องเข้าใจในงานพร้อมถ้าเขาเฮ็ดบ่ได้เขากะไล่เขาออกคือเก่า มันกะขึ้นอยู่กัับหลายอย่างประกอบกัน กะต้องมีคนสนับสนุนพร้อมจ้งพอแม่ชวยให้เงินทุนให้คำปรึกษา งานกะสิไปได้ดีส่วนมากกะสิเป็นงานทุกอย่างว่าตั้งแต่มันดีเฮ็ดแล้วชวยให้ครอบครัวดีขึ้น

ฟอว่ากลุ่มงานไต่ที่ประสบความสำเร็จในพื้นที่ ฟอกะเห็นแต่พวกที่เย็บจักรที่อยู่บ้านแล้วมีรายได้ดี พอยุ่พอกิน แล้วประสบความสำเร็จเฮ็ดเป็นกลุ่มใหญ่แทบสิเหม็ดบ้าน ชวยให้คนในบ้านบ่ได้ไปเฮ็ดงานหม่องอื่นฟอกะเฮ็ดแต่เย็บจักรนี้ละ

ฟอว่าเรื่องไต่ที่เพื่อนบ้านควรให้การดูแลในฐานะที่เป็นเพื่อนบ้านกัน ฟอกะว่าเรื่องดูแลเจ็บเป็นเย็นอันควรสิดูแลให้ความช่วยเหลือมาเบ็งมาแลกันถามสารทุกข์ดิบมันกะพอใจได้คน แล้วกะให้ความช่วยเหลือเรื่องในการงานคือการเ็นการวานกัน การเฮ็ดนา ให้ไปชวยนั้นชวยนื้อยากให้บ้านเมืองเป็นคือเก่า มีหยังกะมาสู่กันมีความเอื้อเฟื้อคือเก่า

ฟอว่าเรื่องไต่ที่เพื่อนบ้านบ่ให้การดูแลกันแบบเก่า กะเรื่องภายในหมู่บ้านนี้ละเขาสิลิ้มเลียนบ่คือเก่า เช่น การไปชวยกันเฮ็ดนั้นนี้ที่เป็นประโยชน์กับส่วนรวม เช่นมีงานมีการอิหยังกะชวยกันไป

เอ็ดไปพัฒนาบ้านเมือง วัตวาให้เจริญรุ่งเรือง เพราะว่าเดิมนั้นคนเขาบ่อยากเอ็ดคือเก่ามีแต่เอาประโยชน์ส่วนตัวเป็นหลักแล้วบ่อยากมาเอ็ดช่วยกัน เช่น การไปทำบุญทุกอย่างในวัดวาจะบ่อยากไป มีแต่ไปทางอื่นอ่างั้นอ่างี้

อยู่บ้านพ้อมีแรงงานพอเพียงบ่ กะบ่พอเพียงปานใดในการทำไรนา กะต้องได้จ้างอยู่ แต่เว้นจากไรนากะพออยู่บ่ได้ต้อนร้อนปานใด ที่ขาดกะย่อนอยากแล้วทันทันเมืองเขากะเลยต้องจ้างแล้ว ถ้าเอ็ดผู้เดียวมันกะสิบ่ไหว

พ่อคำอ้าย โพธิจักร อายุ 47 ปี อาชีพทำนาและเย็บจักร วันที่สัมภาษณ์ 24 ธันวาคม 2545 ที่บ้านเลขที่ 135 ม.10 บ้านโนนยาง ตำบลบ้านขาว อ.เสลภูมิ จังหวัดยโสธร

มีลูกอยู่ 3 คน คนแรกชื่อว่า สมหมาย โพธิจักร คนที่สองชื่อว่า อ้อมใจ โพธิจักร คนที่สามชื่อว่า โอบอ้อม โพธิจักร เป็นผู้หญิงหมดทั้ง 3 คน แต่งานผู้หนึ่ง ชื่อว่า สมหมาย โพธิจักร แต่งาน แล้วกะพักอยู่กับพ่อบ่ทันได้ออกบ้านดอก แต่เขาไปทำงานอยู่กรุงเทพฯ กะไปทำงานเย็บผ้าเขามีลูกอยู่ 2 คน กะเอาลูกมาไว้กับพ่อนี้ละ ผู้แรกกะชื่อว่า อัดพล กับ อัดภรณ์ ผู้ชื่อว่า อัดภรณ์ กะเรียน อยู่ ป.1 ส่วนอัดพล บ่ทันได้เข้า โรงเรียนเพราะอายุได้ 4 ปี

ส่วนลูกสาวคนกลางกะไปทำงานอยู่กรุงเทพฯ กะชื่ออ้อมใจ โพธิจักร เขาทำงานบริษัทล้างหัวคอมพิวเตอร์ เขากะไปทำงานได้ 5-6 ปีนี้ละ เขากะส่งเงินมาให้ทุกเดือนบ่ได้ขาด เดือนละ 2,000-3,000 บาท ส่วนผู้ใหญ่ตั้งแต่ก็ส่งให้อยู่แต่เดิวนั้นเขามีครอบครัวกะบ่ได้ส่งให้จักเทียเพราะเขาที่ครอบครัวต้องรับผิดชอบ

ส่วนคนผู้น้อยชื่อว่า โอบอ้อม กะเรียนหนังสืออยู่จังหวัดร้อยเอ็ด เรียนอยู่ชั้น ม.6 ปีสุดท้ายปีนี้จะ

พ่อว่าการหยิบยืมให้ความช่วยเหลือกันแตกต่างจากอดีต บ่แตกต่างจากอดีตอยู่เพราะว่าการหยิบยืมอดีตให้ยืมกันง่ายบ่ได้หวังผลตอบแทนอียัง แต่ทุกมือนั้นมันสิอยากยืมยากเพราะว่าทุกต่างบ่ไว้ใจกัน ถ้าบ่เป็นคนรู้จักหรืออักษกันอียลิกะสิบ่ให้กันยืม ถ้าพ้อมีกะสิหยิบยืมมาเอ็ดไรเอ็ดนา ชื่อปุ๋ย จ้างดำ เทียละ 5,000 บาท การที่พ้อมีกะสิยืมนำกลุ่มแม่บ้านมาใช้จ่ายจ้งสบายใจเพราะว่าถ้ายืมนำผู้อื่นเขากะหยานเขาบ่จ่าย พ้อมีกะสิมา 3 เทียแล้วกะสิใช้คืนทุกเทีย แล้วกะสิมาใหม่ การที่ส่งกะส่งเป็นดอกร้อยละ 2 บาท กะเอ็ดจ้งสิมาตลอดแต่ถ้าเขาไปหาพ่อแม่หาพี่หาน้องกะล้งเทียมีกะได้เนาะแต่กะโดนอียลิจ้งได้พ้อมีกะแก้ปัญหาโดยการไปยืมเงินกลุ่มแม่บ้าน มาใช้แทนกะเสียดอกให้เขาไปเรื่อยๆว่าตั้งแต่เขามีสัจจะของเขাপ้อมีกะสิมาได้ 2-3 ปีแล้ว ตั้งแต่ก็พ้อมียืมเงินกลุ่มของชาวบ้านอ้อมทรัพย์บ่แม่นกลุ่มของแม่บ้านบาทนี้กะเลยมาแตกแยกกันกะเลยแล้วไป สาเหตุที่แตกผู้เอาหลายเทียละ 20,000 บาท กะบ่อยากจ่ายผู้ได้น้อยกะบ่พอใจว่าเจ้าของได้น้อยอยากได้คือหมูเพิ่นกะเลยแตกกันมาได้ 3 ปีแล้ว กะเลยมาทอกลุ่มแม่บ้านใหม่พอกกลุ่มอ้อมทรัพย์กะตั้งเลยมาได้ 3 ปีคือกันผู้ให้การจัดตั้งใหม่กะ พ้อมีผู้ใหญ่บ้านพ้อมีคงเดช ให้การช่วยเหลือจัดขึ้นใหม่เพิ่นนั้นละ

เป็นหัวแรงใหญ่การตรวจสอบเงินเข้าเงินออกกะเพ็ญนั้นจะพิจารณาว่าผู้นั้นสมควรได้บ่ถ้าสมควรให้ลำไต้มันกะเป็นจ้งสิมาได้ 3 ปีแล้ว

พ้อมีที่ไร่นาปลูกพอกะมีนาอยู่ 9 ไร่แต่กะเป็นมุลบ่ทันไต้ไอนดอกพอกะปลูกตั้งแต่ข้าวน้ำกะท่วมดอก เอ็ดยามไต้น้ำกะท่วม ท่วมมาแล้ว 3 ปีนี้ละบ่ไต้เกี่ยวจักเทียสาเหตุมันเกิดจากฝนหรือเกิดจากเขื่อน พอกะคิดอยู่ไต้ ตั้งแต่ก็ท่วมกะไต้เกี่ยวกินอยู่แวนนาพ้อมันอยู่ลุ่มเนาะน้ำกะท่วมเหมิด ผู้อื่นอยู่ไต้ลันกะท่วมกะเดือดร้อนคือกันนั้นละ การแก้ปัญหของพอกะซื้อข้าวกินเทียละ หมิ่นข้าวมาไว้ถ้ากินกะซื้อน้ำฟ่้องบ้านไต้ลันกัน แม่ใหญ่บ่บว พอใหญ่แม่ กะล้งเทียกะซื้อเทียละ สอบไปจ้งสิสอบหนึ่งกะ 1,000 กว่าบาท ปีไต้ว่าสิบ่เอ็ดกะคือมันสิบ่ท่วมกะดัดสินใจเอ็ดกะลงทุนเอ็ด 4,000-5,000 บาททุกปี เอ็ดมา 3 ปีกะเป็นเงินไปกับน้ำ 15,000 บาท กะล้งเทียว่าน 3 เทียกะท่วม 3 เทียแต่กะล้งปีปีนี้เลยเอ็ดเทียเดียวกะจบไปน้ำมาท่วมกะเลยบ่เอ็ดอีก

รายได้แต่ละมือกะไต้มาจากการเย็บผ้ารายได้หลักกะล้งเทียเขามาจ้งไปเกี่ยวข้าวไปดำนากะไปพอไต้เงินเข้ามบ้าน รายไต้จากการเย็บผ้ากะไต้มือละ 200 บาท เดือนหนึ่งกะ 6,000 บาท เว้าถึงงานเข้าพอกะเอ็ดไต้ 7-8 ปีแล้วกะเอ็ดมาเรื่อยๆกะไต้บ่มีงานเอ็ดหลังจากทำนามาแล้ว เริ่มแรกสิมีคนเอามาให้ชื่อว่า สนิท อยู่บ้าน กุดชุม จ้งหวัดยโสธร เพ็ญกะรับมาจากกรุงเทพฯบริษัทไทยแพร์ชั้นเป็นร้านตัดผ้าร้านเทเลอร์นี้ละกะมาแบ่งให้พอเอ็ดพอกะเอ็ดเท่าทุกมือนีให้งานมาหา เพราะร่างกายกะบ่สบายแข่งซากะบ่ดีพอกะเป็นโรคเก๊าที่ละเวลาเป็นมันสิปวดน้าแข่งน้าชาตามร่างกายตามข้อตามกระดูกพอกะไปหาหมอแทบทุกเดือนหมอเขากะว่าบ่หายขาดมีแต่ทุเลาแค่นั้น ทุกมือนีมีแต่กำล้งใจลู่ไปถ้ามันสิตายมือไต้กะอย่ามันโรคอันนี้ทรมาณหลายบ่มีว่ามือไต้สิบ่เจ็บมีแต่ยามหลับที่บ่เจ็บพอเป็นโรคเก๊ามาได้ 10 กว่าปีแล้วที่มันคุกคามพอสเหตุที่เป็นกะเกิดจากที่หมอเพ็ญวิจัยออกมาเกิดจากยาแก้ปวดตั้งแต่ก็สมัยเย็บผ้าอายุ 17- 18พอกินหลายถ้าปวดนิดเดียวพอกะกินมันกะเลยสะสมมาเรื่อยๆมันกะเลยเป็นแล้วมันกะมากินกระดูกเขาว่าง่ายูเขาเอิ้นกระดูกผุแต่หมอเขาเอิ้นโรคเก๊า

สัตว์ที่พอเลี้ยงพอเลี้ยงอิหยังแนสัตว์ที่เลี้ยงกะมีตั้งแต่ ไก่กับเป็ด ที่เลี้ยงพอกะเลี้ยง 2-3 โดหนึ่งบ่พอสเป็นอิหยังดอกบ่พอสไต้ขายคือไทยบ้านเขาดอก เว้าพื้นเลี้ยงไก่คนย่ายออกมาอยู่กะไต้เลี้ยงโลดมันมาอยู่นาประมาณ 10 กว่าปีนี้ละ สาเหตุที่พอบไต้เลี้ยงหลายกะย่อนบ่มีทุนสิเลี้ยงถ้าเขาเลี้ยงหลายเพื่อโซควาสนาบให้ถ้าไต้มาตายแห่งสิเป็นนี้เพิ่มขึ้นแล้วพอกะบ่มีประสปการณ์น้า ว่าแห่งบ้านพออยู่นอกกว่าหมู่แล้วกะล้งเทียกะเป็นโรคตายอยู่ไต้

นาที่น้ำท่วมกะบ่ไต้เอ็ดอิหยังอีกบ่ล่อยทิ้งเลย ให้มันฮอดช่วงหน้าฝนก่อนจ้งสิไต้ไปเบ็งใหม่ถ้าคิดอยากเอ็ดกะจ้งสิเอ็ดกะเสียงอยู่มันกะเสียงประมาณ 90 เปอร์เซ้น ถ้าบ่เอ็ดกะว่าบ่ล่อยนาทิ้งนอ กะล้งเทียมันท่วมกะล้งเทียมันเหลือเฟือมันไต้กินจ้ง 70-80 สอบ

พอว่าในท้องถิ่นอาชีพไต้สร้างรายได้ไต้ให้ท้องถิ่น ถ้ามีเครื่องมือครบกะน้าเอ็ดไต้ปลูกพริกแล้วพอสถานที่กะบ่ขอยมีที่นาที่น้ำท่วมกะเอ็ดไต้มันบ่ไต้ไต้แหล่งน้ำเอาน้ำมาแต่ใส่ ผู้เขาเอ็ดไต้

กะติเต้ที่เฮ็ดแล้วประสบความสำเร็จกะเห็นพ่อใหญ่เหรียญ พ่อณรงค์ พ่อเดือน ไอ้หลายคน ถ้าพื้นเก็บแต่ละเที่ยวกะได้อยู่ 3,000-4,000 บาท เที่ยหนึ่งกะอาทิตย์หนึ่งจ้งเก็บ เก็บ3-4 เที่ยได้เป็นหมื่น ถ้าปลูกในลาว 4,000-5,000 ดัน อยู่บ้านปลูกเป็นอาชีพเลยปลูกมาแล้วประมาณ 20-30 กว่าปีเขาปลูกตั้งแต่บักพริกกิโลกรัมละ 5 บาท

พ่อว่าอาชีพที่ว่ามันแย่พ่อกะว่าเฮ็ดนานี้ละตั้งแต่ก็มันบ่แย่ได้เฮ็ดกะคุ้มพอได้กินได้ขายพอเฮ็ดอยู่ถ้าบ่มีน้ำท่วมคือจ้ง 3 ปีนี้กะแย่หลายลงทุนหลายปานได้กะบ่ได้กินจ้งพ่อลงทุนปีละ 5,000 บาทน้ำท่วม3 ปีกะ15,000 บาทแล้วบ่รู้ว่าสิหาทางเฮ็ดจ้งได้กะได้แต่โทษฟ้าดินไปจ้งสิ้นละ

พ่อคิดว่าอยากเฮ็ดอียังให้ครอบครัวดีขึ้น พ่อกะคิดมาตลอดแต่มีทุนกะอยากเป็นผู้รับเหมาเองการเย็บผ้า ถ้าสิให้ไปซุดไม้แบกหามนำบ้านเขาคือสิบ่ได้ดอก กะหวังสิเย็บจักรนี้ละพ่อกะอยากมีทุนจักก่อนมาค้าอยู่แต่กะบ่มีทุนสิมาเฮ็ดแล้วงานเย็บจักรมันอยู่กับที่บ่ได้ไปหมองนั้นหมองนี้ ได้ซอຍลูกซอຍเมียกะได้เฮ็ดจับซอຍกันไปพ่อกะคิดมาเรื่อยๆ ประมาณ 7-8 ปีแล้วถ้ามันเป็นไปได้กะอยากเล่นคือกันกับเขากะไปรับเองอยู่กรุงเทพฯแล้วกะมาแจกให้ลูกเขาเฮ็ดซอຍให้ครอบครัวดีขึ้นถ้ามันเป็นไปได้

อุปสรรคของพ่อกะคือร่างกายบ่ขอยแข็งแรงคือไทยบ้านไทยเมืองเขาถ้ามันสบายดีคือตั้งแต่เป็นหนุ่มมาพ่อคือสิบ่อยู่ในสภาพจ้งสิตดอกเดียวมันกะ 3 มือติ 4 มือใช้นี้ละอุปสรรคไต่จะมากิดขางการทำให้มาหากินของพ่อเลยบ่ได้เฮ็ดคือบ้านคือเมืองเขา กะล้งมือได้โทรมไปขึ้นรถกับมา มาทำงานต่อพ่อสู่ปานนั้นแต่คิดวาคือสิบ่ตายยืนคือตันไม้ดอกความคิด พ่อเป็นจ้งสิมาได้ 14-15 ปีแล้วพ่อวาดไว้อยากได้นั้นได้นี้กะมีไต่ไต่จะมากันไว้อย่างร่างกายบ่แข็งแรง

พ่อคิดว่าเงินมีบทบาทอียังแนในชีวิต ถ้าบ่มีเงินจ้งแม่นสิหยากเด้อพ่อว่ามือหนึ่งต้องหาให้ได้บ่ต่ำกว่า 200 บาทจ้งสิอยู่ได้เพราะได้ให้ลูกให้หลานไปโรงเรียนได้ซื้อกับข้าวกับน้ำแล้วจะได้จ่ายค่าน้ำค่าไฟ กับค่ารักษาโรคของพ่อมันเป็นมันขึ้นตันที่โลดบ่มีการบอกกล่าวล่วงหน้าเลยถ้าเขาบ่มีเงินมันกะบ่มีค่าเลยทุกมือนี้คิดวาค่ามีเงินเฮาคือสิมีค่าหลายเติบเต้พ่อคิดไปว่า พ่อกะคิดว่าเงินสำคัญมาตลอดได้ตั้งแต่แต่งงานได้เกือบ 20 กว่าปีแล้ว

เสื้อผ้าที่พ่อเย็บส่ง 15 มือพื้นสิมารับเอาเที่ยหนึ่ง แล้วเงินกะออกเป็นเดือน ถ้าเวลาเขาบ่พอใช้จ่ายในครอบครัวกะเบิกก่อนกะได้พอได้ซื้อปลาทุไป เริ่มแรกพ่อกะไปเรียนอยู่สยามเทเลอร์เรียนประมาณ 2 ปี แล้วกะไปทำงานอยู่กรุงเทพฯไปเย็บผ้า แล้วกะมาหยุดพักหนึ่งมาเอาเมีย กะทั้งงานเย็บผ้าไป 20 กว่าปี ฟังมาเฮ็ดใหม่ได้ 15 ปีนี้ละตั้งแต่มีกำลังกะไปบุกหาปลามาขายเฮ็ดไร่นาบาทนี้ไปบ่ได้กะเลยต้องได้กับมาเฮ็ดคือเก่าถ้าบ่เฮ็ดกะสิบ่พอกิน

พ่อว่าถ้าได้ในรูปเงินกับสิ่งของอันใดสิติกว่ากัน พ่อกะว่าในรูปสิ่งของสิติกว่าถ้าได้มาเป็น จัวควายหรือเป็นดินกะได้เพราะว่ามันสิกินบ่เหม็ดคือจ้งเงินได้มาคราวเดียวกะใช้เหม็ดบ่ทันได้เป็นยัง ถ้าใช้บ่ถึกทางแน ถ้าได้มาเป็นจัวควายกะสิออกแม่แผ่ลูกปีต่อปีจาก 1 เป็น 2 จาก 2 เป็น 3 โตไปเรื่อยๆแล้วเฮากะมีแนวคิดต่อว่าสิได้ใช้น้ำมันเต้เพราะว่า 2 ปีกะได้ขายโตมันขายโตหนึ่งกะได้อยู่

15,000- 20,000 บาทต่อโตะเพราะจัวควายมันเป็นราคาเรื่อยๆพอคิดมาได้ 10ปี กว่าตั้งแต่กลับบ้าน มาอยู่กับลูกกับเมีย

เป้าหมายในการใช้จ่ายเงินพอเป็นจ้งได้แน่ทุกมือนี่ พ่อกะอยากมีเงินเก็บอยู่แห่งบ่พอสิได้ เก็บได้ใช้จ่ายในครอบครัวเดือนหนึ่งกะเก็บบ่หลายดอกได้มาจากการเย็บผ้าเดือนละ 6,000 บาท สิเศษอยู่บ่พอ 1,000 บาทดอกที่ได้เก็บไว้เพื่อถ้ามั่นขาดเงินซักหน้าไปถึงหลังกะสิได้เอาออกมาใช้ มันกะขาดอยู่ได้เวลางานบ่เข้าจ้งสิ งานสิบ่เข้าช่วงดำไร่ดำงานมันสิบ่เข้าเพราะว่าฝนมันตกโรงงาน เข้ากะบ่ตัดผ้ามาส่งให้พวกเฮาแล้วเงินมันสิขาดเพราะว่าบ่ได้เฮ็ดกะต้องรอให้เหม็ดหน้าฝนจ้งได้เฮ็ด อีกปีนี่โรงงานตั้ง 2 เดือน แล้วกะได้หยุดอีกเดือนหนึ่งกะแม่พื้นบ่สบายต้องไปหาหมอเป็นมดลูกบ่ดี ฟังได้มาเฮ็ดนี้ละ ฟังเฮ็ดได้ 200-300 โตะหนึ่ง โตะหนึ่งกะได้ค่าจ้างโตะละ 25 บาท 30 บาท 40 บาท แล้วแต่ความหย่างงายของชิ้นงาน

พอใช้จ่ายเงินจ้งได้แน่ในแต่ละมือ กะใช้จ่ายซื้อกับข้าว ซื้อกาแฟ ซื้อยาสูบ คาบหนึ่งละ 30 บาท มือหนึ่งกะตกเกือบ 100 บาทอยู่ได้ กะให้ลูกหลานไปโรงเรียนให้ไปพักอยู่หอพักมันไปแต่ เข้ากะเที่ยวบ่ไหวกะเลยต้องพักหอเอา ค่าใช้จ่ายเช่าหอเดือนละ 500 บาท ตั้งแต่ลูกเรียนกะได้ 3 ปี แล้วพ่อดูติดหนักกับส่งลูกเรียนนี้ ถ้าลูกเรียนจบคือสิสบายหลายเดบถ้าเขาได้มีงานทำ พ่อกะคิด อยู่ได้ทำงานมานี้หน้าสิมีเงินเก็บหลายแนปีหนึ่งได้เงินบ่หนอยี่รายได้จัก 4,000-5,000 บาทต่อปีแน กะไคร่ กะบ่ได้เก็บจ้งรอลูกเรียนให้จบก่อน

การแบ่งปันเงินภายในครอบครัวจ้งได้ พ่อได้เงินมาจากการเย็บผ้าบ่พอให้แม่โลดแล้วแต่ เขาสิใช้จ่ายอียัง ถ้าเขาอยากใช้อียังกะไปเอาน่าเขา สาเหตุที่ให้เก็บกะคือเขาเก็บนั้นละ อาจสิดี กว่าเฮากะเป็นได้ ถ้าพ่อเก็บกะลังเทียกะหมู่พวกมากะได้ซื้อเหล้าซื้อสุหมักมันกะไปน่านวนั้น เพราะหมู่พวกหลาย กะลังเทียเฮากะเลี้ยงเฮาคือกัน มันจักเป็นแนวได้ถ้าเก็บไว้เจ้าของคือจ้งมัน ร้อนมันร้อนหลาย พ่อกะเงินเหม็ดทุกเทียนี้ละบ่เคยว่าเงินกูเงินมึงดอกถ้ามึงบ่เฮ็ดมึงบ่ต้องเอาบ่เคย ว่าให้เมียจักเทีย พ่อกะเฮ็ดจ้งสิมา 20 กว่าปีเท่าที่จำได้

พ่อกะมีหลานอยู่ 2 คน ชื่อว่า อัครณ อัครพงษ์ ผู้ใหญ่ชื่อ อัครณ เรียนอยู่ชั้น ป.1 สองคน นี้สิเป็นลูกนาง สมหมายกับนาย สาคร เป็นลูกเขยส่วนนางสมหมายกะเป็นลูกพ่อนี้ละพ่อกะให้อยู่แต่ กะบ่ให้ดูมึงหนึ่งให้เทียหนึ่งเทียละ 2-5 บาท ให้ดูบ่ได้มันบ่ดีเพราะเทียวขอเงินตลอดจนฮอดค่าจ้ง แล้วพ่อสิให้มันทุกมือนั้นขึ้นกะขอเงินเลย กะแล่นไปซื้อขนมกินเหม็ดกะมาขอใหม่ กะลังเทียพ่อกะ นานไว้อยู่กะลังเทียมันบ่มี ถ้าผู้ไปโรงเรียนให้เทียละ 2 บาทถ้ากับมาจากโรงเรียนกะขออีกเทียบาท กะซื้อขนมมากินคือเก่า ได้เงินจากพ่อเย็บผ้ากะลงเทียกะแม่เขาส่งมาให้ แม่เขากะอยู่กรุงเทพฯส่วน พ่อเขากะไปทำงานขึ้นแดงโมอยู่บ่ได้ พวกขึ้นแดงโมกะไคร่อยู่มือละ 300 บาทอยู่แต่สิหนักไปทาง เหล้าทางยาไปอาทิตยหนึ่งสองอาทิตยกะมาแล้วกะไปใหม่

บ้านที่อยู่อาศัยได้มาจ้งได้ กะเฮ็ดเอาเองกะเอาเงินมาจากการเย็บผ้าบ่แม่นได้มาจากมรดก มูลมึงอียังใช้เวลาสร้างอยู่ 5 ปี สิเหม็ดเงินประมาณ แสนกว่าบาท กะจ้งนำอยู่บ้านมาเฮ็ดให้ ชื่อ

ว่าน้ำหนัก เพิ่มขึ้นเป็นคนอวบมาได้เมื่อยอยู่บ้านเขา ค่าจ้างช่างกะจาง 2 เทีย เทียแรก เหมิด 4,000 บาท บาทนี้มาจ้างช่างแถมเหมิด 6,000 บาทกะช่างอยู่บ้านนี้ละชื่อว่าพ่ออ่วม บาทนี้คิดได้ต่อออกไปอีกช่างเพิ่มเอา 2,000 บาท กะจ้างพ่ออ่วมคือเก่า พ่อกะต่อเติมไปเรื่อยๆถ้ามีเงินแต่เฮ็ดปานนั้นกะยังบ่ทันแหล่วอยู่

แล้วการแบ่งหน้าที่กันในบ้านพ่อแบ่งจั่งได๋ อยู่บ้านสิบได้แบ่งเต้กะเฮ็ดนํ้ากันเหมิดเลยจั่งเย็บผ้ากะเย็บนํ้ากัน แล้วเรื่องเกี่ยวกับเฮ็ดงานบ้านแม่สิเป็นผู้เฮ็ดเพราะว่าพ่อร่างกายบ่แข็งแรงปานได้ กับเรื่องเฮ็ดกับข้าวกับนํ้าแม่กะเฮ็ดคือกัน แต่ว่าอันได้พ่อพอเฮ็ดได้พอสิเฮ็ดเลยบ่ได้ถ้าว่าถ้าให้แม่เฮ็ดผู้เดียว เพราะว่าอยู่กันต้องเฮ็ดชวยกันมันจั่งสิแล้วเร็วแล้วแม่กะเหมื่อยคือกันในการเย็บผ้าบ่แม่นพ่อเหมื่อยผู้เดียวพ่อกะเฮ็ดมาจั่งสิประมาณ 29 ปีแล้วตั้งแต่แต่งงานกันใหม่ ๆ

การอยู่การกินเป็นจั่งได๋แตกต่างจากอดีต บ่แม่นกะแตกต่างอยู่ตั้งแต่ก็มันครัวใหญ่เนาะมีอยู่หลายคน กะมี บุ่ม แอ บ้อม ตื่น ศักดิ์ เขียว แล้วกะคาเคนกับยายสิ 2 คน พ่อแยกออกมากะเป็นยอม ๆ กะกินดีกว่าเก่าอยู่ตั้งแต่ก็กะอยู่กับพ่อเฒ่าแม่เฒ่าบางเทียความเว้าอาจสิกะແຫ່ງແຕ່ງດັນกันว่าเฮ็ดน้อยเฮ็ดหลาย แล้วเวลาได้แนวกินมากะต้องหามาหลาย ๆ จั่งสิพอกิน การอยู่การกินกะอืด ๆ หยาก ๆ จักหน้อยแต่ทุกมือนี่สบายกว่าเก่าอยากกินยังกะได้กินมีเหมิดทุกแนวบ่ว่าสิลาบจั่วลาบควายไปซื้อทางเข้าบ้านกะได้กิน ว่าตั้งแต่เขามีเงินตั้งแต่ก็หากินหยากอาหารดี ๆ ถ้าบ่แม่นยามการยามบุญยามงานกะบ่ช่อยได้กินเพราะมันบ่ช่อยมีแต่เดี๋ยวนี๋บ่ได้เรียกบุญเรียกงานกะได้กินเลยทันสมัยทุกแนวมันกะเป็นจั่งสิมา 10 กว่าปีแล้ว

การเลือกซื้อเสื้อผ้าพ่อเลือกซื้อจั่งได๋ กะเลือกซื้อจากราคาที่พอใช้บ่แพงเกินไปส่วนมากกะไปซื้อตามตลาดนัดนาเสลภูมิ กะลั้งเทียกะซื้อผ้ามาตัดเอาเอง บ่อยากเอาของแพงปานได้สู้เก็บเงินไว้ถ้าใช้อย่างอื่น เพราะว่าเจ้าของมันทุกซั่มนหยากต้องใส่ตามกำลังเจ้าของที่ทำงานได้บ่ให้มันเป็นปัญหากับครอบครัว ได้ใส่พอไปวัดไปวากะเอามันกะแตกต่างจากอดีตอยู่ตั้งแต่ก็อยู่โตผู้เดียวอยากได้อะไยยังกะซื้อเอาเลยบ่ได้คิดหน้าคิดหลังว่าเงินต้องเหลือไว้ถ้าเฮ็ดอันนั้นเฮ็ดอันนี้ บ่คือทุกมือนี่ต้องใช้จ่ายอย่างประหยัดถ้าบ่จั่งสิ้นอดตายเลยมันกะเปลี่ยนแปลงมาได้ 30 กว่าปีแล้วตั้งแต่แต่งงานกันมา

เครื่องใช้เฟอร์นิเจอร์ได้มาจั่งได๋ อย่างตู้เย็นกับโทรทัศน์ลูกสาวชื่อโอบอ้อมซื้อให้กะซื้อได้ 4-5 ปีแล้วกะซื้อปีต่อปี ส่วนจักรเย็บผ้านี้ซื้อเอาชื่อ 2 โต ราคา 12,000 บาท อีก 2 โตเป็นจักรของหัวหน้าที่เอาผ้ามาให้เฮ็ดเพิ่มเป็นเฒ่าแก่การวยแล้วเลิก ตั้งแต่ก็เฮ็ดงานนํ้าเพิ่มหลายปีหลายพอเพิ่มเลิกเพิ่มเลยยกให้พ่อ ผู้เอาให้กะชื่อว่าอาจารย์ ดุยกับ อาจารย์ต้อย เพิ่มเป็นอาจารย์สอนอยู่แถวหลักสี่กรุงเทพฯเป็นคนเอาให้บ้านเพิ่มอยู่ โพนทองแต่บ้านพ่อคือกันเพิ่มกะออกเงินให้ก่อนจั่งได๋อยู่เท่าทุกมือนี่ตั้งแต่ก็เป็นผาแถมพ่อดกได้หอบผ้าแล่นหลบเพิ่มว่าเฮาทุกหลายเพิ่มกะชวยเพิ่มกะดีอิหลี

พ่อคิดว่าช่วงได้ครอบครัวอยู่ดีกินดี พ่อว่าช่วงนี้จะครอบครัวอยู่ดีกินดีเพราะสมัยอยู่กับพ่อกับแม่กะบ่ช่อยตีปานได้ เพราะว่าพ่อเพิ่มกะบ่มีรายได้มีตั้งแต่เฮ็ดไร่่นากะกินอดแน่นอ้ม

อยากกินอิหยังกะต้องได้อุดเอา อาหารส่วนมากกะได้กินตั้งแต่ ปู ปลา ไปจั้งสันละแต่พอพอได้เอ็ด
 การงานได้การอยู่การกินกะตึกว่าเก่าจากที่อยู่กับพ่อกับแม่เพราะอาหารการกินกะปืดบ่หยากว่าตั้ง
 แต่เขามีเงินอยากกิน เนื้อ กิน ไก่ กินอาหารทะเลกะไปหาซื้อมากินบ่ปืดบ่หยากเท่าที่จำได้กะ
 ประมาณ 20 กว่าปีแล้วการอยู่การกินพอไปพอมมา

พ่อคิดว่าตัวบ่บอกถึงความร่ำรวยพ่อว่าขึ้นอยู่กับอิหยัง พ่อกะว่าขึ้นอยู่กับมานะของเขา
 ต้องขยันบ่ขี้คร้านเอ็ดอยู่เอ็ดกินแล้วต้องรู้จักประหยัดอดออม ใช้จ่ายอย่างถูกทางถ้าเอ็ดได้กะสิขอย
 ให้ครอบครัวมีอยู่มีกินบ่ได้เป็นหนี้สินผู้ใดแล้วต้องมีเงินหลายๆมีบ้านหลังใหญ่มีรถคันงามๆ แล้ว
 ต้องบ่มีโรคภัยไข้เจ็บสิเอ็ดให้มีความสุขหลายพ่อกะคิดมาจั้งสิประมาณ 17-18 ปี

พ่อบ่เคยคิดสิไปขายของในตลาดเลยเพราะว่าบ่มีความรู้ในการค้าขาย ถ้าไปขายบ่รู้ว่าสิไป
 ขายอิหยังเห็นตั้งแต่คนอยู่บ้านเขาไปขายผักขายหญ้าแล้วต้องไปแต่ตึกตั้งแต่ ตี1 ตี2 พ่อคือสิสู้บ่
 ไหวในการที่สิไปค้าขายในตลาด กะเลยบ่คิดจักเที่ยวมีตั้งแต่หา ปู ปลา กับเย็บผ้ากะพออยู่พอกินอยู่
 ถ้าเอารู้จักประหยัดบ่ใช้จ่ายในสิ่งบ่จำเป็นเขาต้องคิดว่าเงินหามาหยากต้องใช้จ่ายให้มันเป็น
 ประโยชน์ให้หลายที่สุดพ่อกะคิดจั้งสิมาประมาณ 10 กว่าปีแล้ว

พ่อบ่มีปัญหาในการเย็บผ้าบ่ ปัญหาในการเย็บผ้ากะมีตั้งแต่งานขาดอย่างเดียว เวลางานขาด
 เงินกะบ่มีสิใช้จ่ายภายในครอบครัว ค่าน้ำ ค่าไฟ กะบ่มีสิจ่ายต้องแก้ปัญหาโดยการให้แม่ไปรับจ้าง
 ดำนาบ่ละ 120 บาท กะล้งเที่ยวพ่อไปหาปลาได้พ่อกะไปหาหมาขายเที่ยวละ50- 60 บาทเพื่อหาเงินมา
 ใช้จ่ายภายในครอบครัว

พ่อว่าเอ็ดงานอิหยังแล้วจิตใจสงบเอ็ดให้เขาสบายใจ มันกะเป็นงานเย็บจักรที่พ่อเอ็ดแล้ว
 สบายใจ เพราะว่าพ่อได้เดินทางมาสายนี้แล้วมันกะเป็นอิสระสามารถเอ็ดอยู่กับบ้านกะได้โดยบ่ได้
 ไปเอ็ดข้างนอกแล้วเมียกะได้เอ็ดนำมันกะบ่หนักปานใดแล้วกะได้เงินมาใช้ภายในครอบครัวเอ็ดให้
 ครอบครัวมีเงินใช้จ่ายบ่ได้ขาดได้เงินเอ็ดให้ครอบครัวมีความสุขเท่าทุกมือนี่ละ

งานที่เอ็ดที่เอ็ดแล้วสบายของพ่อบ่มีบ่ กะมีอยู่งานที่เอ็ดบ่สบายใจกะมีตั้งแต่งานที่เอ็ดแล้ว
 ขาดทุน จังที่เอ็ดนาพ่อกะบ่สบายใจได้เฮากะลงทุนเอ็ดเพื่อสิเอามากินแต่กะบ่ได้กินเพราะว่าน้ำกะ
 มาท่วมแล้วเฮากะลงทุนหลาย จังจ้งโก จังดำ ซื่อปุย แล้วน้ำกะมาท่วมทุกปีคิดมาตลอดได้ถ้าเอ็ด
 แล้วนาสิท่วมบ่มันกะเป็นกังวลมาตลอดตั้งแต่น้ำท่วมข้าวกะบ่ได้กินจักเม็ดพดตั้งแต่ น้ำท่วมมา 3 ปี
 แล้วปีหน้าจักสิเอ็ดเอ็ดถ้าเอ็ดกะหยานน้ำท่วมคือเก่าคิดหน้าคิดหลังกำลังตัดสินใจซั้งใจเจ้าของว่า
 สิเอ็ดอีกบ่

กรมพัฒนาการเกษตรได้มาชอยอิหยังบ่ ตั้งแต่ น้ำท่วมเขากะมาชอยแจกข้าวสารกับเครื่อง
 ใช้ อยู่บ้านกะได้ข้าวสาร 5 กิโลกรัม น้ำปู่นาปลา กะตืออยู่พอให้เขาได้กินไปได้คาบ 2 คาบ
 เขากะมาชอยอยู่ 2 เทียแล้วอย่างอื่นพ่อกะบ่เห็นแต่อาจสิมาชอยอย่างอื่นแต่พ่อค้าทำงานอาจสิบ่รู้
 คือไทยบ้านเขาจะอยากให้เขามาชอยแนะนำการแก้ปัญหาเกี่ยวกับน้ำท่วมให้เพื่อสิได้เป็นแนว
 ทางในการทำมาหากิน เพิ่นกะมาชอยแจกได้ 3 ปีแล้ว

กองทุนหมู่บ้านมีความหมายต่อครอบครัวบ่ พ่อกะยืมอยู่เหี้ยละ 8,000 บาท พ่อกะยืมมาใช้ในครอบครัว ให้ลูกไปโรงเรียนแน พ่อกะเพื่อไว้เพื่อมันสืขาดสิเชิน กะสำเอาเงินเจ้าของไปเข้ากลุ่มคือเก่านั้นจะได้มากะต้องไปจ่ายให้เขาแล้วกะเสียดอกให้เขาคือเก่าแต่ว่ากะตืออยู่ถ้าผู้ใดมีหัวสิไปค้าขายกะยืมหลายๆอาจสิรวยกะได้ แต่พ่อนี้มันมีโรคประจำโดแล้วกะบ่มีความรู้ในการค้ากะต้องยืมมาน้อยๆเพื่อได้ใช้คืนได้ง่ายๆบ่เดือนร้อนเจ้าของจนเกินไปพ่อกะได้ยืมมาปีนี้ละ

อบต.มีความหมายต่อครอบครัวบ่ กะมีความหมายต่อครอบครัวอยู่ อย่าง เช่น เอาถนนคอนกรีตมาให้หมู่บ้าน แล้วพื้นกะเอาดินมาถมหม่องที่มันน้ำท่วมให้มันไปมาได้สะดวกถนนกะตัดมาขอบ้านพ่ออยู่ อบต.พื้นกะผัดถนนมาให้ปีนี้ละตั้งแต่ก่อนพื้นมาเห็ดเป็นแนวซ่อๆพอดกมาปีนี้พื้นกะเอาดินลูกลังมาถมให้ปีนี้ อบต. บ้านเฮากะมี อบต.สมพงษ์ อบต.สมควร นี่ละมาขอให้ดีขึ้นตั้งแต่กัถนนหน้าบ้านพ่อดีตั้งแต่ทรายไปมาได้ลำบากแต่เดียวไปมาได้สะดวก

อยู่บ้านพ่อได้เสียภาษีอียังบ่ อยู่บ้านบ่ได้เสียภาษีอียังดอกเพราะว่าหลวงเพิ่นยกเว้นให้ เพราะว่ามันน้ำท่วมเขากะเลยมาถ่ายรูปทางอากาศเห็นน้ำท่วมเพิ่นกะยกเว้นให้มาตั้งแต่เห็ด นส3.ปีแล้วตั้งแต่กักะพ่อใหญ่สารวัติกำนันกับผู้อยู่บ้านนั้นละมาเก็บน้ำพ่อเพิ่นยกเว้นมาได้ 10 ปีแล้วถ้าพ่อจำบ่ผิด

พ่อคาดหวังจากรัฐบาลอยากให้เห็นมาขอยอียังแนกะอยากให้เห็นมาขอยเรื่องด้านความเป็นอยู่อยากให้เขา มาหาเครื่องสูบน้ำมาขอยสูบน้ำขึ้นจากแม่น้ำชีขอยให้พ่อได้เห็ดนาบึง เพราะว่าถ้าณานี้มันน้ำท่วมแล้วข้าวกะบ่ได้กินกะอยากให้เห็นมาขอยเห็ดนาบึงถ้าพ่อเห็ดเองกะลงทุนหลายแล้วพ่อกะบ่มีทุนในการเห็ด ต้องอาศัยจากทางรถให้มาขอยสูบน้ำให้เพื่อสิได้เห็ดนาบึงเพื่อสิได้เอาไปขายมาซื้อข้าวกิน พ่อกะคิดมาตั้งแต่พัดน้ำท่วมมา 3 ปีแล้วกะแค่คิดดอก

พ่อมีความต้องการสิถ่ายทอดให้ลูกหลานบ่ในด้านอาชีพ เดียวนี้กะถ่ายทอดให้แล้วผู้หนึ่งกะชื่อว่าอ้อมใจ กะสอนให้แกเย็บชวยแกกะกลองเย็บเป็น เพราะว่าแกเห็นแม่เห็ดแกมานั่งเบ็ง 1 อาทิตย์ กะเลยลองให้แกลองเย็บลองเบ็งกะพอเห็ดได้ชวยพ่อแม่ได้อยู่ แนวอยู่บ้านมีจักร 5 หลังกะเลยให้หัดเรื่อยจนฝีมือดีหลายแล้วทุกมือนี่แกหัวตืออยู่แนะนำคราวเดียวกะเป็นบ่ต้องบอกหลายความกะจำได้ต่อไปถ้าแกอยากเห็ดอิลีกะสิให้แกมาขอยเห็ดแล้วลูกกะสิไปได้ไปไกลจากพ่อแม่ปานได้

พ่อมีความรู้ในงานหัตถกรรมบ่ พ่อกะพอมืออยู่ในด้านความรู้ในงานหัตถกรรมแต่กะบ่มีเวลาได้เห็ดใช้ดอก พ่อกะสานเป็นอยู่ เช่น สานไซ สานกะด้า สานดั่ง สานซ้อง ตั้งแต่กัพ่ออาศัยเบ็งพ่อเห็ดเอาซื่อลาวกะพ่อใหญ่เคน ตั้งแต่กักะไปเหลาดอกให้เพิ่นยามเวลาเพิ่นได้สานนั้นสานนี้ โดนๆมาเพิ่นกะหัดให้เห็ดกะเบ็งบ่โดนแต่พ่อกะสานเป็นพื้นกะสอนให้เห็ดทุกแนวพ่อกะได้เห็ดมาเกือบ 30 กว่าปีแล้ว

การอยู่การกินทุกมือนี่เป็นจังได้ โดยมากะมาซื้อกินเองดีกว่าสิซื้อสำเร็จเพราะว่าซื้อเขากินเขาเห็ดบ่ขอยถึกปากปานได้กะล้งเทียพ่อกะมักเผ็ด กะล้งเทียกะมักขม ไปจ้งสันเต้แนวร้านค้า เขาเห็ด

อาหารส่วนรวมกะเลยบ่มักปานได้ แต่ถ้าเขาบ่มีเวลาเอ็ดกะได้ซื้อแวนมานอยู่ อีก็อย่างกะหย่านเขา เอ็ดบ่สะอาด หย่านมีแถมลงวันไปตอม หย่านเป็นโรคเป็นภัยไปจั่งสั่นละฟอกกะเอ็ดจั่งสิมาตลอดตั้งแต่ พัดได้กันเกือบ 30 กว่าปีแล้ว

การให้ความช่วยเหลือกันเปลี่ยนแปลงจากอดีต บ่มักแตกต่างจากอดีตอยู่ได้ ตั้งแต่สมัย ก่อน บ่มักมีการวานกันเนาะ จังวานไปเกี่ยวข้าว ไปตีข้าวกะมีตั้งแคว้นกันเพราะว่าสมัยตั้งแต่นั้น บ้านได้ยังบ่ทันแล้วกะบอกเล่ากันไปชอยต้มเบ็ด ต้มไก่สุกกันกิน แต่เดี๋ยวนี้บ่มักบ่เป็นคืออดีตคนบ่มัก หลายขึ้นค่าครองชีพกะสูงขึ้นถ้าไปเอิ้นไปวานเขากะบ่ได้เด้อเขาจะต้องคิดว่าเขาต้องกินต้องใช้คือ กันแล้วยุคสมัยบ่มักเปลี่ยนไปแล้วทุกอย่างกะต้องใช้เงินซื้อถ้าสิให้เขาไปชอยกะต้องใช้เงินจั่งเป็น มือแล้วเขาจั่งสิไป ถ้าวานกะสิวานได้มือเดียวถ้าไปชอยส่วนมากกะเป็นญาติพี่น้องกันนี่ละที่ไปเขา กะต้องเกรงใจเขาบ่แม่นเห็นแก่ประโยชน์เจ้าของเป็นหลักมันเป็นจั่งสิมาได้เกือบ 20-30 ปีแล้วตั้งแต่ อาหารการกินอืดๆหยากๆทุกอย่างกะหาหยากต้องได้ใช้เงินซื้อทุกคนกะเลยต้องดิ้นรนหาเงินมาซื้อ อยู่ซื้อกิน ตั้งแต่ที่ฟอกกะเคยวานเขามาชอยยกเสาบ่านมือหนึ่งมือต่อมาฟอกกะจั่งเอาเพราะเกรงใจเพี น ที่วานกะฟ่ออ่วมนี้ละกะวานมือเดียว

ปัญหาที่เจอทุกมือนีฟอกขาดแคลนอิหยังแน่ อยู่บ้านฟอสขาดแคลนเงินเพราะว่าบ่มักบ่ทัน ะย่อนแรงงานบ่พอเพียงในการหารายได้เข้าบ้าน แล้วฟอกกะร่างกายบ่แข็งแรงน่า 3-4 มื้อกะใช้ยาม งานเขาเร่งมากะล้งเทียกะเอ็ดบ่ทันกะต้องได้ให้ผู้อื่นชอยเอ็ดแล้วเขาจะขาดรายได้ไปจั่งสั่นละบ่มัก เลยเป็นปัญหาเท่าทุกมือนีแต่ฟอกกะอดทนเอาประหยัดเอาสู่ด้วยมานะให้มันถึงที่สุด ยามเวลามันเจ็บ มันเป็นดาตายแท้ได้ฟอกกะไปเอายาอยู่โรงพยาบาล เสลภูมิมากินกะเหม็ดเงินเทียละ 300 บาทในค่า ใช้จ่ายค่ายาค่าเหมารถ

อยู่บ้านฟอมีงานที่อาศัยผู้อื่นสูงมีบ่ งานอยู่บ้านที่อาศัยผู้อื่นสูงกะมีตั้งแต่เอ็ดนานี้ละ ที่ต้อง ได้อาศัยไทยบ้านไปเอ็ดชอย จังดำนนา เกี่ยวข้าว สีข้าว นี่ละที่อาศัยผู้อื่นอย่างอื่นกะบ่มีแล้วกะฟอสี เอ็ดกับครอบครัวเขาได้อยู่ จังเย็บผ้ากะเอ็ดไปเรื่อยๆแต่ถ้างานเร่งกะต้องได้เอิ้นมาชอยบางครั้งบาง คราวอยู่ นอกจากงานที่หนักอิหสิจั่งสิได้จ้างได้วานคนมาชอยเอ็ดชอยทำนั้นละ

ฟอได้อาศัยข้อมูลอิหยังบ่ กะมีอยู่ที่ได้อาศัยข้อมูลส่วนมากผู้เขารับผ้ามาให้เขาจะสิเอาข้อ มูลรูปแบบการเอ็ดมาให้เบ็งฟอกกะเอ็ดจากนั้นละเป็นข้อมูล บางเทียกะเบ็งจาก หนังสือแบบฟอร์มเขา กับไปถามคนที่เขาเอ็ดนำกันให้เขาบอกมันกะได้อาศัยจุดนี้ละเป็นข้อมูลฟอกกะเอ็ดมาจั่งสิตลอดตั้ง แต่เย็บจักรมาตลอดบ่ได้ขาด

ฟอมีความสัมพันธ์ในการเอ็ดงานกันไฟแน ฟอกะมีความสัมพันธ์กับ 2 คน ผู้แรกกะอาจารย์ ดุ่ย เพ็ญกะเลิกไปแล้วละ เดียวนี้กะเอ็ดนำฟอใหญ่ สนิท ในเรื่องเย็บจักรเอ็ดนำฟอใหญ่สนิทกะ 3 ปีแล้วบ่มิอิหยังกะจุนเจือกันไป วิธีการเลือกคนเพ็ญกะสิเลือกว่าผู้นี้สามาถเอ็ดงานให้เพ็ญได้แล้วเป็น คนตรงต่อเวลาบ่เป็นคนขี้โกงแล้วเพ็ญกะมีกำไรย่อนเขาหลายแล้วเพ็ญกะบ่อนงานมาให้เรื่อยๆเท่า ทุกมือนี

พอมีวิธีการเบี่ยงจึงได้ว่าผู้ใดเครตติตติบติ ตั้งก็เวลาพอเดือนร้อนขาดแคลนเงินพอกะแล่นหา อาจารย์ ดุ่ย โลดกะบ่อกเห็นว่อาจารย์ผมเดือนร้อนต้องได้ใช้เงินสิเอาไปใช้จ่ายแนวนั้นแนวนี้นะ บอกเพิ่นกะขอเทียละ 1,0000 บาท เพิ่นคือจ้งบ่แพ่งกับเฮา ส่วนพอเห็นเพิ่นติจ้งสันกะทุ่มเทให้กับงานที่เพิ่นเอามาให้ แต่เพิ่นมาแต่ใสแต่พี่น้องกะบ่ตีปานเพิ่น กะล้งเทียเฮาไปยืม 5,000 บาทเพิ่นกะบ่เอาน่าเฮา ลองเบิ่งคนทุกมือนี่ตั้งแต่ญาติกันแท้ๆกะยังบ่อยากไห้เฮายืมอยู่ย่านแต่เฮาบ่ใช้จ่าย แต่พอถ้ายืมไฟกะบ่เคยบิตพิวจักเทีย แล้วเวลาคนอื่นเดือนร้อนที่เป็นคนบ้านใกล้เรือนเคียงกันถ้าเขามาขอยืม เทียละ 100-200 บาท ถ้าพ้อมีกะไห้เขายืมคือกันเวลาเฮาบ่มีกะแล่นใสเขาคือกันกะอาศัยกันมาตลอดกับบ้านที่ใกล้กัน กับพอใหญ่ สนิท เฮ็ดมาได้ 3 ปีแล้ว

ถ้าพ้อมีความเดือนร้อนพอปรึกษาไฟคนแรก คันแรกกะสิปรึกษาเมียก่อนถ้าแก้ไขบ่ได้อีหลี กะสิไปปรึกษา พอใหญ่กับแม่ใหญ่ ถ้าเพิ่นแก้ไขบ่ได้กะไปหาผู้อื่น ส่วนมากปัญหาเกี่ยวกับความครวัทะเลาะเบาะแว้งกัน เรื่องเว้าบ่เข้าใจกัน กับเรื่องเงินทองนี่ละถ้าบ่มีกะแล่นใสญาติพี่น้อง กับพ้อมแม่นี้ละ

ในห้องถิ่นพ้อไห้ความเคารพผู้ใดมากที่สุดในห้องถิ่น ส่วนมากสิเป็นผู้อาวุโสผู้เฒ่าผู้แก่ กะมีแม่มี แม่เล็ค แม่ย้อย แม่กิจ แม่บิต แม่ยอด นี่ละที่พ้อไห้ความเคารพเพิ่นเพราะถ้าเฮาต้องการคำปรึกษาเพิ่นเรื่องอิหยัง กะแล้วแต่เพิ่นกะสิไห้คำปรึกษาเป็นอย่างติตตลอด แล้วอีกผู้หนึ่งกะไห้ความเคารพผู้ใหญ่บ้าน พอใหญ่คงเดช เพิ่นกะเป็นคนดีที่นำไห้ความเคารพเป็นคนยุติธรรม บ่เพิ่นประโยชน์เจ้าของเป็นหลักชาวบ้านกะไห้ความเคารพมาตลอดบ่แตกต่างจากอดีตดอกพ้อไห้ความเคารพคือเก่าเปลี่ยนแปลง

พ้อเห็นกลุ่มคนที่อพยพออกนอกพื้นที่มีบ่ กะบ่เห็นดอก ส่วนมากกะสิไปทำงานต่างจังหวัด พอฮอดเวลามาเขากะมายามเวลาเทศกาล งานต่างๆ ที่พ้อเห็นกะสิไปทำงานในกรุงเทพฯ สะเป็นส่วนหลายกะไปหาเฮ็ดงานตามโรงงาน ไปจ้งสิละคนที่ในหมู่บ้านเฮาสาเหตุที่ไปกะย้อยอยู่ย่านเอามันอีตดยากหลายหากินบ่กลุ่มปากแล้วแถวบ้านเฮากะบ่มีงานเฮ็ดหลังจากเหม็ดหน้ามาแล้วกะบ่รู้ว่าสิไปเฮ็ดอิหยังกะต้องเลยไปหาทำงานหมองไค้ที่มีงาน ส่วนมากเขากะลงกรุงเทพฯ ส่วนหลายเค็ดคนอยู่บ้าน

ส่วนคนที่ย้ายเข้ามากะมีตั้งแต่มาเฮาลูกเอาผัวไปจ้งสันละที่พ้อเห็นกะมีบ้านข้างๆ พอนี้ผู้หนึ่งกะมาแต่งงานอยู่กับคนอยู่บ้านแล้วกะย้ายมาอยู่นี้เขากะเป็นคนบ้าน สะทอน นี่ละชื่อนายสา แล้วกะมีอีกหลายอยู่ที่ย้ายเข้ามาแต่พอกะบ่รู้จักเขหลายเพราะว่าบ่ได้ไปเล่นนำคนปานั้นมีตั้งแต่อยู่บ้านเฮ็ดแต่งงานอย่างเดียวทุกมือนี่

กลุ่มเครือขายอยู่บ้านกะสิเป็นหมู่ที่ชักจูงไป จ้งลูกอยู่บ้านกะมีหมู่อยู่บ้านมาชวนไปเฮ็ดนำ เขากะบ่กว่าอย่าไปเฮ็ดงานเย็บผ้าเงินบ่ช้อยติ สู้ไปทำงานนำโรงงานบ่ได้เขาจ้งค่าแรงมื่อละ 200 กว่าบาท พรรคพวกที่ชักจูงกันกะชื่อว่าโจม กับชื่อว่านิค ไปเฮ็ดงานโรงงานล้างหัวคอมพิวดอร์ เขากะเฮ็ดมาได้ 5 ปีแล้วลูกกะว่าไคร้อยู่แต่เดียนี่กะได้ 7,000 บาท แล้ว

พ่อมีวิธีส่งข่าวสารติดต่อกับญาติพี่น้องกับลูกเต้าจ้งได้ กะล้งเทียกะลูกโทรมาหาถามสารทุกข์สุกดิบว่าเธออยู่ดีสบายป มีเงินทองใช้ป พ่อขาดเงินอียัง ถ้าเธอเดือนร้อนกะบอกเขาไปกะล้งเทียเดือนหนึ่งปขาดละ 3 เทียพ่อกะได้อาศัยโทรศัพท์นำหม้อยู่บ้านถ้าลูกสาวโทรมาหาเขาจะเอามาให้ว่าโลด

พ่อว่าปัจจุบันควรทำมาหากินจ้งได้จ้งสิพออยู่พอกิน พ่อกะว่าต้องขยันทำมาหากินจ้งพ่อว่ากะเฮ็ดนานี้จะถ้าน้ำท่วมมันกะสิได้กินเด้อแต่ว่ามีข้าวไว้ถ้ากิน มันกะสิมีแนวคิดต่อไปทำงานอย่างอื่น ขอแต่เขาเป็นคนขยันเฮ็ดงานอียังกะได้ดอก มันกะแตกต่างจากอดีตอยู่ตั้งแต่ที่น้ำท่วมคักปานนี้ พัดเตียนนี้ท่วมได้ท่วมเอาชาวนาทะเลยสิดายก่อน ถ้าน้ำท่วมกะคือสิคืออยู่เพราะว่าพ่อมักเฮ็ดนาแล้วกะสบายใจน้ำได้มีคนมาเร่งมาคุมเขา แต่ว่าปีหน้าปแนอาจสิบเฮ็ดหรือรอให้มันใกล้ก่อน

พ่อคิดว่าให้ลูกหลานเรียนสูงๆสิเอาโทรดได้ดีกว่าพ่อแม่ป พ่อกะพยายามส่งให้มันได้เรียนสูงที่สุดกะอยากให้มันได้ดีกว่าเขานั้นกะเพราะว่าทุกมือนี้น้ำท่วมได้เรียนหนังสือกะปมีคนอยากรับเข้าทำงานเด้ ถ้าได้กะสิได้เฮ็ดงานที่ว่ามันหนักกว่าคนที่ได้เรียนมา ได้ไปเฮ็ดงานก่อสร้าง เฮ็ดงานที่จากแดด เฮ็ดทุกอย่างคือพ่อนี้เรียนมาหน่อยต้องได้เฮ็ดงานหนักแล้วกะลำบากมาเท่าทุกมือนี้น้ำได้สบายคือบ้านเมืองเขาทะเลยอยากส่งให้ลูกได้เรียนสูงๆ ได้รับราชการนะความตั้งใจของพ่อกับแม่สิได้อาศัยยามเขาเฝ้าแกมา

ลูกหลานพ่อเคยขอยเหลือพ่อเรื่องอียังแน เขาจะขอยเหลือเรื่องเงินทองถ้าปมีเขาจะส่งมาให้พ่อกับแม่ใช้เทียละ 2,000 บาท กะพอได้ให้น้องได้เรียนหนังสือปได้เดือนร้อนปานได้มันกะแล้วแต่สถานะการถ้าเธอเดือนร้อนหลายกะไปขอหลายเขาจะส่งมาให้ได้ออยู่กะเป็นบุญอยู่ กะมีตั้งแต่อ้อมใจมาขอยไคหว่าง 3 ปีทีแล้วนี้ละ

อยู่บ้านพ่อแรงงานพอเพียงป กะบ่พอเพียงดอกขาดแรงงานในการเียบจักรเวลาเขาเร่งเฮ็ดบ่ทันเขา แล้วร่างกายพ่อกะบ่ดีปานได้ดอกอาศัยยามาคูมมันจ้งเฮ็ดงานได้มันกะบ่พอเพียงตั้งแต่มารับเฮ็ดงานรายได้อยู่บ้านนี้จะพ่อกะมองหากคนมาเฮ็ดขอยอยู่แต่กะหยานบ่มีมีเงินจ้งเขานางบุญเลี้ยง โคตบุตร อายุ 45 ปี

นางสายสมพร โคตบุตร อายุ 48 ปี.อาชีพทำนา.วันที่สัมภาษณ์ 22 พฤศจิกายน ที่บ้านเลขที่134ม.3 บ้านสะทอน.ตำบลบ้านขาว อ.เสลภูมิ.จ.ร้อยเอ็ด

แฟนกะทำน่านำกันนั้นหละพอฮอดหน้าเกี่ยวข้าวเอาข้าวขึ้นเรือแล้วแฟนกะไปขับสามล้ออยู่กรุงเทพฯ แฟนกะไปทำงานอยู่ทางพูนได้ 20 ปีแล้วแฟนกะไปขับแถวถนนดอกจันทน์แฟนกะไปเช่ารถสามล้ออยู่หม่องนั้นหละมีเฝ้าแก่ให้เช่าแล้วกะเอาไปขับเฝ้าแก่กะเคยเห็นอยู่แฟนกะพาผ้าป่ามาอยู่บ้านหลายเทืออยู่ ค่าเช่ามือนี้นะ 280 บาทต่อมือนั้นเป็นกะเค้การเช่ารถกะเช่ากะเช่า 280 บาทกะกลางคืนกะ 280 บาทคือกัน พ่อแฟนกะไปทำงานเทือละ 2-3 เดือนกะจ้งมาเทือหนึ่งกะส่งมาให้แม่เดือนละ 5,000-6,000บาทต่อเดือนอยู่เดียวนี้ขับรถกะบ่ได้ดีปานได้ดอกเพราะว่าคนบ่ขอยเทียว

เพราะว่ามันใกล้ตรุษจีนคนไปช้อปปิ้งเยอะเที่ยวมือหนึ่งขับรถเงินเหลือแค่ 30 บาทกะมีเมื่อนั้นเจ้าเจ้าของรถกะสงสารเอาเงินคืนให้ 50 เป็นมีเงิน 80 บาทมือนั้นแหละก็ได้กินข้าวบาทนี้อีกมือนึงกะโทรมาหาแม่อีกกว่ารถมันติดหลายเพราะว่าเขาเผาสถานทูตไทยเขาเลยมาประท้วงอยู่หม่องนั้นแล้วพอมาสอดวันตรุษจีนกะใครแน่นได้อยู่ 600-700 บาทถ้าเป็นเทศกาลกะใครแน่น แม่กะมีลูกอยู่ 2 คน

คนที่หนึ่งชื่อว่า นายพงศกรณ์ โคตบุตร อายุ 24 ปีเพิ่งเรียนจบมหาลัษรมาฯกะจบได้ปีนี้จะกำลังหางานทำอยู่บ่ทันได้งานดอก เขากะเพิ่งกับมาบ้านได้เดือนนี้แหละเดี๋ยวนี้กะไปเคียเรื่องกำลังจบอยู่ เขากะไปเรียนอยู่รามฯ 4 ปีแล้วเขากะเรียนสาขารัฐศาสตร์ แม่กะให้เงินเขาเท่าที่มีกะให้เป็นอาทิตย์ถ้าเหมิดเขากะโทรมาเอากะให้อาทิตย์ละ 2,000-3,000 บาท เขากะพักอยู่หอพักพาร์ทเมนต์ กะพักนำหมีเสียเดือนละ 3,000 บาท ค่าน้ำค่าไฟออกเองกะเสียอยู่ผู้ละ 1,500 บาท

คนที่สองชื่อว่า นายไกรสร โคตบุตร อายุ 16 ปีเรียนอยู่โรงเรียนการอาชีพร้อยเอ็ดกะเที่ยวไปเที่ยวมาเอากะเรียนอยู่ปี 3 เขากะไปเรียนได้ 3 ปีแล้ว กะให้เงินไปโรงเรียนมื่อละ 100 บาทกะหลังมื่อมี 70-60 บาทกะให้ซ้ำที่มีนั้นแหละกะให้ใช้ซื้ออยู่ซื้อกินค่ารถค่าอียังที่จำเป็นในการเรียน

แม่กะมีหลานอยู่กะเป็นลูกน้องชายชื่อนายนิยมเขากะไปเอาเมียอยู่จังหวัดสุรินทร์เมียพี่กะชื่อนางวล กะมาอยู่มาเรียนหนังสืออยู่โรงเรียนบ้านขวาว อยู่ชั้น ม.5 นางสาวราตรี อายุ 17 ปีเพิ่งมาได้ 2 ปีนี้แหละสาเหตุที่เขาส่งมาเรียนทางนี้กะยังอยู่ทางพุนมันเป็นโรงเรียนในเมืองการไปมามันใช้จ่ายหลายเขากะเลยส่งมานี้แล้วกะหมู่หลายติดหมู่หลาย พ่อแม่เขามาฝากให้เรียนพ่อแม่เขากะส่งกันเองแบบว่าเงินใช้จ่ายในการเรียนพ่อแม่เขาให้มา ส่วนอาหารการกินแม่สิเป็นคนซื้อให้กินมื่อหนึ่งกะตกอยู่ประมาณ 70-80 บาทแล้วกะให้ที่อยู่อาศัยแต่ว่าพ่อแม่เขากะให้เงินมาให้แม่เป็นคนเก็บไว้ให้แล้วให้เขามื่อละ 20-30 บาท เพราะว่ามันอยู่โรงเรียนใกล้บ้าน พ่อแม่เขากะส่งมาให้เดือนละ 500 บาท การไปโรงเรียนเขากะขี่จักรยานไปเรียน ถ้ามันบ่พอมันขาดเงินกะได้ให้เขาอยู่เทื่อละ 100-50-20 บาท แล้วแต่เขามีกิจกรรมเพราะว่าถ้าทางโรงเรียนเขาแจ้งมาแบบว่าเขาเข้าค่ายพักแรม หรือไปทัศนศึกษาแบบว่าโรงเรียนเขาส่งไปแบบว่าเงินพ่อแม่เขาบ่พอกะต้องให้เขาเพราะว่าขาดเงินแม่กะเอาเงินให้ถ้าครูเรียกเอาเทื่อละ 100-200 บาท

การอยู่การกินส่วนมากกะซื้อกินอยู่บ้านค้าอยู่บ้านกะกินกับลูกกับร้านนั้นแหละคาบได้กะดาย กะมีตั้งแต่เงินแม่นั้นแหละเป็นคนซื้อส่วนมากที่กินกะเป็น ปู ปลา นั้นแหละมาเอ็ดกับข้าวสุกกันกินกะบ่ได้ไปหาмаากินดอก ถ้าพ่อเห็นปมาจากกรุงเทพฯแล้วเห็นกะสิไปหา ปลาอยู่นาซี นำแม่นำหยังนี้แหละมากิน ถ้าพ่อเห็นบ่อยู่เห็นไปทำงานแล้วอยู่บ้านกะมีตั้งแต่ได้ซื้อกินอย่างเดียวเลยกะเป็นจั่งสิมาตลอดได้ 24-25 กว่าปีแล้วตั้งแต่ลูกบ่ทันได้เกิด

รายได้ทุกมื่อพ่อแม่ส่งมาให้แม่คิดแล้ว รายได้มื่อหนึ่งกะ 100 กว่าบาท เดือนละ 4,000-5,000 บาทเห็นกะส่งมาให้แม่ทุกอาทิตย์ ละ 1,000-2,000 บาท รายได้ปีประมาณ 60,000 บาทเห็นกะฝากมานำหมีรถบัสเห็นไปเล่นน้ำกันอยู่กรุงเทพฯกะฝากมานำ นาย นิยม อาทิตย์ตั้ง คนบ้านสะท้อนนี้แหละเห็นมีรถบัสเห็นไปเข้าไปเียนกับ วันอาทิตย์เขาลง วันจันทร์ยามมื่อแลงเขากะมาวัน

อึ้งการเขาจะมาเขามาขออดเขาจะเอามาให้ เพิ่นกะแล่นรถบ้านเฮากรุงเทพฯ กะบ้านสะทอน-
กรุงเทพฯ ส่วนค่าเข้าบ้านเพิ่นกะคิดเป็นรายหัวละ 300 บาทแบบว่าบ้านหลังนั้นคนขับรถเขาเหมา
เอาเหมิตเลยกะเลยมาออกเงินหารกันเสียไปให้เพิ่น บาทนี้ลูกชายไปอยู่น่ากะเสีย 300 บาท คือกัน
บ่ว่าใหม่ว่าเก่าค่าน้ำค่าไฟบได้เสียคิดรวมกันเหมิตเลย 300 บาทต่อเดือน

การทำนาแม่กะบได้ดีดอกเพราะว่าน้ามั่นหน้อย นาที่เฮ็ดกินข้าวได้ผลมันมีอยู่ 5 ไร่ นาที่
เฮ็ดแล้วบได้ผลกะ 15 ไร่ รวมทั้งเหมิตกะ 20 ไร่ที่สาเหตุบได้ผลกะน้ามั่นท่อมกะท่อมมา 3-4 ปีแล้ว
แม่กะเลยเฮ็ดหม่อมมันท่อมไปเช่านาผู้อื่นเฮ็ดอีก 9 ไร่เป็นที่เฮ็ดอยู่เดี๋ยวนี 14 ไร่ของเจ้าของ 5 ไร่ที่
น้ำบท่วมนาที่ 5 ไร่มันอยู่คนละหม่อมกับหม่อม 15 ไร่มันเลยบท่วม แม่ไปเช่าเขาแบบว่าแบ่งครึ่งกัน
เจ้าของนาเอาส่วนหนึ่งเขาเอาส่วนหนึ่ง สมมุติว่าได้ 100 กะสอบกะได้ผู้ละ 50 กะสอบแม่กะฟั่งเช่า
เฮ็ดปีนี้หละ แม่กะเคยเช่าคนเคยอยู่ 2 เทีย เทียแรกเฮ็ดนาเจ้าหนึ่งกะเฮ็ดดนาพ่อใหญ่ธานี เพิ่นว่านา
เพิ่นหลายเพิ่นกะเลยให้เฮ็ด ข้าวกำลังงามใส่ปุ๋ย น้ามั่นท่อมแซ่เป็นเดือนมันกะเลยตายบได้จักตัน นา
เพิ่นกะมีอยู่ 5-6 ไร่นี้หละบาทนี้กะเลยลองไปเฮ็ดนาแม่ใหญ่อันหนึ่งอีกแม่ยสลาวเป็นแม่ค้ำลาวบเฮ็ด
นา คั้นเฮ็ดกะพากันเฮ็ดกับลูกกะได้ผลอยู่กะเลยแบ่งข้าวเอาไปขายเอาเงินเจ้านี้กะเฮ็ด 9 ไร่ นามแม่ที่
น้ำท่วม 15 ไร่แม่กะแก้ปัญหาไปเฮ็ดนาบึงแต่กะปกล้าเฮ็ดหลายเพราะว่ายานน้ำบพอกะเฮ็ดแค่ 10
ไร่นาจังแม่กะฟั่งเริ่มเฮ็ดปีนี้หละเพิ่นว่าได้ดีแม่กะเลยลองเฮ็ด เพิ่นว่าได้ผลดีราคาดีได้ 4 -5
บาท กะลองเฮ็ดน้ำเพิ่นน้ามั่นพัดแพงสบน้ำจั่งสิกะเสียน้ามั่นหลาย

นาปีที่แม่เฮ็ดกะปลูกข้าวเหนียว กข.6 4ไร่ ส่วนที่เหลือกะใส่ข้าวเจ้ามะลิเหมิตข้าวเหนียว
กะเอาไว้กินส่วนข้าวเจ้าขาย ข้าวเหนียวปีนี้จะได้ผู้ละ 12 กะสอบนอกนั้นเป็นข้าวเจ้าเหมิตกะได้
ข้าวเจ้า 2 ตันพอติกะแบ่งกันผู้ละตันแม่กะเอาไปขายได้เงิน 9,800 กว่าบาท กะบั่นหักต้นทุน
หยั่งมันกะมีจ้างเกี่ยว จ้างดำ จ้างไถ ซื้อปุ๋ย ซื้อน้ามั่น มันกะรวมกันเลยทั้งแรงเจ้าของกะบได้คิด
ดอกแรงเจ้าของ จ้างเกี่ยว กะมีผู้ละ 120 บาทแม่กะจ้างคนไปชอยอยู่ 5 คนกะดำ 4 มื่อแล้วนา 5 ไร่
แม่กะจ้างเกี่ยวอีก 900 บาทกะจ้างมีผู้ละ 100 บาทกะจ้างเกี่ยวก่อนหมู่กะเลยได้ถีกก่อนหมู่กะจ้าง
เกี่ยว 5 คนคือเก่าเจ้าของกะเกี่ยวนำลูกกะชอยนำลูกผู้ใหญ่ันหละชอยส่วนลูกผู้น้อยบั่นได้ชอย
ดอกค่าไปโรงเรียน บาทนี้แม่กะลองเฮ็ดนาบึงเบ้งปีนี้ ตั้งแต่ก็กะบได้เฮ็ดมีตั้งแต่ไปวานนาปีมันกะ
ท่อม พอกะรู้ว่ามันน้ำท่วมกะเลยบเฮ็ดเขาเฮ็ด แม่กะเลยเฮ็ดนาบึงเดี๋ยวนี 10 ไร่แม่กะปลูกข้าว
กข.23 ข้าวเจ้ามะลิตันหละกะฟั่งเฮ็ดปีนี้จะบรู้ว่าสิได้ผลบแม่กะลองเสียงเบ้งมันสิขึ้นราคาบหรือลด
แม่กะบรูสิถีกหรือแพงแม่กะบรู

สาเหตุที่เช่านาเพิ่นกะย่อนว่านาเพิ่นบท่วมเพิ่นกะมาบว่าเจ้าเฮ็ดนาชอยบเพราะว่านาชอย
น้ำบท่วมได้ แล้วเจ้าของกะมีรถไถนากะซื้อใหม่กะซื้อผ่านสหกรณ์นี้หละ แม่กะอยากหาเงินชอย
เหลือให้มันจวบนี้เร็วๆกะเลยไปเช่านาผู้อื่น เฮ็ดดขายเขาจะเอาเงิน 5,800 บาทเพราะว่ามันได้ 1
ตันเขาจะเอาเป็นเงินบเอาข้าวแม่กะเลยเอาเงินให้เพิ่น รถไถแม่กะซื้อได้ 1 ปีแล้ว

ช่วงที่น้ำท่วมมาแม่ข้าวกะกำลังงามๆแม่กะใส่ปุ๋ยใหม่ น้ำแก่งมันกะไหลอาบถนนลาดยาง มันกะท่วมโดนมันกะเลยเหมิตเลย สาเหตุที่มันท่วมกะย่อนน้ำมันหลายเขามีกะกักเอ็ดฝายอยู่อย่าง ปลาคุณเป็นหมองปิดเปิดน้ำแล้วน้ำทาง จังหวัดกาฬสินธุ์กะมาหลายแล้วทางขอนแก่นกะมาหลาย มาโฮมกันจนท่วมเอ่อเอ็ดให้ไร่นาคันเสียหายเท่าทุกมือนี่มา 3-4 ปีแล้ว การลงทุนเอ็ดนาบแม่้น หย่อยๆแต่จั่งปี่นี้แม่กะลงทุนไปเกือบหมื่นขายข้าวได้กะปมีกำไรดอกมีตั้งแต่อยู่ทุนเพราะว่าได้ลงทุน หลาย จ้างดำจ้างเกี่ยวมันกะแพงค่าอยู่ค่ากินอีกแม่กะจ้างคนบ้านเดียวกันนี้หละมาเอ็ดชอย สาเหตุ ที่จ้างคนมาเอ็ดชอยกะย่อนอยากแล้วอยากไปหาเงินเอ็ดทางอื่น กะเลยไปหาเอ็ดคนทางอื่นมา เอ็ดชอยแม่กะไปหาจ้างมาแม่กะไปบอกว่าแม่สิदानาเด้อไปดำนาชอยบ่ ถ้ามีคนว่างเขากะไป

การเลือกคนของแม่กะบอกได้เบิ่งได้เลือกดอก ว่าตั้งแต่ผู้ใดสามารถเอ็ดงานได้แม่จ้างโลด ส่วนมากที่จ้างกะพวกที่เอ็ดนานั้นหละส่วนมากกะอยู่ใกล้ๆกันนี้หละ กะมีชื่อวานางอุไรวรรณ แม่ ใหญ่แสง

การชอยเหลือกันกะมีการเปลี่ยนแปลงอยู่เพราะว่าตั้งแต่สมัยแม่เป็นเด็กน้อย 30-40 ปีนี้ หละการชอยเหลือกันสิดีเพราะว่าต้องแต่ก็มันสิเป็นระบบอาศัยกัน เพราะว่าตั้งแต่ก็มันบ่ชอยมี เครื่องผ่อนแรงหลายมีตั้งแต่ จั้ว ควายที่เอ็ดไถนาชอย แล้วกะเอ็ดนวนไถบ้านไปเอ็ดชอยตั้งแต่ก็เขา เอ็ดการลงแขกเกี่ยวข้าวกะไปชอยกันแบบบ่ได้จั่งมีตั้งแต่เลี้ยงข้าวแล้วกะแล้วพอสอดนาผู้ใดกะ ไปชอยกันรุม 3-4 มื้อกะแล้ว แต่เดี๋ยวนีมันบ่มีแล้วมีตั้งแต่ได้จ้างสาเหตุที่ว่ามันกะย่อนการอยู่การกิน มันหากินหยากลำบากมันกะเลยต้องดิ้นรนในการทำมาหากินหาใส่ครอบครัวถ้าบ่แม่นญาติพี่น้องอื หลีเขากะเลยสิบชอยดอกมีตั้งแต่เอาเงินเป็นค่าจ้างเลยอย่างอื่นจั่งว่ากันเพราะว่าต้องหาใส่ครอบครัวงานชอยเหลือกันสิเปลี่ยนไปเลยมันกะไปตามยุคสมัยมันนั้นหละกะเป็นจั่งสิมาเป็น 30-40 ปีแล้ว ที่แม่เห็นมันเปลี่ยนแปลง

การให้ความชอยเรื่องเหลือทุกอย่างบ่ว่าสิเป็นข้าวของ เงินทองกะบ่คือเก๋าดอก เพราะว่าข้า เจ้าพื้นกะทำมาหากินเนาะพื้นกะคิดว่ไปหาเงินกะต้องได้ค่ากับข้าวกับน้ำ เดี๋ยวนีมันค่าใช้จ่ายสูง ครอบครัวแต่ละคนกะต้องดิ้นหาใส่ครอบครัวเจ้าของ ถ้าสิไปชอยผู้อื่นมาบ้านกะปมีเงินชื้อนั้นชื้อนี้ กะต้องเกิดการด่ากันระหว่างผัวเมีย ส่วนการหยิบยืมเงินทองกะอยากยืมกันหยากอยู่ ถ้าแม่บ่มีเงิน มาแม่กะไปไฟแนนซ์ ดอกเบี้ยร้อยละ 5 บาท ตั้งแต่สมัยแต่ก่อนยืมกัน 5-10 บาท 100-200 บาทกะ ยืมกันได้อยู่ส่วนมากกะยืมบ้านใกล้ๆรู้จักชักแค้นกันให้กันชื้อๆกะได้อยู่ส่วนมากที่ไปยืมกะมีพี่น้องใกล้ๆกันที่ไปยืมกะมี แม่สินี้แหล่วพื้นเป็นคนมีพอใช้ตั้งแต่ก็การยืมกะปมีดอกเด้ แต่เดี๋ยวนีบ่ ได้แหล่วเพราะว่าข้าเจ้าพื้นกะยืมคือกันเพราะว่าพื้นกะว่าพื้นยืมเงิน ชกส. ยืมเงินล้านมาสิมาให้ พรบมีดอกบ่ได้เขากะยืมเงินดอกมาคือกัน ชอยกะยืมเจ้ากะยืมต่างคนต่างเป็นหนี้คน กะบ่ให้กันยืม เพราะว่ต่างคนต่างเป็นหนี้กะเป็นจั่งสิมาแม่กะว่เป็นจั่งสิมาไวๆนี้หละว่าง 2-3 ปีนี้หละ

ส่วนการชอยเหลือกันการเล่ากันมาชอยกันคั้นเป็นการเป็นงานกะชอยกันคืออยู่ กะมีวานบวช งานแต่งงาน บุญกฐิน กะชอยกันคืออยู่กะชอยทั้งเงิน ชอยทั้งแรงกะชอยเอ็ดอยู่เอ็ดกิน ฆ่าหมู ฆ่าจัว

กะเห็ดชอยกัน กะเป็นแม่ครัวพ่อครัวนั้นแหละ กะมาชอยกันเหม็ดบ้านกะมีถ้าไปเอ็นเล้ากะมาเหม็ด ถ้าเป็นงานจั่งสิกะมาชอยกันตีบแตกต่างจากอดีตดอกถ้าเป็นงานบุญกะชอยกันได้เงิน 2-3 หมื่นพุ้นแหละแต่ละปีแต่ถ้าเป็นเรื่องแซกข้าวกะปมิดอกมันเหม็ดแล้วมีตั้งแต่จ้งแล้ว

ที่ดินที่นาพ่อแม่กะแบ่งให้นั้นแหละกะเป็นพ่อแม่ทางผัวนั้นแหละพื้นแบ่งให้ พื้นกะชื่อว่าพ่อสวน แม่ใหญ่ใหม่ พื้นแบ่งให้ลูกชายพื้น พื้นกะแบ่งมาให้ตั้งแต่ พ.ศ.2517 พุ้นแหละ ประมาณ 30 ปีแล้วเฮกะเห็ดนาจั่งสิมาเรื่อยๆน้ำกะท่วมมาทุกปีเลยตั้งแต่ได้นามาเลยแต่ว่าท่วมคราวเดียวกะลดแค่ 3-4 ปีนี้แหละปลดจกเทื่อ

บ้านที่อยู่อาศัยกะได้มากะสมัยนั้นกะซื้อเอาเหาะแม่กะนี้แหละเป็นคนซื้อกะซื้อในราคา 1,000 บาท กะเงินเก็บไว้ตั้งแต่เป็นสาวไปเป็นคนใช้เลี้ยงเด็กน้อยให้พื้น ส่วนบ้านแต่งงานแล้วแม่จั่งมาสร้างกะสร้างมาได้ 25 ปีแล้วประมาณ พ.ศ.2519 แม่กะมาสร้างบ้าน พ.ศ.2527 จนเป็นบ้านหลังนี้ที่แรกกะได้แต่ข้างบนสะก่อน แต่มาจั่งได้เฮ็ดข้างล่างจนเฮ็ดแล้วเหม็ดหลังประมาณ พ.ศ.2530 กะจ้งข้างมาเฮ็ดกะจ้งนำบ้านนี้แหละกะจ้งเหม็ดรวมแล้วกะประมาณ แสนกว่าบ้านอยู่

อาชีพที่สร้างรายได้ดีที่สุดแม่กะว่าอาชีพเย็บผ้าเพราะว่ามันเป็นอาชีพที่หาเงินได้ง่ายเพราะว่าอาทิตย์หนึ่งถ้าเย็บได้ 100 โด ถ้าโตะละ 10 บาทกะได้ออยู่ 1,000 บาท แม่กะเห็นแม่สินีแล้วพื้นเย็บผ้าแล้วรายได้ดีแม่กะเห็นพื้นเฮ็ดมาได้ 4-5 ปีแล้วสัตว์ที่เลี้ยงเดียนั้นแม่กะเลี้ยงตั้งแต่หมู 1 โด กะเลี้ยงไว้ขายนั้นแหละกะเลี้ยงมาเรื่อยๆเทื่อละโตะ2โตะ กะเลี้ยงมาได้ 7-8 ปีแล้ว

อาชีพที่แย่ที่สุดในท้องถิ่นแม่กะว่าเป็นอาชีพเลี้ยงหมูเพราะว่ามันบ่ออกแม่แฝลูกเพราะว่าเลี้ยงแค่โตะ 2 โตะ กะเลี้ยงเหม็ด 14,000 บาทค่าเลี้ยงพอมายาขายกะได้แค่ 8,000 บาทมันกะขาดทุนแม่กะเลี้ยงไว้บ่ได้อเอาไปหับเลี้ยงไว้มันกะกินเฮาชื่อๆหมูแม่กะเลี้ยงมาตั้งแต่ พ.ศ.2525 แม่เลี้ยงเบ็งแล้วมันบ่เข้าทำราคามันกะบ่ดีขายขาดทุนแม่กะเลี้ยงเบ็งอยู่ปีเดียวแม่กะเลยเฮาเลี้ยง เพราะว่าอาหารกับหัวอาหารมันแพง ส่วนราคากะถูกกิโลกกรัมละ 18-19 บาทมันกะเลยไปบ่รอด

เงินมันกะสำคัญเหาะถ้าบ่มีเงินกะเห็ดอียังบ่ได้ ถ้ามีเงินมันกะอยากรลงทุนเฮ็ดนั้นเฮ็ดนี้ไปแม่กะอยากค้าขาย ขายเกี้ยวเดียว ขายแล้วมันบ่มีกำไรกะเลยเลิกไป ถ้าบ่มีเงินกะอยู่บ่ได้เด่ทุกมือนี กะให้ลูกให้ผัวไปหาจั่งสิแล้ว เพราะว่ามันกะต้องกินต้องใช้ทุกมือนีเงินเวลาไปซื้อข้าวกับน้ำกะต้องมีเงินเขาจั่งสิให้เฮา ถ้าบ่มีเงินกะบ่ได้อดอกที่ซื้อทุกมือนีกะมีแป็บ ยาสิฟัน ยาสระผม สบู่ น้ำปลา ผงชูรส แป้ง ครีมนวดไปจั่งสันแหละที่ได้ซื้อ บ่มีเงินมันกะอยู่บ่ได้แล้วทุกมือนีแม่กะคิดว่าเงินสำคัญตั้งแต่แม่แต่งงานมีครอบครัวได้รับผิตชอบเองมา 25 ปีแล้ว

เป้าหมายในการใช้เงินแม่กะใช้ซื้ออยู่ซื้อกินภายในครอบครัวแล้วกะให้ลูกไปโรงเรียน ถ้ามันเหลือจากนั้นแม่กะสิเก็บไว้ฝากธนาคาร เผื่อยามเจ็บเป็นเย็นอุ่นสิได้อออกมาใช้เวลาเดือดร้อน จ้งค่าเทอมลูก แต่ละปีกะได้เสียหลายพันแม่ต้องหาให้มันทันบ่ให้เดือดร้อน แม่ได้เงินมาแม่กะต้องประหยัดที่สุดในการใช้จ่ายเพื่อให้ลูกมีเงินไปเล่าเรียนได้เป็นเจ้าเป็นนายได้ทำงานดี ญบ่ต้องมาลำบากคือจ้งพอกับแม่ทุกมือนี

การเลือกสวมใส่เสื้อผ้าแม่กะซื้อตามคุณภาพเพราะถ้าซื้อแล้วมันกะใส่ได้ทนทาน แล้วราคาต้องแพงปานใด มันกะแตกต่างจากอดีตอยู่เพราะว่าเป็นสาวแม่กะแต่งโตเนาะกะต้องได้ซื้อเสื้อผ้าหลายอยู่ แต่ทุกมือนี้อีกมีเต้าแล้วแม่กะซื้อพอใช้ได้ เพราะว่าต้องเหลือเงินไว้ให้ลูกไปเรียนหนังสือเพราะว่าลูกกำลังเรียนแล้วเสื้อผ้าส่วนมากแม่กะเป็นคนซื้อให้พอกับลูก เพราะว่าเพิ่งเลือกซื้อเสื้อผ้าบ๊วยเป็นแม่กะซื้อให้ตั้งแต่พดแต่งงานกันมาได้ 25 ปีแล้ว

เฟอร์นิเจอร์อยู่บ้านกะมีตั้งแต่ โทรทัศน์ รถมอเตอร์ไซด์ ตู้เย็น รถไถนา ของพวกนี้แม่กะกับพ่อกะเป็นคนหาทำกัน ส่วนมากกะซื้อเป็นพ่อหานั้นหละมาจากการขับรถสามล้อ โทรทัศน์แม่กะซื้อมาได้ 4-5 ปีแล้วราคาประมาณ 7,000 กว่าบาท ส่วนตู้เย็นกะซื้อมาได้เกือบ 10 ปีแล้วซื้อได้ในราคา 8,000 บาท ส่วนรถไถนากะซื้อมาหว่านปลูกภายในราคา 60,000 บาทเป็นเงินผ่อนส่งเพิ่นแล้วกะรถมอเตอร์ไซด์กะซื้อมาได้เกือบ 10 ปีคือกันซื้อได้ในราคา 50,000 กว่าบาท

โตบงบอกความรำรวยในครอบครัวแม่กะว่าต้องมีเงินทองหลายๆ บ่เป็นหนี้คนแล้วกะต้องมีคนนับหน้าถือตา มีบ้านช่องหลังงาม เพราะว่าทุกมือนี้นั้นเป็นจั่งสันที่แม่เห็นคนที่เขาความมั่งคั่งในหมู่บ้านอยู่ในบ้านกะหลายอยู่ เพราะคนทุกมือนี้นี้ถ้ามีเงินถ้าบ่มีเงินทองเขาจะบ่อยากนับหน้าถือตาไปใส่มาใส่คนกะบ่อยากเอิ้นเพราะว่ายานไปอยู่กินน้ามันกะรู้สึกว่ามันเป็นมาได้ 6-7 ปีนี้หละที่มันเปลี่ยนแปลง

งานที่เอ็ดแล้วสบายใจกะมีตั้งแต่งานทำนานั้นหละเพราะว่าเอ็ดแล้วมันได้ขายเอาทุนคืนแล้วกะมีกำไร แต่ว่าสบายใจกะย่อนว่าน้ามันท่วมถ้าน้ำบ่ท่วมมันกะสิดีอยู่เพราะว่าข้าวกะสิดีกินได้ขายบ่เดือดร้อนคือจั่งทุกมือนี้นี้ทุกมือนี้นั้นกะลำบากกะย่อนน้ามันท่วมเอ็ดให้ชาวนาอืด ๆ หยาก ๆ ถ้าน้ำบ่ท่วมมันกะคือสิดีพวกชาวนากะสิดีจักหน่อยอยู่

กรมพัฒนาการเกษตรกะได้มาชอยอยู่กะมาแจกพันธุ์ข้าวปลูกจั่งแม่อยู่บ้านกะได้พันธุ์ข้าวปลูกได้ 1 กะสอบแล้วเพิ่นกะมาแจกข้าวสารอาหารแห้งกะมี พวกปลากระป๋อง ม้ามา น้ำปลา น้ำมันพืช แล้วกะพันธุ์ไม้กะมาแจก 3 ปีแล้วตั้งแต่พดน้ำท่วมกะได้อยู่มาชอยเวลาเขาเดือดร้อนเอ็ดให้ชาวบ้านพอได้ประทังความอดหยากไปมื่อ ๆ กะได้อยู่

กองทุนหมู่บ้านกะมีความหมายต่อครอบครัวอยู่เพราะว่าแม่กะได้ยืมเงินกองทุนหมู่บ้านได้ 10,000 บาทแม่กะเอาลงทุนในการทำนาบั้งกะฟุ้งยืมปีนี้หละเพราะว่าเขาฟุ้งมีมาให้ยืมกะได้อยู่เพราะว่าดอกเบี้ยมันต่ำบ่คือไปยืมอย่างอื่นมันดอกเบี้ยแพง แม่กะบ่ทันได้ใช้คืนดอกอีกจักหน่อยกะจั่งสิดีได้ใช้คืนเพิ่นเดือนพฤษภาคม นี้หละกำหนดแม่ได้ใช้คืน

กะอยากให้เพิ่นมาชอยในเรื่องด้านความเป็นอยู่เพราะว่าชาวนาจ้างหมู่แม่กะมีปัญหาเรื่องน้ำท่วม เพราะว่าน้ำกะท่วมมา 3 ปีแล้วแม่กะประสบปัญหาข้าวบ่ได้ตามเป้าหมายเพราะว่าทำน้ามันกะต้องลงทุนหลายอย่างไหนซื้อน้ำมัน ซื้อปุ๋ย จ้างดำ กะเหมิดหลายอยู่ถ้าน้ำท่วมแล้วข้าวบ่ได้กินกะอบากให้เพิ่นหาอาชีพให้คือหาอียังกะได้ที่มันสร้างรายได้ให้ชาวบ้านมีเงินพอได้อยู่ได้กิน เป็นการ

สร้างรายได้หาเงินเข้าครอบครัวต้องอพยพไปทำงานต่างจังหวัดเพราะว่าคนกะไปทำงานต่างจังหวัดหลายกะเป็นจิ้งจิวมาตลอดเพราะว่าอยู่บ้านบ่มีงานทำต้องไปทำงานหม่องอื่นไกลลูกไกลเมีย

แม่กะบ่อยากถ่ายทอดให้ดอกอาชีพร้านาแต่ว่ากะได้ให้ลูกเฮ็ดชอยอยู่เพราะว่าอยู่บ้านแรงงานกะบ่พอเพียงแล้วกะเลยต้องให้ลูกมาเฮ็ดชอย แม่กะเลยให้ลูกเรียนสูงๆหวังให้เขาได้ทำงานดีๆ บ่ต้องมาลำบากคือแม่เฮ็ดนามันกะลำบากตากแดดตากลม บ่ได้อยู่ได้เขา แม่กะพยายามส่งให้เขามีความร่ำรวยๆเพื่อข้างหน้าจะได้มีอนาคตที่ดีแม่กะคิดจิ้งจิวมาได้ 20 กว่าปีแล้วตั้งแต่ลูกเกิดขึ้นมา

ปัญหาในชีวิตประจำวันของแม่กะขาดแคลนเงินทอง เพราะว่าต้องใช้จ่ายในครอบครัวแล้วกะต้องส่งให้ลูกไปโรงเรียน มันกะเลยเหม็ดหลาย แล้วเงินพ่อกะหาบ่ทันบางเดือนมันกะเลยมีปัญหาแม่กะหาหีบยืมพอได้ให้ลูกได้ไปโรงเรียน เพราะว่าอยากให้เขาเรียนจบเร็วๆกะสิได้มีงานดีๆทำให้พ่อแม่ได้อาศัยยามเจ็บไข้ได้ป่วยแม่กะมีปัญหาขาดแคลนมาได้ 3-4 ปีนี้แหละตั้งแต่พ่อดีน้ำท่วมมานี้แหละ

แม่กะวางแผนการให้ลูกอยู่เพราะว่าอยากให้ลูกสบายแม่กะวางแผนอยากให้เขาได้รับราชการ เป็นเจ้าเป็นนายให้พ่อแม่อาศัยยามแก่เฒ่า เพราะว่าเลี้ยงมากะอยากพึ่งพาถือกันแต่ว่าเขาสิเป็นคือเฮ็ดตั้งแต่ไว้บ่ เพราะว่างานทุกมือนั้นมันหาจากจิ้งจิวผู้ใหญ่มอบมาแล้วกะยังบ่ทันได้งานทำอยู่เดี๋ยวนี๋กะกำลังหา ไปหาสมัครแถวกรุงเทพฯกะบ่ทันได้แม่กะบ่ให้เขาช่ยหาไปเรื่อยๆเพราะว่างานดีๆคนกะต้องการหลาย

สาเหตุที่คนไปทำงานต่างจังหวัดกะย้อนอยู่บ้านเฮาบ่มีงานทำหลังจากทำมาแล้ว กะบ่มีงานทำชาวบ้านกะเลยต้องพากันไปทำงานทางอื่นเพื่อที่ตองหาอยู่หากินใส่ครอบครัว ถ้าหากกะบ่มีเงินสิมาอยู่มากินเพราะว่าทุกมือนั้นมันได้ใช้จ่ายหลายค่าครองชีพมันสูงแล้วอียังมันกะแพง ถ้าหากกะต้องอยู่กินอย่างอดๆยาก ส่วนมากที่ชาวบ้านที่ ไปกะมักสิไปทำงานกรุงเทพฯเพราะว่ามีญาติพี่น้องแล้วกะพากันเฮ็ดนำส่วนมากกะสิเฮ็ดงานโรงงาน กับขับแท็กซี่ที่ไปอยู่บ้านเฮากะเป็นจิ้งจิวตลอดเป็น 70-80 ปีแล้วที่มีการอพยพไปทำงานต่างจังหวัด

แม่มีปัญหาเดือดร้อนส่วนมากกะสิเป็นเรื่องเงินทองเพราะว่าตื่นเช้าขึ้นมากะต้องใช้จ่ายเลยบางเดือนมันกะขาดเงิน แม่กะปรึกษาพ่อเพราะว่าพ่อเป็นหัวหน้าครอบครัวโทรบอกวาเงินขาดเงินให้หาเงินมาชอยแนะ เรื่องอื่นกะบ่ช่ยมีดอกเพราะว่าแม่บ่ช่ยมีเรื่องกับคนดอกเพราะว่าเข้าได้กับคนทุกคน มันเดือดร้อนเพราะว่าลูกกำลังเรียนมันเลยมีปัญหาตู่กะเป็นจิ้งจิวมาได้ 3-4 กว่าปีแล้ว

การส่งข่าวสารของแม่ตั้งแต่ที่ข้างพ่อไปทำงานกรุงเทพฯกะที่ตั้งแต่เขียนจดหมาย กับส่งข่าวผ่านที่ที่ไปมา แต่เดี๋ยวนี๋กะติดต่อทางโทรศัพท์เพราะว่ามันสะดวกแล้วกะรวดเร็ว ถ้ามีปัญหาเดือดร้อนหรือคิดชอดกันกะสิโทรมาหา เดือนหนึ่งกะโทรมาประมาณ 3-4 เทื่อกะถามข่าวคราวสารทุกข์ดิบกันนี้แหละติดต่อกันเป็นส่วนมาก

การทำงานทุกมือนี๋แม่กะว่าต้องขยันทำงานบ่เกียจงานเพราะงานทุกมือนี๋ถ้าบ่มีความขยันกะบ่ประสบความสำเร็จในการทำงาน แล้วกะต้องมีความรู้ความสามารถเพราะการทำงานทุกมือนี๋

ต้องมีความรู้มีฝีมือในการทำงาน ถ้าไม่มีฝีมือเขาจะไม่อยากรับเข้าทำงานเพราะว่าหยานเขาเอ็ดงานให้กะปได้ตั้งแต่ก็กะเป็นคักปานนี้จบแค่ ม.6 กะได้รับราชการได้ทำงานดีแล้ว แต่ทุกมือนี้นจบปริญญาแล้วยังไปได้ทำงานอยู่มันกะเปลี่ยนแปลงมาได้ 20 ปีแล้วที่แม่เห็น

เรื่องที่เพื่อนบ้านควรให้การดูแลช่วยเหลือกันในทุกเรื่องที่ส่วนมากกะสิเป็นเรื่องขอยเรื่องแรงงาน ในการดูแลกัน เช่น ขอยดูแลบ้านช่องยามเขาไปอยู่บ้านไปทำธุระข้างนอกแล้วกะได้ฝากไว้เป็นหูเป็นตาให้ แล้วกะเรื่องแรงงานกะอยากให้ขอยกันจ้งงานอิหยังที่มันหนักบ่สามารถเอ็ดเองผู้เดียวได้กะต้องอาศัยบ้านเมืองเพิ่นมาขอยเอ็ดเพราะประมาณ 30 กว่าปีแล้วการขอยเหลือกันตั้งแต่ก็มันดีแต่ทุกมือนี้นมันบ่มีแล้วอยากลืมนไปเหม็ดเลยถ้าขอยกะต้องมีเงินเข้ามาเกี่ยวเป็นการว่าจ้ง

นางสาวริกา ชุมชุม อายุ 28 ปี อาชีพเย็บผ้าทำงานต่างประเทศได้หวันและสวิสเซอร์แลนด์ วันที่สัมภาษณ์ 7 มกราคม 2546 ที่บ้านเลขที่ 25ม.4 บ้านทรายมูล ตำบลบ้านขาว อ.เสลภูมิ จ.ร้อยเอ็ด

อาชีพเย็บผ้าแล้วกะทำนานาจะเย็บผ้ามาได้ 8-9 ปี กะไปเย็บผ้าอยู่จังหวัดชลบุรี ตั้งแต่ พ.ศ.2535 กะไปทำงานอยู่พุ้นกะบ่ทันมีครอบครัวไปอยู่ผู้เดียว ส่วนพ่อแม่กะอยู่บ้าน การเย็บผ้ากะมีพื้นฐานกะไปหัดกับพี่สาวเพิ่นเอาไปอยู่น่า 1 ปี พี่สาวกะชื่อวารจนา ชุมชุม เพิ่นกะไปเย็บน่านายจ้งอยู่ร้านเฟร็ด จังหวัดชลบุรี เขากะเลยพาไปฝึกตอนแรกๆเลยฝึกอยู่บ้านนาทม อำเภอมือง จังหวัดเสลภูมิ กะใช้เวลาฝึก 1 ปีเต็มๆกะฝึกหัดเย็บกะเป่า หัดเย็บผ้า หัดเย็บเส้นตรงเส้นซด กะเรียนมาเรื่อยๆคือ ก. ไก่ ข. ไช นี่หละ ปีหนึ่งกะพอเอ็ดเป็นจ้งตอนนั้นกะเย็บกางเกงโตหนึ่ง 70 บาท พอไปขายทางร้านกะขายโตะ 200 บาท เขากะได้เงินแค่ 70 บาทเป็นรายได้ของเขาดอนอยู่ชลบุรี กะกินอยู่น่าเขากะอยู่กับนายจ้งชื่อว่าทอปแฟชั่น ร้านทอปเป็นร้านใหม่หลังจากไปหัดอยู่ร้านเฟร็ด กะเลยมาอยู่ร้านทอปปีต่อมา กะพี่สาวนั้นหละเป็นคนแนะนำให้รู้จัก สาเหตุที่ได้ไปที่แรกกะพี่เขยไปทำงานอยู่ชลบุรี ก่อนชื่อนายเกรียงไกร อวนศรีเมือง เพิ่นกะเป็นคนแนะนำแต่ว่าพี่สาวเป็นคนฝากให้ เพิ่นกะบอกว่าน้องสาวสามารถเอ็ดงานได้สำนั้นสำนั้นสามารถเอ็ดงานให้เขาได้บ่ กะเอ็ดงานอยู่ร้านทอป 2 ปี ร้านทอปแฟชั่นกะอยู่ถนนแจ้งสนิทอยู่ชลบุรี แล้วกะย้ายมาอีกร้านหนึ่งอยู่ชลบุรีคือกันกะอยู่ในขอยเดียวกันแต่ว่าอยู่คนละร้าน แปะเหลา กะเอ็ด 1 ปีแล้วกะออกไปเอ็ดอยู่ร้านเรต้า 1 ปี แล้วกับมาร้านทอปอีกหนึ่งปี แล้วกะไปอยู่ร้านเรต้าอีก 3 ปีที่ไปอยู่ชลบุรีกะไปเป็นช่างพวกเย็บเสื้อผ้าจ้งสิหละ กะได้ค่าจ้างเป็นรายโตะเริ่มจากชิ้นแรกไปฮอดชิ้นสุดท้ายเขาคิดเป็นโตะ สาเหตุที่ออกตู่กะย่อนอยากไปหาประสบการณ์แล้วกะจ้งสิได้เงินเพิ่มขึ้นอีก เขากะรู้ยู่่ว่าประสบการณ์เขามีแต่ว่าแต่ละร้านมันบ่คือนันมันเลยมีข้อเปรียบเทียบเพราะว่าอยู่ร้าน ทอป กับร้านเรต้าหลายกว่าร้านอื่น

1. อยู่ร้านทอปงานสิหลาย
2. ร้านเรต้างานบ่หลายแต่ว่าเป็นงานใช้ฝีมือ

เป็นงานเพิ่มเติมที่แต่ว่าเงินตีหมายความว่าได้เงินหลกว่าร้านทออยู่ร้านเรต้าได้โละ 80 บาท แต่อยู่ร้านทอได้โละ 70 บาท บาทนี้กะเลยย้ายมาอยู่ร้านทอใหม่มาเบ็งว่ามันดีขึ้นหรือเลวลงพอไปอีกมันกะปดิสู้ร้านเรต้าเพราะว่าร้านเรต้ามันเป็นงานเฮ็ดให้ราชการเพราะว่าราชการสั่งตัดพวกครู พวกนาย พวกทหาร เป็นพวกงานใช้ฝีมือหลายเขาจะมาตัดนำเฮาตลอดเฮ็ดอยู่ร้านเรต้ากะได้ 3 ปีเต็มรายได้กะได้อาภิตยส์ละ 1,200 – 1,500 บาท เดือนละ 6,000 บาทต่อเดือน ปีหนึ่งกะได้อยู่ 72,000 บาท กะบ่ได้ส่งมาให้บ้านจักเทียบเพราะว่าหาเข้ากินค่าแล้วกะเรียนภาคค่านำเรียนอยู่ชลบุรี อยู่โรงเรียนจันอนุสรณ์ เริ่มแรกเรียนอยู่โรงเรียนวัดกำแพง จบ ม.3 กะเลยมาเรียนภาคค่า จบม.6 อยู่จันอนุสรณ์กะเรียน จันทร พุช ศุภร์ สีวันมื่อเรียนแล้วแต่อาจารย์กะลงตารางเรียนให้ไปเรียนภาคค่าเรียนประมาณ 3 ชั่วโมง กะจบมาได้ ปีครึ่งกะเลยกะกับมาอยู่บ้านหนึ่งปีเพื่อรอเดินทางไปเมืองนอกประมาณ พ.ศ. 2541กะเรียนพอได้รู้ระดับเจ้าของพอได้มีความรู้ติดโต คือว่าเฮาบมีความรู้พื้นฐานทางนี้กะพอได้ดูเวลาไปสมัครหม่องได้สิได้ทำกับเขาได้ ก่อนสิกะมาอยู่บ้านกะไปต่อ ม.6 ได้ปีหนึ่งเหลืออยู่เทอมเดียวกะจบ กะเรียนจันอนุสรณ์หม่องเก่าแต่เรียน เสาร์ อาภิตย์ เหลืออยู่เทอมหนึ่งทางบ้านให้ไปเมืองนอกไปได้หัวน ผู้ติดต่อมากะเป็นพี่ชายชื่อนาย สมยศ เพ็นกะไปทำงานก่อสร้างอยู่ใต้หัวนเพ็นติดต่อให้บาทนี้เฮามีความรู้แค่ ม.3 เพ็นกะเลยว่าเขารับ ม.3 พอติกะเลยไปมาสมัครกะเลยได้ไปเพราะว่าอยู่บ้านกะเงินเดือนน้อย หาเข้ากินค่าเดียวเงินกะเหมิด ตอนมาอยู่บ้านกะเอากิจกรมลงเย็บผ้ารับส่งเพ็นเอามาติดต่อให้มาจากบริษัทหม่องรับมันมีหลายกะเลยไปรับเฮ็ดนำเพ็นกะไปรับมาจากบ้านขวาวเพ็นกะชื่อว่าพ่อใหญ่เคน เพ็นกะรู้จักกันในนามหมู่ของเพื่อนเป็นพี่เขยของหมู่ เพ็นเลยบอกว่าถ้าอยากเฮ็ดงานกะไปเอากะเลยไปเอานำเพ็นมาเฮ็ดกะเฮ็ดได้ประมาณ 2 เดือนกะคิดเป็นรายได้มันเป็นผ้าโปล์แม้งานหน้าร้าน โละ 20 กว่าบาท มันสิเป็นงานเหมามันกะเลยถูกมือหนึ่งถ้าเต็มทั้งงานเหมากะได้อยู่ประมาณ 5 โด กะมาเฮ็ดงานอยู่บ้านคือจ้งมารองานถ้าไปต่างประเทศคือเฮาเดินเรื่องไว้แล้วถ้าไปกะเลยมารอคือซื้อจกรรมาลง 18,000 กว่าบาท กะผ่อนส่งอยู่ร้านเขากะผ่อนส่งอยู่ร้านเสลภูมิ เป็นร้านของวัยรุ่นพอไปกะเลยขายคืนร้านเอาโตใหม่มาโตนันกะผ่อนบ่ทันเหมิดเพ็นเอามาได้ 2 เดือนหนึ่งการผ่อนกะผ่อนเป็นรายปีหรือรายเดือนแล้วแต่เฮาสิมมีหลายกะส่งหลาย แล้วมาอยู่บ้านมาเบ็งแล้วมันบ่คุ้มกะเลยถอนโตออกเฮ็ดได้ 2 เดือนกะหยุดเลยบ่ทันได้ไปเมืองนอก การไปต่างประเทศกะต้องไปเดินเรื่องผู้เดียวมีตั้งแต่พี่ชายอยู่ทางพูนบอกว่าหม่องนั้นหม่องนี้เขารับ กะเลยมาถ่ายพลาสปอร์ตอยู่ขอนแก่นบาทนี้กรมแรงงานเพ็นกะตอบรับว่าได้ไปเวลาทอนันทอนันแต่ว่าเฮาไปเบ็งแล้วบ่แม่มันเลื่อนไปเรื่อยๆกะไปติดต่อกับกรมแรงงานอยู่จังหวัดอุดรเพราะว่าไปสมัครงานอยู่พูน เฮาไปสมัครเขากะบอกว่าได้เฮากะรอผลถ้าผลออกมาดีเฮากะได้ไปเร็วกะมาถ้าอยู่บ้านหลังจากมาชลบุรีได้ 8 เดือนจ้งได้ไปสิ่งที่ต้องรอคือว่านายจ้างทางต่างประเทศได้หัวนเขาตอบรับเฮาไป สิ่งที่เฮาไปค้าประกันกะคือที่นาเฮากะเอาใบ นส.3 ค่าประกันเฮ็ดจ้งจ้งกะจ้งจ้งอยู่ประมาณ 250,000 บาท พอได้ไปกะไปฝึกงานอยู่ไปฟังสามแปลภาษาให้ฟังขึ้นต้นเลยแต่เฮาบได้ภาษาเขาจะใช้ภาษาจีน ภาษาอังกฤษเขากะป่สามารถเว้ากับ

เขาได้ไปใหม่ๆจะต้องใช้ภาษาไปก่อนกะคือใช้มือแทน ถ้าอันได้บรู๊กะต้องถามล่ามกะมีคนไทยไปหลายอยู่มีคนไทยไปเฮ็ดนํ้ากันประมาณ 500 คน เป็นบริษัทอุตราโอเลคทรอนิกส์ ในบริษัทนี้เฮ็ดอะไรโอเลคทรอนิกส์ทั้งเหม็ดเลยเขาส่งออกต่างประเทศเป็นบริษัทใหญ่ของญี่ปุ่น หัวหน้าใหญ่เป็นคนญี่ปุ่น กะไปเฮ็ดอยู่นั้นได้ 3 ปีกะเลยกับมาแล้วกะไปใหม่เขากะเซ็นสัญญาให้ 3 ปีแต่กะบ่สามารถเฮ็ดให้เขาได้กะเฮ็ดได้แค่ หนึ่งปีกับอีก 8 เดือนสาเหตุที่เซ็นสัญญากะย่อนรัฐบาลเขาสามารถให้คนต่างชาติเฮ็ดได้แค่ 3 ปี แล้วกะมีนายจ้างเซ็นรับค้ำประกันกันันตีให้อยู่กับรัฐบาลของเขา เพราะว่ารัฐบาลเขาออกกฎหมายมาแล้ว ช่วงนั้นไปทำงานได้เงินเดือน 15,800 บาท ต่อเดือน

การอยู่การกินกะอยู่กินนำเขา 2 มื้อเขาเลี้ยงข้าวเขาเดือนละ 3000 บาท เขาให้เงินเขาเป็นญวน 100 ญวนเท่ากับเงินไทย 120 บาท กะเลยกับมาอยู่บ้านครั้งปีกะไปอยู่ได้หัวปีประมาณ พ.ศ.2541พอกับมามีเงินติดโตมาหลายอยู่หนี้สินที่เอานาไปจำนองกะได้เหม็ดกะเหลือเงินอยู่ 170,000 บาท

บ้านที่อยู่อาศัยกะเป็นมรดกของพ่อแต่ว่าเขามาสร้างใหม่เหม็ดเงิน 900,000 บาท รายได้ที่ได้อยู่ทางพุ้นบวโกที่แล้วถ้าเขาบ่หักเงินเขากะได้อยู่ 30,000 กว่าบาทต่อเดือน เขากะหักภาษีแล้วเขาจ้งโอนมาให้เขาคือภาษีรายได้เขากะต้องมาเสียเดือนละ 3,000 บาทคือภาษีรายได้เขาหักเขาบริษัทเขา แล้วกะบริษัทมาเฮ็ดภาษีย้อนหลังให้เขาได้คืน พอกับมาเมืองไทยแล้วเขากะไปเดินเรื่องอยู่กรมแรงงานจังหวัดไปยื่นเรื่องเขาส่งเข้าทางธนาคารให้เขา บ้านกะสร้างปีกลาย พ.ศ.2545 สร้างปีเดียวแล้วบ้านกะสร้าง 4 เดือนแล้วข้างกะจ้งอยู่เสถภูมิ ข้างกะชื่อว่าพ่อใหญ่วร พ่อใหญ่เลื่อน กับลูกน้องเพิ่น 4-5 คนเพิ่นกะรู้จักกันกับน้องพี่เขยชื่อว่าน้าเต็ดเพิ่นกะเฮ็ดงานอยู่บริบูรณ์ค้าไม้ แล้วพี่เขยชื่อว่าตุ้ย ปกติแล้วค่าช่างประมาณ 90,000 บาท สาเหตุที่บ่เอาช่างบ้านเขาเพราะว่าเขาบ่มีฝีมือเขาบ่เคยเฮ็ดงานในจุดนี้เขาเฮ็ดได้อยู่แต่ว่ามันบ่งาม กะเลยสร้างให้มันพอใจเลยเพราะว่าเฮาลงทุนสร้างหลาย ส่วนบ้านเขาเป็นคนออกแบบ

ไปอยู่ที่แรกเขากะให้เขาฝึกงาน 1 เดือนถ้าเขาเก่งงานแล้วเขาสิปล่อยโอที่ให้เฮาล่วงเวลาส่วนภาษาเขากะมาหัดนํ้าคนไทยคือกันประมาณ 2 เดือนจ้งเว้าเป็นกะได้ภาษากับงานกะพอเว้าได้พอครบแล้วกะกับมาอยู่บ้านกะพักอยู่บ้าน 8 เดือน กะเลยมาเดินเรื่องไปนอกอีก พี่สาวกะแนะนำให้รู้จัก พี่สาวกะชื่อนางอุดม บัวดม เพิ่นแนะนำอีกว่าอยากไปนอกอีกบ่บาทนี้เพิ่นแนะนำให้ไปประเทศสวิสเซอร์แลนด์ งานที่ไปประเทศสวิสกะไปเฮ็ดงานบ่อยู่โรงแรม เขากะเดินเรื่องอยู่กรุงเทพฯ

1.ไปกรอกวีซ่าเขาไปสมัครว่าเขาสิผ่านบ่ ถ้าเขาผ่านแล้วเอากะไปสมัครเขากะเลยไปต่อวีซ่าว่าเขาสิไปประเทศนี้พอดวีซ่าเสร็จเขากะไปกรอกแพ็คงาน 3 เดือนแล้วกะรอวันบินนายจ้างที่อยู่ทางพุ้นเขากะกรอกใบสมัครไว้ให้เขา เขาได้งานแล้วแพ็คครบ 8 เดือนเขาจ้งสิได้ไปทำงานตรงนั้นเงินที่เสียไปกะเสียค่าเครื่องบิน กับค่าวีซ่าเพราะว่าเขาเป็นคนเดินเรื่องเองกะใช้เงินทั้งเหม็ด 300,000 บาทกะเอานาไปจำนองคือเก่ากะสิมีนายหน้ามาติดต่อเขากะกินไปเลยเปล่าๆ 50,000

บาท เงินที่ได้มา 50,000 บาทเขาจะได้มาจากเขาไปได้หัวนมมาได้มา 170,000 บาท กะให้พี่สาวอยู่ 100,000 บาท กะเหลืออยู่ 70,000 บาทกะเลยเอาเงินส่วนนี้หามาให้เขามั่นคือเป็นเงินประกันเขา แล้วมาเสียอีกต่างหาก 300,000 บาท

2.การที่เขาไปเขาสีมีคณงานมาจากประเทศเขามาทดสอบเขาแล้วเขาจะสิโทรศัพท์สื่อสาร เขาว่าเขาผ่านสามารถรับได้เงินมันกะดีมากแต่ว่ามันกะเป็นประเทศที่เขาหายากบ่มั่นเมืองเปิด สาเหตุที่เขาไปได้กะมีนายจ้างกะรันตรอยู่ทางพื้นเพินกะชื่อว่าอัสัม เป็นคนสวิสเซอร์แลนด์ ถ้าปมี เขาเขาจะเข้าไปบ่ได้ เมื่อเข้าไปแล้วกะอยู่การกินเขาจะเข้าบ้านอยู่ต่างหากเดือนละ 1,000 แพงค์ กะเป็นเงินไทย 30,000 บาทไทย

3.รายได้คิดเฉลี่ยแล้วมันกะเดือนละ 5,000 แพงค์ กะคิดเป็นเงินไทยกะ 150,000 บาท แต่ กะบ่ได้เต็มเหิมิดเพราะว่าเขาจะหักเปอร์เซ็นต์เขาแล้ว กะค่าค่าประกันค่ากะรันตร ค่าเข้าบ้าน ประกันสังคม ค่าน้ำค่าไฟ เขาจะหักออกประมาณ 1,700 แพงค์แล้วพอทำงานได้ 1เดือนกะต้อง เปลี่ยนร้านแล้วย่านของออกบ่สามารถลืออยู่หม่องเก่าได้คือร้านเจ้านี้เปิดบ่ามันบ่เจ้าต้องการคนขาย เหล้า 1เดือนเขาสีมีรูปมาให้เบ้งต้องการบ่ถ้าต้องการเธอต้องเซ็นรับแล้วเขาต้องเปลี่ยนร้านทุกเดือน จนครบ 8 เดือนประเทศสวิสเซอร์แลนด์คนนอกอยู่ได้แค่ 8 เดือนแต่ว่าถ้าแต่งงานแล้วเขาจะลืออยู่ได้ แล้วเดี๋ยวนี้มันกะมาพัก 4 เดือน แล้วจ้งได้ไปอีก 8 เดือน รายได้กะส่งกับมาเข้าธนาคารเป็นบัญชีเขาค่า หนี้สินกะเหิมิดตั้งแต่ 3 เดือนแรก

4.กะอยากทำงานอยู่บ้านอยู่แต่ว่าบ่มีงานอิยังสิเฮ็ดให้ครอบครัวเขาดีขึ้น อาชีพที่หลัก ๆ อยู่ บ้านกะเห็ดนาแล้วกะบ่สามารถเฮ็ดให้ครอบครัวเขาดีขึ้น แต่ว่าเขาไปเฮ็ดงานกรุงเทพฯสักพักหนึ่ง มันลิดขึ้นเพราะว่างานตรงนั้นมันเฮ็ดให้ครอบครัวเขาดีขึ้น ถ้าเขายืนหยัดอยู่ตั้งแต่เห็ดนากับเย็บผ้า ชีวิตเขาจะหาเข้ากินค่า บ่มีเงินเก็บตอนไปคือความสมัครใจไปเพื่ออยากให้ครอบครัวสบายคือเขา สามารถลือเลี้ยงครอบครัวได้ แล้วกะพี่น้องกะสิบล่ำบาทหม่องนี้

5.แล้วกะมีความคิดอยากไปต่างประเทศได้ตั้งแต่ 13-14 ปีแล้วเพราะว่าเครื่องบินเขาอยาก นั่งเครื่องบินแล้วอยากลองรู้เพราะว่าได้ยินเขาว่าไปเมืองนอกได้เงินดี แล้วชีวิตครอบครัวก่อนสิไป ต่างประเทศมันล่ำบาทครอบครัวการอยู่การกินปดีในเมื่อมีโอกาสกะเลยไป คิดว่าสิไปปักหลักปัก ฐานอยู่ทางพื้นเลยเพราะว่าเมืองเขามั่นเงินดีครอบครัวเขาจะสิได้สบายแต่ว่าเขาจะต้องได้ไปเรียนรู้ ใหม่ได้เพราะว่าถ้าเขาแต่งงานอยู่ทางพื้นเขาจะต้องเปลี่ยนสัญชาติเป็นคนของเขา เขาจะบ่สามารถ เฮ็ดงานคือเก่าได้แฟนเขาจะรับเขาบ่ได้เพราะว่าเขาเฮ็ดงานคือเก่าเขาจะต้องเปลี่ยนแปลงฐานะให้ มันดีขึ้น

6.อยู่บ้านเขาจะดีถ้ามีงานที่มันคงลองรับแต่ถ้าบ่มีงานลองรับเขาจะอยู่บ่ได้เพราะว่าครอบครัวเขาต้องกินต้องจ่าย ถ้าบ้านเขามีงานลองรับมันกะดีสบายใจหลายอย่าง แต่ว่าถ้าได้เฮ็ดงานอยู่ บ้านเขามั่นกะดีถ้าเขามีครอบครัวอยู่พื้นเพราะว่าเงินมันหลาย แต่ว่าถ้าเขาอยู่บ้านแล้วบ่ได้เฮ็ดงาน ที่ดีมันกะกินไปมือ ๆ เงินเก่าเงินแก่กะเหิมิดไปบ่อกเงยขึ้นมาชีวิตเขามั่นกะบ่สมบูรณ์ขึ้น ความคิด

กะมีเงินแล้วอยากมาสร้างกิจการจกอย่างอยู่บ้านเพราะที่ทางมีกะมีหลายอยู่ แต่ว่าถ้าเขาเอ็ด แล้วคนอื่นสิสนับสนุนเขาบ่เพราะว่าเขาบ่สามารถเอ็ดผู้เดียวได้

คิดว่าเงินกะมีบทบาทในชีวิตตั้งแต่อายุ 13-14 เพราะว่าเขาบ่เคยมีอิหยังตั้งแต่บ่อยู่โตผู้เดียวตลอด พ่อกะมีอยู่แต่แม่กะตายตั้งแต่อายุน้อยอยู่ กะเลยแบบว่าครอบครัวเขากะเลยบ่ข่อยบ่ขุ่น แต่เดี๋ยวนี๋กะขาดเงินบ่ได้แล้วเพราะว่าเขาใช้เงินหลายแล้วถ้าเขาขาดเงินไฟสิมาเบ็งเขาบทบาทในการใช้เงิน

1.เกิดเขาเจ็บป่วยไฟสิมาเบ็งเขา กะต้องหาเงินหลายๆเพื่อเก็บไว้ตอนเผ่ามาเงินที่ได้มากะมีการเก็บออมถ้าเขาได้เงินมากะมีการแบ่งเงินใช้ที่ส่วนนี้เขาสามารถใช้ถ้าเงินบ่เขากะบ่ใช้จ่าย เพราะว่าถ้ามันเงินบ่มีคนหาให้เขา เขาสิไปใช้ใส่เขากะต้องจัดส่วนนี้ให้มันเป็นส่วนไว้มีสวนใช้มีสวนเก็บ สิพยายามบ่ให้ครอบครัวลำบากคือเก่าเพราะว่าเจ้าเคยลำบากมาแล้วเพราะว่าพ่อแม่เขาบ่พามี เขาต้องดิ้นรนเองเพื่อสิให้ครอบครัวมีเงินมีทอง

ในห้องถิ่นบ้านเขาอาชีพที่ดีที่สุดเขากะว่าปลูกผักขายกับเย็บผ้าดีกว่าเอ็ดอย่างอื่นกะคือเย็บผ้า นาเขากะเอ็ดอยู่แล้วแต่หลังจากเอ็ดนาเขากะต้องเย็บผ้า เย็บผ้าถึงเวลาถึงอาทิตย์เขากะเอาไปส่งเขากะได้เงินผักกะดีแล้วปลูกแล้วได้กินในครอบครัวแล้วเขากะได้ขายมีรายได้เข้าบ้าน แต่ว่ากะเอ็ดหลายอย่างบ่ได้กะต้องเย็บผ้านั้นแหละเพราะว่าตลาดลองรับมันหลายมันกะเลยสิดีกว่ากะคิดว่าการเย็บผ้ามันดีมาโดนแล้วแต่แห่งบ่มีทุนคิดมาได้ 3-4 ปีแล้ว

อาชีพที่แย่ที่สุดในห้องถิ่นกะคือการทำนาเพราะว่าเอ็ดข้าวหลายกะต้องได้ลงทุนหลายเวลา ขายข้าวพืดได้ถูกบ่คุ้มค่า ปุ๋ย ค่าน้ำมัน ถ้ารัฐบาลซื้อข้าวแพงเกษตรกะดีใจแต่เดี๋ยวนี๋ซื้อข้าวถูกกะส่งสารคนเขาเอ็ดที่นาที่อยู่บ้านกะมีอยู่ ประมาณ 64-70 ไร่กะเอ็ดนาปลูกข้าวอย่างเดียวแต่กะมีปัญหาเรื่องน้ำท่วมกะปลูกพืชหมุนเวียนกะเอ็ดบ่ได้กะเลยต้องเอ็ดนาคือเก่าแต่ว่ากะเอ็ดทุกปีกะพีสาวกับพีเขยเป็นคนเอ็ดแต่ว่ากะอาศัยว่ามันท่วมบ่โดนข้าวกะบ่ตายมันกะได้อยู่ทุกปีอยู่เพราะว่านาเขา มันสูงกว่าบ้านผู้อื่น ขายข้าวกะได้ปีละ 100,000 บาทอยู่นานที่เอ็ดอยู่นั้น 70 ไร่กะลงทุนประมาณ 50,000 บาท มันบ่คุ้มได้เพราะว่าเขาต้องได้จ้างทุกอย่าง จ้างเกี่ยว จ้างคนมาขน ซื้อปุ๋ย จ้างเกี่ยวกะจ้างรถเกี่ยวเขากะคิดค่ารถเกี่ยวไร่ละ 400 บาทข้าวกะเป็นเงิน 2,800 บาท ข้าวที่ปลูกกะมีตั้งแต่ข้าวจ้าวกับข้าวเหนียว ข้าวเหนียวกะปลูกแค่ได้กิน 10 ไร่ ส่วน 60 ไร่ปลูกข้าวจ้าวไว้ถ้าขาย พอขายข้าวได้เงินแล้วกะไป ชกส. ค่าน้ำมัน กะสิเหลืออยู่นิดๆหน่อยๆเพราะว่าค่านี้ ชกส. มันหลาย ที่เหลือกะเอาไว้ใช้ในบ้านเขา

เขาอยู่ทางฟู้นเขากะส่งให้พีสาวและพ่อเดือนละ 500 แฟรงค์ ประมาณเดือนละ 15,000 บาททุกเดือน เพราะว่าอยู่บ้านกะได้เลี้ยงสัตว์อยู่กะเอาเงินมาซื้อทำให้หมู เพราะว่าหมูกะเลี้ยง 10 กว่าโตะ กะเลี้ยงมาได้ 7-8 ปีแล้วกะได้ขายมาเรื่อยๆกะปราดาตีป่านได้ดอกแต่กะพอได้ทุนจกหน่อยอยู่เพราะว่าเขากะมีโรงสีเองกะเลยบ่เบียงป่านได้ แล้วกะเลี้ยงวัวอยู่ 4 โตะ กะเลี้ยงมาได้ 7-8

ปีแล้วคือกันกะได้ขายมาเรื่อย ๆ โดละ 18,000-20,000 บาทแล้วอยู่บ้านกะมีรายจ่ายหลายอยู่พื้นกะมีเงินเก็บจากการขายข้าวแน่ ขายหมู ขายวัวแน่

ส่วนพ่อพื้นกะมีอาชีพจักสานของพื้นอยู่กะเป็นอาชีพจักสาน สานข้อง สานกะด้า สานไซ พื้นกะมีรายได้อยู่ 1,000 บาทต่อเดือน พ่อพื้นกะชื่อว่าพ่อเหรียญ ชุมชุม แม่พื้นกะชื่อว่าบุตรดา ชุมชุม เป็นคนสอนให้พื้นสืบทอดมาเป็น 60-70 ปีแล้ว

การอยู่การกินกะบ่คือเก่าดอกเพราะว่ามันบ่มีปานนี้ดอก บ้านกะหลังเก่า ๆ สิใช้เงินแต่ละบาทกะคิดแล้วคิดอีกพ่อแม่พื้นบ่มีให้แล้วเฮากะหามาได้กะชวยให้ครอบครัวอยู่ดีกินดีกว่าเก่าที่มันดีที่สุดกะเริ่มมาได้ 2 ปีที่แล้วที่มีการอยู่การกินที่ดีขึ้นจากการที่เฮาอยู่ทางพื้นแล้วส่งเงินมาให้ทางบ้านแล้วเฮากับมามบ้านมันกะรู้สึกว่าได้ดีกว่าตั้งแต่เก่าหลาย

การให้ความชวยเหลือกันกะแตกต่างกันหลายเพราะว่าตั้งแต่ก็เฮาไปเยี่ยมพื้น พื้นกะบ่ให้ได้แต่สมัยทุกมือนีเฮาว่าเฮาบ่มีเงินไปขอยืมแน่นพื้นสามารถสิจ่ายให้เลย แล้วกะเวลาเฮามาเฮาบ่เคยไปหาพื้นแล้วเฮามาพื้นมาหาเฮา เฮากะเอาสิ่งของให้ ตั้งแต่ก็ก่อนสิไปนอกพื้นบ่ให้เฮาเพราะว่าย่านเฮาบ่มีเงินให้ เพราะว่าตั้งแต่ก็ญาติพี่น้องบ่เคยเหลียวแลคนรอบข้างบ้านสิบ่เบ้งเฮาเลยเขาว่าเฮามันจน มันกะเลยเป็นหลาย ๆ อย่างเลยที่เฮามาในชีวิตประจำวันหลักตั้งแต่ไปเมืองนอกมาแล้วเฮามีเงินมีทองรู้สึก 80 เปอร์เซ็นต์จากเมื่อก่อน 30 เปอร์เซ็นต์คิดว่าชีวิตเฮาดีขึ้นหลายจากเมื่อก่อนคนรอบข้างคอยตั้งแต่ถูก มีตั้งแต่สมน้ำหน้า เฮาไปเมืองนอกมาแล้วกะบ่ได้สนับสนุนเฮาแต่คนในบ้านกะทับถมเฮาว่าเฮาบ่ดี ว่าเฮาไปเฮ็ดแบบนั้นแบบนี้มาเฮาบ่อ่านลึก ๆ ว่าเฮาเป็นจั่งได้บ่มาสอบถามเฮาก่อน เฮากะดูถูกว่าเฮาสิบสามารถสร้างบ้านได้เป็นหลังแต่พอสร้างแล้วเฮากะคิดว่าเฮามีเงินบาทนี้จากที่เคยถูกกะเลยเปลี่ยนความคิดใหม่ 2 ปีนี้เห็นได้ชัดเลยมีตั้งแต่คนมาหาถามเพราะว่าตั้งแต่ก็บ่มีเลย การชวยเหลือกันกะบ่ดีเพราะว่าสมัยก่อนพ่อแม่ป่วยไปเยี่ยมรถพื้นไปหาหมอเฮาจ่ายเงินพื้นกะว่าให้ว่าไปชวยเขาเฮ็ดอียยังเขาให้เงินทอได้หละ สมัยนี้ก็แต่ว่าเพราะว่าเฮาให้เงินพื้นตลอดส่วนมาสิเป็นญาติกันที่ตั้งแต่เครือญาติที่ดูถูกกันสิเป็นลูกพี่ลูกน้องทางพ่อแม่แน่นพี่น้องร่วมท้องกันที่บ่แม่นเครือญาติกะมีหลายกะเปลี่ยนแปลงหน้ามือเป็นหลังมืออยู่ในบ้าน 100 หลังคาเรือนสิมี 2-3 หลังที่บ่เป็นคือจั่งว่าบ้านที่เว้าถึงกะข้าง ๆ กันที่มีรถพื้นบ่ชวยมักกันจั่งได้

กะมีความหมายหลายอยู่ตั้งแต่เริ่มมี อบต. กะดีหลายเติบโตในการพัฒนาเพราะว่าหมู่บ้านมันเป็นบ้านนอก ทางไปมามันบ่สะดวก แล้วการติดต่อข่าวสารกับทางราชการสมัยก่อนมันช้า แต่ทุกมือนีมันรวดเร็วแล้วทางเข้าบ้านกะมีตั้งแต่คอนกรีตกะคืออยู่กะเป็นจั่งสิมาได้ 6-7 ปีแล้ว

การเลือกสวมใส่เสื้อผ้ากะสิมักซื้อหลายเต้เพราะว่ามักแต่งโตอยู่แล้ว ถ้าอันใดมันถูกตาถูกใจกะสิซื้อเลย แต่ว่าราคากะต้องบ่แพงปานได้พอเฮาซื้อได้บ่เดือดร้อนเรื่องเงินทองเฮาปานได้ กะชดเชยคือว่าสมัยตอนอยู่เมืองไทยมันบ่ชวยมีเงินแล้วการใช้จ่ายจับจ่ายเสื้อผ้ากะบ่ชวยดีซื้อเฉพาะที่พอใส่ แต่ทุกมือนีมีเงินแล้วกะแล้วกะซื้อมาแจกพ่อแจกพี่แจกน้องกะชื้อมาตลอดได้ 3-4 ปีแล้วที่ชื้อตามใจตนเองแล้วกะชื้อมาแจกพี่แจกน้อง

เขามีปัญหาเดือดร้อนเขาจะปรึกษาครอบครัวเจ้าของส่วนมา กสิโธรมหาพอกับพี่สาว เพราะว่าไปตั้งแต่ก็มันติดขัดบ้านกะเลยต้องโทรมาหาประจำกะบ่ว่าเขาอยู่กินจ้งใต้ แล้วบ้านเมืองเขาเป็นจ้งใต้ เขาสิปรับโตจ้งใต้กะบ่พอพี่สาวว่าบ่ต้องเป็นห่วงสิเก็บเงินหลายแล้วจ้งสิกับไปที่ปรึกษาจะมีตั้งแต่ครอบครัวเจ้าของนั้นแหละผู้อื่นบ่ขอยมาสนใจเขาป่านนั้นมิตั้งแต่ดูถูก บ่ว่าสิเป็นญาติพี่น้องกะตามกะบ่สามารถให้คำปรึกษาได้

เรื่องที่เพื่อนบ้านควรให้การดูแลกันเขากะว่าต้องดูแลช่วยเหลือกันกะเรื่องแรงงาน เช่น การดำนา การม้างบ้าน(การเรือถอนบ้านเพื่อสร้างใหม่) การอยู่การกินการแบ่งปันอาหารการกิน ตั้งแต่อดีตต่างคนต่างเห็นแก่ได้ บ่ขอยช่วยเหลือกัน มิแต่อยากได้อะไรดี ตั้งแต่ก่อนแต่ก็หมู่บ้านเขาบ่ขอยได้เรียนหนังสือจิตใจมันกะเลยคับแคบ แต่ปัจจุบันนี้คนเขามีตั้งแต่ขอยช่วยเหลือกันเพราะว่ามีหน่วยงานทางรัฐเข้ามาขอยแล้วกะคนเขาได้รับการศึกษามันกะเลยพัฒนาคนให้มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่กันกะเป็นจ้งสิมาได้ 7-8 ปีแล้ว

พ่อคำดี สารอ่อน อายุ 53 ปี.วันที่สัมภาษณ์ 18 พฤศจิกายน 2545.ที่บ้านเลขที่ 117ม.1 บ้านโนนยาง.ตำบลบ้านขาว อ.เสลภูมิ.จ.ร้อยเอ็ด

พอมิที่นาอยู่ 12 ไร่ ปลุกข้าวทั้งหมัดอย่างอื่นกะบ่ได้ปลุกข้าวที่ปลุกกะมิข้าวจ้าวกับข้าวเหนียวข้าวเหนียวกะปลุกอยู่ 6 ไร่ ส่วนข้าวจ้าวกะปลุกอยู่ 6 ไร่ ข้าวจ้าวที่ปลุกกะสิเอาไว้นายแต่ว่ามันกะมิปัญหาเรื่องน้ำท่วมมา 3-4 ปีแล้วกะบ่ขอยได้คือเก่าตั้งแต่ก็แต่ก่อนกะได้ข้าวเพื่อละ 120 กว่าสอบ กะได้ข้าวจ้าว 50-60 กะสอบกะเอาไปขายตลาดอยู่ในจังหวัดร้อยเอ็ด มันกะแล้วแต่ดอกถ้าหม่องได้ราคาดีกะไปขายหม่องนั้นส่วนมากกะสิไปขายอยู่ร้อยเอ็ดกับยโสธร ที่หม่องไปขายกะสิเป็นโรงสีคงเฮง กับ โรงสีกิจเจริญ ตั้งแต่ก็กะขายได้ราคาดีอยู่ในช่วงยุค พ่อใหญ่ ชาวลีตร เป็น นายกรัฐมนตรี ราคาข้าวกะได้อยู่ประมาณ 10 บาท ชาวนากะอยู่ได้แต่กะราคาดีบ่พอปีราคาข้าวมันกะตกคือเก่าเพราะว่าเงินบาทมันลอยโตมันกะตกมาเรื่อย ๆ เดียวนี้กะราคามันอยู่ประมาณ 5-6 บาท ชาวนากะอยู่บ่ได้เพราะว่ามันลงทุนหลายไหนสิซื้อ ปุ๋ย ซื้อน้ำมัน จ้างดำ จ้างเกี่ยว จ้างสี จ้งอยู่บ้านนา 12 ไร่พอกะลงทุน 10,000 บาท แต่ว่าเดี๋ยวนี้กะบ่ได้ขายคือเก่าดอกเพราะว่าน้ำมันท่วมตั้งแต่ก็มันสิท่วมปีเว้นปีแต่เดี๋ยวนี้แต่เดี๋ยวนี้สิท่วมตลอดเลยตั้งแต่ตั้งแต่ก็มันเป็นฝ่ายคุ้มกันน้ำพอน้ำมามันกะล้นไหลผ่านไปได้ง่ายกะบ่มิปัญหาแต่เดี๋ยวนี้มาสร้างฝายกันน้ำทางไหลของน้ำอยู่อ่างปลาคุณ มา 4-5 ปีแล้วมันกะท่วมมาตลอดเพราะว่าหม่องไหลทางออกของน้ำมันน้อยปกติน้ำอยู่นั้นหลายอยู่แล้ว มันแคบเวลาน้ำมาน้ำมันไหลบ่ทันเพราะมีฝายกั้นไปปิดทางไหลของน้ำมันกะเลยผ่าทางถนนไหลเข้าทางบ้านโนนยาง บ้านโนนแพง บ้านสะทอน บ้านทรายมูล กะเลยได้รับความเสียหาย ข้าวกะบ่ได้กิน เพราะว่ามันยังเป็นเดือน 2 เดือนมันจ้งลด ตั้งแต่ก็มันกะท่วมอยู่แต่มันกะลดเร็วเพราะว่าน้ำมันไหลสะดวกบ่มีอียังมากันมันกะไหลเร็วแล้วอีกหม่องหนึ่งสาเหตุหนักกะย่อนเขื่อนปากมูลกับเขื่อนหนองหอย อยู่จังหวัด ยโสธร เขากะสร้างมาได้ 7-8 ปีแล้วเขื่อนหนองหอย มันไปกั้นทางไหลของแม่น้ำชี เวลานั้นมาหลายฤดูน้ำหลากเขากะประบายออกเหมิด เพราะว่าตั้งแต่ก็ยังบ่ทันมี

เชื่อกันทางน้ำมันกะไหลสะดวก แต่เดี๋ยวนี้น้ำมันเชื่อน้ำมันกันแล้วกะเปิดประตูน้ำมันน้อยกะเลยเอ้อมา
ท่วมบ้าน อยู่เชื่อน้ำมันมี 8 ประตู แต่เปิดแค่ 4 ประตู ป๋ยอมเปิดเหมิตสาเหตุที่ป๋เปิดเหมิตพ่อกะป๋รู้
พ่อน้ำมันไหลบ่สะดวกน้ำมันกะเอ้อท่วมแถว บ้านทรายมูล บ้านกุดเรือ บ้านโพธิ์ชัน บ้านพันขวาง บ้าน
ขาว บ้านหนอง บ้านหัน ท่วมเหมิตมาฮอด สะทอน โนนแพง โนนยาง แต่ว่ากะบ่ท่วมโดนคือบ้าน
ทรายมูลดอกเพราะว่าบ้านโนนยางมันเป็นโนนสูงกว่าทางบ้านอื่นน้ำมันกะเป็นปัญหามา 3-4 ปี แล้
วะกะป๋รู้สึแก้ไขจิงได้

พ่อกะมีลูกอยู่ 3 คน กะแต่งงานเหมิตแล้วกะบ่ทันได้มีลูกอยู่จักคน กะมีลูกสาวใหญ่ชื่อว่า
นางอัญชลี อายุ 27 ปี กะแต่งงานได้ 4-5 ปีแล้วแฟนกะคนบ้านเดียวกัน ชื่อว่านาย เขากะไปทำงาน
อยู่กรุงเทพฯ ขับรถแท็กซี่ได้ 4-5 ปีแล้วส่วนลูกสาวพ่อกะให้เฝ้างานเย็บผ้าทำฟ้อ เพราะว่ามีคน
เฝ้าชอยเพราะว่าแม่กะตายได้ 2 ปีแล้วเป็นมะเร็งตาย แล้้อัญชลี กะมักในทางเย็บผ้ากะเลยถ่าย
ทอดให้น้ากะสอนมาได้ 4-5 ปีแล้วกะกำลังตัดและเย็บเก่งกะเบาแรงฟ้อไปได้หลายอยู่

ส่วนลูกคนที่สองกะชื่อว่านางโจก กะแต่งงานได้ 3-4 ปีแล้วเขากะไปทำงานอยู่กรุงเทพฯ ลูก
สาวผู้ที่สองอายุ 25 ปี แฟนเขากะเป็นคนเชียงราย ชื่อว่าโอ ลูกกะไปทำงานกรุงเทพฯ ได้ 3-4 ปี อยู่
บริษัทอินเตอร์คอม เฝ้าเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์กะอยู่บางนาแถวสมุทรปราการ เงินเดือนเขากะได้ 7-8
พันบาทต่อเดือนอยู่ตั้งแต่ก็ยังบ่ทันแต่งงานกะส่งมาให้ฟ้อเดือนละ 3-4 พันบาทอยู่แต่พ่อกะแต่งงานกะ
บ่ได้ขอยส่งมาให้ฟ้อแล้วถ้าเดือดร้อนพ่อกะจิงสิโทรไปขอเขา เขากะส่งมาให้ส่วนมากตอนที่ขอกะสิ
เป็นช่วงฤดูเฝ้ากับเงินบ่พ้อซื้อผ้าเทื่อละ 7,000-8,000 บาท ถ้าบ่เดือดร้อนกะสิไปกวนเขาดอก
เพราะว่าเขากะกำลังเก็บเงินสร้างฐานะคือกัน

ส่วนลูกผู้ที่สามนางเจียบกะไปทำงานอยู่กรุงเทพฯ ได้ 3-4 ปีแล้วกะไปทำงานกับนางโจกอยู่
บริษัทเดียวกันแล้วลูกผู้ที่สามกะเพิ่งแต่งงานกับคนเชียงรายหว่างปีใหม่กับคนเชียงรายคือกัน ชื่อว่า
นายทม พ่อกะแต่งงานแล้วเขากะมาพักอยู่อาทิตย์หนึ่งแล้วเขากะเพิ่งไปทำงาน

รายได้มันกะบ่แน่นอนเพราะว่าช่วงที่ได้เฝ้าบ่ดีกะมี ช่วงเฝ้าบ่ดีกะมีช่วงที่เฝ้าดีกะมีช่วงเดือน
พฤษภาคม - เมษายน เพราะว่าเด็กนักเรียนเขาสิเปิดเทอมเขากะมาตัดนำฟ้อเกือบเหมิต กะมี
บ้านโนนยาง บ้านโนนแพง บ้านสะทอน บ้านทรายมูล บ้านขาว บ้านหนอง บ้านหัน นี่แหละที่มามาตัด
นำและเป็นลูกค้าประจำตลอดเพราะว่าในช่วงหน้าใกล้สิเปิดเทอมกะได้อยู่เดือนละ 20,000-30,000
บาทอยู่ แต่กะได้แค่ 2-3 เดือนหนึ่งแต่เดี๋ยวนี้อำกติดกะได้ประมาณต่อเดือนกะได้ 2,000-3,000
บาท ต่อเดือนส่วนมากกะสิเป็นลูกค้าประจำกะเป็นจิงสิมาได้ 7-8 แล้ว คิดแล้วมือหนึ่งกะดกอยู่ มี
ละ 100 บาท เดือนหนึ่ง 3,000 บาท ปีหนึ่งกะ60,000 บาท

การแบ่งเงินภายในบ้านพ่อกะอยู่กับลูกผู้หนึ่งชื่อว่าอัญชลี การแบ่งเงินกะบ่ได้แบ่งเพราะว่า
เงินที่ได้มาจากการเย็บผ้ากะสิเป็นเงินเก็บพ่อกะสิเอาไปฝากไว้ธนาคารไทยพาณิชย์ เพราะว่าเวลา
ได้ไปซื้อผ้ามาตัดมันได้ซื้อเทื่อละหลายเทื่อหนึ่งกะประมาณ 20,000 บาท ส่วนเงินที่ใช้จ่ายซื้อ
อาหารการกินในครอบครัวกะสิใช้น้ำลูกเพราะว่าลูกสาวแฟนเขาชื่อว่านายที่ขับรถแท็กซี่อยู่

กรุงเทพฯ กะส่งมาให้เงินละ 5,000-6,000 บาท กะได้ใช้จ่ายกับเขาคือลูกเป็นคนอาหารการกินในครอบครัว เสียค่าน้ำค่าไฟ สิบได้เดือนร่อนเงินเย็บผ้าพอเลยเงินที่หามาได้จากการเย็บผ้ากะสิเก็บไว้เพื่อจะได้ซื้อผ้ากับได้เฮ็ดไรนาจั่งสิได้ไปเบิกมาใช้ แต่ว่าปีนี้พอกะได้เบิกเงินมาเฮ็ดนาใหม่คือมาปรับให้มันเรียบกะจั่งรถไถมาปรับให้หม่องได้มันเรียบกะเฮ็ดให้มันเรียบกะจั่งไปเหม็ดเกือบ 7,000 กว่าบาท

การชอยเหลือกันที่อาศัยกันมากที่สุดกะสิเป็นญาติพี่น้องที่อยู่ใกล้กัน หมายถึงว่าเขาขาดแคลนเงินทองพอใช้เฮากะไปยืมเพื่อนมาใช้ได้ เพราะว่าตั้งแต่ที่บ้านเดิมสิบได้อยู่หม่องนี้สิอยู่หน้าวัด แต่ว่าพอได้ทะเลาะกับคนในครอบครัวกะคือพี่ของพ่อเพิ่นกะเลยแยกออกมาอยู่กับลูกเมียกะไปยืมเงินพ่อแดงมาเฮ็ดบ้านพอได้อยู่ก่อน เพิ่นกะให้แล้วญาติพี่น้องกะมาชอยเฮ็ดจนว่าแล้วกะให้ ความชอยเหลือกันคืออยู่ว่าเฮาสิดาฮียังแล่นใส่พี่น้องรู้สึกว่าสีให้ความชอยเหลือคืออยู่ ส่วนพี่น้องคือกันถ้าเดือนร่อนเงินบ่พอใช้กะสิแล่นมาหาคือกัน ที่อาศัยกันหลายกะพ่อแดง พ่อ อ.บ.ด. พิมพ์ แม่ นิ่ม ทิดศักดิ์ ทิดนิคตพอนี้แหละที่อาศัยกันและเป็นเครือญาติที่ให้การชอยเหลือกันมาตลอด แต่ว่าช่วงใน 3-4 ปีตั้งแต่ลูกสาวลูกเขยได้ไปทำงานกรุงเทพฯ รู้สึกว่าการเงินสิบขัดข้องปานได้เพราะว่าถ้าพ่อเดือนร่อนเรื่องเงินทองสิเกี่ยวกับเรื่องไรนา เรื่องเสื้อผ้ากะโทรไปบ่ลูกเขากะส่งมาให้ทันทีเลยบ่ค่อยได้อาศัยญาติพี่น้องปานได้สิเป็นได้ อาศัยลูกมากกว่า กับเป็นพี่น้องขอความชอยเหลือสะมากกว่า เพราะว่าการเงินเริ่มดีขึ้น

บ้านพ่อกะหาสร้างเองโดยการจ้างวานพี่น้องมาชอยกะสร้างมาตั้งแต่ปี 2530 กะบ่ทันได้ แล้วดีกะเฮ็ดพอได้อยู่ก่อนเพราะว่าต้องการสิออกบ้านเพราะว่ามีปัญหากันกับญาติพี่น้อง ตอนที่สร้างที่แรกปี 2530 กะเหม็ดเงินค่าใช้จ่ายซื้ออุปกรณ์ 30,000 บาท เพราะว่าที่แรกสร้างเฮ็ดแค่ใช้เสา 9 ต้น แล้วกะต่อเติมมาเรื่อยๆ เื่อละ 10,000 บาท แล้วต่อมามีค่าช่างมันกะแพงต่อมาหลายเื่อกะเหม็ดเงินประมาณ 120,000 บาท

ทส.กะมีความหมายต่อครอบครัวพออยู่เพราะว่าได้ยืมเงินมาใช้หนี้ที่ยืมมาตั้งแต่ก็เป็นหนี้สะสม กะยืมเงินมา 50,000 บาท เพราะว่าตั้งแต่บ่ค่อยมีเงินมีทองปานได้ต้องได้ยืมเงินญาติพี่น้อง ยืมมาเรื่อยๆ มันหลายกะเลยยืม ทส. มาใช้หนี้เพิ่นกะยืมได้ 3-4 ปีแล้วแต่เดี๋ยวนี๋กะบ่ได้เสียดอก เพราะว่าขอพักหนี้เพราะว่าน้ำท่วมที่นาได้รับความเสียหายทาง ทส.เพิ่นกะเลยพักหนี้ให้

สาเหตุที่เรียนเย็บผ้าตั้งแต่ก็ตอยที่เป็นหนุ่มกะไปทึบสามล้ออยู่อุดร ได้เงินมาจำนวนหนึ่งประมาณ 1,000 กว่าบาททอคิดว่ามันเมื่อยมันหนักกะเลยอยากเรียนเย็บผ้ากะเลยไปเรียนอยู่อำเภอเสลภูมิ กะไปเรียนนำพ่อน้องอยู่หม่องในกะเป็นร้านเย็บผ้ากะไปหัดตัดหัดเย็บนำเพิ่นบ่ได้จั่งเพิ่นเต๋ค่าเล่าเรียนอาศัยเย็บนำเพิ่นเบิ่งเพิ่นตัดพอเป็นจักหน่อยเพิ่นกะจั่งแต่กะบ่หลายดอกเงินเดือน 800-900 บาท แต่ว่าตั้งแต่ก็กะถือว่หลายเพราะว่าเงินมันบ่เพื่อคือจั่งทุกมือนี๋พออยู่เสลภูมิได้ 4-5 ปีพอเก่งกะเลยไปเย็บผ้าหน้าร้านอยู่จังหวัดชลบุรี อยู่ได้ประมาณอายุ 24-25 ปีกะได้แต่งงาน กับแม่ชื่อนางสกล กะเลยกับมาอยู่บ้านจนแม่ได้มาเสียหว่างปี 2 ปีที่แล้วกะเลยตอนนี้กะเสียหลักเรื่อง

เมียอยู่กำลังทำใจเรื่องเมียเพราะว่าตอนมีเมียกะเห็ดชอยกันแล้วมันกะแล้วเร็วเพราะว่าแม่เพิ่นกะไปเรียนเย็บผ้ามาจาก ชลบุรี จนได้ไปเห็นกันอยู่ทางพูน จึงได้มาเปิดร้านนำกันจนเพิ่นเสียใจไป ตอนนี่กะทำงานหนักกว่าเก่าถ้ามีงานเร่งบางเทื่อกะเห็ดคนเดียวยอดดี 1-2 หรือบ่กะตื่นแต่ดี 4-5 มาเห็ดผ้าตลอดเพราะว่าบางเทื่อลูกสาวกะไปหาแฟนเขาอยู่กรุงเทพฯ แล้วตอนนี้กะร่างกายกะบ่แข็งแรงคือเก่าเป็นปวดหลัง ปวดเอว พ่อกะเลยหาคนมาชอยผ่อนแรงกะเป็นญาติกัน ชื่อว่านาย ศักดิ์ เพิ่นกะรับเย็บผ้าคือกันเพียงแต่เขาตัดแล้วกะให้นาย ศักดิ์ เป็นคนไปเย็บแล้วกะให้เขาเป็นผีนละอ 70-80 บาทต่อโศฟอกะจ้างมาได้ 2-3 เดือนแล้ว

กองทุนหมู่บ้านกะบ่ได้ยืมดอกเพราะว่าบ่ได้จำเป็นสิยืมมาใช้ฮยัง กะมีตั้งแต่ได้ยืมเงินแสนเพิ่นมาให้ยืมกะบ่รู้ว่าเงินแสนมาจากใส่ได้ยืมตั้งแต่พ่อใหญ่บ้านว่ารัฐบาลมาชอยเรื่องด้านความเป็นอยู่มันสิได้ยืมทุกคนเพราะว่าดอกเบี้ยมันต่ำจ้งอยู่บ้านกะได้ 2,000 บาท ทางรัฐให้ใช้คืนภายใน 3 ปี แต่ว่าพ่อกะได้ใช้แล้วปีหนึ่ง 700 บาท เหลืออีกอยู่ 1,400 บาท เพราะจะต้องเสียปีละ 700 บาท กับดอกอีก 100 บาท เป็น 2,100 บาท เหลืออีก 2 ปีจ้งสิหมด

อาชีพที่สร้างรายได้ดีที่พ่อเห็นกะบ่มีดอก มีตั้งแต่พ่อยู่ได้จ้งพ่อเย็บผ้ากะพอไปได้บ่ถึงกับว่าดีบ่ถึงกับว่าขี้รายพ่ปานกลาง เพราะว่าหน้าได้ดีกะได้หลายเพราะช่วงเด็กน้อยกำลังสิเปิดเทอมเขาสิเร่งมาตัดเสื้อผ้านักเรียนช่วงนั้นแหละพ่บ่ได้นอนเลยเพราะว่าเร่งเอาเงินเดือนหนึ่งกะตกอยู่ 20,000-30,000 บาทต่อเดือนถ้าได้เก็บกะได้เก็บในช่วงเดือนนี้แหละสิได้ฝากธนาคารไว้หลาย หว่านตันปีกะมีเงินเก็บหลายหมื่นอยู่แต่กะต้องได้เบิกเงินออกมาชอยลูกเพราะว่าเขาสิดาวน์ รถแท็กซี่ พ่อกะต้องได้ชอยเขาอยู่ 50,000 บาท ทางลูกเขากะมีอยู่ 50,000 บาทเขาดาวน์ 100,000 บาท รถแท็กซี่มันราคา 300,000 บาท แล้วเขากะส่งงวดเดือนละ 6,000 บาท เขาบ่อยากเช่าเขาอยากมีรถเป็นของตนเองเขากะเลยดาวน์ทนลำบากจ้งหนอยปี 2 ปี มันกะสิสบาย แต่ในช่วงปกติกะพอใช้อยู่ได้เดือนละ 2,000-3,000 บาทพอได้ใช้จ่ายในครอบครัวมันกะบ่ถึงกับว่าดีมันพอไปได้ปานกลางเป็นจ้งสิมาตลอดเพราะว่าบ้านเขากะอยู่บ้านนอกอยู่บ่คือไปเปิดในเมืองเขาจ้งสิได้เงินหลายถือว่าสร้างรายได้ดีมันกะเป็นจ้งสิมาได้ 20 กว่าปีแล้วตัดตั้งหันมาเห็ดผ้าเพราะว่าตั้งแต่ก็ไปลงทุนค้ามันแล้วมันกะรายได้ดีจนได้ซื้อรถยนต์ปีแรกกะได้เงินหลายแสนอยู่ต่อมาราคากะดีแน่บ่ดีแน่ราคากดลงมาเรื่อยๆ จนเงินที่มีเหม็ดจะเลยตัดสินใจขายรถให้มันใช้หนี้เหม็ดเลยกะเลยเขาเห็ดมันมาเย็บผ้าอย่างเดียวจนเท่าทุกมือนี่ละเป็น 10 กว่าปีแล้ว

อาชีพที่สร้างปติในท้องถิ่นพ่กะเห็นตั้งแต่เห็ดน่านี่แหละที่มันแย พ่อกะเห็นตั้งแต่เห็ดน่านี่แหละบ่รู้ว่ามันสิข้าเดิมเกษตรอีกโดนปานได้ เพราะว่าน้ำมันท่วมตั้งแต่ก็มันบ่โดนท่วมคราวเดียวกะลดลงเร็วบ่ท่วมขังโดนปานนี้ แต่ 3-4 ปีนี้น้ำมันสิแซ่เป็นเดือนเลยแล้วนาผู้ใดอยู่โคกมันกะจ้งได้กินแต่หมองไต่อยู่ต่ำมันกะท่วมไปเหม็ดเลยจ้งนาพ่มันกะท่วมคือกันแล้วมันกะบ่ได้กินมา 3 ปีแล้วการเห็ดน่านมันบ่คือสมัยเก่าเด้อฮยังกะต้องเป็นเงินเหม็ด บ่ยุคได้ซื้อ น้ำมัน รถไถ จ้งเกี่ยวจ้งดำตั้งแต่ก็มันบ่ได้จ้งบ่ได้ลงทุนหลายปานนี้แต่สิใช้เวลาโดนจ้งหนอย เพราะว่าตั้งแต่ก็แต่ก่อน 20 กว่าปีมี

ตั้งแต่ใช้ ควายไถนา ปุ๋ยกะป๋ได้ซื้อ มีตั้งแต่ขี้วัวขี้ควายใส่มาแล้วกะแล้วแต่ทุกมือนี้อีกยังกะได้ซื้อทุกอย่างแต่มันกะแล้วเร็วสะดวกสบายทันสมัยกว่าตั้งแต่เก่าแต่มันกะมามีปัญหาเรื่องน้ำท่วมแล้ว ปุ๋ยกระดากแพง ค่าจ้างกะแพง น้ำมันกะแพง จักรพาฟอกได้ลงทุนเป็นหมื่นบาทแต่กะป๋ได้กินข้าวมา 3 ปีแล้วมันกะแย่มากเลยเพราะข้าวป๋ได้กินคือเอาเงินไปเทลงน้ำ

พ่อคิดว่ามันดีคนละแบบเพราะว่าจิ้งพ้อมันมีอาชีพพอเห็ดได้พอกะว่าต้องได้เงินมันจิ้งสิดีกว่าเพราะว่าเงินที่ได้พอกะสิเอามาลงทุนในการเย็บผ้าเพราะต้องซื้อผ้ามาตัด แล้วกะลงทุนต่อไป ส่วนพวกที่มีรายได้น้อยมีอาชีพเป็นชาวนา อายุ หลายป๋รู้ว่าสิไปเห็ดอีกยังดีกะต้องคิดว่าเสี่ยง จัควาย ดีกว่า แล้วราคามันกะดีโตหนึ่งอย่างต่ำๆราคาจะตกโตะละ 18,000-20,000 บาทต่อโตะ แต่เดี๋ยวนี้พ่อยังสามารถเย็บผ้าได้พอกะว่าเป็นเงินมันกะเป็นจิ้งสิมาตลอด

เงินสำหรับพอกะมีความสำคัญหลายเพราะว่ามันต้องได้ใช้จ่ายการซื้อเสื้อผ้ามาตัดกะต้องได้ใช้เงิน อุปกรณ์อีกยังขาดแคลนกะต้องได้ใช้เงินซื้อคือกันป๋ว่าสิเป็นอาหารการกิน ทุกมือนี้อีกพอกะพอใช้อยู่เพราะว่างานเย็บผ้ากะมีมารเรื่อยจนได้ขาด เดือนหนึ่งกะได้อ้อยอย่างป๋ได้กะ 2,000 บาท พอได้ใช้จ่ายซื้อนั่นซื้อนี่แนวจำเป็นที่ต้องใช้เวลาลูกค้ามาสั่ง ส่วนมากเรื่องอาหารการกินพอกะป๋ได้ซื้อดอกมีตั้งแต่ลูกสาวคู่อยู่หน้าเป็นคนเห็ดสู้กิน กวาดบ้านถูบ้าน ล้างถ้วยล้างจาน เงินมันกะความสำคัญตั้งแต่พอกะได้เห็ดงานเองมีความรับผิดชอบมีครอบครัวเป็นของตนเองมันกะเป็นจิ้งสิมาได้ 20-30 ปีแล้ว

การใช้เงินพอสิจำเงินแบบที่ประหยัดที่สุดเพราะว่าการที่เขามาสั่งเสื้อผ้าต้องมีเงินเตรียมพร้อมตลอดเวลา พ่อเงินที่ได้มาจากการเย็บผ้าพอสิจับไว้เพื่อได้ซื้ออุปกรณ์ เช่น ผ้า ด้าย หรืออุปกรณ์ที่ชำรุดเกี่ยวกับจักร แล้วเงินอีกส่วนหนึ่งที่เหลือพอกะสิเอาไปฝากธนาคารไว้เพราะว่าในช่วงหน้าใกล้สิเปิดเทอมต้องได้ใช้เงินหลายเพราะว่าต้องได้ซื้อเสื้อผ้ามาตัดเวลา เขามาสั่งให้เด็กน้อย ประถม มัธยม พอกะสิเห็ดจิ้งสิมาตั้งแต่เป็น 10 กว่าปีแล้ว

การแบ่งปันเงินของพ่อนั้นแม่กะเสียแล้วกับอยู่ลูก 1 คน อีก 2 คนกะไปทำงานแล้วกะแต่งงานมีครอบครัวแล้วแล้วลูกที่อยู่หน้าคือกันเขากะแต่งงานมีครอบครัวคือกัน เงินที่พอกะได้มาจากการเย็บผ้ากะเลยป๋ได้แบ่งมีตั้งแต่ใช้จ่ายเฉพาะตนเองกับซื้อใส่ครอบครัว ส่วนลูกเขากะมีเงินจากการที่แฟนเขาส่งเงินมาให้ทุกเดือน พอกะเลยป๋ได้แบ่งการใช้จ่ายพอกะมีตั้งแต่จ่าย ค่าน้ำ ค่าไฟ ส่วนค่ากับข้าวลูกสิเป็นผู้ซื้อมาหาสูกินเองพอกะกินอีกยังแล้วกะแล้วเพราะว่าพอกะอยู่กินบ่ห่างจากกะเป็นจิ้งสิได้ 5-6 ปีแล้ว

การอยู่การกินของพอกะดีกว่ตั้งแต่อดีตอยู่เพราะว่าตั้งแต่ อยู่กับพ่อแม่ครอบครัวทุกหลายพอใหญ่จักหน่อยพอกะออกหาทำงานหาเงินเองมันลำบากการอยู่การกินกะอดๆหยากๆ แต่พอกะมามีรายได้มีอาชีพเป็นของตนเองการอยู่การกินกะดีขึ้นมาเรื่อยๆ จนว่าลูกใหญ่แล้วได้แต่งงานมีครอบครัวเงินทองกะเลยป๋ขาดสนคือเก่า การอยู่การกินกะดีมาเรื่อยๆจนว่าเท่าทุกมือนี้อีกพอกะว่าการอยู่การกินมันดีได้ 7-8 ปีแล้ว

การเลือกสวมเสื้อผ้าส่วนมากที่พ่อใส่กะมีตั้งแต่ตัดเอง เพราะว่าบางทีเสื้อที่พ่อซื้อมามันกะเหลือพ่อกะตัดใส่เอง มันกะเป็นการลดต้นทุนในการใช้จ่ายไปได้หลาย แล้วกะเวลาพ่อไปตลาดไปซื้อผ้าพ่อกะจะไปเดินในตลาดประจำเพื่อไปเบ่งว่าเสื้อผ้ามีแบบได้ออกมาแน่ อันได้ถูกใจพ่อกะซื้อมาใช้เองแล้วกะเสื้อมาเป็นต้นแบบพ่อกะเย็บจั่งสิมาได้เป็น 10-20 ปีแล้ว

อยู่กับพ่อแม่การอยู่การกินพ่อกะบ่ดีปานใดเพราะว่าตั้งแต่ยูน้าพ่อแม่เฮ็ดตั้งแต่ไรนา การอยู่การกินอิหยังหาได้กะสิกินอยู่กับทุ่งนากะสิมีพวก กุ้ง หอย ปู ปลา ไปจั่งสิ้นหละ แต่ว่าพ่อได้มาทำงานเองหาเงินได้พ่อยากอิหยังกะได้กิน แล้วมีครอบครัวการอยู่การกินกะดีขึ้นมาเรื่อยๆ เพราะว่าต่างคนต่างหาชอยกัน จนแม่เสียแล้วกะอยู่กับลูกกับเต้าการอยู่การกินพ่อกะว่าชวงอยู่กับครอบครัวสิดีกว่าพ่อกับแม่มันสิแตกต่างกันได้ 30 กว่าปีแล้ว

เฟอร์นิเจอร์ของใช้พ่อกะหาเองแน่ลูกซื้อมาไว้แน่ อันที่พ่อซื้อเองกะมีโทรทัศน์ แต่มันกะเป็นโทรทัศน์ขาวดำเพราะว่า 20 กว่าปีคินหลัง โทรทัศน์ ส่วนมากสิมีตั้งแต่โทรทัศน์ขาวดำ แต่มันกะใช้บ่ได้แล้ว ส่วนที่ลูกซื้อมาใส่บ้านกะมี โทรทัศน์สี เขากะซื้อมาจากกรุงเทพฯ ได้ 2 ปีแล้วซื้อมาในราคา 6,000 บาท กะมีตู้เย็นลูกได้เงินกะรวบรวมกัน 3 คนไปซื้ออยู่ร้อยเอ็ดเฮือนสิหละราคา 7,000 บาทกะซื้อหว่างปีที่แล้ว แล้วกะรถมอเตอร์ไซด์ พ่อกะหาเองจากการเย็บผ้าพ่อกะซื้อมาได้เกือบ 10 ปี แล้วพ่อกะไปดาวนั้เสลภูมิ 40,000 บาท กะใช้จ่ายเหม็ดแล้ว อย่างอื่นกะบ่มีแล้ว

โตบ่บอกถึงความร่ำรวยกะมีตั้งแต่อย่างทีพ่อเห็นอยู่ทุกมือ กะต้องมีเงิน มีทอง มีคนนับหน้าถือตา เพราะว่าถ้าบ่มีเงินบ่มีอาชีพแล้วส่วนมากคนสิบ่อยากคบแล้วกะสิบ่ให้ความเกรงใจ ยานตั้งแต่เขาไปข่อยขอกิน แต่ถ้ามีงานมีเงินมีฐานะคิคนกะสินับหน้าถือตาให้ความเกรงใจไปใส่มาใส่คนกะเอ็นใส่กะเป็นจั่งสิมาตลอดเป็น 30-40 ปี

งานที่แล้วจิตใจสงบกะมีตั้งแต่งานเย็บเสื้อผ้าของพ่อนี้หละเพราะว่ามันเป็นงานสบาย บ่ต้องได้ไปตากแดด อิหยังมีตั้งแต่อยู่ในร่ม แล้วกะได้เงินดี พ่อกะเลยยึดมาเป็นอาชีพตลอดเพราะว่าตั้งแต่อยู่กับพ่อแม่ได้เฮ็ดแต่ไรนาตากแดดแดด พอใหญ่มาอายุได้ 23-24 ปีกะเลยไปเรียนแล้วกะสร้างรายได้มาเท่าทุกมือนี้หละ

งานที่เฮ็ดแล้วบ่สบายใจกะมีตั้งแต่การทำน่านี้หละเพราะว่าการทำนากุ่ทุกมือน้อยบ้านถือเป็นการเสี่ยงเพราะว่าน้ำท่วมทุกปีลงทุนหลายปานใดกะบ่ได้กินข้าว สาเหตุมันท่วมมันกะเกิดจากการกักน้ำบ่ยอมระบายออกในหน้าแล้ง พอหน้าฝนมันกะไหลมาโฮมกะจนเป็นปัญหา แล้วทางเขื่อนทางกาฬสินธุ์ กะปล่อยลงมา เขื่อน อุบลรัตน์ ทางขอนแก่นกะปล่อยลงมาทางบ้านมันต่ำแล้วการระบายน้ำของเขื่อนกะระบายบ่ดี เขื่อนหนองหอย เขื่อนปากมูล ทำให้น้ำมันท่วมมาจั่งสิ 3 ปีแล้วข้าวกะบ่ได้กินจักเม็ดเลย

สิ่งที่พ่อคาดหวังกะอยากให้ทางรัฐมาชอยในเรื่องการตั้งโรงงานเพราะว่าหลังจากทำนาแล้วบ่สามารถสิเฮ็ดอิหยังได้อีก คนนำบ้านกะพากันหลังไปทำงานอยู่กรุงเทพฯ เฮ็ดให้เป็นปัญหามาตลอด แล้วถ้ามีโรงงานอยู่ใกล้บ้านชาวบ้านกะสิได้ทำงานมีรายได้บ่ต้องลำบากเพราะว่าเดี๋ยวนีกะ

มีปัญหาเรื่องน้ำมันบางคนโศก อยากขายนาทิ้งไปซื้อหม่องใหม่แต่กะบ่มีคนซื้อเพราะว่ามันเห็ดอิหยังบ่ได้น้ำมันท่วม พ่อกะอยากให้พื้นมาชอยเรื่องตั้งโรงงานกะเป็นจั่งสิมาตลอด 20-30 ปีแล้ว

ความรู้ที่พ่อเรียนมาพ่อกะอยากถ่ายทอดให้ลูกหลานอยู่เพราะว่าสิได้ยึดเป็นอาชีพ เวลาเฒ่าแก่กะเห็ดได้ที่ถ่ายทอดให้กะมีลูกสาวใหญ่ ชื่อว่าอัญชลีกะสอนตัด สอนเย็บให้เวลานั้นกะได้ชอยเห็ดชอยกันงานเดียวนี้ลูกสาวกะเก่งแล้วสามารถแบ่งเบางานได้บางส่วนแล้วพ่อกะสอนมาเรื่อยๆ อันได้เขาบ่เข้าใจเขากะถาม ส่วนลูกสาวอีก 2 คนคือสิบคือดอกเพราะว่าเขาบ่มักทางด้านนี้เพราะว่าการเย็บผ้าต้องมีใจรักน้ากะได้ถ่ายทอดให้ลูกแล้วเพื่อให้มีอาชีพติดโตยามบ่มีงานสิได้ตัดผ้าแล้วจักรพ่อกะซื้อไว้ให้ 2 โต โตละ 8,000-12,000 บาท

การกินการอยู่กะสิบได้เห็ดอิหยังดอกเพราะว่าอยู่บ้านนี้ปลามันหลายแล้ว ส่วนมากสิซื้อมาเห็ดกินเองเพราะว่าลูกสาวสิถามว่าอยากกินอิหยังเขากะสิไปซื้อมาสูกิน ที่ได้กินกะมีตั้งแต่ ปลานั้นละเพราะว่ามันหาได้ง่ายแล้วมันกะราคาถูก ถ้ามือได้พอกับลูกหยางงานเย็บผ้าพ่อกะสิซื้ออาหารสำเร็จอยู่ร้านค้ามากินเองกะเห็ดจั่งสิมาได้ 4-5 ปีแล้วพ่อดั้งแต่แม่พื้นเสียไปเพราะว่าตั้งแต่แม่อยู่พื้นสิเป็นคนเห็ดกับข้าวสู่ลูกสู่พ่อกินตลอด

การชอยเหลือกันที่พ่อเห็นกะบ่มีการเปลี่ยนแปลงดอกเพราะว่า ส่วนมากคนที่ให้ความชอยเหลือกันอยู่ในภายหมู่บ้านสิเป็นตั้งแต่เครือญาติเป็นส่วนหลาย ถ้าเป็นคนอื่นถ้าได้วานอิหยังกะต้องได้จั่งเป็นธรรมดาเพราะว่าเกรงใจพื้นบ่กล้าใช้พื้นฟรี ที่พ่อให้ความชอยเหลือกะเป็นบ้านพ่อแดงเพราะว่าถ้าพ่อขาดแคลนเงิน ทอง หรือ อิหยังพ่อกะสิไปหาพื้น ถ้าพื้นชอยได้อิหยังพ่อหาให้ได้ พ่อมีพ่อกะให้ความชอยเหลือคือกันกะอาศัยมาตลอดเพราะว่าอยู่กินน้ากันมาตั้งแต่เด็กน้อยที่อาศัยกันกะ 30 กว่าปีมาแล้วที่อาศัยกัน

ปัญหาที่เจอทุกมือนี่กะขาดแคลน เงินทองเพราะว่าหาทุกมือนี่กะเป็นเงินทองมันมีบทบาทหลาย ต้องได้ใช้จ่ายทุกอย่างกะต้องใช้เงินเห็ด แล้วกะขาดแคลนข้าวเพราะว่าน้ำมันท่วมตั้งแต่ 3-4 ปีก่อนกะบ่ได้ขาดแคลนดอกจนขอได้ขายพอน้ำมันท่วม 3-4 ปีนี้หละรู้สึกว่ามันสิอยากขาดแคลนอยู่ต้องได้ซื้อกินอยู่เงินที่ได้จากการเย็บผ้ากะเอาไปซื้อมาไว้เพื่อละ 2,000 บาท กะพึงมาเป็นได้ 3-4 ปีนี้หละ

ความสัมพันธ์ส่วนมากสิเป็นการทำงานเพราะว่างานที่พ่อเห็ดบ่ทัน หรือว่าพ่ออยากให้มันแล้วไว พ่อกะสิเป็นคนตัดเสื้อผ้าเวลาลูกค้าเขามาพ่อกะสิวัดโตแล้วกะสิซื้อผ้ามาตัด แต่ว่าเวลาเย็บพ่อกะไปให้คนที่พ่อไว้ใจว่าเห็ดงานให้ได้เห็ดกะให้เขาค้าเย็บโตละ 50-60 บาทแล้วแต่ความหยากง่าย คนที่พ่อไปให้เขาเห็ดกะมี นายศักดิ์ นางแดง 2 คนนี้หละที่พ่อให้เขาเห็ดตลอดเพราะว่าเขาทำงานรวดเร็วแล้วกะงานกะดีพร้อมกะให้เขาเห็ดมาได้ 1 กว่าๆแล้ว

การเบ้งว่าไฟเครดิตดีเบ้งบ่หงากเพราะว่า คนอยู่ในบ้านมีตั้งแต่คนรู้จักกัน ถ้าคนที่มายืมเงินน้าพ่อกะสิเบ้งว่าเขามีการมีงานทำบ่ถ้าบ่มีหรือว่าเป็นคนรู้จักธรรมดากะสิให้ยืมน้อยๆเพื่อละ

100-200 บาทเป็นความซื่อสัตย์เขาก่อน ส่วนมากกะบ่มีดอกมีตั้งแต่ญาติกันนี้แหละที่ให้ความช่วยเหลือกันมาตลอดที่อาศัยกันอยู่กะมีบ้านพอแดงนี้แหละผู้อื่นกะบ่ปานได้

เรื่องที่พ่อตั้งใจเฮ็ดในรอบ 2 ปีกะมีตั้งแต่งานเย็บผ้าเพราะว่าพ่อได้ยึดเป็นอาชีพที่ประกอบรายได้ให้พ่อ แล้วมันกะเป็นงานที่สบายบ่หนักรายได้กะพอใช้จ่ายในครอบครัว แล้วคนในหมู่บ้านแถบตำบลเขากระสิมาติดกับพ่อ มันกะสร้างชื่อเสียงให้พ่อพอสมควรว่าหม่องนั้นหม่องนี้เฮ็ดดีราคาจะถูกมันกะเป็นการบอกปากต่อปากกันจนเท่าทุกมือนี้นับ 10-20 ปีแล้ว

การอพยพกะเกิดมาตั้งแต่พ่อเกิดแล้วพ่อกะบ่รู้มันเป็นมาจั่งได้เพราะว่าอยู่บ้านมันอีตห่างจากโรงงานอียังกะบ่มีแล้วคนเฮากะต้องดิ้นรนหากินเพราะว่าต้องหาใส่ครอบครัว หลังจากทำนาแล้วเขากะบ่มีงานทำเขากะต้องไปหางานในกรุงเทพฯ ส่วนมากที่เห็นกะไปทำงานโรงงาน ลูกสาวพ่อกะไปทำงานกรุงเทพฯ คือกันเขากะไปได้ 3-4 ปีแล้วถ้ามีโรงงานมาตั้งให้เขากะสิบ่ได้ไปเฮ็ดงานไกลพ่อแม้การอพยพกะเป็นจั่งสิมาตลอดทุกสมัยแล้ว

พ่อถ้ามีปัญหาเดือดร้อนพ่อกะสิปรึกษาครอบครัวเจ้าของพ่อเองเพราะว่าปัญหาส่วนมากสิเป็นเรื่องเงิน เงินที่มีมันบ่พอต้องได้ใช้จ่ายหลายพ่อเดือดร้อนกะบอกลูกผู้่ออยู่หน้า เขากะสิโทรไปบอกน้อง ให้ส่งมาให้เขากะส่งมาให้ในการใช้จ่าย ส่วนมากกะสิบ่ขอยมีปัญหาถ้ามีปัญหาอียังพ่อกะปรึกษาเฉพาะครอบครัวท่อนั้นมาได้ 3-4 ปีแล้วตั้งแต่ก่อนหน้าที่ถูกบ่ทันได้ทำงานกะไปปรึกษาพ่อแดงนั้นแหละ

พ่อกะที่ให้ความเคารพพ่อสิให้ความเคารพผู้หลักผู้ใหญ่ ส่วนมากที่ให้ความเคารพกะเป็นญาติพี่น้อง กะมีผู้ใหญ่บ้านหมู่ 1 พ่อใหญ่บ้านเสาร์ แล้วกะพ่อใหญ่บ้านหมู่ 10 พ่อใหญ่คงทอง เพราะว่าบ้านเขามี 2 หมู่ แล้วกะพ่อ อบต. วิโรจน์ กับ พ่อ อบต. พิมพ์ นี้แหละที่ให้ความเคารพพ่อกะนับถือจั่งสิมาตลอดแล้วเพราะว่าพื้นเป็นญาติพี่น้องที่อยู่ใกล้กันแล้วพื้นกะมีความที่น่านับถือแล้วกะมีความเป็นธรรม

วิธีส่งข่าวสารของพ่อส่วนมากพ่อกะสิติดต่อกับญาติพี่น้อง แล้วกะติดต่อกับลูกสาวที่อยู่กรุงเทพฯ กะสิโทรถามข่าวคราวว่าอยู่ดีสบายบ่แล้วกะเวลาพ่อเดือดร้อนเงินบ่พอใช้กะสิให้ลูกสาวใหญ่ติดต่อไปหาลูกสาวน้อย 2 คนแล้วเขากะส่งมาให้ แต่ว่าเรื่องถามข่าวคราวมีตั้งแต่ลูกโทรมาหาพ่อว่าพ่ออยู่ดีสบายบ่ กะติดต่อกันมา 3 ปีแล้วตั้งแต่ก็กะเขียนจดหมายแนเพราะว่าค่าโทรศัพท์มันแพงเดี๋ยวนี้ค่าโทรศัพท์มันถูกกะเลยได้ใช้มา 2-3 ปีแล้ว

พ่อกะคิดว่าคนเฮาทุกมือนี้อควรมีความรู้ความสามารถ ในการทำมาหากินในด้านงานต่างๆ เพราะว่าเรื่องเย็บผ้าพ่อกะใช้เวลาศึกษาแทบตลอดชีวิตเพราะว่าการตัดเสื้อผ้ามันบ่อยู่นิ่ง แล้วเฮาต้องมีการฝึกงานนั้นแล้วกะต้องขยันในการทำงาน เพราะว่าถ้าปรังงานแล้วบ่ขยันถ้าไปเฮ็ดงานหัวหน้างานเขากะสิไล่ออกแล้วเขากะหาคนใหม่มาแทนเพราะว่าเฮาเกียจคร้าน

การประกอบอาชีพทุกมือนี้อต้องขึ้นอยู่กัความสามารถแล้วกะประสบการณ์เป็นหลักเพราะว่าทุกมือนี้อ ถ้าบ่มีความสามารถเขากะบ่อยากรับเข้าทำงานปานได้เพราะเขาย่านเขาบ่สามารถเฮ็ด

งานให้เขาได้ แล้วการทำงานทุกมือนี่ต้องมีเพื่อนฝูงชักจูงไปนำจิ้งลูกพอกะเขินไปทำงานนำพอกะว่ามันกะขึ้นอยู่กับทุกอย่างประกอบกันเป็นจิ้งสิมาตลอดเป็น 10-20 ปีแล้ว

เรื่องที่เพื่อนบ้านให้การดูแลกันพอกะว่าเรื่องให้ความช่วยเหลือเรื่องแรงงานเพราะว่าพ่อแม่พี่น้องตั้งแต่สมัยโบราณกะช่วยเหลือกันมาตลอดพอกะอยากให้ช่วยกันเพราะว่าบ้านเขาควรยึดถือประเพณีบ้านเฮาไว้ เช่น การลงแขกเกี่ยวข้าว เพราะว่าบ้านเฮาอยากลืมนไปเหม็ดแล้วเพราะว่าต้องไปทำงานทำมาหากินของเจ้ากะเป็นจิ้งสิมาได้ 10 กว่าปีแล้ว

อยู่บ้านกะมีแรงงานปพอเพียงดอกเพราะว่ามีตั้งแต่พอกับลูกเอ็ด 2 คนเวลางานเร่งพอกะเอ็ดบ่ทันพอกะต้องได้จ้างคนมาเอ็ดชอยเดี๋ยวนี๋กะให้คนมาเอ็ดชอย 2-3 คน กะมีนายศักดิ์ นางแดง นางไก่อที่อาศัยกันมาตลอดถ้าพอกะเอ็ดงานบ่ทัน กะอาศัยมาจิ้งสิ 2-3 ปีแล้วเพราะว่าอายุกะหลายพอบ่อยากเร่งเจ้าของบ้านได้บ่คือตั้งแต่เป็นหนุ่มแล้ว

นางสมนึก สะเดา อายุ 33 ปี. อาชีพค้าขายแพ้นซบแท็กชี.วันที่สัมภาษณ์ 18 มกราคม 2546.ที่บ้านเลขที่171ม.3บ้านสะทอน.ตำบลบ้านขาว.อ.เสลภูมิ.จ.ร้อยเอ็ด

แม่กะค้าขายมา 10 กว่าปีแล้วส่วนแพ้นกะซบแท็กชีมา 4-5 ปีแล้ว แม่กะมีลูกอยู่ 2 คน

ผู้แรกชื่อว่า ศักดิ์ศรีวิมณฑ์ สะเดา อยู่โรงเรียนบ้านสะทอน เรียนอยู่ชั้น ป.1 แม่กะเงินไปโรงเรียน มีอะ 5 บาทผู้ที่สองชื่อว่า กิตติศักดิ์ สะเดา ยังบ่ได้เรียน อายุ 1 ปี 8 เดือน แม่กะมีที่ไร่นาอยู่ 7 ไร่ กะให้ผู้อื่นเช่ามา 2 ปีแล้ว เพิ่นกะชื่อว่า แม่จอด ค่าเช่ากะได้แบ่งครึ่งกันผู้ละ 50 กะสอบกะพอกินอยู่แต่กะได้ซื้อกินไปหลายซื้อเทื่อละ 10 กะสอบต่อปี

การให้ความช่วยเหลือกันกะบ่แตกต่างจากอดีตดอกเพราะว่าส่วนมากแม่สิให้ความช่วยเหลือตั้งแต่ญาติพี่น้องกันเพราะว่าแม่กะได้อาศัยญาติพี่น้องคือกัน ที่ได้อาศัยกันกะสิให้ยืมเงินทองกับ ของอยู่ของกิน กับญาติ พี่น้องอยู่บ้านไกลกัน การให้ความช่วยเหลือกับพี่น้องกะบ่แตกต่างบ้านได้แต่ว่าการหยิบยืมกับคนอื่นสิแตกต่างจากอดีตอยู่เพราะว่าตั้งแต่ก็การหยิบยืมกัน กะบ่มีดอกแต่ว่าทุกมือนี่การให้ความช่วยเหลือการหยิบยืมเงินสิมีดอก เพราะว่าเขาเดือนร้อนเรื่องเงินแล้วไปหยิบยืมนำพี่น้องบ่มีกะต้องไปหานายทุนมาให้ความช่วยเหลือกะต้องได้เสียดอกให้เขา เขากะเอาดอกร้อยละ 20 บาทต่อเดือน แต่ว่าเขากะสิบ่ให้หลายบ่เกิน 5,000-10,000 บาทเพราะว่าเขากะหยานเขาบ่มีเงินใช้ มันกะเป็นจิ้งสิมาประมาณ 10-15 ปีแล้ว ถ้ามีดอกกะเสียดอกบ่แพงบ้านนี้หลายสุดกะแค่ 4-5 บาททอนั้น แต่ว่าแม่กะปล้ำยืมดอกเพราะว่าแม่กะบ่เดือดร้อนบ้านได้ถ้าเดือดร้อนกะสิยืมตั้งแต่ นำพี่น้องทอนั้น

การไปมาหาสู่กะบ่เปลี่ยนแปลงจากอดีตดอก แม่กะมีญาติอยู่กาฬสินธุ์ แม่กะไปมาหาสู่กับญาติน้องต้อยอยู่เพราะว่าบ้านแม่อยู่ กาฬสินธุ์ กะแต่งงานมาอยู่กับแพนอยู่บ้าน สะทอน แม่กะไปหาพี่น้องทุกปีถ้าไปกะเอาขดัม ขนบ่ไปฝากมือหยังแสบๆแม่กะซื้อไปฝาก ถ้าพี่น้องทางนั้นมาหากะเอาข้าวมาฝาก ถ้าแม่มีมือหยังกะเอามาให้เพิ่นกะเป็นปลาแดกให้ ส่วนมากพี่น้องทางกาฬสินธุ์สิมาหาตู้กว่าเพราะว่าเพิ่นมีรถเพิ่นกะมาปีละ 2-3 เทื่อ กะไปจิ้งสิมาตลอด

รายได้ของแม่จากการค้าขายของแม่กะพออยู่ได้เพราะว่าแม่ขายของพวกอาหารกับของใช้ มีหนึ่งกะมีกำไรกะตกมีอะ 200 –300 กว่าบาทกะพออยู่ได้เพราะบ้านเฮากะมีร้านค้าหลายเดือน หนึ่งกะตกประมาณ 6,000-7,000 บาท แล้วแฟนกะขับรถแท็กซี่อยู่กรุงเทพฯ รถแท็กซี่กะของพี่ชาย ของแฟนแฟนกะไปพักอยู่นักนอยู่ลาดพร้าวซอย 20 ถ้าแฟนไปขับแท็กซี่ 3 เดือนจั่งสิมาเทื่อหนึ่ง ถ้ามาพักกะเดือนหนึ่งจั่งไป กะได้เดือนละ 5,000-6,000 บาท อยู่รวมกันกะพอใช้ในครอบครัวอยู่

แม่กะมีวิกฤติปัญหากะมีคนมาเซ็นอยู่แต่กะปหลายส่วนมากกะเป็นคนรู้จักกันถ้าเซ็นกะสิ กะเซ็นกับข้าวกับพวกเหล่านี้อะเซ็นหลาย แต่กะเขากะเอามาจ่ายอยู่ พวกบ่จ่ายกะมีแต่กะบ่หลาย แต่ว่าที่เซ็นแล้วกะบ่จ่ายกะมีแต่ว่าพวกบ่จ่ายถ้ามาเอาอีกแม่กะบ่จ่ายแม่เฮ็ดจั่งสิมาตั้งแต่ขายของ ประมาณ 10 กว่าปีแล้ว

แม่กะเลี้ยงไก่ตีหนุ่มขังส้มกะบ่หลายดอก 5-6 โต แฟนกะเลี้ยงเอาไว้ตีบ้านถ้าโตได้เก่งกะ เอาไปตีบ่อนหน้าค่ายทหารถ้ามีคนมาซื้อกะขาย ถ้าตีมาแล้วมันชนะคนมักมาซื้อ เพราะว่าคนอยู่ บ้านมักมาซื้อไก่ที่ตีชนะแล้ว แล้วราคาไก่ที่มันตีชนะกะสิแพงจกหน่อยถ้าตีชนะไฟว์หนึ่งราคาตก 2,000-3,000 บาท แต่ว่าไก่หนุ่มบ่ทันตีที่ติดส้มราคากะบ่แพงกะสิตกอยู่ราคา 400-500 บาท แฟน กะเลี้ยงมาได้เกือบ 10 ปีแล้ว ส่วนเปิดกะเลี้ยง 20 โตกะเลี้ยงไว้ถ้ากินไข่กะเลี้ยงหว่งปี กลาย กะ มีรถมาขายกะเลยซื้อไว้ถ้ากินไข่ แต่กะบ่ทันได้กินดอกเปิดก้อสิใหญ่บ่ทันได้ไข่

แม่กะว่าอาชีพค้าขายจั่งแม่กะสร้างรายได้ดีเพราะว่าอยู่บ้านขายของได้เรื่อยๆแล้วคนกะ นิยมมาซื้อกินเพราะว่าแม่เป็นกันเองกับเขาแล้วกะขายของบ่แพงบ่เอาค่าไรหลายคือจั่งร้านอื่นราย ได้กะพอเลี้ยงครอบครัวได้กับอาชีพทำนากะสร้างรายได้ดีให้หมู่บ้านเพราะว่าอาชีพทำนาพวกที่นา บ่ท่วมเขาเฮ็ดแล้วเขากะได้ข้าวหลาย เขากะเอาข้าวไปขายทั้งนาปีนาบ่ังกะได้เงินหลายหมื่น หลัง จากเฮ็ดนาปีแล้วเขากะแล้วเขากะเฮ็ดนาบ่ังต่อ นาบ่ังเขากะเฮ็ดขายมันกะได้เงินดีคือแม่กะเห็นพ่อ ลักเฮ็ดเขากะเฮ็ดมาตั้งแต่ได้แต่ไรเป็น 10-20 ปีแล้ว

แม่กะว่าอาชีพที่แยะในหมู่บ้านแม่กะว่าทำนาคือกันเพราะว่านาที่น้ำท่วมทันกะบ่ได้กินข้าว เลยจกเม็ด ต้องได้ซื้อกินเอาแล้วแถวบ้านกะท่วมหลายคือกัน แล้วการเฮ็ดนามันกะลงทุนหลายพอ สมควรชาวบ้านกะไปหาขี้มนั้นเงินนี้มาลงทุนซื้อ บ่ยุ จ้างไถ จ้างดำ แล้วกะบ่ได้ขายใช้เอาเงินไป จ่ายเขาคืนน้ำกะมาท่วม 3 ปีแล้วกะล้งคนจนบ่เฮ็ดนาหนีไปหาทำงานหม่องอื่นทางกรุงเทพฯ พอได้ เงินซื้อข้าวกิน อยู่บ้านน่าน้ำท่วมกะหลายเพราะมันไหลมาทั้งทางเหนือทางกาฬสินธุ์ แล้วทางนี้มัน ต่ำมันกะไหลมาท่วมทุกปีที่หนักแม่กะเห็นท่วม 3 ปีแล้วที่น่าน้ำท่วมแล้วบ่ได้เกี่ยวข้าว

การใช้จ่ายเงินของแม่กะสิซื้อของที่จำเป็นแล้วกะใช้จ่ายอย่างประหยัด อันได้บ่พอซื้อกะสิบ่ ซื้ออยู่บ้านกะได้เงินมาจากแฟนขับรถกับแม่ขายของกะบ่ใช้เหม็ดกะสิเหลือไว้ฝากธนาคารเอยาม เจ็บเป็นเย็นอุ่นสิดีเอาออกมาใช้ บ่ได้แล่นไปหาขี้มนำผู้แล้วกะเก็บไว้ถ้าลูกนาเพื่อไว้ให้ลูกแม่กะสิ ฝากออมทรัพย์ มา 2-3 ปีแล้ว

ผู้หารายได้หลักกะแฟนคือนายสมนึกเขากะมีรายได้จากการขับรถแท็กซี่ เดือนหนึ่งกะได้อยู่ 8,000-9,000 บาทแต่ช่วงนี้แฟนกะมาพักอยู่บ้านเพราะว่าเขาขับรถ 3-4 เดือน แล้วเขากะมาพัก 1 เดือนกะจ้งลงไปใหม่เพราะว่ารถแท็กซี่เป็นของพี่ชายสิไปยามได้กะได้แฟนกะขับรถได้ 3-4 ปีแล้ว แล้วรองลงมากะมาจากการค้าขายเพราะว่าอาชีพค้าขายกะบ่ได้กำไรหลายป่านได้กะพอได้กินน้ำมันไปมื่อๆ กะได้กำไรอยู่อย่างละบาท 2 บาท พอได้ขายเล่นไคร่กว่าอยู่เฉยๆบ่ได้อิหยังเกิดขึ้น มื่อหนึ่งกะได้กำไรอยู่ 200-300 บาทต่อมื่อ

การใช้จ่ายแม่กะแบบประหยัดเพราะว่ากะบ่เพราะว่ากะบ่ได้ซื้ออิหยัง มีตั้งแต่ซื้อกับข้าวให้แฟนกิน กะมีตั้งแต่ ปลา ปู ไปจ้งสันที่ซื้อไว้เฮ็ดกับแฟน ส่วนรายจ่ายไปซื้ออาหารอยู่ตลาดกะสิไปนำรถประจำทาง บ้านเฮากะไปซื้อตั้งแต่ตี 4 กว่าๆ แต่ละมื่อกะเหมิดเงินอยู่ประมาณ 1000 กว่าบาท ในการซื้ออาหารมาใส่ร้านในแต่ละมื่อ กะขายตืออยู่แต่ละมื่อกะขายเหมิดอยู่ได้กำไรพอได้ใช้จ่ายในครอบครัวแม่กะเฮ็ดจ้งสิมา 4-5 กว่าปีแล้วเพราะว่าตั้งแต่ก็แม่แฟนเป็นคณขายแล้วบพนี้แฟนกะเฒ่าขายบ่ได้กะเลยได้สิบทอดขายแทนแฟน ส่วนแม่แฟนกะเลี้ยงลูกให้เฮายามขายของ แม่แฟนกะซื้อว่าแม่ใหญ่สมยงค์

การแบ่งปันเงินภายในครอบครัวกะบ่ได้แบ่งปัน แม่สิเก็บเอาเองผู้เดียวเพราะว่าแฟนกะบ่ขอยสนใจเรื่องเงินทองป่านได้ ถ้าแฟนได้เงินมาจากการขับรถแท็กซี่ เขากะเอามาให้แม่เก็บโดยยามอยากได้จ้งมาขอเอา ไปใช้เขาสิกับไปทำงานแม่กะจ้งได้ให้เขาเทื่อละ 3,000-4,000 บาท เพื่อไปเติมน้ำมันกับใช้จ่ายซื้ออยู่ซื้อกิน ส่วนเงินที่ขายของได้แม่กะเก็บไว้ถาซื้อของมื่ออื่นหมุนไปเรื่อยๆ แม่กะเฮ็ดจ้งสิมา 4-5 ปีแล้ว

การเลือกซื้อเสื้อผ้าแม่กะสิซื้อของที่ประหยัดราคาบ่แพงป่านได้ เพราะว่าเขาต้องเก็บไว้ถ้าให้ลูกใช้จ่ายเพื่อลูกบ่สบาย เสื้อผ้าแม่กะบ่ได้ซื้อป่านได้ ส่วนมากแม่สิซื้อให้ตั้งแต่ลูกกับแฟนกับยาย แม่กะบ่ได้ซื้อป่านได้เพราะว่าแม่กะมีพอใช้อยู่ ถ้าซื้อปีหนึ่งจ้งสิซื้อเทื่อหนึ่งถาซื้อกะสิไปซื้ออยู่ตลาดร้อยเอ็ด กะสิซื้อโตะละ 100 กว่าบาททอนนั้นหละแม่กะเฮ็ดจ้งสิกะตั้งแต่ได้แต่โรมาจนแต่งงานมีครอบครัวกะเฮ็ดจ้งสิคือเก่าบ่ได้เปลี่ยน

การอยู่การกินกะตืออยู่ส่วนมากกะสิได้กินอยู่หน้าเฮาเฮ็ดเพราะว่าเฮาขายของ มันกะแ ตกต่างจากอดีตอยู่เพราะว่าการอยู่การกินตั้งแต่อดีตสมัยอยู่กับพ่อแม่ สิได้กินตั้งแต่ กุ้ง หอย ปู ปลา กะบ่ได้ซื้อป่านได้มีตั้งแต่ไปหากินนำทุ่งนาค่า กะได้กิน แต่ว่าทุกมื่อนี้การอยู่การกินอยากผิดเคื่องเพราะว่าอิหยังกะหาอยู่หากินหายาก ถ้าบ่มีเงินซื้อกะสิบ่ได้กินเพราะว่าอยู่หน้าบ้านกะบ่ขอยมีอาหารเพราะว่าน้ำมันท่วมมันกะบกเหมิดแล้วปลาน้ำกะพัดหนีเหมิดอยู่หน้าแม่น้ำปลากะเลยบ่มีแล้วคณกะหากินหลายมันกะเลยเหมิดนาคะล้งคณไปหาปลา กะเอาระเบิดไประเบิด กะหลังคณกะใช้ยาเบีย ปลากะเลยบ่ขอยหยัง คณกะหากินหลายเพราะคณกะอึดอยากบู้ว่าสิไปเฮ็ดอิหยัง มันกะเป็นจ้งสิมา 10 กว่าปีแล้ว

แม่กะว่าช่วงนี้หะครอบครัวอยู่ดีกินดี เพราะว่าฐานะการเงินมันกะดีขึ้นมา 3-4 ปี นี้ เพราะแพะได้ทำงานมีรายได้เข้าครอบครัวแล้วกะมีเงินเก็บพอเขามีเงินเขาอยากกินหยังกะได้ กินขนม นม เนย กะบ้อดกิน แต่ช่วงอดีตการอยู่การกินกะบ่ข่อยอยากดีปานใดเพราะว่าการหาเงินกะอยากผิตเคื่องอยู่แล้วแพะพังได้ไปขับรถตอนนั้นมันกะอยากบ่ดีกะกินอย่างปประหยัดแต่กะบ่ถึงขาดเงินดอกเพราะกะเปิดร้านค้าแล้วมันกะพอแก้ขัดได้กะหาอยู่หากินมาเท่าทุกมือนี้กะสิให้ได้หลายกะบ่ได้เพราะว่าบ้านเขาบ้านนอกกะเป็นจ้งสิมา 4-5 ปีแล้ว

อยู่บ้านแม่กะมีครบทุกอย่าง อยู่บ้านกะมีโทรทัศน์ กะซื้อมาได้ 4-5 ปีแล้ว กะไปซื้ออยู่ในตลาด ร้อยเอ็ดกะซื้อมาในราคา 7,000 บาท ส่วนตู้เย็นกะซื้อมาประมาณ 10 ปีแล้วกะบ่รู้ว่าซื้อมาในราคาทอใดกะบ่รูเพราะว่าแม่ใหญ่เป็นคนซื้ออย่างอื่นกะมี มอเตอร์ไซด์ กะซื้อมาได้ 3 ปีแล้วซื้อมาในราคา 40,000 บาท

โตบ่บอกถึงความร่ำรวยกะคนที่ร่ำรวยกะต้องมีทุกอย่าง เช่น มี บ้านหลังใหญ่ แล้วกะมีรถยนต์ มีทองเส้นใหญ่ มีคนนับหน้าถือตา แล้วการอยู่การกินกะต้องดี บ่ได้กิน อุดๆ หยากๆ แล้วกะต้องมีการงานที่มั่นคงเพราะว่าคนทุกมือนี้ ถ้าบ่มีงานกะบ่มีเงินสิซื้ออยู่ซื้อกิน คนในบ้านกะเบ้งบ่ดีหยานไปข่อยอยู่ขอกินมีตั้งแต่คนรังเกียจบ่อยากให้ไปหาเพราะว่าบ่มีงาน

แม่กะคิดต้องการค้าขายเพราะว่าตั้งแต่มีลูกเพราะว่าบ่ได้ไปทำงานไกลจากลูกแล้วกะได้ยูนาลูกได้ให้มลูกกินบ่ได้ห่างลูกไกล ผู้ริเริ่มให้กะแม่ใหญ่สมยงค์ อยู่บ้านพื้นขายก่อนพื้นกะเลยบอกว่าให้ขายแทนเพราะว่าแม่กะเฒ่าแล้วร่างกายกะสู้บ่ไหว อยากให้ลูกขายแทนแล้วมันกะดีสิมีรายได้เข้าครอบครัวทุกมือนะ กะสิมีเงินซื้อนม ให้ลูกกิน กะบ่ได้ห่างลูกไปเฮ็ดงานหม่องอื่นล่ำพังผังกะการงานบ่มั่นคงปานใดเพราะมันไปนารถนำลา กะเลยขายมาได้ 3-4 ปีแล้ว คนกะมาซื้อคืออยู่มาซื้อเรื่อยๆ ส่วนมากกะเป็นพี่น้องหละมาซื้อ

งานที่เฮ็ดแล้วสบายใจจิตใจสงบ แม่กะว่าอาชีพค้าขายนี้หะเฮ็ดแล้วมันจิตใจสงบเพราะว่าเฮาได้อยู่กับลูกกับเต้าเฮา บ่ต้องได้ไปทำงานไกลบ่มีไฟมาบังคับคือเฮาอยากเขายามใดกะได้ ถ้าเฮามี เวียก เฮากะปิดร้านไปเฮ็ดเวียกนั้นก่อนจ้งมาเปิดร้านกะบ่มีไฟกล้ำว่า แต่ถ้าเฮาเฮ็ดงานเป็นลูกจ้างเฮาต้องเฮ็ดงานเป็นเวลาเล็กเป็นเวลา อยากเฮากะบ่ได้เฮาสีว่าเฮาบ่เฮ็ดงาน ถ้าหัวหน้ามาเห็นเฮากะสิไล่ออกมามันแตกต่างบ่อาชีพค้าขายอิสระของแม่ มันกะสบายใจตั้งแต่ขายมาเลยได้ 3-4 ปีแล้ว

งานที่บ่สบายใจกะบ่มีดอกเพราะว่าแม่กะมีตั้งแต่ค้าขาย แต่เห็นแต่คนไทยบ้านเฮาบ่สบายใจตั้งแต่เฮ็ดนานี้หละ เพราะว่าน้ำมันท่วมแล้วเฮากะลงทุนหลาย จ้ง ชื่อ บ่ยุ จ้างไถ จ้างดำ จ้างเกี่ยว กะเหมิดหลายอยู่เด้กะหลังคน 20,000-30,000 บาทพวกที่นาหลายๆแล้วน้ำกะมาท่วมข้าวเฮาเฮ็ดให้บ่ได้กินข้าวขายข้าวจักเม็ด กะเลยบ่ได้ขายข้าวไปใช้หนี้ที่กู้ยืมมาเฮากะบ่รูสิเฮ็ดจ้งใด กะเลยต้องไปหากู้ยืมเงินหม่องใหม่มาใช้หนี้กับข้าว กะเลยเป็นหนี้มาตลอด แล้วนำกะท่วมมา 3 ปีแล้ว

กรมพัฒนาการเกษตรเขาจะมาแจกของอยู่ เขาจะมาแจกทุกปีตั้งแต่ห้าท่วม 3 ปี อยู่บ้านแม่กะได้พันธุ์ ข้าวผู้ละครั้งกะสอบ แล้วเขาจะมาแจกพันธุ์ไม้เป็น มะม่วง มะขาม เม็ดผัก ไปจิ้งสันละ เกษตรเขาจะมาจากอำเภอเสลภูมิ

กองทุนหมู่บ้านกะมีความหมายต่อความครบครันอยู่ เพราะว่าแม่กะได้ยืมเงินกองทุนหมู่บ้านมาลงทุนค้าขาย 10,00 บาท แม่กะพึ่งยืมปีนี้แหละเพราะว่ามันได้เสียดอกน้อยกว่าหม่องอื่น เสียร้อยละบาทต่อปี แม่กะพอเสียได้กะเลยยืมเพราะว่าคนในบ้านเขากะยืมกันเหมิด แล้วมันกะขอให้เขามีเงินก้อนไปซื้อของมาลงที่อละหลายๆแล้วจึงปี้อยได้ไปซื้อมาตุ

อบต. กะมีความหมายอยู่กะมาชอยเอ็ดถนนหนทางให้ไปมาได้สะดวกเพราะตั้งแต่ก่อนบ่ทันได้เทคอนกรีตแต่เดี๋ยวนี้นี้พืดตั้งแต่มี อบต. อิหยังกะดีขึ้น ส่วน อบต.กะมีความหมายกับครอบครัวอยู่คือมาเป็นลูกค้าชอยซื้ออุดหนุนร้านแม่ประจำ อยู่บ้านเขากะมี อบต. อยู่ 2 คน กะมีชื่อว่า นายไฟโรจน์ กับ นาย มนตรี เพ็นกะดีนำความเจริญมาสู่บ้านเขาเพ็นกะเป็นมาได้ 2-3 นี้แหละ

อยู่บ้านกะเสียภาษีร้านค้า เสียให้ อบต.ปีละ 150 บาท แล้วไปเสียอยู่อำเภอเสลภูมิเป็นภาษีร้านค้าปีละ 600 บาทเสียปีละ 2 เทื่อ แล้วกะเสียภาษีหลักกับภาษียาสูบเสียปีละ 41 บาท แล้วกะเสียภาษีนาแม่กะปู้ว่าแม่เพ็นเสียหลายบ้านได้

แม่กะอยากให้รัฐบาลมาชอย ในด้านความเป็นอยู่อยากให้มาตั้งโรงงานให้เพราะว่าบ้านเฮานี้ บ่มีโรงงานอยู่บ้านเฮาเลย แล้วคนในหมู่บ้านหลังจากเอ็ดนากะบ่มีงานทำ ทำให้คนในหมู่บ้านต้องได้ไปทำงานหม่องอื่น จังอยู่บ้านเฮากะไปหลาย บางคนกะไปหาทำงานในกรุงเทพฯ บางคนกะไปทำงานอยู่ปักใต้ จังอยู่บ้านแพนกะไปขับแท็กซี่อยู่กรุงเทพฯ กะเลยอยากให้มาตั้งโรงงานในหมู่บ้านเพื่อว่าคนในหมู่บ้านสิมีงานทำมีรายได้เข้าในหมู่บ้านเอ็ดให้ชาวบ้านมีอยู่มีกินบ่ต้องได้ไปทำงานต่างจังหวัดหม่องไกลๆ แม่กะคิดมา 4-5 ปีแล้ว เดี๋ยวนี้นคนอยู่บ้านพวกที่บ่ได้ไปใส่กะรับผ้ามาเย็บพอได้เป็นรายได้เข้าบ้านกะคืออยู่ พอได้ซื้อกับข้าวสุกกิน บ้านเฮากะเย็บผ้าโดนแล้วเห็นเขาไปรับมาจากบ้านขาว บ่รู้ว่ารับนำผู้ใดได้ยินเขาว่าไปรับมาจากโรงงานแล้วกะเอามาให้ชาวบ้านเย็บเทื่อหนึ่ง

แม่กะว่าแม่สามารถเอาโตรอดได้ดีกว่า ตั้งแต่ก็พ่อแม่พาดังแต่เอ็ดไรรนากะมีตั้งแต่ัวว ควายไถนา จนกว่าสิแล้วกะใช้เวลาโดน บ่คือสมัยนี้อิหยังกะทันสมัยสามารถเอ็ดนาโดบ่ต้องเอ็ดกะได้แล้วกะใช้เวลาคราวเดียว กะแล้วเพราะมันมีรถไถนา แล้วเวลาเกี่ยวกะจ้างรถมาเกี่ยวบ่พ้อมมือ 2 มีอกะแล้ว แต่สมัยพ่อแม่ต้องเกี่ยวเองแล้วต้องตีข้าวเองมันบ่มีความทันสมัยทุกคือทุกมือนี้แม่กะเลยว่แม่สิเอาโตรอดได้ดีกว่าเพราะว่า ทุกอย่างมันทันสมัยกว่าพ่อแม่สมัยเก่า มันกะเปลี่ยนแปลงมาแล้วมาประมาณ 10 กว่าปีแล้วตั้งแต่ก็อยู่กับพ่อแม่เอ็ดนาแต่ละเทื่อใช้เวลาโดนอิหลี พอมาตกสมัยแม่ใช้เวลาคราวเดียวกะแล้ว บ่ต้องลำบากคือจิงสมัยเก่า

ถ้าเป็นไปได้แม่อยากให้ลูกเรียนสูงๆ เพราะว่าบ่อยากให้เขามาลำบาก อยากให้เขาได้เป็นเจ้านาย ได้ทำงานดีๆ ได้ทำงานในห้องแอร์ แต่ว่าอาชีพค้าขายกะดีเพราะว่ามันเป็นงานที่อิสระ

แล้วจะได้เงินดีมีไฟมาบังคับ แล้วการค้าขายถ้าเขาเอ็ดดี ๆ ก็จะขายได้เพราะว่ามีตั้งแต่อาชีพค้าขายที่อื่นที่ขายอาชีพอื่นก็จะพอเลี้ยงตัวเองได้บวกรวมอาชีพค้าขาย แม่กะคิดมาตั้งแต่มีลูกนี้แหละได้ 2-3 ปีแล้ว

การอยู่การกินแม่กะส่วนมากแม่กะสิกิน อยู่กับร้านเพราะว่าแม่กะไปซื้อกับข้าวมาขายถ้ามีอียังมันเหลือแม่กะกินอยู่กับนั้นเลย ถ้าอยากแพนอยากกินอียังแม่กะสิตามแล้วกะสิไปตลาดกะซื้อมาให้กินเป็นอาหารสำเร็จ ถ้าเขาอยากกิน ปู ปลา แม่กะซื้อมาให้แล้วเอ็ดให้เพิ่นกิน ส่วนมากแม่กะกินอียังกะแล้วกินง่าย ๆ การอยู่การกินกะเป็นจั่งสิมาตั้งแต่แม่ค้าขาย ได้ 3-4 ปีแล้ว

การชอยเหลือบ้านเฮากะดีคือเก่าอยู่ แต่ว่าการชอยเหลือบ้านเฮาบางครั้งกะเป็นกลุ่มเพาะว่าอยู่บ้านมีการแบ่งหมู่กัน มันกะมีหมู่ 3 กับหมู่ 14 แล้วการให้ความชอยเหลือมันกะเลยแบ่งพรรคแบ่งพวก จั่งแม่อยู่หมู่ 14 พวกที่มาอุดหนุนซื้อของอยู่ร้านกะสิมีตั้งแต่หมู่ 14 ทอนั้นเพราะว่าส่วนหมู่ 3 กะไปซื้ออยู่หมู่ 3 ตั้งแต่ก็ตอนบ่ทันเลือกตั้งหมู่ใหม่กะมาอุดหนุนกันดี แล้วเรื่องอย่างอื่นกะเป็นคือกันบ่ว่าเรื่องสิวานกันไปชอยเรื่องอียังกะตามกะบ่อยากมาชอยสิใจแคบบ่คือหมู่แม่ หมู่ 14 สิใจกว้าง กะเบ้งง่าย ๆ บางทีเด็กน้อยวัยรุ่นกะอยากผัดกันเพราะแยกหมู่บ้าน คือว่าตอนนั้นเพิ่นอยากสนับสนุนให้ผู้นั้นเป็นผู้ใหญ่บ้านแล้วบ่ได้เป็นแล้วหมู่ 3 เลยมีอึดคิดตั้งแต่พุ้นแหละแต่กะบ่ร้ายแรงดอกกะเลยบ่ชอยสามัคคีกันเลยเท่าทุกมือนีแหละการชอยเหลือกันกะเลยบ่ติมา 2-3 ปีแล้ว

ตั้งแต่สมัยแต่ก็คนในบ้านไปขับรถแท็กซี่ตั้งแต่พื่อเป็นเด็กน้อยอยู่ เพิ่นกะขับมาเรื่อย ๆ แต่ว่าเพิ่นไปขับหลายคน ผู้ที่ชวนพื่อเข้าไปขับแท็กซี่นำกะพี่ชายพื่อนีแหละเพิ่นมีแท็กซี่อยู่มันว่างคันหนึ่งแล้วพื่อกะยังบ่มีอียังเฮ็ดลูกกะกำลังกินกำลังนอนให้แต่เมียหามันกะบ่พอกินพี่ชายชื่อว่า สมคิด เพิ่นกะขับมาก่อน แล้วกะมีผู้ใหญ่อื่น ๆ พื่อใหญ่ อุดม พื่อกะไปอาศัยพักนำเพิ่น แล้วพี่ชายกะเลยชวนไปว่าไปลองขับเบ้งจักเดือนถ้าว่าง เพราะว่าช่วงนี้บ่ชอยได้แสนปานได้ พื่อกะไปขับเดือนหนึ่งกะมาพักเดือนหนึ่ง รายได้กะได้เป็นหน้าช่วงทำนากับเกี่ยวข้าวรายได้สิดีเพราะพวกขับรถแท็กซี่กับบ้านมาดำนากัน เกี่ยวข้าว รดลิจอดหลาย รถแท็กซี่ห้อย มันกะเลยพื่อหาเงินได้ในช่วงนั้น ถ้าสิไปหาช่วงรถหลาย ๆ มันรายได้บ่ชอยดี กะล้งเทื่อบ่ได้ฮอดค่าเช่ารถกะมี พื่อสิไปขับรถแท็กซี่อยู่แถวดอกจันทร์ ย่านนาวา

กะโดยมากตั้งแต่ก็กะคิดอยู่ว่างานแบกหามสิเป็นพื่อเฮ็ดแล้วกะสิให้เมียขายอาหารอยู่หน้าร้านเป็นพวกกับข้าว ส่วนของข้าวในร้านพื่อสิเป็นคนขายเอง แต่ว่าพื่อกะคิดไว้บ่ทันได้เฮ็ดเพราะว่าพื่อกะหยากต้องได้ไปขับรถแท็กซี่อยู่ตลอด ต้องรอจั่งหวัะจักหน่อยถ้าพื่อเลิกขับแท็กซี่จั่งสิมาแบ่งหน้าที่

มันกะมีปัญหาอยู่ กะล้งเทียทุนในการค้าขายกะน้อยการซื้อของมาขายกะเลยบ่เต็มที แล้วการค้าขายมันกะมีคู่แข่งบางร้านกะขายของถูกกว่าเฮาคือว่าของขายกำไรมันสิห้อย แล้วมีร้านขายของส่งมาขายถูกกว่ามันกะเลยลูกค้ายะไปซื้อทางนั้นเพราะมันถูก กะล้งเทื่อกะต้องได้ขายตามเขาแทบบ่มีกำไรเลย ร้านค้าอยู่บ้านเฮาประมาณ 6-7 ร้านเขาเจ้าผู้เฒ่าเพิ่นเลิกขายไปอยู่ 2-3 ร้าน เขา

กะเลยขายกับข้าวเพราะมันกำไรหลายเป็นการดึงเขามาซื้อกับข้าว แต่ของข้ากะขายคือแก่มันกะเป็นจิ้งสิมา 3-4 ปีที่แล้วมา

งานที่บ่ต้องพึ่งพาผู้อื่นกะจั่งที่พ่อกับแม่เฮ็ดทุกมือนี่หละกะมีอาชีพค้าขายเพราะว่าการค้าขายมันบ่แม่นงานหนัก แล้วกะเฮ็ดอยู่กับบ้านกับลูกบ่ได้ไปใส่ รายได้กะดี แล้วอาชีพขบแท็กซีมันกะพึ่งพาแค่เช่ารถนอกจากนั้น เขากะบ่ได้พึ่งพาผู้อื่นแล้วมีตั้งแต่เขาหาเองเลย ได้น้อยหลายกะบ่เกียวกัยไฟแล้วถ้าเขาอยากได้หลายกะหาเอาอยากได้น้อยกะหาน้อยคือกัน มันเป็นงานที่อิสระเฮ็ดแล้วกะสบายใจนา

ส่วนมากกะมีตั้งแต่ทำนาเพราะว่าการทำนาต้องได้ขอแรง คนนำหมู่บ้านแล้วกะญาติพี่น้องไปเกี่ยวข้าวซอยเพราะว่าเขาเกี่ยวเองบ่ไหวถ้าสมมุติว่านาหลาย แล้วกะยามสีข้าวเพราะว่ายามสีข้าวรถสีต้องการความเร็วต้องเฮ็ดให้ทันกับการสี เพราะว่าเขาฟ้าสีฟ้าวไปหาผู้อื่น แล้วกะเอาข้าวขึ้นเล้านี่หละที่ได้อาศัยผู้อื่น อย่างอื่นกะบ่ได้อาศัยหลายบ้านได้ กะเป็นการวานไปซอยแค่มือเดียวทอนั้นเพราะว่าสีวนหลายกว่านี้กะเกรงใจเขาเพราะเขากะมีเวียกเขาคือกันกะอาศัยกันจิ้งสิมาตลอด พอแล้ว กะเลี้ยง ต้มเป็ด ต้มไก่ เหล้ายาปลาปิ้งนี่หละ ตามประเพณี

จั่งพ่อขบรถแท็กซีกะได้อาศัยข้อมูลอยู่แต่ว่าเท่าที่พ่อสังเกตอยู่มันขึ้นอยู่กับไหวพริบแต่ละคน เพราะว่ากะสอบถามหมู่อยู่ว่าหม่องนั้นหม่องนี้ไปแล้วได้เงินดี แต่ว่ากะล้งคนไปแล้วบ่ได้กะมีสาเหตุกะเกิดจากความคิดบ่สำกันไนไหวพริบเคยขบหม่องนั้นกะขบตั้งแต่หม่องนี้บ่เคยไปเจาะตลาดหม่องอื่นคือจั่งพ่อไปสมมุติเนาะคือจั่งไปหาปลาคันคนไปตีกหลายพ่อกะไปหาตีกหม่องใหม่ มันต้องเป็นจิ้งสิมันต้องใช้ไหวพริบ พ่อกะไปหาตลาดใหม่หม่องมีร้านอาหารมีคาเฟ่หลายๆมันจิ้งสิคนหลาย

พ่อมีความสัมพันธ์ในการขบรถแท็กซี กับหมู่กับญาติพี่น้องเพราะว่าได้ไปทำงานนำกันไปขบรถแท็กซีอยู่กินนำกันกับพี่ชายกะชื่อว่าสมนึก กับหมู่ กะชื่อว่าเนียน

พ่อกะสิเบิ่งความจริงใจ มันเอาเปรียบกันและกัน ต้องซื่อสัตย์ต่อกัน แล้วกะบ่ตัวเก่ง คนที่พ่อคบนำกะชื่อว่า เนียน เขาเป็นคนที่ซอยอิหสิบเป็นคนเว้าแต่ปากคนมีตั้งแต่กินนำกะหลายบ่จริงใจกะมีกะล้งเทือยามเดือดร้อนซอยเฮากะบ่ได้แต่ว่ายามกินเหล้านี้ดีคัก

เสี้ยวพ่อกะบ่มีเพราะว่าบ่ได้นับกันผูกกันเป็นเสี้ยว แต่ว่ามีตั้งแต่หมู่ที่ถ้าอาศัยกันยามเดือดร้อน เขาต้องการอิหยังแล่นไปหาหมู่กะได้มันกะบ่แตกต่างจากอดีตเพราะหมูนั่นคบกันมาโดนแล้วกะรู้จักนิสัยใจคอกัน

การทำสัญญากะเฮ็ดตั้งแต่ยืมกองทุนหมู่บ้านเงินล้าน เพราะว่ากะล้งเทียมันกะหมูนบ่ทันกะต้องได้ยืมกะคือว่าเฮามันบ้านนอก บ้านบางหลังกะบ่มีเงินแล้วกะต้องมาเซ็นเขาเพราะว่าข้าเจ้ากะจนลูกฝากมาบ่ทัน กะต้องมาเซ็นกะล้งเทือกะเป็นเดือนจั่งเอามาให้เขาช่วงนานาคคนกะมาเซ็นเอากับข้าวไปก่อนเป็นเดือนจั่งมาจ่าย เพราะว่าร้านค้าพ่อกะต้องหมูนกะล้งเทือคนมาเซ็นหลายเงินกะเลยหมูนบ่ทันกะเลยต้องได้ยืมเงิน กองทุนหมู่บ้าน

การที่พ่อเบ๊ึงเครดติดีปดีโดยมากบ้านนอกเขาสิบข้อยโก่งกันปานได้เพราะว่าบ้านเขาจะอยู่
นี่คือกัน แต่ว่าบ่จ่ายกะมาเอาอีกบ่ได้ มันกะแตกต่างจากคนกรุงเทพฯมันร้อยแปดพันประการเพราะ
ว่ากะล้งเทื่อเอาบัตรประชาชนขาด กะเอาบัตรปลอมไปตัวข้าเจ้ากะมี ตัวแล้วกะนี้มาเพราะว่าไปยืม
เงินดอกร้อยละ 10 กะล้งเทื่อกะบ่ใช้ ใช้บ่เหม็ดกะหนี้มาคนกรุงเทพฯนี้ตัวเก่ง

ช่วง 7 ปีที่แล้วกะมีปัญหาเรื่องเงินทุน ตอนนั้นว่าสิลงทุนแล้วบ่มีเงินทุนเพราะว่าตั้งแต่ก็พ่อ
ไปรับเหมา เอ็ดผ้ามา่าน กันสาด อลูมิเนียม งานใหญ่อยู่แต่กะบ่ข่อยมีทุนกะเลยเลิกเอ็ด ตอนนั้นพ่อ
ไปเรียนมาตั้งแต่กรุงเทพฯกะเลยไปรับเหมากับหมู่ หมู่กะเป็นคนเหนือชื่อว่า ชัยรัตน์ เดียวนี้หลาน
กะไปทำงานนำหมู่รายได้กะคืออยู่ การลงทุนมันกะขึ้นอยู่กับงานคั้นงาน 4-5 หมื่นกะต้องได้ลงทุนซื้อ
นั้นซื้อนี้เป็น 2 หมื่น

สิ่งที่เขาต้องลงทุน กะมีตู้เชื่อม สว่าน โตตัด โตยิง อูกรณ์ ไขควง ถ้าพวกเอ็ดผ้ามา่าน เลื่อย
แล้วต้องมืรถ เพราะว่ารถต้องแก๊สไปเอ็ด กะต้องได้ลงทุนหลายแสน กะเลยบ่มีเงินทุนกะเลยบ่ได้เอ็ด
แล้วพี่ชายกับหมู่ชื่อว่านพรัตน์กะมาชักชวนไปขับแท็กซี่ตอนนั้นเมียกะล้งท้องกะเลยต้องไปหัดขับ
ลองเบ๊ึง

พ่อกะคิดไว้อยู่แต่ว่าลูกกะสิเอาบ่เอากะแล้วแต่เขา ลูกชายพ่อกะอยากให้เรียนสูงที่สุดแล้ว
กะให้ได้รับข้าราชการ อยากให้เป็นตำรวจ ส่วนลูกสาวผู้หญิงกะอยากให้เรียนสูงๆแล้วกะให้ได้เป็น
หมอเพราะว่าหมู่พ่อได้เป็นตำรวจ แต่ผมบ่ได้เรียนหนังสือกะเลยบ่ได้ไปสอบตำรวจนำเขา สาเหตุบ่
ได้เรียนเพราะว่าพ่อแม่จน ตอนนั้นพี่ชายเรียนกะเลยเสียสละให้พี่ชายเรียน พี่ชายกะเรียนจบ ม.3
เดี๋ยวนี้พี่ชายกะซื้อแท็กซี่ขับอยู่กรุงเทพฯอยู่กับพ่อนี้แหละแต่ว่าพี่ชายกะไปเล่นแถวโรงแรม พื้นกะ
เล่นรถให้ฝรั่งเพราะพื้นว่าภาษาอังกฤษเก่ง

มีตั้งแต่ขับรด แต่พ่อกะคิดอยู่กะอยากเอ็ดการเกษตรอยู่นา เพราะว่าพ่อกะมีการเกษตร ถ้า
พ่อกะมีทุน กะสิซื้อหมูเลี้ยง ซื้อเป็ดเลี้ยง ซื้อไก่เลี้ยงเอาไว้ขาย

มันกะมีอยู่เพราะว่ามีผู้เฒ่าผู้หนึ่งพื้นแนะนำเพราะพื้นกะเอ็ดแล้วประสบความสำเร็จ ใน
เรื่องงานการเกษตร พื้นกะต้องบ่ได้ไปทำงานทางอื่น พื้นกะเอ็ดไร่นาสวนผสมอยู่นาพื้นแล้วพื้น
กะมีรายได้ดี แล้วพื้นกะเอ็ดนาบั้งแล้วพ่อไปเห็นพื้นเอ็ดนาบั้งมันเอ็ดง่าย บ่ต้องลงทุนหลาย แล้ว
พื้นเอ็ดมาแล้วพื้นได้ผล พื้นชื่อว่าพ่อใหญ่สน แสงดา พื้นกะเอ็ดมาได้ 3-4 ปีแล้วพื้นกะขายได้ปี
ละหลายหมื่นอยู่

กะคือพวกเขาบ่มีนาแล้วข้าเจ้าอยู่บ้านกะบ่มีอียังเอ็ดกะเลยต้องหาทำงานต่างจังหวัด แล้ว
พวกที่มีไร่นากะให้ตั้งแต่ลูกเต้าไปทำงานส่วน พ่อแม่กะอยู่บ้านกะเอ็ดเกษตรอยู่บ้าน กะเลี้ยงปลา
แน่ ผู้หลังคนอยู่บ้านขายปลาได้ปีละ 2-3 หมื่นบาท แล้วอยู่บ้านพ่อกะมันปลาหลายเพราะว่าอยู่บ้าน
ปลา หลายบ้านกะมาหากินทางนี้กะมี โนนยาง บ้านหัน บ้านหนอง บ้านขาว บ้านแห่กะมาหากิน
ทางนี้ ปลามันหลายมันอยู่ใกล้แม่น้ำชี อยู่บ้านกะไปเอ็ดงานหลายอยู่บ้านกะประมาณ 100 กว่าพัน

ละ เพราะว่าอยู่บ้านกะปมมือหยั่งเห็ด กะเป็นจั่งสิมาทุกยุคสมัย ส่วนมากกะไปเย็บผ้า ส่วนผู้ชายกะไปขับรถแท็กซี่

พ่อกะอยากให้ลูกเรียนสูงๆ พ่อกะว่าสิเอาโตรอดได้ดีกว่าพ่อ เพราะว่าพ่อเรียนมาหน่อยถ้าลูกเรียนสูงกะสิได้ไปสมัครหม่องได้ เขากะสิรับปมาได้ลำบากคือพ่อ

กะมีอยู่โดยมากเขาสิมารับจ้างไถนาข้าเจ้ามีเงินเขากะซื้อที่ไว้แบ่งไว้ ข้าเจ้ามีรถเขากะเอาต้นยูคามาปลูกไว้ ผู้ล้งคนข้าเจ้าปมีเงินข้าเจ้ากะขาย ถูกๆโดยมากกะสิมีนายทุนทางอื่นมาซื้อไว้แล้วข้าเจ้ากะขุดสระไว้แล้วกะเอาหนามปักจับมาล้อม

กะมีอยู่ปัญหาอยู่ถ้าปรึกษาเมียกะเป็นผู้หญิงกะสิให้คำปรึกษาปได้ดีปานได้ ส่วนมากถ้ามีปัญหากะสิปรึกษา พ่อใหญ่สน เพิ่นกะแนะนำแนวโน้วว่าต้องเฮ็ดจั่งได้ ถ้าเป็นเรื่องนากะต้องให้ตัดแปลงเฮ็ด แล้วถ้าเฮาอยากซื้อเครื่องกะเกษตรกะต้องไปถามเพิ่น

พ่อกะสิให้ความเคารพผู้ใหญ่กับตำรวจที่อยู่กับบ้าน เพราะว่าเพิ่นเป็นที่นับถือของคนในหมู่บ้านถ้าเฮาเดือดร้อนอียังที่เป็นเรื่องเป็นลาวกะไปปรึกษาเพิ่นกะให้คำปรึกษาและหาทางแก้ไขชอยตลอดรอด แล้วเรื่องส่วนรวมเพิ่นกะให้ความชอยเหลือดีปว่าสิวัดวา กับเรื่องพัฒนานาหมู่บ้าน

ทุกมือนี๋กะล้งเทื่อรถอยู่บ้านไปกรุงเทพฯ ถ้าไปเห็นกันกะสิฝากความมาแล้วอีกอย่างหนึ่งกะสิใช้โทรศัพท์ เพราะว่าอยู่บ้านพักกะมีโทรศัพท์ แล้วกะโทรมาหาแฟนส่วนมากกะเป็นเรื่องถามว่ายามนาแล้วสิเฮ็ดนาปปีนี๋แล้วกะถามอยู่ดีสบายปอลูกเป็นจั่งได้

มันกะต้องประหยัดเพราะว่าสิ่งที่ปจำเป็นกะปต้องซื้อ จังเสื่อผ้าคันบ่จำเป็นกะปต้องซื้อหลายกะซื้ออย่างประหยัดเพราะว่ากะล้งคนซื้อใส่คราวเดียวกะเฮาใส่ แล้วบ่จำเป็นผู้ล้งคนซื้อเสื่อผ้ากะ เหม็ดบ่หนอย แต่ว่าพ่อสิบข่อยซื้อส่วนมากพีสาวสิซื้อมาให้

พ่อว่าถ้าเฮาสิเฮ็ดอียังกะต้องไปศึกษาผู้ที่มีประสบการณ์มาก่อนกะต้องไปปรึกษากันว่าสิเฮ็ดจั่งได้ แล้วต้องใจกว้าง ต้องมีความเอื้อเฟื้อ ต้องมีเหตุผลบ่เคียดงาย แล้วพร้อมให้คำปรึกษาเฮาได้ถ้าทุกคนเฮ็ดได้กะสิมีแต่ความสำเร็จ ผู้ล้งกะวางแผนไว้ว่าเฮาสิเฮ็ดจั่งได้ กะล้งเทื่อกะไปถามเพิ่นถ้าเฮ็ดได้กะดี กะล้งเทื่อกะคิดว่าดีจั่งไปปรึกษาเพิ่นปรึกษาผู้อาวุฒิสกว่าผู้ที่เฮาเฮ็ดมาก่อน

อยู่บ้านกะมีกลุ่มคือกันคือเป็นกลุ่ม อสม. พวก อสม. กะมาอบรมเรื่ออยู่ว่าต้องให้เฮาเฮ็ดนั้นเฮ็ดนี้ กะล้งเทื่อกะเอายามา ฉีดยุ่งหลาย แล้วกะเอาทรายกันยุ่งมาให้ แล้เขากะมาแนะนำทุก 2 - 3 เดือน

กะหลายอย่างอยู่กะล้งเทื่อเพิ่นเฮ็ดอียังกะต้องได้เฮ็ดนาเพิ่น ให้ความชอยเหลือคือจั่งเปิดร้านค้าโดยมากเขาสิมายู่ร้านพ่อ บางเทื่อข้าเจ้าปมีกินข้าเจ้ากะเซ็นไว้ยามมีเพิ่นจั่งเอามาจ่าย ถ้าบ่เอามาจ่ายกะอยากอากัน แล้วคนบ้านเฮากะบ่ข่อยตัวกันยามมีเขากะเอามาให้ กะล้งเทื่อเขาบ่มีกะเอาปลามาแลกพ่อกะสิชอยเรื่องในเรื่องนี้ละ

นายชัยอนันต์ อ่อนงาม อายุ 28 ปีทำนาและเห็ดเสาปูน.วันที่สัมภาษณ์ 8 มกราคม 2546.ที่บ้านเลขที่ 53 ม.13.ตำบลบ้านขาว.อ.เสลภูมิ.จ.ร้อยเอ็ด

พ่อมีลูกอยู่ 2 คนคนที่หนึ่งชื่อว่า นาย ชัยกฤษ อ่อนงาม อายุ 16 ปี เรียนอยู่โรงเรียนบ้านขาววิทยาคาร อยู่ชั้น ม.5 การให้เงินลูกไปโรงเรียน ขาลังมือกะ 30 บาท ขาลังมือกะ 50 บาท คนที่สองชื่อว่า นาย ชัยรัตน์ อ่อนงาม อายุ 14 ปี อยู่โรงเรียนบ้านขาววิทยาคาร อยู่ชั้น ม.2 กะให้เงินไปโรงเรียนมือละ 20-30 บาท แล้วแต่ถ้ามีกิจกรรมเขาจะหลยกว่ามันบ่แน่นอนปานได้

ที่นาพ่อกะบ่มีดอกที่ได้กะได้เช่าพื้นเฮ็ด 25 ไร่ ปีนี้พ่อกะเช่านาหนองแปลงปีนี้ กะใช้ค่าเช่าเหม็ด 26,100 บาท นาที่พ่อเช่าสิเป็นนาวัดเป็นนาของคนหมัดบ้านนาส่วนรวมถ้าถึงยามเฮ็ดนา แต่ละปีกะต้องไปประมูลกันว่าผู้ใดสิได้ถ้าผู้ใดประมูลร้านค้าสูงผู้นั้นกะได้ แต่ปีนี้พ่อประมูลได้ในราคา 26100 บาท แล้วกะลงทุนหลยอยู่ได้ ชื่อปุ๋ย ชื่อน้ำมันรถไถ จ้างดำ จ้างเกี่ยว จ้างสี เหม็ดเงินอีก 10,000 บาท แล้วปีนี้ข้าวกะบ่เป็นราคากะเลยขาดทุนเลยปีนี้ นา 25 ไร่ได้ข้าวประมาณ 7-8 ตันนี้ละอย่างหลยพอเฮ็ดนาแล้วสิเอาข้าวจำมะลิไปขายกะได้กิโลกรัมละ 5 บาท พ่อกะเลยยังบ่ทันขายกะเอยใส่กะสอบไว้อยู่รอให้มันเป็นราคากว่านี้จึงสิขาย ถ้าขายตอนนี้ขาดทุนหลยกว่าเก่า แล้วค่านาเช่านากะยังบ่ทันได้ใช้พื้นเพราะว่าบ่ทันได้มีเงินไปซื้อรอให้ข้าวเป็นราคากว่านี้จึงสิเอาไปขายถ้าเอาไปขายช่วงนี้กะหย่านเงินบ่พอใช้หนี้พื้นหย่านได้จากทุนเจ้าของใส่หลย พ่อกะคาดว่าข้าวอยู่นี้ถ้าขายให้หนองแปลงกะสิพอดิ สำเฮ็ดนาให้พื้นกำไรกะบ่ได้อิหยังขาดทุนชื่อๆ แล้วกะให้น้องมาเฮ็ดขอยผู้ละครั้ง เพราะว่าน้องกะอยากมาเฮ็ดนา น้องกะชื่อว่าพรสวรรค์ อ่อนงาม

กะมีปัญหาเรื่องปุ๋ย เพราะว่าปุ๋ยราคาแพงกะสอบละ 380 บาท แล้วข้าวกะบ่เป็นราคา ถ้าข้าวกับปุ๋ยมันราคาใกล้เคียงกันกะบ่เป็นอิหยังแต่ว่านี้ ปุ๋ยมันราคาแพงเกินกันหลยมันเลยไปบ่ไหวปานได้ นี่หละมันเป็นปัญหาขั้นต้นของชาวนาเลย

ปัญหาอีกอันหนึ่งกะคือข้าวมันเป็นโรค สาเหตุมันเป็นโรคกะย่อนมันบ่มีฝุ่นใส่ना มันได้ใส่แต่ปุ๋ยหลยปุ๋ยมันกะเข็ม ดินมันเหลื่อยากเสี่ยง่ายข้าวกะเลยเป็นโรคใบกรุด ใบหยิก

ปัญหาอีกอย่างหนึ่งกะปัญหาน้ำท่วม มันกะท่วมมา 3 ปีซ้อนแล้วตั้งแต่หน้าท่วมมานี้ ทางนี้หม่องน้ำท่วมกะเป็นนาแม่พื้นกะมีนาอยู่ 8 ไร่ ได้กินตั้งแต่หม่องทางโคก 9 ไร่ กะขาดทุนคือกันกะลงทุนไป 3,000 บาทแล้วน้ำกะมท่วม 3 ปี ส่วนหม่องทางโคกกะได้ข้าวอยู่ประมาณ 5 ตัน กะแบ่งกับแม่ให้แม่ 2 ตัน เฮาผู้เฮ็ดลงทุนพร้อมเอา 3 ตัน มันกะเป็นปัญหาปุ๋ยแพง ข้าวบ่เป็นราคามาได้ 5-6 ปีแล้วตั้งแต่ยุคพ่อใหญ่เขาวลิตร ข้าวเป็นราคากิโลกรัมละ 10 บาท จังสันชาวนาจึงสิอยู่ได้

อยู่บ้านพ่อกะเลี้ยงไก่ 10 กว่าโคกะเลี้ยงเอาไว้กินถ้ามีคนมาซื้อกะได้ขายพ่อกะเลี้ยงมาโดนแล้วกะลงเหื่อมันกะเป็นโรคห่าตายกะตุ แล้วกะเลี้ยงเปิด 7-8 แม่ กะเลี้ยงไว้ทำกินทำขายนำคั้นมีคนมาซื้อกะขาย พวกเปิดกะขายกิโลกรัมละ 50 บาท ส่วนไก่บ้านกะขายกิโลกรัมละ 55 บาท กะเลี้ยงมาได้ 10 กว่าปีแล้ว แล้วพ่อกะเลี้ยงกบนำ ยามฝนตกพ่อกะไปได้กบแล้วเห็นกบมันไข่กะเลยเอามาขังไว้ ทิ้งไว้ 3-4 มื้อมันกะเป็นลูกอี๊ดแล้วพ่อกะเอาหัวอาหารให้มันกินมันกะใหญ่จนได้ผัดกินตั้งแต่

เอามาเพื่อแรกมันกะหลายคือจ้งหยังพ้อหย่านมันร้อนกะเลยไปเอาผักดกมาให้มันอยู่ สงสัยผักดก มันสกปรกเพราะว่าบ้านพ้อมันตำน้ำกะไหลมาใส่จากหัวบ้านมาใส่ห้วยบ้านเพราะกะติดห้วยกะเลย เอามาให้กบ ที่แรกกบเป็นพันธุ์มันกะตายมีอยู่ 70 -80 โต จนเหลือ 100 กว่าโตที่รอดพ้อกะเอ็ดอาหารกินเรื่อย ๆ กะล้งเทือกกะอ่อม กะหลังเทือกกะผัดเผ็ดพ้อกะหัดเลี้ยงมาปีนี้จะ การเลี้ยงกบพ้อกะไปเบ็ง พ้อใหญ่สั้น อยู่ข้างบ้านเฮาหนีหละลูกพื้นไปเรียนเกษตรมาตั้งแต่ ม.ขอนแก่น แล้วพื้นกะมาพาพ้อพื้นเลี้ยงขายลูกฮึดมันปีหนึ่งพื้นได้หลายหมื่นอยู่จนบ่พ้อขายได้ไปซื้อหมอง(หมอง แปลว่า ที่ตรงนี้)อื่นมาขายให้ไทยบ้านเขากะซื้อไปใส่เบ็ด พื้น(พื้น แปลว่า เขา, ท่าน, คุณ) กะขายซิดละ 25 บาท แล้วลูกขายกะมาตายว่าปีที่แล้วพื้นกะเลยได้เฮ็ดผู้เดียวพ้อกะได้ไปถามพื้นนั้นหละวิธีการต่าง ๆ

กรมพัฒนาการเกษตรกะมาชอยพันธุ์ข้าวปลูกเขากะมาแจกให้เหม็ดบ้านนั้นหละกะเป็นพันธุ์ข้าวจำมะลิได้ผู้ละ 10 กว่าโลหนึ่งมันกะบ่พ้อเฮ็ดฮยังได้ดอกแล้วพันธุ์ข้าวปลูกนาบั้งกะมาแจกคือกันกะมาแจก 3 ปีแล้วตั้งแต่หน้าท่วมมาพื้นกะมาชอยแจก แล้วกะเอาข้าวสารอาหารแห้งมานำจ้งพวก ข้าวสาร ปลายกะป๋อง ผงชูรส น้ำปลา นี่หละพื้นมาแจกพื้นกะมาจากอำเภอนั้นหละที่มากแจกข้าวสาร อาหารแห้ง

การให้ความชอยเหลือกันญาติพี่น้องกะให้ความชอยเหลือกันคืออยู่ จ้งพ้อขาดแคลนเงินทอง ข้าวของเครื่องใช้ที่จำเป็นกะไปยืมมาเขาได้อยู่กะยืมมาเอื้อยอยู่ข้างบ้านเขากะให้ความชอยเหลือกันคืออยู่ เอื้อยกะชื่อว่านาง เครือวรรณ สิทธิศาสตร์ การยืมของพ้อมันกะแล้วแต่เขาขาดเงินถ้าเอาขาดเงินหลายกะยืมหลายส่วนมากกะยืมเทื่อละ 2,000-3,000 บาท แต่กะบ่ได้ยืมตู่เพราะพ้อกะมีชีพของเจ้าของคินกัน กะอาชีพเฮ็ดเสาปูนขาย รายได้กะพ้อได้ใช้ได้ชอยนี่หละ

อาชีพเฮ็ดเสาพ้อไปเรียนมาตั้งแต่ใส่ พ้อบ่ได้เรียนมานำไฟกะอาศัยสอบถามนำหมู่บ้านพวกที่ เขาเฮ็ดก่อน ก่อนสิซื้อพิมพ์มากะไปเบ็งสังเกตเบ็งยามเขาไปเทปูนก่อสร้างกะไปสังเกตเบ็งสังเกต เบ็ง(แปลว่า มอง, จ้อง) เรื่อย ๆ เวลาเขาเทแบบนำกะสอบถามเขาแนวว่าเขาเฮ็ดจ้งได้ผสมจ้งได้ ที่ไปถามกะพ้อใหญ่แสง ว่าเขาเฮ็ดจ้งได้ ทุกมือนี่พ้อกะใช้อัตราส่วน ปูน 1 ถึง ทราย 2 ถึง หินกะใช้หินเบอร์ 24 ใช้หิน 3 ถึง ดันหนึ่งใช้เวลาหล้อมมือหนึ่งในการหล้อม จ้งได้กะแบบมาเฮ็ด(โต แปลว่า ตัว) ใหม่

รายได้กะพ้อได้เลี้ยงครอบครัวได้ มันกะบ่ชอยดีบ้านได้ดอก เพราะว่าพิมพ์เสากะบ่หลาย แล้วทุนกะบ่หลายแน่ จ้งเขามาสั่ง 15 ดันจ้งสิมันกะต้องได้ใช้เวลาโดนเพราะพิมพ์เสา 2 โตหอ นั้นจนว่าเสาตันหนึ่งกะจนสิได้กะกะใช้เวลาเป็นมือนมันกะเลยบ่ทันลูกค้า กะรอให้มีทุนกว่านี้ก่อนจ้งสิเฮ็ดหลาย จ้งแบบพิมพ์โตหนึ่งกะ 3,000 กว่าบาท ถ้าเขามีแบบพิมพ์หลาย ๆ กะสิแล้วเร็ว เพราะว่าคนแถวนี้กะมาซื้อนำพ้อเหม็ดเพราะพ้อเฮ็ดในราคาบ่แพงแล้วคุณภาพดี คือว่าเขาเปิดร้านใหม่ เขาต้องเฮ็ดขายให้มันต่ำกว่าร้านค้าก่อสร้างใหญ่ ๆ เขาจ้งสิมาซื้อนำพ้อ พวกที่มาซื้อกะ บ้านขาว บ้านหนอง บ้านโพธิ์ตาก บ้านแห่ บ้านโพธิ์ชัน แถวนี้ แถวตำบลนางาม กะมาซื้อนำพ้อเหม็ด การสั่ง

ซื้อเสากะต้องให้เขามามัดจำไว้ก่อนครึ่งหนึ่งเพราะว่าเขาปมีทุนหลายต้องเอาเงินนำเขาไปซื้ออุปกรณ์มาเสียดให้เขาก่อน แล้วป้องกันเขาบื้อซื้อนำเขานำกำไรมันกะได้ติดอยู่ถ้าเขาได้เสียดูมันกะได้หลายเพราะเทื่อหนึ่งสิได้กำไร ครึ่งต่อครึ่ง จังลงทุน 100 บาท กะได้กำไร 100 บาท การขายเสากะพอกะสืขายเป็นหน้าจ้งเสากะหน้า 4-5 ฟองกะสืขายเมตรละ 150 บาท ความยาวของเมตรแล้วแต่ลูกค้าสิสั่ง ถ้าเสากะหน้า 6-7 กะอีกราคาหนึ่ง ฟองกะสืขายเมตรละ 180 บาท เขาต้องขายให้ต่ำกว่าร้านอื่นเพื่อตึงดูดลูกค้าก่อนจากนั้นเขาจ้งขอยเพิ่มราคาของเรื่อย ๆ โดยบให้เกินหลายแต่ว่าให้อยู่ในราคาที่เขาพอใจ เดือนหนึ่งเจ็ลยแล้วมันกะเป็นบางเดือนกะล้งเดือนกะได้กะล้งเดือนกะบได้ฟองกะเจ็ลยบ (ถึก แปลว่า ถึก) กะหลังเดือนกะได้ 20,000-30,000 บาท กะล้งเดือนกะได้ 2,000-3000 บาท กะล้งเดือนกะบได้จักบาทมีตั้งแต่ หลายจ่ายไปซื้อๆ (ซื้อๆ แปลว่า เจยๆ) มันเป็นจังสิหละมันบ่แน่นอนแล้วแต่ลูกค้าสิหลายน้อยคนสิมาสั่งติกะช่วงเดือน 4-5 เดือน เพราะช่วงนั้นคนเฮ็ดบ้านหลายคนกะมาสั่งติ คิดแล้วมันกะเป็นการอยู่โตเพราะว่าเดือนที่บได้เอากะเอาเงินที่เป็นกำไรมาใช้จนเหมิด (เหมิด แปลว่า หมด) แล้วเขาจะจังมาสั่งกะมี แล้วกะเป็นจังสิมาเรื่อย ๆ (จังสิมาเรื่อย ๆ แปลว่า เป็นอย่างนี้มาตลอด) เอาใช้กำไรจนสิเหมิดกะจังมาอีกกะเป็นมาตลอด สาเหตุอย่างหนึ่งกะสถานที่เอามันคับมันแคบอบบ้านบ่ขอยมีสถานที่หล่เสากะ อีกอย่างหนึ่งมันอยู่ในคนบู้จักเพราะว่ามันอยู่ในบ้านถ้ามันอยู่ติดถนนค้าคนคือสิรู้จักหลาย พอเริ่มเฮ็ดเสากะหว่างเดือน 5 ปีที่แล้ว

แต่เฮ็ด มันกะเจ็ลยบมีเงินเก็บอีหยังเจ็ลยแล้วลูกกะได้เรียนหนังสือ นำ ค่ำกับข้าวภายในบ้านกะเหมิดบ่หน้อยแล้วเดือนหนึ่งถ้าคนบ่สั่งเสากะพอเฮ็ดถ้าสิเฮ็ดเสากะขึ้นไว้กะบมีทุน (หน้อย แปลว่า น้อย) แล้วรายได้อีกอย่างหนึ่งกะมัดหมีเฮ็ดผ้าไหมแต่ว่ามันกะบ่ขอยมีตลาดลองรับ การลงทุนกะลงทุนหลายอยู่ในการมัดหมีผืนหนึ่งกะลงทุน 3,000 บาทมันกะได้กำไรทบครึ่งอยู่ การเอาผ้าไหมไปขายกะขายผืนละ 1,000 บาท แม่กะขายแถวหน้าบ้านเฮาหนีหละนำโรงเรียน แถวตำบล ขวาว นี้หละ กะพอขายได้แต่กะบ่ตีบ้านได้ถ้ามีตลาดมาลองรับคือจังสิติ เดียวนี้กะมีผู้มารับกะขายชุดละ 1,800 บาท ผู้รับเขาจะเอาไปขายอยู่พักยาได้ประมาณ 2 เดือนแล้ว ที่เขามารับ ไปขาย ตั้งแต่ก่อนขายได้อยู่ผืนละ 1,000 บาท แต่เดี๋ยวนี้ขายบได้แล้วเพราะว่าคนเฮ็ดทุกหลังคาเลย ตั้งแต่ก่อนเฮ็ดแค่ 4-5 หลังทอนั้น เดียวนี้กะเจ็ลยต้องได้ขายผืนละ 800 บาท กะเจ็ลยราคาคกลงมา แล้วมันกะเจ็ลยเป็นอาชีพอย่างหนึ่งของหมู่บ้านเฮาหนีหละมันกะเป็นอาชีพเสริม

การอยู่การกินทุกมื่อนี้กะเหมิดบ่หน้อยในแต่ละมื่อ ตอนเช้ากะแม่ไปซื้อกับข้าวมาเฮ็ดให้ลูกกินไปโรงเรียน ค่ำกับข้าวอย่างต่ำประมาณ 30 บาท มื่อหนึ่งกะ ประมาณ 100 บาท จังแล้วตอนแลง (ตอนแลง แปลว่า ตอนค่ำ) แล้วกะให้ลูกไปโรงเรียนอีกผู้ละ 30 บาท คำน้ำมันรด 20 บาท มันกะได้กินติดอยู่ติดอยู่กว่าอยู่กับพ่อแม่อยู่ตั้งแต่ก็ การอยู่การกินกะบ่ขอยตีบ้านได้เพราะว่าครอบครัวกะหยากจนหลายแล้วพี่น้องกะมีหลายคน มันกะเจ็ลยอยากทุกซจักหน้อย ตั้งแต่ก็ได้กินตั้งแต่ ปู ปลา ฟองกะไปหาดึกแห ใส่ดาวอยู่แถวแม่น้ำชี แต่ว่าเดี๋ยวนี้การอยู่การกินกะอยากดึกกว่าเก่าจักหน้อย เพราะก่อนสิมาเฮ็ดเสากะพอกะไปรับเหมากะเอื้อยอยู่ทุกหม่องรายได้กะติดอยู่ รายได้ที่พื้นรับเหมมาได้

กะตักแต่ละงานประมาณ 70,000-80,000 บาท กำไรของเพิ่นหักค่าใช้จ่ายออกแล้วพ่อกะไปเฮ็ดกับเอื้อย 4-5 จ้งเล็กมาเฮ็ดของเจ้าของกะเฮ็ดเสาทุกๆมือนี เพิ่นกะให้พ่อมือละ 200 บาทมือไปกะจ้งได้มือไปกะบได้เป็นจ้งสัน

ที่พ่อเห็นในหมู่บ้านเฮากะอาชีพรับเหมาก่อสร้าง จ้งเอื้อยที่พ่อไปเฮ็ดนำส่วนมากเพิ่นสิไปรับเหมาทาง ยโสธร กับอุบล แถวภาคอีสานเฮานี้ละ เอื้อยเพิ่นกะเป็นผู้รับเหมาโดนแล้วประมาณ 7-8 ปีแล้วที่รับเหมามา เอื้อยกะชื่อว่าเครือวรรณ สุทธิสาร แพนเพิ่นกะไปเรียนมานำอายเพิ่นนั้นแหละผู้เป็นพี่เขย ตั้งแต่ก่อนอายเพิ่นกะรับเหมาคือกัน บาทนี้เพิ่นกะเลยเอาน้องเพิ่นไปอยู่นำเพิ่นกะได้เรียนนำอายนั้นละ ต่อมาพี่ชายกะบวชเลยเอาเครื่องมือให้น้องแล้วน้องกะเลยมารับเหมาดอ กิจการเพิ่นกะรุ่งเรืองตืออยู่เดี๋ยวนีเพิ่นกะมีรถหลายคัน ทั้งรถ 6 ล้อ รถปิกอัพ อย่างละคัน เดืออนหนึ่งกะได้รับหลายหมื่นถ้างานเขามาหลาย บ้านเพิ่นกะได้เฮ็ดใหม่ตั้ง 2 หลัง แล้วเพิ่นกะมีเงินทองเก็บหลาย ยามพ่อดือดร้อนกะได้อาศัยยืมนำเพิ่นนี้แหละส่วนหาย

ในท้องถิ่นอาชีพที่มันแยพ่อกะว่าเฮ็ดน่านีละมันแยสาเหตุเพราะว่าข้าวบ่เป็นราคา ปุ๋ย กะแพง แล้วน้ำกะมาท่วมมีอุปสรรคหลายเฮ็ดน่านี คือจ้งพ่อกะ (เขา แปลว่า เข่า, ยิม) นาหนองแปลงของวัดกะบได้อิยังมีตั้งแต่ขาดทุนลงทุนเฮ็ดไป 30,000-40,000 บาทบ่ได้อิยังสำเฮ็ดเล่นมีมีกำไรจักบาท นาแม่กะเฮ็ดแล้วน้ำกะมาท่วม 3 ปี ช้อนเลยบ่รู้ว่าสิเฮ็ดจ้งได้อันที่เขามาบ่ทันได้ให้เขาเลย มีตั้งแต่ได้จก(จก แปลว่า ออกให้ก่อน)ทุนเจ้าของใส่ ชาวนาอย่างพ่อกะบ่รู้ว่าสิเฮ็ดอิยังมันถึกปานใดกะต้องได้เฮ็ด มันจะมันลำบากหลาย (มันลำบากหลาย แปลว่า มันลำบากมาก)

ผู้ร่ายได้ให้ครอบครัวกะอาชีพล่อเสา มัดหมี่เฮ็ดผ้าไหม และเป็นหมอลำซิ่ง หมอลำซิ่งถ้ามีผู้มาจ้างกะไป ส่วนมากพ่อกับแม่เป็นนักร้อง เริ่มแรกก่อนสิเป็นหมอลำนี้กะอยู่บ้านเฮากะตั้งหมอลำคณะ สออันคำ ที่แรกแพนกะไปหัดลำอยู่บ้านแห่ พ่อกะเลยว่คนไทยบ้านเฮาไปเรียนอยู่บ้านแห่กะเลยปรึกษากันกับหมู่แข่งกับบ้านแห่เฮา กะเลยตั้งหมอลำขึ้นมากะเลยตั้งแพนมาอยู่นำผู้เป็นเมียนี้แหละมาอยู่นำ กะเลยมาร้องมาลำได้ 2-3 ปี กำลังสิรุ่งแน่ พ่อกับแม่กะมาได้กันพัคมีลูกดอนได้กันกะอายุ 20 ปี กะเลยมาหยุดพักคราวหนึ่งกะเลยมาถึกทหาร บาทนี้กะเลยได้ไปทหาร 2 ปีกับมากะเลยมีคนจ้างมาลำหม่องนั้นหม่องนี้พ่อกะไป เดี๋ยวนีกะไปส่วนมากพ่อกะไปไร่แถวอำเภอสลภูมิ ค่าโดพ่อกะปหลายดอก แล้วตั้งแต่เขาสิจ้างถ้ามีคนมาจ้างราคาหลายเขากะให้หลาย สมมุติว่าเขามาจ้างนักดนตรีบ้านแห่เป็นมีลำซิ่งลำยังเขากะเอาราคา 4,000-5,000 บาท เขากะมาจ้างเขาเป็นคืน คืนละ 500 บาท กะเล่นฮอดตีหนึ่งตีสองนี้ละต่อคืนอยู่ อาชีพหมอลำกะบ่มีผู้ได้สอนเห็นเพิ่นคนอยู่บ้านเป็นกะเลยว่เขายังเล่นเป็นพ่อกะต้องเล่นเป็นกะเลยเอง ตั้งแต่ก่อนเป็นลำเพิ่นกะบ่หัดหยากปานใดได้ มันกะมีวิทยุฟังนะ ว่าลำเพิ่นมันลำไปจ้งสันจ้งสิกะลำไปตามกลอนกะชื่อหนังสือมาลำเองมันสิมีกลอนลำของมันเองในเรื่องมากะมาท่องเองจนเป็นพ่อกะเรียนเอง 3-4 เดือน

เริ่มแรกจะไปคณะอยู่บ้านคณะ สอนคำ แต่ว่าทุกมือนี่จะไปเข้าอยู่ในคณะเพชรดวงจันทร์ อยู่ จังหวัดยโสธร หน้าค่ายบดินทร์เดชาี่หละ

ที่ดินกะเป็นมรดกของแม่ ตั้งแต่ที่บ้านพ่ออยู่หมู่ 5 ว่าอยู่ทางนั้นมันมีไร่นาแล้วกะปลูกกัน กับพี่น้องแน่ กะเลยย้ายมาอยู่หน้าแม่กะย้ายแต่บ้านนั้นหละมา บาทนี้กะเลยเอ็นพี่น้องมายกเสาขอย บาทนี้เจ้าของกะมาเอ็ดเองผู้เดียวเหมิด ช่วงนั้นกะเหมิดเงิน 40,000-50,000 บาท พ่อบได้เอ็ดเทื่อเดียวแล้วแต่ว่าเอ็ดมาเรื่อย ๆ หม่องได้มันบ่ตีกะต่อเติมไปเรื่อย ๆ ตั้งแต่ถมดินอยู่ 3 ชั้นแล้วจนว่าต่ำแล้วบ้าน เพราะว่าบ้านพ่อมันต่ำถ้าฝนตกมันกะไหลเข้าบ้านกะต้องถมแล้วกะยกบ้านขึ้นใหม่

การแบ่งหน้าที่ภายในบ้านกะบ่ได้แบ่งผู้ใดว่างกะเอ็ด จังเอ็ดกับข้าวผู้ใดว่างกะเอ็ด ถ้าผู้ใดว่างผู้อื่นกะเอ็ดแทน จังพ่อว่างจากเสา แม่กำลังหยากมัดหมี่อยู่พ่อกะต้องไปเอ็ดกับข้าวแทนถ้าพ่อ กับแม่หยากเอ็ดเสาอยู่ลูกมาจากโรงเรียนกะมาเอ็ดแทน เอ็ดกับข้าวกับน้ำไว้ทำพ่อแม่ พอแล้วเขา กะมัดเหล็กขอยพ่อแม่เขากะมาเอ็ดทุกอย่าง กะเอ็ดกะบ่ได้แบ่งหน้าที่ผู้ใดว่างเอ็ดเลยถ้าเขาแบ่งหน้าที่จังสิลูกกะบ่เอ็ดตามคือว่านั้นหละพวกวัยรุ่นนพ่อกะเลยแบ่งเป็นจังสิมา 4-5 ปีแล้ว

เป้าหมายในการใช้เงินของพ่อสิใช้อย่างประหยัดที่สุดเพราะว่ารายได้ของเขามันกะบ่ดีปาน ได้ถมปลูกตั้งสองคนต้องเรียนหนังสือ พ่อกับแม่กะเลยต้องเอ็ดงานหนัก เพื่อให้ลูกได้กินอยู่สบาย แต่เอ็ดงานหนักปานนี้เงินกะบ่ชอยพอใช้เพราะว่า รายจ่ายภายในครอบครัวมันกะหลายมันกะเลยบ่ มีเงินเก็บ แต่พ่อกะพยายามเก็บอยู่แต่ว่ารายได้มันบ่สมดลกับรายจ่ายกะเลยต้องสู้ไปก่อนเพราะว่า คนยังบ่ทันได้รู้จักเขาหลายกะเป็นจังสิมาได้ 10 กว่าปีแล้ว ตั้งแต่บ่ทันได้มีลูกกะมีเงินเก็บอยู่

ความหมายของคำว่าเงินของพ่อ พ่อกะว่าถ้ามีเงินกะเอ็ดอียังได้ทุกอย่างเพราะว่าทุกมือนี่ ต้องอาศัยเงินเป็นใหญ่ ถ้าบ่มีเงินพี่น้องกะบ่อยากคบปานได้ ถ้าเขามีเงินหลายบ่อดตั้งแต่ผู้สิมาหา มาเล่นน้ำ ถ้ามีเงินพ่อกะว่าอยากไปซื้อที่ดินที่อยู่คิดทางต่ำเพราะว่าพ่อสิได้เปิดร้านเอ็ดเสาหล่อเสา จังสิได้มีคนมาสั่งซื้อหลาย แต่ว่ากะได้แค่คิดเพราะว่าเงินทุนบ่หลาย

การเลือกซื้อเสื้อผ้าพ่อแม่กะส่วนมากเสื้อผ้าสิซื้อหลายที่สุดเพราะว่าเขาเอ็ดอาชีพหมอลำนำ ต้อง เสื้อผ้าต้องทันสมัยต้องใส่ดี ๆ ส่วนมากพ่อกับแม่กะสิไปเลือกซื้ออยู่ตลาดซื้อเทื่อหนึ่งกะเหมิด หลายอยู่ บางเทื่อ(เทื่อ แปลว่า ครั้ง) กะ 1,000-2,000 บาท แล้วกะได้ซื้อให้ลูกนำ บ่แม่นว่าพ่อ ฟุ่มเฟือยเพราะอาชีพมันต้องได้แต่งโดกะเลยต้องได้เป็นจังสิมาตลอดเพราะว่าสิเสื้อผ้าโดเก่า ๆ กะบ่ ได้เพราะว่าเขาเป็นนักร้องนักแสดง

อยู่บ้านพ่อกะมีโทรทัศน์ พ่อกะซื้อมาโดนแล้วซื้อมาตั้งแต่ได้ประมาณ 8-9 ปีแล้ว ในราคา 6,000 บาท แล้วตุ้ยเ็นกะซื้อหว่าง 4-5 ปี ในราคา 7,000 บาท ซื้อมาได้ 4 ปีแล้วเงินกะมาได้จากการขายข้าวนี้หละเอาไปซื้อ แล้วกะมี คีบอร์ด กีตาร์ไฟ กะซื้อมาให้ลูกหัดเพราะว่าต้องการให้ลูก ได้เป็นหมอลำคือพ่อ กะสอนลูกทั้ง 2 คนเลยเดี๋ยวนีเขากะกำลังเก่ง คนผู้น้อยพ่อกะส่งให้ไปเทส เสียงอยู่กรุงเทพฯแล้วเพราะว่าเสียงเขาพอสิร้องเพลงได้กับค่ายที่อบลาย กะส่งเสียงไปเบิ่งอยู่บ้าน เขากะหัดเรียนดီอยู่หัวไปในทางดนตรี แต่ว่าเรียนหนังสือบ่ปานได้ กะซื้อมาให้ลูกได้ 2 ปีแล้ว

โตที่ว่าบ่งบอกฟอกะว่ามันต้องมีทุกอย่างจั่งเฮียฟอเดี่ยวนีเขาอยู่โตแล้วบ่ว่าฐานะแล้วกะ
การงานเขากะมีพร้อมเหม็ดทุกอย่าง บ่ว่าเป็น บ้านเป็นรถ เขากะมีครบแล้วเขากะมีงานเขามา
เรื่อย ๆ แล้วลูกน้องเขากะมีหลาย แล้วเทื่อหนึ่งเขาไปรับเหมากะได้เงินหลายอยู่เทื่อละ 70,000-
80,000 บาท แล้วกะมีคนนิยมนับถือในหมู่บ้านเพราะว่าเขามีเงินทองแล้ว

งานที่เฮ็ดแล้วสบายใจกะคืองาน งานที่เฮ็ดแล้วได้เงินกะเป็นงานอิสระจั่งฟอเฮ็ดอยู่ทุกมือนี
กะสบายใจเพราะว่ามีคนมาคุมแล้วกะเป็นอิสระ จังหล่อเสา กะสบายใจ เพราะว่ามันได้กำไรดีถ้ามี
ทุนหลายกิจการแห่งสิไปได้อีกว่านี้ แล้วกะเป็นหมอลำฟอกะมักเพราะว่าเป็นอาชีพที่ฟอว่ามันมัน
มันได้ไปกับดนตรีเล่นไปกะเพลินไปเรื่อย ๆ เฮ็ดให้มีความสุขแล้วกะได้เงินนำ มันกะเกิดมาตั้งแต่ 10
กว่าปีแล้วที่มีความคิดว่าสบายใจกะเลยเล่นมาตลอด แถวบ้านเขากะมักแล้วกะมาจ้างไปเล่นตู่กะ
เลย ปักอาชีพหมอลำ แล้วคณะทางอื่นกะมาติดต่อไปเรื่อย ๆ

งานที่เฮ็ดแล้วสบายใจกะคือการทำงานนี้แหละเพราะว่า เขาลงทุนหลายแล้วข้าวกะปเป็น
ราคา จังฟอลงทุนไป 30,000 บาท ฟอเก็บก็ยาวหักรายรับรายจ่ายออกกะได้สำทุนกะปรู้ว่าสิเฮ็ดไป
เฮ็ดอียังเพราะเฮ็ดไปกะขาดทุน มาแทบทุกปีถ้าปเฮ็ดกะปได้เพราะว่าเขาเป็นชวานาถ้าปเฮ็ดมัน
คือขาดอียังไปอย่างหนึ่ง แล้วอีกอย่างหนึ่งน้ำมาท่วมแทบทุกปีสาเหตุเขากะว่าย้อนเขื่อนทาง
กาฬสินธุ์ มันหลายเขื่อนลิดขาดต้องปล่อยน้ำออกแนวของบ้านเขามันต่ำมนกะมาท่วมเป็นเดือนจังลด
แล้วข้าวที่ลงทุนซื้อปุ๋ย ชื้อน้ำมันกะปได้คืนจักบาทเลย

กองทุนหมู่บ้านกะมีความหมายต่อครอบครัวฟออยู่เพราะว่าฟอกะได้ยืมเงินอันนี้กะมาลง
ทุนซื้อ ปูน ชื้อทราย ชื้อหิน ไม้ เพราะว่าเขามีทุนเฮากะต้องซื้อมาไว้เฮ็ดเสาไว้เลยเพื่อมีคนมาสั่งกะ
ได้เอาให้เขาเลย ปต้องรอเวลาโดน เพราะว่าแม่แบบพิมพ์ของเฮาปหลาย ฟอกะยืมมา 10,000 บาท
กะเฮ็ดเสาไว้ถ้าขายแล้ว กะได้เสียดอก ร้อยละ 1 บาทต่อปีกะคืออยู่แต่ว่าฟอกะอยากได้หลายกว่านี้
แต่พื้นกะต้องเฉลี่ยให้ผู้อื่นนำ เขากะมีมาได้ปีหนึ่งแล้วกะเฮ็ดให้ครอบครัวดีขึ้นอยู่

อบต.มีความหมายต่อครอบครัวอยู่เพราะว่าพัตตั้งแต่มี อบต.เขากะเอาถนนมาให้หมู่บ้าน
แล้ว เพราะว่าทางอยู่บ้านมันต่ำเขากะเลย เขากะเลยเอาถนนมาให้เขากะถมให้มันสูงขึ้นแล้วการไป
มากะสะดวกสบายแล้วน้ำกะปข่อยท่วมคือเก่า ตั้งแต่พัตมี อบต. แล้วเขากะเฮ็ดถนนคอนกรีตผ่าน
หมู่บ้านเฮาแล้วการไปมากะสะดวกกว่าเก่า

ฟอกะคาดหวังอยากให้รัฐมาชอยเรื่อง ราคาปุ๋ย กับเรื่องพุงราคาข้าว เพราะว่าราคาข้าว
มันต่ำอยากให้ราคาข้าวมันสูงขึ้น เพราะว่าฟอลงทุนหลายแล้วเวลาขายมันกะปคุมทุน เดี่ยวนีมัน
ราคาอยู่ 5 บาท กว่า ๆ ถ้ามันได้ราคาจัก 10 บาท ชวานาจังฟอคือจังสิอยู่ได้

ฟอกะว่าฟอนี้แหละสามารถเอาโตรอดได้อีกกว่าฟอแม่เพราะว่า เพราะว่าฟอแม่มีตั้งเฮ็ดไรนาที่
ถ่ายทอดให้ฟออย่างอื่นพื้นกะปมีอาชีพอียังแต่ว่าฟอนี้มีความรู้หลายอย่างในด้านอาชีพ จังหล่อ
เสาฟอกะปมีผู้ได้มาสอนมีตั้งแต่ฟอสนใจเฮ็ดเอง แล้วอาชีพช่างเหล็กฟอกะเฮ็ดเป็นเพราะว่าพี่เขย

พาไปเข็ดนำฟอกเงยเข็ดได้ ส่วนอาชีพหมอลำฟอกเงยได้ความสามารถฝึกของฟอเองแล้วฟอกเงยมาทุกมือนี่ฟอกเงยได้หลายอย่างแต่ว่าฟอแม่มีตั้งแต่เข็ดได้แนวเดียว

อาชีพทุกอย่างฟอกเงยพยายามถ่ายทอดให้ลูกอยู่ บ่ว่าสิเป็นการหล่อเสา วันหยุด ลูกจะได้เข็ดชอย บ่ว่า สิ ผสมปูนมัดเหล็ก เทแบบให้ แกะแบบให้ แล้วกะขนไปส่งลูกค้ากับฟอ ส่วนอาชีพหมอลำฟอกเงยพยายามถ่ายทอดให้ลูกเงยซ้อ คีร์บอร์ต กับกีตาร์ ให้ลูกทั้งสอนได้เล่นโดยฟอกเงยเป็นคนสอนให้ทุกมือหลังเลิกเรียน แต่ว่าลูกกะสนใจเรียนดี เวลาไปลำฟอกเงยเอาไปทั้ง 2 คนเพื่อไปหาประสบการณ์

ฟอกเงยมีความรู้ในด้านหัตถกรรมกะเมียเป็นคนสอนให้ในเรื่องการมัดหมี่เข็ดผ้าไหม ทอนั้นแล้วมันกะพอไปได้อยู่เพราะว่าทุกมือนี่ฟอแม่กะเข็ดส่งให้ผู้รับเหมาเขากะเอาไปขาย พักยา ฟอกเงยขายส่งผืนละ 800 บาท เมียกะสอนให้ได้ตั้งแต่ได้มาอยู่นานได้ 10 กว่าปี

บางครั้งฟอกเงยซื้ออาหารมาปรุงกินเอง บางครั้งกะซื้ออาหารสำเร็จมากินเลยเพราะว่าบางทีฟอกกับแม่กะหงากบมีเวลาตั้งแต่ทำกินถ้างานหล่อเสาเขามาเร่ง กะต้องเข็ดให้ทันเขาเพื่อสิเอาไปส่งเพื่อเอาเงินเขา แต่ถ้าช่วงว่างฟอกเงยไปใส่ตางหาปลาอยู่แม่น้ำชีเอาปลามาเข็ดกินเองกับลูก ฟอกเงยเข็ดจั่งสิมาตั้งแต่เริ่มเข็ดเสาปูนได้ 2-3 ปี

ที่ฟอเห็นมันเปลี่ยนแปลงกะมีมาโดนแล้วเพราะว่าสมัยตั้งแต่อยู่กับฟอแม่มีตั้งแต่การวานกันมาชอย เช่น การเข็ดนาตั้งแต่ก็มีตั้งแต่วานที่วานน้องมาชอย เอ็นกันมาลงแขกเข็ดจนแล้ว ฟอกเงยคิดว่าคนสมัยเก่ามีน้ำใจดีและมีความเอื้อเฟื้อเฟื่องแผ่ ถ้าเอ็นมาเข็ดชอยกะมารุมชอยกันคราวเดียวกะแล้ว แต่ว่าคนทุกมือนี่ค่าน้ำใจคือสิบมีคือคนสมัยเก่า เพราะว่าทุกมือนี่อียังกะหาหายากการอยู่การกินกะผืดเคือง แล้วการชอยเหลือกันกะปัดคนทุกมือกะเลยปกล้ำวานกันถ้าวานกะต้องวานแค่ได้มือเดียว แล้วต่อไปกะต้องจ้างเพราะว่าคนเขาทุกมือนี่กะต้องมีหน้าที่รับผิดชอบถ้าจ้างเขากะปมาชอย เขากะต้องไปเข็ดให้คนที่จ้างเพราะว่าทุกมือนี่ มีตั้งแต่ได้จ้างอย่างต่ำ ถาดำนา เกียวข้าว กะต้อง 100 กว่าบาท มันกะเปลี่ยนประมาณ 20 กว่าปีแล้ว

ข้อมูลพื้นฐานที่จำเป็นที่ฟอใช้ทุกมือกะมีเรื่องราคาสินค้าว่าถ้าเขาเข็ดแล้วมันสิได้กำไรหลายปานได้ แล้วอีกเรื่องหนึ่งกะเรื่องเกี่ยวกับการร้องหมอลำฟอต้องอาศัยเพลงใหม่ไปร้องให้คนฟังเพราะว่าคน ต้องฟังเพลงตามสมัย ถ้าเขาร้องตั้งแต่เพลงเก่าเขากะสิเบื่อปมาจ้างเขาไปเล่นอีกต้องฟังเพลงตลอดแล้วซ้อม้วนเทปมาหัดร้องนำทุกมือคือกัน แล้วกะเรื่องเสื้อผ้าเขาต้องนาสมัย ถ้านักร้องดังๆเขากะต้องใส่ตามเขาเพื่อให้มันดูดีแล้วคนกะนิยมอยากเบ็งเขาตลอดฟอกเงยมาตลอดเป็น 10 กว่าปี

การเลือกคนมาทำงานของฟอส่วนมากสิเป็นเรื่องเกี่ยวกับหมอลำเพราะว่าถ้าฟอไปลำฟอกเงยต้องเลือก วง คณะที่ดี เพราะว่าการทำงานต้องเล่นเป็นทีมแล้วฟอต้องเลือกคนที่นิสัยดี มีความโอปปออารีย์ แล้วกะรักเพื่อนฝูง บ่เป็นคนทีเห็นแก่โตเอาเปรียบผู้อื่นฟอที่เล่นนำกะมีคนจั่งสิหละที่นิสัยใจคอดีกะนาย แดง เพราะว่าเล่นอยู่กินนำกันมาตลอดเป็น 10 กว่าปีแล้ว

การที่เบ๊งว่าคนได้เครดิตดีก็กะพอสิเบ๊งว่าการที่คบกันมาโดน แล้วเขากะปเป็นมีแต่คำเว้า ถ้าเขามาเยี่ยมเงินเขา แล้วเขามาจ่ายเขาแต่ถ้าถ้าเขามาเยี่ยมอีกถ้าอันเก่าปมาจ่ายส่วนมากกะปมีดอก กะการหยิบยืมกัน ส่วนมากกะสิมีตั้งแต่ญาติพี่น้องกันที่ให้การขอยเหลือกันเสมอกะปมีปัญหาเพราะ ว่าถ้ามีกะจ้งเอาให้กะได้ กะอาศัยกันจ้งสิมาตลอด เพราะว่าฐานะพอกะปข่อยดีต้องอาศัยพี่น้องอยู่

กรณีที่พ่อเดือดร้อนพอกะสิปรึกษาเมียก่อนถ้าเป็นเรื่องในครอบครัวแล้วกะหาทางแก้ไข ถ้า เป็นเรื่องที่แก้ปัญหาก็ได้กะสิไปปรึกษาแม่เอ้อย ที่ปรึกษากับเอ้อยกะสิเป็นเรื่องเกี่ยวกับเรื่องเงินกับ ยืมรถ เพราะว่าพ่อปมีรถที่สิเอาเสาไปส่งกะต้องอาศัยขอยืมรถเอ้อยไป เพราะว่าเอ้อยมีรถ 6 ล้อพอกะ เดือดร้อนเรื่องนี้แหละเพราะว่ากะเกรงใจเขาอยู่คือกัน

ถ้าให้ความเคารพที่สุดกะสิเป็นเอ้อย เพราะว่าเขามีน้ำใจตลอดไม่เคยแพงกับพี่น้องมีอิหยัง(อิ หยัง แปลว่า อะไร) เขากะแบ่งปันให้ แล้วที่เคารพในท้องถิ่นกะเป็นผู้ใหญ่บ้านเพราะว่าพื้นเป็นคน ที่ชาวบ้านให้ความนับถือมาตลอด เพราะพื้นเป็นคนดีเป็นที่อาศัยของคนในหมู่บ้านได้ปว่าสิเป็น เรื่องเดือดร้อนอิหยัง

การอพยพทุกมือนี่กะย้อนปมีงานทำในเขตเพราะว่าปมีโรงงานมาตั้ง แล้วหลังจากทำนา แล้วรู้ว่าสิไปเฮ็ดอิหยัง ส่วนมากกะไปทำงานอยู่กรุงเทพฯ บางคนกะไปทำงานเย็บผ้าหลาย บางคนกะไปขับรถแท็กซี่ บางคนกะไปเฮ็ดงานโรงงาน ถ้ามีโรงงานคนแถวบ้านกะปต้องได้ไปทำงานไกล ฮอดกรุงเทพฯ

การส่งข่าวสารของพ่อส่วนมากสิเป็นนำลูกค้าที่เขามาสั่งเสาแล้วเขาโทรมาถามว่าเสาแล้ว หรือยัง แล้วกะติดต่อกับญาติพี่น้องที่อยู่ทางอุดร กะสิถามสารทุกกันว่าสบายดีป การอยู่กินเป็นจ้ง ได้ มีปัญหาอิหยังป พ่อกะติดต่อข่าวสารทางโทรศัพท์นั่นแหละทุกมือนี่ กะต้องได้ติดต่อมาตลอด เพราะว่าเขากะสิโทรมาสั่งประจำ

เรื่องที่มีการดูแลกันในชีวิตประจำวัน กะคือการขอยเหลือกันในเรื่องเจ็บเย็นอุ่น เพราะว่าคน ทุกมือนี่สิปข่อยสนใจกันคือเก่า มันอยากดูห่างเหินกันอยู่เพราะว่าต่างคนต่างคนต่างหาอยู่หากินป ได้ใส่กันคือตั้งแต่เก่า ปคือสมัยพ่อสมัยแม่เขาถ้ามีอิหยังกะต้องขอยเหลือกันตลอด ปว่าเรื่องอาหาร การกินถ้ามีอิหยังกะเอ็นหมู่เอ็นพวมาอยู่มากินน้ำ แล้วกะสนใจกันในหมู่บ้านแล้วกะเป็นหูเป็นตา ให้กันเวลาพี่น้องหรือญาติไปทางอื่นฝากบ้านไว้ พ่อกะว่าเรื่องพวกนี้แหละที่ควรให้ความสนใจกัน